

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

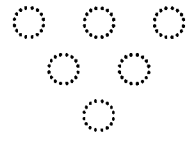
DANIEL JACOBSON

Jeg husker-

E. JESPERSENS FORLAG - KØBENHAVN

JEG HUSKER —

DANIEL JACOBSON

JEG HUSKER —

SPREDTE MINDER OMkring BARNDOM
OG UNGDOM

E. JESPERSENS FORLAG • KØBENHAVN

INDHOLD:

FORORD	
INLEDNING	
OMKRING SKOLETIDEN	
OMKRING RUSAARET	
MEDICINSKE STUDIEAAR	
DEN FØRSTE UDENLANDSREJSE	
EN UNDERLÆGES OPLEVELSER	
STUDENTERFODTUR	
UDENLANDSREJSE SOM NYBAGT MEDICINSK KANDIDAT	

DISSE MINDER hidrører, som Undertitlen angiver, fra min Barndom og Ungdomstid, og man maa derfor endelig ikke vente i dem at finde Bidrag til Tidshistorien, Skildringer af bekendte Personligheder eller Oplevelser af meget alvorsfuldt Indhold. De er generindrede og genfortalte saa præcis, som jeg husker dem oplevede. Det er i Virkeligheden ikke den ældre Professor, som fortæller, men den i denne Herres Underbevidsthed logerende Student. Da nu denne Students Barndom og Ungdom har været lys og lykkelig, og da han er født, tør jeg vel nok sige, med et lyst Sind, er saa godt som alle disse Minder prægede af Lyssyn. Hvis de da overhovedet har nogen Betydning udover det rent underholdende, maa den, mener jeg selv, søges i denne Students tidlig udviklede Interesse for Menneskers Sjæleliv og Menneskers Færd i Forbindelse med hans formentlig ikke helt almindelige Ævne til at erindre Begivenhederne netop i den Stemning, hvori han oplevede dem.

Skønt disse Minder ikke prætenderer at give Tidsbilleder, ligger det vel i selve deres Art, at de maa blive tidsfarvede, fordi de drejer sig om Mennesker og Begivenheder, som ligger mere end én Menneskealder tilbage i Tiden.

DET LIGGER udenfor disse Erindringers Plan at give en sammenhængende Skildring af min Slægt og mit Barndomshjem, men jeg synes, jeg maa begynde med at give et lille Rids af mine Forældre.

Mine Forældre holdt Bryllup i Oktober 1860. Far, Eduard Daniel Jacobson, der var født den 11. Februar 1838, kom fra et velhavende jødisk Købmandshjem (jfr. Tidsskrift for jødisk Historie og Litteratur Bind 3, Hæfte IV 1922), hvor man strængt havde overholdt den jødiske Ortodoxis Forskrifter. Han var forældreløs og meget ung, kun 22 Aar gammel, da han ægtede min enogtyveaarige Mor (f. 15. Januar 1839), hvis Bekendtskab han havde gjort, medens han i hendes Fødeby Randers var i Købmandslære hos min Morfar, der var »kgl. Agent«. Far fik sin unge Alder til Trods Grossererborgerskab og startede paa Grundlag af en efter Datidens Forhold ret betydelig Formue, som han havde arvet efter sine Forældre, en Engrosforretning. Herligheden fik desværre dog en hurtig Ende, for allerede Aaret efter maatte han gaa fallit. Han oparbejdede senere i Aarens Løb en vel anset Agenturforretning,

men han oplevede aldrig mere at blive nogen velhavende, endsige formuende Mand. Købmandsskab laa i Virkeligheden slet ikke for ham, og havde han ikke været en Mand med et overvejende let og lyst Sind, og havde han ikke haft en ualmindelig vindende Fremtræden, var han vel næppe kommen frem ad denne Vej. Han havde sikkert passet langt bedre til f. Ex. at være Læge eller Skønaand.

Jeg ser ham saa tydeligt for mig, som han saa ud i sin Velmagtsperiode: en ualmindelig, statelig og smuk Mand, hvis Ansigt paa Grund af de velplejede Bakkenbarter havde et særdeles distingveret Udtryk, og hvis livlige brune Øjne, der glimtede skarpt bag Nærsynsbrillerne, talte om Humør og Intelligens. Hans Væsen var Kavalerens af den gamle Skole, og overfor Damer var han yderst chevaleresk. Der var heller ingen, der bedre end han, let, elegant og spøgefuldt, kunde turnere Husfruens Skaal ved et Middagsbord. I det Tidsrum, hvor han om Sommeren opfyldte sin Borgerpligt som Sersjant i den forlængst afledne Borgervæbningen, gik jeg mangen en Sommereftermiddag ud paa Amagerfælled for rigtig at nyde Synet af min smukke Far med den sølvkvastede Sabel ved Siden.

Han var forøvrig ikke blot meget sprogbevaget, men han var tillige en ægte musikalsk og meget kunstelskende Mand, og han skrev fortræffeligt for sig. Et Klaver havde en ligefrem uimodstaaelig dragende Indflydelse paa ham, og gennem mange, mange Aar, selv da Alderen havde stivnet hans Fingre, tilbragte han saa at sige hver Nats allerførste Timer i »Samtale« med sit gamle Instrument. Timevis kunde han uden Hensyn til, at alle andre sov, hengive sig til sine Improvisationer. Var han i Selskab, gik der ikke lang Tid efter Kaffen og Cigaren, den han nød som den Fein-

schmecker han ogsaa var overfor de materielle Nydelsers Glæder, før han sad ved Instrumentet og improviserede uberørt af, at Samtalerne omkring ham netop saa gik endnu livligere. Han var en sjælden Skønhedsdyrker, der ikke kunde undvære gammel og fin Kunst omkring sig. Hans Vægge var da ogsaa fuldstændig dækkede af gamle Kobberstik, som der gik stort Ry af, og som han selv med den sande Samlers Forelskelse havde opnuset rundt om hos Antikvarerne. Ved Siden af alt dette var han ogsaa en ægte Menneskeven, og det faldt i hans lykkelige Lod som Odd-Fellow gennem mer end en Menneskealder at finde Afløb for sin sjældne Menneskekærlighed. Fuldstændig usnobbet og uimponeret som han var, forstod han at drage alle Slags Mennesker fra alle Samfundslag til sig, og talrige er de Vidnesbyrd; jeg har indhøstet, om hans enestaaende Tillidsstilling indenfor Ordenen. Alle har de samstemt i, at *han* fremfor nogen anden var Raadgiveren, Trøsteren, Mægleren og Hjælperen. Han var dog hverken en højtidelig, værdig eller kedelig Herre. Langtfra. Tværtimod. Han havde et lunt Blik for Næstens Smaasvagheder, men han fortolkede dem rigtignok altid paa den mest undskyldende Maade, og aldrig har jeg hørt ham tale ondt om nogen. Han var munter og klarede mangt et farligt Skær med et Skæmt, en Vits eller et Bonmot.

Een fremtrædende Svaghed havde han: Det var saa godt som umuligt for ham at sige Nej, naar nogen bad, og Følgen blev paa hans ældre Dage, at han bogstavelig talt ikke turde vove sig ene ud eller hjem, fordi Porten og Trappen ligefrem var belejret af Platenslagere og Tiggere, der udnyttede denne hans Svaghed efter bedste, eller om man vil sletteste Ævne. Trods hans store Ligefremhed var han en i Ordets bedste Forstand original Personlighed, der levede sit

Liv paa en særpræget, men af Familien næppe altid tilbørlig skattet Maade. Hans Døgninddeling bidrog sit dertil. Han stod nemlig aldrig op før tidligst Kl. 11 om Formiddagen, og han gik aldrig til Ro før efter Kl. 2 om Natten; men dette Levesæt medførte jo ganske vist, at hans Kone og Børn, og navnlig Børnene, der gik i Skole, saa overmaade lidt til ham, og det saa meget mindre som han ydermere altid regelmæssigt kom sin halve Time forsent, det være sig til Maaltider, Selskaber, Forretninger, ja snurrlig nok endogsaa til Dampskib eller Jernbane, saa at vi som Regel maatte finde os i at rejse afsted uden ham.

Naar han kunde klare sin Forretning, laa det i, at hans sjældne og muntre Elskværdighed i Forbindelse med hans fine Kulturpræg afvæbnede alle, og at selv hans Kunder blev hans virkelig gode Venner, som der for gærne bar over med ham, og det saa meget lettere, som han trods alt var sjældent flittig og pligtopfyldende.

Exempelvis mindes jeg, at han gærne vilde, at jeg skulde vælge den matematiske Retning, medens jeg selv foretrak den sproglige. I Stedet for nu at tage Kampen direkte op med min Hr. Papa, aabnede jeg en skønne Morgen ved Ottetiden Sovekammerdøren, velvidende at han paa den Tid var saa at sige uvækkelig og derfor komplet ukampdygtig, og saa indslængede jeg Meddelelsen om, at jeg nu gik paa Skolen for at indmelde mig som sproglig Studerende. Fra den faderlige Seng lød kun et arrigt Grynt, og dermed var Sagen definitivt afgjort. Thi saa megen Bonsens havde han, at han altid bøjede sig for Kendsgerninger.

Han var med Hensyn til sit personlige Velvære en meget nøjsom Mand; men en Ejendommelighed ved ham var alligevel hans Klædedragt. Han nød sine gamle

prøvede Klæder det længst mulige, ja ærlig talt endnu længere, og hans Klæder havde altid Tilbøjelighed til at sidde mindre godt, fordi han altid valgte sin Skræder ikke efter Forfængeligheds-, men efter Medlidenhedsprincippet. Der var altid en eller anden »Broder« i en Sidegade, der skulde støttes.

Han elskede sin Fødeby København, som kun de allermest inkarnerede Københavnerne gør det, ja saa meget, at han i et halvt Aarhundrede aldrig nogensinde blot en eneste Nat var fjernet fra Byen. Han boede ogsaa altid i Byens Hjærte, de sidste nogle og fyrretyve Aar i den bekendte Philipsenske Ejendom paa Hjørnet af Pilestræde og Kronprinsensgade, og, ligetil hans Kræfter ikke mere slog til, promenerede han daglig paa Østergade i Strøgtiden. Om Sommeren laa han »paa Landet« foran à Porta paa Kongens Nytorv. Man kendte faktisk intet skønnere end dette Torv i dets skiftende Aftenbelysninger, og han følte det virkeligt som en personlig Fornærmelse, naar han af og til en Sommerdag var nødt til at besøge sin gifte Datter i Skodsborg. Altid var han den, der kom sidst og forsvandt først; Byen drog ham.

I de sidste Aar af sit Liv laa han saa godt som uafbrudt til Sengs paa Grund af legemlig Skrøbelighed, men hans muntre Sind og hans Interesse for alt og alle var ukuelig. Støttet til Avisernes Anmeldelser og Kritiker udtalte han sig med største Suffisance om Bøger og Teatre, ret som havde han selv gjort sine Studier i Slagmarken. Han nød ogsaa de Selskabsmenuer, som vi andre havde spist, med større Tilfredsstillelse end vi, som havde oplevet dem, og ligetil de sidste Dage dvælede han interesseret ved de 4 Føljetonger som han daglig satte til Livs, og som han og jeg diskuterede hver Gang, jeg besøgte ham. Han døde i Februar 1921 efter kun et Døgn Sygdom.

Mine 3 Søskendes (2 Søstre og en Bror) saavel som min egen Opdragelse tilfaldt saa godt som udelukkende Mor.

Mor, Mathilde født Jacoby, var kommen fra et jødisk Provinskøbmandshjem, hvis Grundtone vel var religiøs, men hvor man ikke opretholdt de ortodoxe Krav med fuldt saa stor Strængthed som i min Farfars Hjem. Da hendes Forældre, der boede i Randers, var velhavende og førte et meget selskabeligt Hus, var hun vokset op som en meget forvænt og forkælet ung Dame, der tillige som ung Pige blev meget fêteret paa Grund af sin kun lidet raceprægede, nærmest blonde Skønhed, sin høje, slanke Skikkelses Ynde og sit muntre Sind. Randers var dengang, hed det sig almindeligt, berømt for 3 Ting: sine Handsker, sin Laks og sine smukke Piger, og Mor var en hyldet Repræsentant for den sidste Gruppe. Hun dvælede tidt som ældre ved de Triumfer, hun havde fejret som Baldronning, med de flotte Dragonofficerer for sine Fødder.

Da hun blev gift med Far, havde hun Grund til at tro, at hun ikke blot drog ind til tryk Velstand, men til den luxuøse Hovedstadsdames lette Liv. Og saa styrtede hele Lykkeslottet sammen allerede efter kun et Aars Forløb, og det endda samtidigt med, at hun for første Gang var bleven Moder. Kun 22 Aar gammel stod hun nu efter Fars økonomiske Ruin, uden blot de nødvendigste Forudsætninger, overfor den Opgave at skulle grunde en hel ny Tilværelsesform, hvor hun ikke blot skulde holde Modet oppe hos Far, ikke blot skulde indrette et Hjem, der trods sin beskedne Karakter dog skulde bevare Præg af Hygge og Skønhed, men samtidig skulde regne med et Budget, hvor den strængeste Økonomi maatte blive Alfa og Omega, og hvor Husførelsen kun var mulig, hvis Husmoderen

evnede alting selv og var allestedsnærværende. Det maa siges til Mors Ros, at hun lige fra første Færd af voksede med Opgaven, og at hun hurtigt udviklede sig til at blive en ligefrem enestaaende dygtig, flittig og selvfornægtende Kvinde. Hun lærte at lave Mad som kun de virkelig kaldede — ingen Mad smagte saa dejligt som hendes —, hun syede under hele Barndomsperioden selv Børnenes Tøj, og hun sørgede for, at vi Børn kom i de bedste Skoler. Selv gik hun Dag ud og Dag ind, uanset Vejret, hver Morgen hen paa Torvet (Amagertorv — Gammelstrand) eller til sine Handlende for at gøre sine Indkøb. Efter Tidens Skik tingede hun bravt med Amagerkonen og Fiskerkonen, men just derfor respekterede de hende, ja blev hendes oprigtige Venner, som hun ogsaa blev deres. For jævn og ligetil vandt hun deres Fortrolighed og fik Del i deres Sorger saavel som Glæder. Ofte fulgte jeg med hende paa disse Expeditioner, og naturligvis var Mor som vel alle Mødre baade smigret og stolt, naar de Handlende, særlig de kvindelige Elementer, roste hendes »dejlige« Dreng. Fra disse Udflugter mindes jeg især en Slagter, en gammel jødisk Pebersvend og en stor Original, der ligefrem tilbad Mor; men hun holdt sig heller ikke for fin til at aflægge ham og hans ligeledes ugifte Søstre Besøg i deres Hjem. Til alt, hvad han sagde, tilføjede han altid »med Guds Hjælp«, men unægtelig udæskede han min komiske Sans, da han engang, hvor han intet Kød kunde skaffe Mor, meddelte hende dette under denne Form: Med Guds Hjælp bekommes intet Kød paa Fredag. —

Mor var aldrig ledig; jeg mindes faktisk aldrig at have set hende sidde med Hænderne i Skødet. Selv om Aftenen, naar hun sad imellem os lektielæsende Børn, enten strikkede hun eller hæklede hun, gærne

samtidig med at hun ogsaa selv læste, for hun elskede Poesi og helst den sentimentaleste mulige. Hendes Yndlingsbog var saaledes et vel længst glemt Værk af Ten-nyson, der var oversat paa Dansk og hed »Enoch Arden«. Det var hendes største Glæde at læse denne Bog højt for os, og jeg har fældet mangen Taare for dens Skyld. Ogsaa Berlingerens Aftenføljetong havde i hende en sjældent interesseret og modtagelig Læserinde. Kun en eneste Gang mindes jeg, at hun øvede Censur overfor min Læsning. Hun forbød mig virkelig, skønt jeg den Gang maa have været c. 16 Aar, at læse J. P. Jacobsens Marie Grubbe. Hun laasede den endog inde, fordi hun ansaa den for moralsk farlig for mig, endda jeg dog vistnok var en for min Alder endog særlig aandsmoden Yngling.

Det centrale i hele hendes Virke for os Børn var, hvorledes hun bedst skulde skaane os for Hjemmets mange økonomiske Bekymringer, og hvordan hun skulde gøre Livet lysest og festligst for os. Alt, hvad hun af sine i mange Aar beskedne Husholdningspenge kunde spinke og spare, blev brugt til at skaffe os med paa Skolefester, Udflugter, Teater o. l. Det var hendes evige Ærgerrighed, at vi aldrig skulde staa tilbage for nogen af vore Kammerater, det være sig i Klæde- dragt eller med Hensyn til selskabelige Forpligtelser. Gæstfri og selskabelig som hun var, frydede hun sig altid ved at se Gæster omkring sig, og efterhaanden som vi voksede til, blev det naturligvis særlig vore Venner. Jeg kan den Dag i Dag slet ikke fatte, med hvor smaa Midler hun formaaede at skabe Fest. Vore Venner elskede hende da ogsaa, mild, hensynsfuld, munter og poetisk-følsom som hun var — og selv i Besiddelse af en lille »Aare«.

Ganske fri for Snobberi var min kære Mor vel

ikke; hun kunde godt lide, at vi fik Omgang med velhavende eller »fine« Folks Børn, men selv gjorde hun aldrig Forskel paa nogen, og vi kunde frit vælge vore Venner efter vort eget Tykke. Hun var meget stolt af sine 4 Poder, og vé den, som ikke fandt dem lige saa storartede som hun selv. Dem tilgav hun aldrig. Hun glemte saaledes aldrig Bestyreren for Forberedelsesskolen, i hvilken jeg gik, at han ved min Afgang fra Skolen gav mig det Vidnesbyrd, »at Daniel er en almindelig godt begavet Dreng«. Hendes Dreng en almindelig og ikke en ualmindelig!

Tidlig blev hun desværre tunghør og legemssvagelig, men hun gav aldrig op i sit Arbejde. Det faldt hende tidt svært, at hun som Følge af sin Tunghørighed maatte renoncere overfor Selskabelighed og Teater, som ellers havde været rige Kilder til Forfriskning for hende, men til Gengæld blev saa Kortspil og Kabaler hendes Trøstere. Hun havde sin ugentlige Dameboston.

Ogsaa Familjens Tantegammeljomfruer fik hun nu Tid til at tage sig af. De erstattede jo ogsaa til en vis Grad Udendørs-selskabeligheden, for de gik jo fra Hjem til Hjem i ugentlige Ruter, og havde deres faste »Dag« hos de forskellige Slægtninge. De var virkelig underholdende, fordi de udspyede, serveret i surt og sødt, alle Familjehændelser og alle Familjeskandaler i pikant Anretning. Særlig mindes jeg en af dem, »Tante Sophie«, der havde den fornøjelige Specialitet at gaa rundt og se paa Værelse med fuld Kost under Pseudonymet Frøken Muus; hun sørgede altid for at komme i Familjens Spisetid og at mage det saaledes, at man ikke kunde undgaa at invitere hende med til Prøvemiddag. Mættet trak hun sig tilbage med Løftet om, at man skulde høre nærmere fra hende, men dette nær-

mere indtraf aldrig. Selvfølgelig sad hun ikke tilbords med sine fremmede Værtsfolk uden samtidig grundigt at pumpe dem, og derfor var hun altid trods sin Stramtandethed en velsét Gæst hjemme. Ogsaa flere fattige Studenter havde i Aarenes Løb deres »Dag« hos Mor, hvor de blev proppede med hendes gode Middagsmad, og jeg tilstaar, det har moret mig, at jeg senere hen i Livet har truffet flere Mænd, der nu sidder i højt ansete sociale Stillinger, som bevarede Mor og hendes Middage i den kærligste Erindring. Hun var aldrig bange for at gaa til andre og bede om Hjælp for en eller anden trængende, og hun bevarede hele Livet igennem en helt romantisk Kærlighed til Grevinde Danner paa Grund af den Venlighed, hvormed denne havde modtaget hende, da hun engang havde besøgt hende for at bede om Hjælp til en Symaskine til en af sine Protegéer.

Trods sine Skrøbeligheder og Genvordigheder mistede hun aldrig et sangvinsk Haab om tilsidst at blive velhavende, endda dette efter hendes Mening kun kunde ske, ved at hun paa sit Ottendedelslod skulde vinde en større Gevinst i Lotteriet. Denne Gevinst ligefrem regnede hun med, til den Grad, f. Ex. at hun tidt lovede unge forlovede Par at ville sørge for deres Udstyr, naar — — o. s. v.

Og virkelig har jeg truffet Folk senere i Livet, som endnu bevarede Mor i taknemmelig Erindring paa Grund af dette hendes desværre aldrig opfyldte Løfte.

Da Børnene blev gifte, gik al hendes Opofrelsestrang over paa Børnebørnene, og hun gav aldrig op, selv ikke da en alvorlig Sukkersyge hastigt nedbrød hendes Kræfter, og endnu Dagen før en diabetisk Coma bragte hende Udfrielse, slæbte hun sig hen paa Torvet for at gøre sine Indkøb. Hun døde i Juli 1897, kun 58 Aar gammel.

MIN første Erindring er desværre af pinefuld Art. Den gaar tilbage til mit tredje Aar og knytter sig til en Lidelse, som senere igennem Livet skaanselsløst har forfulgt mig, nemlig Søsye. Min Moder tog mig i en Sommerferie med til sin Fødeby Randers; paa den Tid kan jeg kun have været ca. $2\frac{3}{4}$ Aar gammel, men jeg ser tydelig for mig, hvorledes jeg ligger i en Sidekøje og kigger ind i et Rum, hvor en Petroleumslampe svinger forurosligende frem og tilbage over et stort Bord, rundt om hvilket sid-

der spisende Mennesker, medens jeg arme selv kaster op. Erindringen passer godt nok med, at man dengang i Dampskibet »Brage« laa i Vægekøjer, der kransede Spisesalonen.

Min anden Erindring er knyttet til samme Ophold i Randers, og den er just heller ikke lystelig, thi jeg ser mig selv tudbrølende blive slæbt hen over toppede Brosten, og rimeligvis har jeg brølet, fordi disse har skaaret mine bedre vante, smaa Fødder.

Brostenene findes saamænd endnu og vækker hver Gang, jeg ser dem, de samme sørgelige Minder. — Sidste Gang for 3 Somre siden!

Min tredje Erindring er ogsaa fra samme Ophold: Jeg ser en Vogn holde i min Onkels Port og Kusken række en Æske med 12 — tolv — Knaposte til min godt et Aar ældre Fætter, et Indtryk, som har været saa stærkt, at langt op i min Drengalder stod Tanken om at faa en Knapost som en hartad uopnaaelig

Lykke og Knapost selv som en af de mest attraaværdige kulinariske Nydelser, indtil jeg saa endelig fik smagt paa en! Ak, da ophørte brat og for bestandig al min Længsel!

Senere har jeg et Indtryk fra mit 4de Aar; mine Forældre skulde flytte, og vi Børn blev derfor anbragt hos en gammel Frøken, der havde været Husjomfru i mine Bedsteforældres Hjem, og som jævnlig gik min Moder til Haande. Hun boede i en Stiftelse, og jeg husker endnu, som var det i Gaar, at vi fik Risengrød med Rosiner og stegte Rødspætter, ja jeg husker ogsaa tydelig hendes 2 store Porselænsunde, der stod paa et gammelt Sjatos, og som vakte mit hæftigste Begær. Senere — men da var jeg ældre — erindrer jeg om denne Dame, at jeg har set hende bage Æbleskiver, medens en klar Draabe samlede sig paa hendes Næsespids og til min store Undren med regelmæssige, rytmiske Mellemlum faldt ned i Æbleskiverne — een klar Draabe i hver Æbleskive — dryp, dryp! og rimeligvis smagte disse af den Grund endnu bedre end andre Æbleskiver! I hvert Fald hindrede det mig aldrig i at nyde dem med liflig Appetit!

5³/₄ Aar gammel kom jeg i Bondesens Forberedelsesskole i St. Kongensgade 29, hvor hele Skolen var installeret i et Par almindelige Stueejligheder i en Mellembygning, og her gik jeg i 6 Aar. Jeg husker aldeles klart, hvorledes jeg blev fulgt ind ved min Faders Haand (vi boede dengang i Huset ved Siden af), en lille, stille, ualmindelig artig og alvorlig Dreng, og jeg husker min Forfærdelse over, at jeg, der aldrig havde faaet Prygl hjemme, allerede den første Dag fik en Lussing. Og hvorfor? Fordi jeg, der desværre hele Livet igennem har været fummelfingret, knækkede min Griffel, da jeg skulde gøre mine første famlende Forsøg

paa at skrive paa Tavle. Og — Skriveredskaberne var indbefattet i Skolepengene!

Det næste jeg husker fra Skolen er, at jeg, der vel da var 6 Aar gammel, modtog en Indbydelse — min første rigtige Indbydelse — fra en jævnaldrende Kammerat, hvis Forældre var meget velhavende, og derfor havde min Mor, der var noget svag overfor »fine« Folk, klædt mig udi min bedste Stads: lange graa Bukser og graa Trøje med Kalvekrydsvest. Vor Pige fulgte mig, der var yderst forventningsfuld, derind, og saa — ja saa var der Sletingen hjemmel! Det Hele var kun en dum Spøg af Kammeraten! Men min Skuffelse var saa uhyre, at jeg aldrig siden har kunnet tilgive ham, skønt jeg af og til har truffet ham under venskabelige Former lige til mine seneste Aar, og jeg har da heller ikke undladt hver Gang at fortælle ham, at jeg endnu aldrig har kunnet overvinde mig til at tilgive ham! Selvfølgelig kunde han ikke efter de mange Aars Forløb huske Historien; men min Skuffelse staar endnu prentet i min Erindring som var det i Gaar, og jeg husker min Mors! Senere kom jeg som Dreng og ungt Menneske jævnlig i hans Forældres Hus, og jeg mindes engang til et Børnebal, at jeg gik hen og trykkede en ældre, pæn, hvidslipset Herre i Haanden og takkede med obligat Hilsen fra mine Forældre, og — saa viste det sig at være Lejetjeneren, som — hvilket anerkendtes af alle — lignede Værten som var det hans Tvillingbroder. Vant til Føjltagelsen tog han da ogsaa al lernaadigst mod min ærbødige Hilsen uden at oplyse mig om Fejltagelsen!

I Bondesens Skole sad Spanskrøret efter de Tidens Skik meget løst, og det dansede paa Bagdelen af Retfærdige og Uretfærdige uden smaaligt Hensyn, men Skolebestyrerens Søn A, som var min Klassekammerat,

en brav og godmodig Fyr, fik aldrig Klø, og jeg, som paa det Tidspunkt var i Besiddelse af en meget udpræget Retfærdighedsfølelse, gik derfor engang til Hr. Bondesen og forelagde ham uden Omsvøb Problemet: Hvorfor faar A. aldrig Prygl? Hvad Hr. Bondesen svarede, erindrer jeg ikke, men jeg husker tydelig, at der blev foranstaltet et Slags Autodafé i hele Skolens Paasyn, hvor den stakkels A. fik sig en ordentlig Ende fuld. Mærkelig nok hadede han mig ikke efter denne Begivenhed, men har endog senere i Livet søgt mig som Læge. Man maa nu dog ikke tro, at den gamle Hr. B. var Prygler af Lyst og Malice. Nej, han var saamænd en yderst rettænkende lille Mand. Han brugte sikkert kun Spanskrøret, fordi det nu engang i den Tid hørte med til god Tone. Og Ofrene tog gerne Afstraffelsen med behørig Konduite. Men Hr. B. løb selv en Risiko! For Delikventens Hoved blev anbragt mellem Hr. B.'s Ben, og var det nu en større, kraftig Dreng, saa kunde det hænde, saaledes som jeg selv har set det, at denne blev utaalmodig, blev sig sin Styrke bevidst og rettede sig i Vejret, hvorved den lille Bestyrer blev vippet med op og pludselig befandt sig ridende paa Synderens Hals. Jeg husker, at en Dreng bar sit Offer i Triumf hele Klasseværelset rundt, før han gav det fri! Naa, bagefter!

Forholdene i Skolen var forøvrig meget patriarkalske, og Belønningen for Dyd og gode Sæder hos den elskværdige gamle Regnelærer, en fhv. Skuespiller, bestod i, at den artige Dreng fik Lov til at drikke den sidste Slurk af hans Kaffekop, en meget eftertragtet Nydelse, da der altid paa Koppens Bund laa tilbage noget ikke helt smeltet Sukker. Velbekommel! Men den Gang hørte jeg til de ivrigste blandt Medbejlerne.

Sanglæreren var ogsaa Skuespiller, den bekendte

Otto Zinck fra Folketeatret. Han blev senere i Livet min gode Ven, og det morede ham da meget, naar jeg fortalte ham, at jeg fik et lille Slag paa Bagsiden af Spanskrøret, hvergang han greb mig i at synge falsk. Og det greb han mig desværre tidt i, da jeg aldrig nogensinde har haft en ren Tone i Livet. Det lykkes kedes ham da heller aldrig at banke saadanne ind i mig. Men min Kærlighed til Sang blev unægtelig noget neddæmpet trods denne saa taktfaste Metode.

Endelig skal jeg blot nævne, at vi havde en Lærer, som var Teolog, og som anvendte den barbariske Straf at gribe En i Haartotten og skrue Offeret i Vejret, indtil det kun hvilede paa det yderste af Taaspidsen. Det faldt i min Lod langt senere i Livet, da han var bleven Præst, at minde ham derom! Han lo blot!

Fremdeles husker jeg, at vi havde en Lærerinde i Skrivning, en gammel Frøken Bondesen, Søster til Bestyreren, som strængt paabød os aldrig at skrive mere end 6 Linjer i Timen. Skrev man imidlertid alligevel mere, og det kunde en saa livlig Aand som min ikke lade være med, fik man en saare mærkelig Karakter, som besynderlig nok hed »Doven«. Skønt jeg nu ofte fik denne Karakter, vakte den dog underligt nok aldrig nogens Undren, endda jeg netop dengang havde Ry for ellers at være en flittig og paalidelig Discipel!

Mit første Offer til Kærligheden bragte jeg i denne Skole. I en Periode kom jeg daglig i Skammekrogen, og ingen kunde begribe, hvorfor den artige og flittige Daniel pludselig gjorde sig fortjent til at komme i Skammekrogen, endda Dag efter Dag; men Aarsagen var simpelthen den, at jeg elskede Lærerinden vanvittigt. Jeg erindrer ikke mere, hvordan hun saa ud eller hvad hun hed — men jeg valgte frivillig Skam og Skændsel, fordi, ja fordi jeg var den Elskede nærmest, naar jeg stod i Skammekrogen!

En anden Erindring fra denne Skole, som fik stor Betydning for mit Liv, og som jeg har offentliggjort i mit Foredrag »Sindssyg ikke Sindssyg« (1919 Jespersens Forlag) er denne: En af mine Kammerater, jeg antager, vi var vel dengang omkring 10—11 Aar gamle, havde skældt mig ud for Jødesmaus. Derover geraadede jeg i et saadant Raseri, at jeg med en blækdypet Pen gav mig til ganske hensynsløst at hamre paa hans tykke Hoved og først holdt inde igen, da jeg pludselig til min Forfærdelse saa sorte og røde Striber (Blæk og Blod) strømme ned over hans Ansigt. Jeg husker med en Tydelighed som var det i Gaar, den Rædsel, der greb mig ved Tanken om, at jeg maaske havde saaret ham dødelig, og skønt der i Virkeligheden kun var tilføjet ham ringe Mên, var Indtrykket saa stærkt, at det senere igennem Livet har hjulpet mig til at neddæmpe Hidsighedens Bølger, naar de slog hen over mig. Jeg ser da altid med grufuld Tydelighed de sorte og røde Striber!

Endelig husker jeg fra denne Skole en Begivenhed fra mit 12. Aar, som kom til at øve stor Indflydelse paa min Opfattelse af Spørgsmaalet: Sandhed — Ikke-Sandhed! Paa Grund af Skolens Lidenhed baade med Hensyn til Disciplenes som Klasseværelsernes Antal, maatte ældste og næstældste Klasse dele Værelse og ældste Klasse maatte stadig overvære anden Klasses Undervisning i de Pensa, som den selv havde gennemgaaet det foregaaende Aar. Dette førte begribeligvis let til Uopmærksomhed. Vor danske Lærer, en cand. theol. M., holdt alligevel ikke af, at vi var uopmærksomme, og greb han os deri, fik man Karakteren tg., men naar man havde faaet Karakteren tg. 3 Gange i Træk, fik man Karakteren mdl., for saa at vende tilbage til tg. igen o. s. v. Han havde imidlertid blandt mine Kam-

merater en særlig Favorit, og denne fik derfor fjerde Gang ikke mdl., men kun tg. Hvorfor jeg som Følge af min saa stærkt udviklede Retfærdighedssans ganske rolig og intet ondt anende rejste mig op — jeg ser mig endnu tydelig som det lille, alvorlige Sandhedsvidne staaende op ved min Plads ved mit sorte Skolebord — og sagde som var det den selvfølgeligste Sag af Verden: »Hr. M., dette maa vist kaldes Snyderil« Men Følgerne af denne i mine Øjne saa selvfølgelige Replik, havde jeg desværre ikke forudset, og de kom derfor til at sætte Skel i min Opfattelse af, hvad man kunde og ikke kunde sige her i Verden. Thi ikke blot fik jeg Klø af Spanskrøret, men jeg fik ogsaa en knaldende Anmærkning for Næsvished og blev sat i Skammekrogen en hel Uge i Træk! Ihvorvel jeg dengang — selvfølgelig — hadede Hr. M., har jeg senere kunnet se med blidere Øjne paa ham, for jeg tror, at denne Katastrofe bevirkede en saadan Revolution i mit Sind, at mine Evner til at kunne »sno« mig mellem Mennesker derved kom til Udspring.

12 Aar gammel blev jeg Elev i den kort i Forvejen nystiftede: Hauchs Skole, som dengang havde Lokaler i Landmandsbanen, Holmens Kanal 20, og hele Skolen — jeg var den 25. Elev — var ikke større, end at den kunde rummes i én eneste stor Sal, som Kammerraad Brodersen endda benyttede til Danselokale om Aftenen. Først Aaret efter fik Skolen sit eget Hjem ude i Vesterbrogade 25. (En særlig Skolebygning blev først indviet i August 1877). Jeg blev hér sat i Klasse med Kammerater, der alle var et Par Aar ældre, fordi de var bragt sammen fra forskellige Skoler enten paa Grund af tidligere Sygelighed eller paa Grund af manglende Evne eller Lyst til at følge med i den Skole, hvori de hidtil havde været. Dette Forhold medførte sikkert.

at jeg modnedes tidligt, og at min Ærgerrighed blev skærpet. I de 6 Aar jeg gik i Skolen, var min Klasse ogsaa altid øverste Klasse, fordi Skolen stadig voksede nedenfra, og i flere Aar sagde Lærerne »De« til os, altsaa ogsaa til mig, der kun var 14—17 Aar gammel. Jeg var i Reglen Nr. 1, 2 eller 3, og min værste Konkurrent til Duxepladsen var en senere fremragende, overordnet Kommunalembudsmand, som tillige var min gode Ven. Da jeg blev prøvet af H a u c h før Optagelsen, syntes jeg selv, at jeg havde været fuldstændig Idiot (ikke falsk Beskedenhed!); men bagefter hørte jeg til min Forbavselse, at Hr. H a u c h havde sagt til X., at han skulde passe paa, for nu kom der en Dreng, som kunde tage Konkurrencen op med ham. Dette gav mig strax kvalificeret Agtelse for mig selv og drog mig lige fra første Færd af til Hr. H a u c h. Det maa imidlertid være faldet mig sværere end forventet at følge med i Begyndelsen, thi jeg kan huske, at jeg snød i Regning. Min udprægede Ærlighedsfølelse led imidlertid herunder, og jeg gruede for, at det en skønne Dag skulde blive opdaget. Ligesom jeg saa var paa Nippet til at blive afsløret, blev imidlertid Regnelæreren fjærnet, fordi han havde rusket en Dreng temmelig kraftigt i Øret (det var de nye Principper om ikke at slaa Drengene, som nu skulde sættes i Højsædet), og jeg, som dengang var meget gudfrygtig, saa heri en Hjælp fra Gud og lovede højtidelig mig selv, at jeg aldrig skulde snyde mere. Jeg erindrer endnu med største Tydelighed den Følelse af Befrielse, der greb mig, da Læreren, der som berørt allerede havde faaet mig i Kikkerten, forsvandt for bestandig.

Mine Erindringer fra denne Skole er mange, men springende og ikke nøjagtig tidsfæstede. Alligevel synes jeg, at jeg maa have Lov til at fortælle en Del af dem, selv om det bliver noget kaotisk.

Blandt mine Kammerater var der én, som kom til at staa mig meget nær, skønt han var et Par Aar ældre og betydelig mere moden end jeg. Han havde da navnlig filosofisk-sproglige Interesser og var musikalsk, han spillede Cello. Han var meget nervøs, og hvert Aar havde han et Anfald af, hvad han kaldte *lassitudo vernalis* (Foraarstræthed), som nødvendigvis gjorde en af ham selv institueret Hvidløgskur. Fy, føj! For mig, der sad ved Siden af ham, var Lugten saa uudholdelig, at jeg maatte tvinge ham til at tage Ferie. Imidlertid besøgte jeg ham dog jævnlig, trods min Aversion imod denne Lugt, i hans Hjem, hvor han tilbragte Tiden liggende ovenpaa sin Seng med sin Cello over sig som Dyne og gnidende paa denne eller hængende sig til filosofiske Spekulationer, som øvede en overordentlig Tiltrækning paa mit modtagelige Sind.

Det var ogsaa hos ham, at jeg kom til at nyde min første — men rigtignok ogsaa min sidste — Cigar, og hertil knytter sig en saare sørgelig Historie. Jeg var vel paa det Tidspunkt 16 Aar og var allerede dengang anerkendt som et Konversationstalent af Rang, hvorfor jeg ved den nævnte Lejlighed havde faaet to Damer tilbords. Umiddelbart før vi gik tilbords, havde jeg, der rimeligvis vilde spille Kavaleren, forgrebet mig paa den omtalte Cigar og røget af den, ubekymret om mulige Følger, som paa det Tidspunkt var mig ukendte. Frejdig byder jeg de to Skønne Armen og gaar tilbords. Intet ondt anende begynder jeg efter Sædvane at konversere vildt; saa, pludselig, aldeles brat, uden Forvarsel, mærker jeg en frygtelig Svimmelhed, der følges i Hælene af en væmmelig Kvalme, og inden jeg faar Tid til at tage Stilling til disse Fænomener, fuser Maveindholdet ud af mig og ud over Bordet og ganske særlig hen paa en Asiet med Saltkød!

Aa, jeg ser den endnu saa tydelig for mig, den lille Asiet med det røde, salte Kød! lidt foran og tilhøjre for min Plads. Hvorledes Gæsterne fortsatte, derom véd jeg intet, thi jeg tog resolut det Standpunkt at rejse mig fra Bordet uden at mæle et Ord og absenterede mig, for aldrig at komme der mere. Denne Episode medførte, at jeg aldrig siden har haft en Cigar i min Mund, men den forstyrrede ikke Venskabsforholdet til Kammeraten, thi vi fulgtes gennem Studenterexamen og Rusaaret til Filosofikum; men saa fandt vort Venskab ogsaa en pludselig Afslutning i et brutalt Nu. Som før omtalt var min Ven en interesseret Filosof, som havde studeret Filosoferne i Originalsprogene, men rigtignok i den Anledning glemt at læse vor egen Professor Heegaards Forelæsninger, medens jeg, der var en attenaars, ufilosofisk Rus, blot havde læst og lært mit Forelæsningshefte. Vi var oppe til Filosofikum hos Heegaard paa samme Sommer eftermiddag, og efter Examinationerne kom Professorren saa ud og meddelte Karaktererne saaledes: Jacobson ug. — Y — en Pavse — en uhyggelig, spændende Pavse, i hvilken alle erkendte et uheldsvangert Omen — Y: tg.! Næppe havde Heegaard derefter vendt os Ryggen, før Y., kridhvid i Ansigtet, drejede sig om imod mig, sin mangeaarige daglige Kammerat og bedste Ven, spyttede mig i Ansigtet, idet han hvislede: Din Idiot! og forsvandt — for aldrig at gense mig mere! Dette gjorde et saa overvældende Indtryk paa mig, ikke det, at han kaldte mig Idiot, for det kunde jeg saa godt, husker jeg, tilgive ham, da det saa nogenlunde faldt sammen med mine egne Tanker om mig selv som Filosof; men det, at et mangeaarigt, inderligt Venskab saa hurtigt og let kunde dræbes! Denne Begivenhed satte da ogsaa dybe Skel i min Opfattelse af det menneskelige Venskabs Skrøbelighed! Han blev Præst!

Jo, jeg fik en Del Aar efter et Glimt at se af ham, idet jeg en Aftenstund paa Svineryggen saa to »Silhuetter«, en mandlig og en kvindelig, der tegnede sig skarpt af mod den røde Aftenhimmel og som gjorde et ihærdigt Forsøg paa at kysse hinanden, men øjensynlig havde vanskeligt ved at finde det rette Vinkelforhold paa Grund af deres meget kraftige Næser. Det var min forhenværende Ven og hans Nyforlovede!

En anden af mine Kammerater, som stod mig meget nær og sammen med hvem jeg ogsaa blev Student, var Søn af en dengang meget bekendt Digter og Skuespilforfatter. Jeg kom meget i hans Hjem og havde en til Ærefrygt grænsende Respekt for den gamle, fulds-kæggede Barde, der jævnlig, naar jeg fik Lov til at være med ved Maaltiderne, i satiriske, rimede Strofer harcellerede over min Genærthed og Flovhed, saa at jeg tidt og mangen Gang ønskede at kunne blive nede hos den Gaffel, som jeg i min Benauerthed havde tabt under Bordet. Det gjorde altid stærkt Indtryk paa mig, naar jeg spiste dér, at se, hvorledes der bestandig blev kræset op for Faderen med extra Mad, noget jeg ikke kendte til fra mit Hjem, men som i de Tider ikke var noget ualmindeligt, fordi Husfaderen i sin ophøjede Egenskab af Erhverver og Arbejder gjorde Krav paa særlige Hensyn, han, Pashaen, der, uden Selvironi, modtog dette Husoffer som et ganske selvfølgeligt. Selv om vi andre kun fik bart Brød, højst med lidt Ost som Paalæg — man var jo dengang langt mere nøjsom — stod der altid 3 Asietter med Paalæg foran Faderen. Var man en Dag særlig i Kridthuset, kunde han allernaadigst tildele En en Skive Frikadelle eller Saltkød som Tegn paa kvalificeret Højagtelse. Efter Bordet trak vi 2 Drengene os tilbage til min Vens Værelse, og her tilbragte jeg mange uforglemmelige og salige Stunder med at

sidde andagtsfuldt lyttende til hans talrige poetiske Frembringelser, thi — ogsaa han var Digter, om end ganske vist en Digter, som var fuldstændig upaaskønnet i sit eget Hjem og navnlig af sin egen, af ham selv saa højt beundrede Fader. Men netop derfor virkede min aldrig slappede, altid uskrømtede Beundring dobbelt husvalende.

Saaledes gik der et Par Aar hen. Da hændte der noget grufuldt! Min Digter havde nemlig læst Goethes »Wilhelm Meister«, og særlig havde det gjort Indtryk paa ham, at den unge Wilhelm, mismodig paa Grund af skuffet Kærlighed, overgiver alle sine Digterværker til Flammedøden. Meget højtidelig kom han derfor en Dag til mig og sagde: »Ogsaa jeg føler mig skuffet og mismodig, ogsaa jeg tvivler om en Digterfremtid, ogsaa jeg vil ligervis som Wilhelm bryde alle Broer af og brænde mine Digte, og Du, Du alene skal være Vidne til Autodaféen.« Jeg var umaadelig imponeret og betagen! En Vinteraften trak vi to sammensvorne os saa hemmelighedsfuldt tilbage til hans Værelse. Her blev nu det ene Digt efter det andet under behørig Pathos og Alvor læst højt for mig, som derefter gysende saa dem overgives til Flammerne (i Kakkelovnen) — Digt efter Digt! Jeg var hjærtetreben, tør jeg nok sige, baade af Stolthed over at være det eneste Vidne og af Sorg over, at saa megen uerstattelig Poesi blev tilintetgjort. Men brat river en kold, skærende Bemærkning fra min Ven mig ned fra min Sjæls olympiske Højder! »Ser Du, nu kommer vi til de Digte, der er skrevet paa Foliopapir, og, véd Du hvad, det er sgu for godt til at brændes, det kan jo bruges til Madpapir!« Pladask, der laa jeg nede i Hverdagslivets Prosa! Det var en frygtelig Afsvaling! Jeg har i Virkeligheden aldrig tilgivet ham denne Skuffelse, skønt vort Venskab iøvrigt fort-

sattes flere Aar igennem ganske uforandret. Endnu i Rusaaret holdt vi sammen, men saa førte de forskellige Studier os hurtigt bort fra hinanden.

Forundret blev jeg unægtelig derfor, da han nogle Aar senere, efter at vi ikke havde talt med hinanden i et Par Aar, en Oktoberdag standsede mig paa Østergade og sagde: »Hør Du, Daniel, Du plejer jo at være saa klog! Kan Du ikke give mig et godt Raad! Jeg skal indtegne mig til første Del af statsvidenskabelig Examen nu til Jul, og saa gaar jeg i disse Dage hen og faar en Indbydelse til Studenterfest i Lund! Nu har jeg imidlertid kun Raad til en af Delene! Hvad mener Du, at jeg bør gøre?« »Ja,« svarede jeg, der dengang næppe var saa klog, som hans Tiltalehilsen lod formode, og navnlig ikke saa klog paa Mennesker, som jeg senere er bleven, »kan Du virkelig være i Tvivl herom? Du bør da selvfølgelig indtegne Dig til Examen.« »Ja,« svarede han, »er Du nu ogsaa saa sikker paa det? For ser Du, Examen kommer jo dog igen hvert halve Aar, men Indbydelsen til Studenterfesten kommer aldrig igen!« »Nej,« replicerede jeg, »det har du virkelig Ret i; naturligvis bør Du gaa med til Festen!« — Og — han gik med til Festen, men naaede til Gengæld rigtignok aldrig at blive indtegnet til Examen. Han blev alligevel til noget i Livet og deriblandt ogsaa en flink Forfatter.

Endnu engang, langt, langt senere, krydsedes vore Veje. Hans Fader blev i sin Alderdom meget syg og maatte indlægge sig paa Kommunehospitalet paa den medicinske Afdeling, hvor jeg paa det Tidspunkt gjorde Kandidattjeneste. Skønt det var givet, at han maatte dø, lykkedes det mig dog, som hans særlige Stuedoktor at holde Modet oppe i ham ved mine daglige Forsikringer om det modsatte, og det skønt han egentlig aldrig

selv tvivlede om Udfaldet. Han udtrykte selv sin Tvivl og sit Haab i disse, synes det mig, rent ud geniale Ord: »Jeg véd, kære Doktor, at De lyver for mig; men jeg tror alligevel paa Dem.« Det var her, ved Faderens Dødsleje, at jeg mødte min gamle Ven igen. Men selv paa sit Dødsleje kunde Faderen ikke tilgive Sønnen, at han havde villet være Digter!

Dengang den gamle Digter endnu laa paa Hospitalet, blev et af hans Dramaer opført paa det kgl. Teater, og for at glæde ham gik jeg derfor en Aften i Teatret; men fattig Kandidat som jeg var, havde jeg kun Raad til at sidde i Galleriets Pladsloges bageste Række, Teatrets billigste Plads, som den Gang kun kostede 75 Øre! Som jeg nu sidder her og lytter til Emil Poulsens og Fru Eckardts svulmende Tirader (Stykket var paa Vers), mærker jeg pludselig noget tungt falde ned paa min venstre Skulder, og da jeg forundret ser mig om, opdager jeg — et lille lyslokket, sovende Pighoved! Saa stille som en Mus sidder jeg og venter andægtig paa Hovedets Opvaagnen, da jeg midt i Fru Eckardts allerlængste Tirader hører en noget ukultiveret Stemme højt udbryde: »Hvornaar gaar Toget til Helsenør?« »Tys, tys«, lød det rundt omkring fra! Røsten kom fra det vaagnende Lokkehed! Længselsfuldt venter jeg nu paa Mellemakten for at gøre Hovedets nærmere Bekendtskab, og det viser sig da at tilhøre en ganske ung Bagerjomfru fra Helsingør, der havde kunstneriske Interesser og derfor, skønt hun stod op Kl. 4 om Morgenen, var styrtet til København for at se den »dejlige Emil«. Alligevel havde hendes Træthed sejret over hendes Kunstbegejstring og de skønne Kling&Klang&Vers bedøvet hende. Der udspandt sig nu en livlig Samtale imellem os om Kunst og »Helsenør«. Men det eneste jeg endnu erindrer af denne var, at hun sagde: »Der er saa maesløst intressant i Hel-

senør, for der er saa mange Assembléer!« — Jeg fulgte hende galant til Toget — men jeg gensaa hende aldrig!

Den gamle Digter blev derimod noget nedslaaet, da han erfór, at hans Stykke havde haft en saa skæbnesvanger Virkning.

Naa, men tilbage til H a u c h s Skole.

Blandt Kammeraterne dér var i de senere Aar ogsaa en meget ejendommelig, for ikke at sige bisar Dreng, hvis Moder ejede et Gods i Jylland, og denne Dreng var ogsaa i flere Aar min gode Ven. Paa den Konto tog han mig i Sommerferien, jeg var dengang mellem 15 og 16 Aar, med over til Godset, og da han var ivrig sportsinteresseret og ganske engelsk i sin Opdragelse, maatte jeg, for hvem al Sport har været en Gru, gennemleve nogle nervepirrende, om end ellers just derfor, højst interessante Uger. En af Adspredelserne bestod f. Ex. i, at man blev anbragt vis à vis et lille mekanisk Lokomotiv, paa hvis Forside var befæstet en spids Naal. Sporten bestod i, at man skulde se, paa hvor kort Afstand man kunde taale at faa Naalen boret ind i Benet. Jeg, der aldrig har været anlagt for Heltefaget, fandt det mildest talt nederdrægtigt at skulle være Naalepude; men der gjaldt skam ingen Pardon!

En anden lige saa behagelig Sport var, at en Diskos blev slynget hen imod En med størst mulig Kraft, og saa skulde man se at standse den med Benene. Jeg husker heraf kun, at det gjorde forbasket ondt i Ens Skinneben flere Dage efter!

Vi tilbragte ogsaa hele Døgn i et Telt ude paa en lille Ø, hvor vi saa selv kunde sørge for gennem Jagt og Fiskeri at skaffe os det nødvendige Proviant, og, da jeg var lige umulig til begge Dele, blev jeg faute de mieux udnævnt til Kok, med et Resultat, som vistnok overtraf Forventningerne. Jeg skulde nemlig stege nogle Fisk,

men fuldstændig ukyndig som jeg trods Udnævnelser var, undlod jeg at tage Indvoldene ud, og Smagen var derfor saa rædsom — jeg kan smage den den Dag i Dag — at vi ikke trængte til mere Mad til det Maaltid, men ak, jeg blev ubarmhjertig sat fra Bestillingen.

Endelig skulde vi ogsaa lave Gaasport, og vi gik virkelig en Dag i Løbet af 18 Timer hele 8 Mil. Der blev en Times Ophold paa Himmelbjerget med det Resultat, at jeg faldt i Dødsøvn paa H. C. Andersens Bænk og ikke fik set noget af Udsigten, før jeg som Rus samledes med alle mine Kammerater til et festligt Sold paa Bjerget. Mit Udbytte af Turen var iøvrigt et Par Dages Invaliditet paa Grund af Vabler paa Fødderne og Sportsrædsel for Resten af Livet. Alligevel var denne Sommerferie uforglemmelig paa Grund af alle de mange nye Indtryk for mig, der var ægte Københavnerdreng med K, og saa fordi jeg om Aftenen gjerne fik Revanche for mine sportslige Nederlag i Damernes Kreds, hvor jeg trods mine unge Aar kunde drøfte Litteratur og Teater saa godt som nogen af de ældre eller tog ivrig Del i Dansen, den eneste »Sport«, jeg i mit Liv var hengiven til. —

Blandt Kammeraterne i Klassen var der ogsaa en venlig, men ret kølig, for ikke at sige indifferent Dreng, hvis Fader var Etatsraad-Købmand, og jeg kom, lige til jeg blev Student, meget i dette gæstfri, af Husfruens Livlighed og fine Kultur prægede Bourgeoisihjem; men mest uforglemmelig blandt de mange Mennesker, som jeg dér lærte at kende, var selve Etatsraaden, der sikkert var en Tidens Type. Han var en venlig, kølig, tilsyneladende fuldstændig udvisket Fremtoning, hvis whiskersprydede Maske aldrig smilte, men med nedladende, fjærn Venlighed saa paa En gennem udtryksløse, matgraa Øjne, og som uvægerlig, idet han lagde et Par

kolde, døde, trykløse Fingre let ned i min Haand — jeg glemmer aldrig disse døde Fingre, som aldrig gav blot det mindste Tryk — hver eneste Gang sagde til mig, naar jeg hilste Goddag: »Hvordan har Deres Bedstefader »Agenten« det?« Trods sin ophøjede Samfundsstilling var han saa nedladende at plage sin Hukommelse med, at jeg havde en Bedstefader, der var »kongelig Agent« og Frimurer ligesom Etatsraaden. Hvorpaa jeg uvægerlig svarede: »Tak, Hr. Etatsraad, forhaabentlig godt. For De erindrer maaske, at han er død!« Til den omtalte Digterson sagde han forøvrig paa samme Maade: »Goddag, kære Jensen, (fingeret Navn), »hvordan har Deres Hr. Fader, Professoren, det?« Hvorpaa uvægerlig fulgte Svaret: »Tak, godt, men jeg hedder Jessen,« (fingeret Navn). Disse Episoder fremkaldte dog aldrig den mindste Bevægelse i Whiskersmasken. Forresten var Manden sikkert en baade dygtig og rar Mand, men han var en Tidstype. Hans Kone var derimod et rigtigt levende Menneske, vores alles gode Veninde. Jeg blev da ogsaa bedt med til deres Sølvbryllup, — jeg gik dengang i Skolens ældste Klasse. Ved denne Lejlighed havde jeg, der undertiden klemte en svagbenet Pegasus, skrevet en Sang, som i Sandhed ikke var noget Mesterværk (den indeholdt f. Ex. en Strofe som denne: »Det »Kristian« ofte sandet har — fra den Dag da hans »Sine« — for Altret gav ham Ja til Svar — med kærlig, trofast Mine.«) Sangen gjorde imidlertid Lykke, fordi det var den eneste, der var, og den sluttede med disses skønne Strofer: »Og gid de komme os i Hu, naar Gyldenkrans dem smykke«!

25 Aar senere blev min Hustru og jeg behagelig overrasket ved at modtage en Indbydelse til Etatsraad og Etatsraadinde N.'s Guldbryllup, og det med den morsomølskværdig Motivering, at man tillod sig at indbyde

os i Henhold til de sidste Strofer i deres Sølvbryllups-sang, — og det, endda jeg ikke havde været i deres Hjem i de sidste 24 Aar!

Det Sted, hvor jeg kom hyppigst, og hvor jeg befandt mig bedst, var hos min Ven X. Den gamle Excellence, hans Far, der havde en Lejlighed paa Christiansborg, var vel Typen paa Datidens fine, høflige, lidt kølige og smidige Hofmand, men han var tillige bag ved sin noget reserverede Skal en meget hjertelig og fornøjelig Mand, alsidig interesseret og højt kultiveret. Han holdt meget af at tale med os unge og belære os ud fra sin rige historiske og personalhistoriske Viden. Naar han var i særlig godt Humør, fortalte han smaa, muntre Hofkrøniker. Under almindelige Forhold blev vi altid uvægerlig, uden Pardon, Kl. 10 præcis Aften hældt ud af den ellers meget hjertelige og gæstfri Frue, med den ligesaa uvægerlige Replik: »Nu skal min Mand ryge sin Cigar,« og skønt det var vanskeligt at forstaa Sammenhængen mellem Excellencens Cigar og vor Afgang, saa hjalp der ingen kære Mor, herut maatte man! Excellencen mødte altid til Middag i Kjole, selv om der sletingen fremmede var (han kom altid lige fra Kongen), og han gik altid meget anstandsmæssig ind i Spisestuen med sin gamle Svigermoder under den ene og sin Hustru under den anden Arm, noget, som bestandig imponerede mig hver eneste Gang, jeg saa det, med samme Styrke. Det syntes mig, som var mere beskedent vant, at være det fineste af det fine! Den sidste Gang, jeg var dér i Hjemmet, var til Festmiddag i Anledning af min Vens veloverstandne Studentereksamen (han blev Student Aaret før mig). Fra denne Middag husker jeg to Ting. Den ene var, at nuværende Højesteretssagfører Liebe, som ogsaa dengang var nybagt Student, holdt Festtalen, og han holdt den med en saadan overlegen Lethed og Elegance, at

jeg, der dengang var 16 Aar, blev saa betagen deraf, at jeg endnu den Dag i Dag baade ser og hører ham staa der og tale med hele den vordende Advokats Myndighed og Sprogvirtuositet. Jeg var fuldstændig baff af Ærefrygt. Den anden Erindring er, at jeg noget slukøret maatte blive alene tilbage, fordi alle de andre, d'Hrr. Russer, skulde ned i Foreningen, og jeg, der jo endnu kun var Skoledreng, derfor ikke kunde følge med!

Der er endnu en Kammerat, som jeg maa omtale, skønt han ganske vist gik i en yngre Klasse, men som jeg senere i Livet gentagne Gange kom i Berøring med paa en saadan Maade, at jeg skal have ondt ved at glemme ham.

Allerede i Skolen lagde man Mærke til ham, fordi han var en ualmindelig køn Dreng, og det var vistnok netop dette hans tiltrækkende Ydre, som hurtigt bragte ham i Fordærv, skønt han kom fra et udmærket Borgerhjem. Allerede faa Aar efter, at han havde forladt Skolen, blev han ramt af Lovens tunge Haand, og Gang paa Gang maatte han vandre i Fængsel. Imellem Slagene dukkede han saa gerne op i mit Venteværelse, og naar han da sad inde i mit Konsultationsværelse, begyndte han altid: »Hør Du, Daniel,« og sluttede lige saa uvægerlig af med: »Kan Du ikke laane mig 5 Kr.?«

For hurtigst muligt at faa ham paa Porten fik han naturligvis, hvad han bad om, uden videre Parlamenteren, og saa var jeg da ogsaa fri en lille Tid, som oftest dog fordi han ikke var fri ret længe ad Gangen. Men én Gang, det var i Aarets Begyndelse, kom han igen til mig og sagde: »Hør Du, Daniel, har Du ikke Lyst til at gøre en god Forretning? Hvis Du nemlig i Dag giver mig 10 Kr., lover jeg Dig, paa Æresord, ikke at komme igen i dette Aar.« »Top,« svarede jeg, »den

Forretning tiltaler mig; jeg gør den.« Og han gik med sine 10 Kr. Men — ak — »naturam furca pellas ex« — nogle Maaneder efter var han der igen, og denne Gang en Aften og tilmed utvivlsomt alkoholiseret. Han vilde igen laane, men modtog nu bestemt Afslag. Jeg beholdt mig til Forretningen! Saa stod han lidt og sundede sig herpaa, men udrød saa med pathetisk Røst: »Ja, ja, saa gaar jeg hen og tager Livet af mig.« Hvorpaa jeg tørt svarede: »Ja, ved Du hvad, det skulde Du gøre. Det synes mig at være den bedste Løsning paa Romaen!« Dette tyggede han paa et Øjeblik, men saa udslyngede han: »Véd Du, hvad Du er? En vantro Hund! Men jeg er en Kristen, og nu gør jeg det ikke! Farvell!«

Efter dette tragikomiske Intermezzo besøgte han mig aldrig mere, men — han tog alligevel senere Hævn over mig paa en ret original Maade.

En skønne Dag krydser jeg hen over Raadhuspladsen henimod en Sporvogn, da jeg pludselig bliver standset af en svensktalende, guldbrillet og velsoigneret Herre, der hilser mig med et muntert: »Nej, se Goddag, snälla Professor Jacobson!« Forbavset ser jeg ned i et mig ganske ukendt, men venligt leende Ansigt: »Hvem har jeg den Ære at tale med?« Svar: »Professor Berg!« »Aah,« udbryder jeg glad, »maaske Professor Berg fra Stockholm?« (her maa jeg indskyde, at jeg for et Par Aar siden havde haft en kort Samtale med den dengang meget kendte Kirurg, Professor Berg i Stockholm, men, at jeg paa dette Tidspunkt ikke havde nogen klar Erintring om hans Udseende). »Ja, ja, just Professor Berg från Stockholm. Jag kommer direkt från Paris.« »Aa,« siger jeg, »fra Kongressen?« »Ja, från kongressen, ja,« (der havde netop været en Lægekongres i Paris)! »Det glæder mig,« siger jeg smigret, »at træffe Professoren igen. Men hvorledes kan Professor Berg kende mig

igen?« — »Vem glömmen någonsin denne härlige gestalten, dette spetsiga skägget. — Män förbasket, ett bref med penningar, som jeg väntede idag, är tyvärr inte arriverat och jag får därför bedja Professor Jacobson om at låna mig 30 kronor.« I min Bevidsthed begyndte nu at dæmre en svag Anelse om, at det maaske dog ikke var den rigtige, ægte Professor Berg, men samtidig var jeg dog endnu stadig i god Tro, for det hele gik jo meget hurtigt for sig! Min gode Tro bød mig ikke afslaa en saa anset Kollegas Anmodning om et midlertidigt Laan, min vaagnende Tvivl gjorde mig dog saa forsigtig, at jeg kun tilstod ham 20 Kr.! Varmt takkende tog han ogsaa herimod, klappede mig affabelt paa Skulderen og sagde: »Imorgon Kl. 1 præcis är jag hos Professoren med de tjuga kronor.« Et smilende Farvel og han var borte! Medens jeg stod paa Spørgvognens Bagperron, gennemgik jeg nu den hele Affære i Tankerne, og — ak — det gik hurtigt op for mig, at jeg havde ladet mig tage ved Næsen af en Plattenslager, og at det jo var mig selv, jeg Fæ, der havde lagt det Hele tilrette for ham gennem mine Spørgsmaal. Ja, havde han blot ikke kaldt sig Berg, var Maløren sikkert ikke hændt, men dette Berg og saa min mangelfulde Personhukommelse!

Flad kom jeg hjem til min Kone, og da jeg flovede mig for at tilstaa min Dumhed rent ud, forelagde jeg hende Tilfældet med den Indledning: »Jeg har idag tjent 10 Kr. paa Raadhuspladsen!«

Naa — Historiens Forklaring var jo iøvrig lige til. Men — hvorfra vidste han, hvem jeg var! Ja — det kunde jeg ikke regne ud! Nogen Tid efter kom imidlertid Gaadens Løsning af sig selv. Politiet nappede til sidst Hr. Berg, da han ogsaa havde udset sig andre Læger til Offer. Det viste sig nemlig, at min gamle »Ven«

og fordums Skolekammerat stod gemt bag Ventesa- pavillonon paa Raadhuspladsen og udpegede de forbi- gaaende Læger for Hr. Berg — og bagefter delte de saa Rovet. —

Det var nu lidt om Skolekammeraterne! Men saa er der jo Lærerne, og blandt disse da først og fremmest Hauch — Adam Gotlieb Oehlschläger Hauch, Digteren Carsten Hauchs Søn. Denne herlige Mand, som jeg elskede fra den Dag, jeg kom ind i Skolen, og til jeg forlod den, med den mest glødende Drengenhengivenhed og beundring, og overfor hvem jeg føler en evig Taknemlighed! Altid var han min Ven, altid tog han sig af min aandelige Udvikling med utrættelig og nænsom Omhu, altid kom han mig beredvillig til Hjælp, naar der var noget i et Fag, jeg ikke kunde klare. Var jeg kørt fast i et eller andet Fag, gik jeg altid til ham — og ikke til Faglæreren — og bad ham om Hjælp, og altid lykkedes det hans vidunderlige pædagogiske Evne at sprede alle Taager, saa at jeg gik forstaaende fra ham. Altid evnede han at opflamme Ens Interesse, Ens Kappelyst, og altid gjorde han En delagtig i sine egne Interesser, og disse var mange, og hvert Aar skiftede de, men i det Aar Interessen stod paa, opfyldte den ham — og os — fuldstændig. Et Aar var det den højere Matematik, et andet Hebraisk, et tredje Aar Astronomi o. s. v. — Jeg havde altid en Følelse af, at jeg sad inde i ham og kunde spille paa hans Sjæls Instrument, og at dette ikke er noget, jeg har konstrueret senere, fik jeg paa en sælsom Maade bekræftet mange Aar efter. Der kom nemlig en gammel, blind Kone ind paa min Afdeling paa Frederiksberg Hospital, og da hun hørte mit Navn, sagde hun uopfordret: »Jeg kan godt huske Professoren fra Hauchs Skole, for jeg tjente dengang som Kokkepige

hos Hr. Hauch, og jeg har mange Gange hørt Hr. Hauch ved Middagsbordet sige til sin Kone: »Der er kun én Dreng i Skolen, som forstaar mig, og det er Daniel Jacobson.« —

De Fag, han underviste i, var mig altid de kæreste. Der var f. Ex. Fransk, som han ogsaa examinerede i til Artium, og da hændte der mig følgende: Jeg havde desværre skrevet en mindre god fransk Stil, fordi jeg dengang ikke kendte til den Regel, som jeg først igennem denne min uheldige Stil fik indprentet, at naar man ikke véd, hvad Køn et Ord er paa Fransk, saa er det Hankøn, og jeg havde desværre af Galanteri mod den kvindelige Form gjort de flest mulige til Hunkøn. — Nu gjaldt det altsaa at opveje Nederlaget i den mundtlige Prøve, da Stilkarakteren og Karakteren i det mundtlige blev slaaet sammen i Forholdet 1 til 2. Jeg faar opgivet et Pensum til Oplæsning og Oversættelse, og jeg læser op, læser skønt op, affekteret op, læser op, saaledes som Hauch havde lært mig det: levende fransk! Den tykke Censor, Professor Thor Sundby, bliver derudover saa hjærtetreben, at han giver sig til at komplimentere Hauch, hvorefter disse 2 store Aktører styrter sig henrykt ind i en fransk Diskurs og be- daares til den Grad af sig selv, at de ganske glemmer mig — Offerlammet. Hurtigt opfatter jeg den for mig saa heldige Situation og forholder mig stille, urørlig. Da de endelig langt om længe kommer til Besindelse og til Erkendelse af, hvorfor de er der, er Tiden imidlertid forløben og efter nogle ganske faa Spørgsmaal, bliver jeg dimitteret med ug!

Hauch var ogsaa Lærer i Latin, men ikke desto mindre lønnede jeg ham med Utak. Trods ham havde den latinske Litteratur i det store Hele været for mig som en Ørkenvandring. Nu lød den sidste danske Stil, vi

fik inden Examen: »Den klassiske Dannelses Betydning«, og jeg, der endelig saa en Lejlighed til at hævn mig for utallige Timers Kedsommeligheder, formede min Stil som et glødende Angreb paa den klassiske Dannelse til Fordel for den helt moderne. Dog, Hauch blev ikke vred. Jeg ser ham endnu sige med sit smukke, gode Smil: »Naa, Daniel, Du elsker nok ikke den klassiske Dannelse.« — Jeg skylder Sandheden at sige, at jeg senere har set med mere taknemlige Øjne paa mine latinske Kundskaber!

Engang i Fransk læste han højt for os af Daudet's »Lettres de mon Moulin«, hvori der bl. a. forekommer en Beretning om en lille tøjret Ged, som faar revet sig løs og som et kort Spand af Tid faar Lov til at nyde sin uventede Frihed for sluttelig at omkomme paa en eller anden brat Maade. Pludselig, medens han læser om den lille Geds lystige Frihedsspring, bryder Hauch af, ser hen paa mig og siger: »Jeg ser i Dine Øjne, at Du elsker Friheden!« Jeg hører ham endnu, medens jeg skriver, sige disse Ord med sin kønne, varme Stemme! Forstaar man saa, hvor jeg hang ved ham med hele en Ynglings modtagelige Sind!

I det sidste Skoleaar ønskede han, at vi Drengene skulde holde Foredrag i Klassens og i hans Nærværelse for at vænne os til at tale offentlig. Besynderligt nok — naar Hensyn tages til min senere Livsgæring — drejede mit Foredrag sig om »Nerverne og Hjernen«, skønt jeg ærlig talt ikke dengang har været mig nogen Forudanelse bevidst, og efter Foredraget sagde Hauch disse sælsomt kloge og rammende Ord, som staar prentet uudslettelig ind i min Erindring: »Du taler godt, Daniel, men — Du er meget vigtig!« — Da en hel Menneskealder senere vi, hans Elever, de rigtige, ægte Hauchianere, (han blev jo senere Rektor i Roskilde La-

tinskole), fejrede hans 70:Aars Fødselsdag, holdt jeg en Tale, som, husker jeg, begyndte med de Ord: »Gud hjælpe mig, om jeg ikke sidder her igen og forelsker mig i ham akkurat ligesom i gamle Dage!« og senere hen i Talen fortalte jeg saa ogsaa om denne hans vidunderlige Bedømmelse af mit Foredrag, men, føjede jeg saa rigtignok til: »Og jeg var ogsaa vigtig, men det jeg var vigtig af, det var, at det var for ham, jeg talte.« Og selv om der nu ogsaa har været Retorik i denne Vending, udtrykker den dog alligevel Sandhed. Det var altid først og fremmest hans Beundring og hans Bifald, jeg tragtede efter, saalænge jeg gik dér i Skole.

Dette bringer en anden morsom Historie om Hauch tilbage i min Erindring. Temperamentfuld som han var, blev han ogsaa let hidsig og opfarende, og da han til lige kunde være distræt, gav dette sig engang et meget pudsigt Udslag. En Halvfætter af mig havde forladt Skolen og havde tilbragt et Aar i Schweiz. Efter sin Hjemkomst gik han saa en Dag ud for at hilse paa sin gamle Lærer. Han banker paa Døren ind til Hauchs Stue. Ingen svarer. Han banker atter. Intet Svar. Han lukker forsigtigt Døren op og ser nu Hauch sidde ved Skrivebordet, der staar midt i Stuen, i Færd med at rette Stile. Han rømmer sig. Hauch ser op, studser et Øjeblik, farer derpaa op fra Stolen og lige henimod den Indtraadte og knalder ham en ordentlig Lussing, idet han udslynger: »Naa, er Du nu der igen, Holger!« Ta bleau! Han havde fuldstændig glemt, at Holger for længst havde forladt Skolen, og troede, at han nu igen stillede til den — formodentlig tidligere ikke ualmindelige — Afrøfling.

Der kom imidlertid den Dag, da jeg maatte skuffe min kære Lærer, som, tror jeg, ventede sig saa meget af mig. Jeg ophørte pludselig med at vandre Lysets og

Duxens Vej, Vejen til »Udmærkelsen« og hvorfor det? Fordi der var sprunget Kilder op i min Sjæl, som indtil da havde været ukendte. Jeg læste altid, blot jeg kunde se mit Snit dertil. Jeg legede aldrig som andre Drengene. Kunde ikke lide Sport, Gymnastik, Kamplege. Selv naar jeg var ude i Selskab med andre Jævnaldrende — det har mange Aar senere en ældre Overlægefrue bekræftet for mig — satte jeg mig hen i Ensomhed med en Bog. Og saa pludselig havde jeg faaet Øjnene op for, at der var andet til i Verden end Skolekarakterer og Konkurrencekamp om Duxeplads etc., kort sagt, jeg havde faaet Øje for, at der var unge Piger til. Som jeg udtrykte det saa smukt kort efter i en Kusines Stambog: Og véd Du, Kusine, hvad Fætter siger: Det bedste paa Jorden er — unge Piger! Fra at være en flittig, pligtopfyldende Elev, som jævnlig blev holdt frem til Efterfølgelse, ikke mindst for min yngre Bror, som var en ganske anderledes levende Type — blev jeg med ét Slag en livlig, livsglad, munter, selskabelig Dreng, og Grunden — ja, det har sin Historie.

Naar jeg nemlig sad og læste mine Lektier, sad jeg altid ved et Vindue ud til en mørk Brøndgaard, og lige overfor mit Vindue i Naboens, eller om man vil Genboens Vindue dukkede der saa — jeg var dengang omkring de 16 Aar — et ungt Pigeansigt frem, og Dag efter Dag sad nu dette Pigeansigt lige overfor mig og distraherede mig med sit Smil og sine blonde Lokker, og en Dag, ja, en Dag mødtes vi saa ude paa Trappeafsatsen og — jeg modtog af den skønne Ubekendte mit første Kys! I det samme gik imidlertid Døren op, og min et Aar yngre Søster traadte ud! Hun viste sig strax som min sande Søster ved ikke at himle op over at se sin hidtil overartige Broder i en saa uanet Situation, men ved ganske rolig at søge Forholdet legitimeret derigennem.

at hun gjorde Damen til sin Veninde. Kysset havde imidlertid — i hvorvel Sandheden kræver, at jeg tilstaar, at det blev det eneste — haft den Virkning, at et helt nyt Udkig havde aabnet sig for mig: Kigget fra Skolecellen ud til den levende, lystige Verden.

Hauch mærkede imidlertid paa mine Skolepræstationer meget hurtig Forandringen og udtalte sig meget bittert derover. Ja, han holdt endog en meget indtrængende Philippica til mig i hele Klassens Paahør, hvori han advarede mig imod Konsekvenserne af min forandrede Opførsel. Underligt nok, jeg husker det saa tydeligt, lod denne hans Tale mig fuldstændig kold, saa sikker følte jeg mig i mit Inderste paa, at det var rigtigt af mig at foretrække at blive et levende Menneske fremfor at blive en Skoledrivhusdux. Men ganske vist, jeg maatte jo saa nøjes med en almindelig første Karakter til Artium i Stedet for den en Gang lokkende Udmærkelse!

Den omtalte unge Dame var forøvrig i flere Aar min Søsters Veninde, indtil Livet førte hende bort fra København, og hun havnede saa i en lille Provinsby, hvor hun senere blev gift. Mange, mange Aar efter, jeg havde aldrig i Mellemtiden hørt fra hende, ser jeg hende saa en vakker Dag sidde i mit Venteværelse sammen med en purung Pige, og jeg gættede straks paa, at den unge Pige maatte være hendes Datter, og at hun kom for at søge Raad for hende. Medens denne nu bliver tilbage i Venteværelset, kommer Moderen alene ind til mig, og hendes første Replik er: »Kender mon Professoren mig igen?« Og da jeg øjeblikkelig hertil svarer: »Men skulde jeg da ikke kende Dem igen, kære X,« faar hun Taarer i Øjnene og gaar ganske stille uden at mæle et Ord hen til mig, lægger sine Arme om min Hals, trykker et svagt Kys paa min Kind og

siger: »Tak, Tak, at De kender mig igen.« Jeg forstod øjeblikkelig hendes Stemningsudbrud, da jeg saa paa hende, thi af den smukke, lyslokkede unge Pige var nu kun tilbage en ældet, tyndhaaret, vissenfarvet, mager lille Dame med afblegede, livstriste Øjne! Mit blondlokkede Pigeansigt, mit Fatum!

Derefter gik hun roligt over til at tale om Datteren, der var syg o. s. v., og senere har jeg aldrig set hende mere; ja, jeg véd ikke engang, om hun lever.

Der var mange fremragende Mænd blandt Skolens Lærere. Der var f. Ex. den højtbegavede Matematiker, Professor Julius Petersen, der underviste os i Matematik. Det er givet, at han var en udmærket Matematiker, men ligesaa givet er det, at han var en mindre udmærket Lærer; han interesserede sig kun for de Elever, som i Forvejen forstod det Hele. Hans hurtige Hjerne kunde ikke beskæftige sig med Føhoveder. Men morsom var han, fuld af Vittigheder og Historier, og dem sparede han aldrig paa, saa maatte vi selv om Matematiken, hvis vi ikke strax forstod ham. Kun én Gang kom jeg i Konflikt med ham, og ogsaa her fik jeg Lejlighed til at beundre hans Snarraadighed og Skarpsindighed, i hvor vel jeg selv faldt som Offer derfor.

En skønne Formiddagstime paa Skolen, mens Klassen arbejder med at løse Opgaver i Lærerens Nærværelse, giver Julius Petersen sig søvrig i Kast med en Bunke skriftlige Hjemmeopgaver. Pludselig kommer der Liv i de kloge Øjne! Hvad behager? To Opgaver med den samme besynderlige Konstruktionsfejl! Altsaa Snyderi! Men, hvem af de to er Synderen? Et muntert Problem for hans geniale Problemløserhjerne! Og hurtigt løst paa følgende Maade: Spidsen af den krogede Lillefinger vædes med Spyt og gnides i de to Opgaver,

og se, Blækket i den ene Opgave holder Stand, medens Blækket i den anden bliver visket ud. Derved er paa den mest overbevisende Maade Rækkefølgen i Snyderiet afsløret, thi, ræsonneres der, det udviskede Blæk er Snyderens, da det er friskt endnu og derfor maa være skrevet paa Skolen om Morgenen, medens det standhaftige Blæk maa hidrøre fra Dagen forud! Og heldigvis var nu dette mit! Vi fik nu ganske vist begge to Nul; men jeg tror dog nok, at jeg kørte gladere hjem paa mit »Hjul« end den anden paa sit!

5—6 Aar senere mødte jeg saa paa en Rejse i Harzen Professor Julius Petersen, og jeg mindede ham da om denne Historie, som han naturligvis havde glemt, men som han følte sig stolt af.

I Fysik havde vi en elskelig Veteran-Officer, Kaptajn Fischer, som havde den besynderlige Vane kun at møde hveranden Time, og saa altid at indlede Timen med: »Mine Herrer, denne Time er Erstatning for den forrige, hvor jeg ikke kom.« Altid kun Erstatningstimer! Men vi bar intet Nag af den Grund. Tværtimod.

I Regning havde vi den berømmelige Professor Krüger, der for et Par Aar siden er afgaaet fra Rektorstillingen i Helsingør. Han var en meget energisk Lærer, og om ham husker jeg, at jeg tidt mismodig kom hen til ham og sagde: »Hr. Krüger, dette kan jeg ikke forstaa, vil De ikke forklare mig det?«, og at jeg saa uvægerlig fik dette sikkert meget pædagogiske Visdomssvar: jeg viser Dig det ikke. Gaa tilbage til Din Plads og kom først igen til mig, naar du har fundet ud af det!«

I Naturhistorie underviste den senere saa bekendte, længst afdøde Dr. phil. William Sørensen med Sokrates-Ansigtet og det mægtige Vildmandsskæg, og om

ham erindrer jeg, at han engang rettede et Spørgsmaal til Klassen, som kun jeg besvarede, og at han derpaa sagde nogle Ord, som borede sig dybt ind i mit Sind, vel fordi de i deres pædagogiske Skarpsindighed har rørt ved noget fundamentalt i min Sjælebygning, og som jeg derfor tidt har tænkt paa senere i Livet: »Ja, Daniel kan altid huske, naar der knytter sig en Anekdote til.« Herom bærer vel ogsaa disse Erindringer Vidne?

Den originaleste og samtidig i mine Drengøjne — snurrigste var den dengang saa bekendte Listov, som kun underviste i Engelsk. Uden at være Akademiker havde han — saavidt jeg da husker — under haarde Kampe banet sig Vej for sit særlige Læresystem, der havde udkrystalliseret sig i en Række sammenhørende, trinsvis fremadskridende Lærebøger, som vi sukcessivt benyttede op igennem 5 Klasser lige til Artium. Hauch var hans entusiastiske Beundrer og meget stolt af at have knyttet ham til Skolen. Han var sikkert ogsaa en ypperlig Lærer — NB. for de Dreng, som vilde og kunde lære, men Ve de arme Knægte, som ikke kunde følge med, det være sig nu paa Grund af Ubegavelse eller som Følge af Dovenskab! De havde det i Sandhed ikke godt, og gradvis kunde man i Timens Løb følge deres Skæbne. Først blev den gæve Hr. Listov, en kolerisk, firskaaren, undersætsig, korthalset Herre, blussende rød i sit fyldige Ansigt — Faresignalet! Saa brød Sveden frem paa hans brede Pande! Signalet: Var Dig! Saa udfoldedes et fra Baglommen fremhentes mægtigt rødt Silkelommelærklæde: Stormsignal! — det mindede mig dengang altid om de spanske Tyrefægtninger — og sluttelig brød Uvejret løs: flammende Vredesord og Lussinger. Min noget yngre Bror, der var en stor Spielopmager, men mindre læselysten, kunde tale med der-

om; men han slog igen, og det er historisk, at baade han og Listov sluttelig i Haandgemænget er havnet under Bordet. Listov havde forøvrig for Skik at lade en af os gennemgaa Lektien til næste Gang, og for hver Fejl vankede der en Lussing. De kloge blandt os havde naturligvis i Forvejen læst Lektien med sig selv, men de tungtbevæbnede manglede Energi hertil og — de fik saa til Gengæld Kærligheden at føle. Særlig husker jeg en rødhaaret Dreng, som Gang efter Gang gik rød-kindet og forgrædt ud af de engelske Timer. Ham traf jeg for en halv Snes Aar siden som en temmelig sølle, forpjusket og forvirret Blomsterhandler paa Gl. Kongevej. Vi kom i Snak om Skoledagene, Talen faldt paa Listov, og han mente selv, at de mange Lussinger, hvormed denne havde søgt at indprente ham det engelske Sprogs Mysterier — forøvrigt med noget Held — havde rystet noget af hans oprindelige Begavelse (sic!) ud af Hovedet paa ham!

Mod mig personlig var Listov altid Elskværdigheden selv, og jeg er ham stor Tak skyldig, fordi han lærte mig at *tale* Engelsk.

I Virkeligheden var han sikkert en nidkær og velmenende Mand, der elskede det engelske Sprog. Kun hans Temperament var udpræget uengelsk!

Mellem de helt unge Lærere var bl. a. dengang den nu saa ansete Jurist, Overretssagfører Z e u t h e n; han var, tror jeg, ganske ung Student, men alligevel underviste han os i Geografi. Det er ikke saa lang Tid siden, at vi genopfriskede sammen, hvilken uimodstaaelig Indflydelse han øvede paa mine Lattermuskler. Han var nemlig ikke blot ung, men ogsaa til det yderste moderne i sin Klædedragt og derfor med sit noget søgte Væsen og sine vidunderlige Neglemanchetter, som gik helt ud over Fingrene, en i mine Øjne saare lattervækkende Person.

Hvor ofte maatte han ikke standse min 14—15aarige lattermilde Munterhed med sit zeusisk-zeuthenisk udslyn- gede: »Hvis Du ikke strax holder op at le af mig, Da- niel, sætter jeg Dig udenfor!« Ja, lykkelige Tid, hvor man kunde le af det bare ingenting!

H a u c h havde ogsaa i sin Stab flere Lærerinder, og deriblandt et Par ganske unge og — ja det var nu i hvert Fald *mit* Indtryk — ualmindelig nydelige. Særlig den ene af dem, der næppe var mere end et Aar ældre end jeg selv, var i det sidste Skoleaar Genstand for min hemmelige Beundring og Afstandstilbedelse. Da jeg derfor i ældste Klasse som Medlem af Festkomitéen for det aarlige Skolebal havde Lov til at vælge min Borddame, udsaa jeg mig selvsagt hende. Men — ak — min Kærlighed var saa stor, at den fuldstændig tog Pusten fra mig, og da Tidspunktet kom, hvor jeg i Følge Programmet skulde udbringe Damernes Skaal, skete det forfærdelige! Jeg rejste mig, og — for første og eneste Gang i mit Liv — svigtede Ordet mig fuldstæn- dig. Bevidstheden om, at »hun« sad lyttende ved min Side, bragte mig til den Grad fra Koncepterne, at jeg efter en kvalfuld Pavse kun naaede at fremstamme et: »Vore Damer level« — Det er en Begivenhed, jeg endnu den Dag i Dag kun kan tænke paa med virkelig Gysen. Naturligvis anede hun intet om Grunden til min mær- kelige Optræden; den fik hun først at vide, da jeg ganske tilfældig traf hende som en graanet Frue for et Aarstid siden paa en Ferieudflugt. Men hun kunde godt huske Skandalen.

Jeg maa ogsaa fortælle et lille Minde om en dansk Stil, fordi Begivenheden, skønt i og for sig ubetydelig, aabnede mine Øjne paa en ret farlig Maade for, hvor let man ofte i Livet sejrer bare ved ikke at stille sit Lys, selv om dette maaske kun er en Praas, under en

Skæppe. H a u c h havde givet os som Opgave: »Præ-destinationslæren«. Jeg havde aldrig blot saa meget som hørt dette Ord før i mit 16-aarige Liv, og jeg følte mig derfor saare hjælpeløs, men jeg vilde dog nødigt bekende min Uvidenhed. Saa fik jeg det Indfald at søge til Martensens Ethik, der netop, saavidt jeg da husker, var kommen ud i ny Udgave, og naturligvis fandt jeg her alt, hvad jeg havde Brug for. Men samtidig vidste jeg, at H a u c h paa det Tidspunkt var meget optagen af denne Bog, og derfor turde jeg ikke skrive ordret af. Saa fandt jeg en Udvej. Jeg tog resolut Artiklens sidste Halvdel først og første Halvdel sidst! Bogstaveligt! Og med det morsomme Udfald, at H a u c h, som ganske rigtig strax havde opdaget Kilden, roste mig, roste mig, for — den intelligente Benyttelse af Martensen!

Dette smukke Resultat af mit Paahit lukkede — det erindrings jeg tydeligt — for første Gang mine Øjne op for Problemet: synes — være!

Tonen mellem os Kammerater var, tør jeg nok sige, ualmindelig god, hvad vel ogsaa hang sammen med, at vi ikke var saa mange, og at derfor ingen blev fuldstændig isoleret. Efterhaanden som vi blev ældre, sluttede vi os endda meget nøje sammen, stiftede en Klub, der hed »Erania«, efter det græske »Eranos«: Livsglæden. Klubben svarede virkelig til sit Navn. Men Livsglæden var af meget omfattende Art. Her blev saaledes holdt et Utal af Foredrag om de mest mærkelige og forskellige artede Emner. For mit Vedkommende erindrings jeg saaledes, at de bevægede sig imellem saa praktiske Spørgsmaal som Mejemaskiner og saa idelle som Djævelstroen. Af nogle korte Dagbogsoptegnelser fra den Tid — jeg førte Dagbog i de to ældste Klasser — ser jeg, at jeg har været stor nok til altid at beundre Kammeraternes Foredrag, men at jeg dog altid har syntes, at

mine egne var de bedste. Foredragene fandt altid Sted i Hjemmene i Nærværelse af Familjens Damer. Vi var ikke billige! Naturligvis spillede vi ogsaa Komædie baade paa Skolen og i Hjemmene, men det har jo vel alle gjort, og af mine Erindringer derom ønsker jeg kun at omtale, at der paa en saadan Teateraften hændte mig noget, som vistnok aldrig er hændet noget andet Menneske hverken før eller siden. Ved en Opførelse af Hostrups »Den Tredje« led jeg, der var Elskeren, nemlig den fæle Tort at blive peben ud, virkelig, rigtig peben ud, og det tilmed i mit eget Hjem! Og hvorfor? Fordi jeg, der som tidligere berørt, ikke har en ren Tone i Livet, møjsommelig var bleven dresseret op til at synge Sangen »I denne stille Bolig, oh Elskte, var Din Vugge sat . . .«, og saa, da det endelig kom til Stykket, gik fuldstændig fra Koncepterne, saa fuldstændig, at jeg nøjedes med at blive ved med at gentage Sangens sidste Strofer under Publikums Frisen! Hvilket Forfængelighedens Nederlag! Jeg blev saa grundig afsvalet, at jeg aldrig siden har villet indlade mig paa at spille Komædie, og det endda mange velmenende Mennesker i Tidernes Løb har faaet det Indtryk, at jeg endog maa have ualmindelig store Evner i saa Henseende. Ak, ganske med Urettel! Ja, jeg har saa lidt Anlæg derfor, at jeg slet ikke begriber, at noget Menneske kan fremstille andre end sig selv, at nogen kan helt omskabe sig til en ganske anden. — Det er ikke mere end nogle faa Aar siden, at min gode Ven, den berømte svenske Skuespiller Anders de Wahl, gav Gæsteroller her nede paa det kongelige Teater. En Aften, vi begge tilbragte sammen i stort Selskab hos nogle gode Venner, sagde Værtinden, en god Ven af os begge og en meget skarpsynet og klog Dame, pludselig ved Farvellet til mig: »Jeg har siddet hele Aftenen og tænkt paa, hvem

der er den største Skuespiller, Hr. Anders de Wahl eller Professor D. J.«. Og hertil svarede jeg saa spøgefuldt: »Det er da ikke saa vanskeligt at afgøre. Det er Professor D. J.; der er kun den Forskel, at Hr. A. de W. kan fremstille alle mulige Personer, Hr. Prof. D. J. kun En, nemlig sig selv, og derfor synes Hr. A. de W. større!«

Naa, men det var Klubben »Erania«! Klubben, der bestod 2 Aar — indtil Artium skilte vore Veje — begejstrede os ogsaa til flere morsomme Fodture. Vi levede jo dengang i Æventyrpaa Fodrejsens Tid, før Cyklen og Bilen, og jeg mindes gjerne en Syvsovernat i Hornbæks gamle Krohave sammen med de ægte gamle Krøyerske Fiskere, hvor Humøret under Nydelsen af Romtoddyer steg til virkelig Drachmannsk Højde. Arm i Arm i en lang Kæde, »Eranister« og Fiskere, tilbad vi den opgaaende Sol og endte med at drikke Kaffe i Fiskerhytterne i Selskab med de morgentidige Fiskerdamer.

Paa en af disse Ture — i denne Tur deltog dog kun 3 af os — tog den ene af Kammeraterne os to andre med ind paa Besøg i en Præstegaard, hvor hans Onkel, en elskelig, halvgammel og umaadelig distræt Pebersvend residerede. Jeg husker, at jeg var meget sulten — vore Finanser var ganske smaa og Rationerne gjerne derefter — og derfor glædede mig saare til Middagsmaden i Præstegaarden. Vi bænkes omsider om Bordet! Der serveres Koldskaal som Forret! Det er ikke en af mine Livretter! Der bliver derfor god Appetit tilovers til Efterretten! Husholdersken kommer nu ind med en hel, stegt Høne, fed og delikat at skue for en sulten Yngling. Da — i det samme — ringer Dørklokken, Husholdersken gaar ud for at lukke op, Præsten griber Forskærerkniv og gaffel, men — Husholdersken kommer nu ind igen og siger, at der er En derude.

som vil tale med Præsten. Præsten nedlægger strax Vaabnene og fjærner sig øjeblikkelig, mens vi sidder længselsfuldt anskuende Hønen, Præsten kommer atter tilbage og — ikke Ord kan skildre det forfærdelige, som nu sker! Han griber Hønen og smækker den op under venstre Arm og forsvinder! Der sidder vi med vore lange Næser! Lidt efter er Præsten der igen og, ja alene, Hønen er forsvunden! Han sætter sig strax uanfægtet tilbords paany, ringer paa Husholdersken og, som havde intet Intermezzo været, forlanger han Efterretten!: En sulten, fattig Kone var kommen for at bede om Mad, den gode Præst gaar, distræt som han er, ind og henter, uden at ane, hvad han gør, det første det bedste, som tilfældigvis er Hønen og — ja Resten giver sig af sig selv! Middagen endte trods alt i Latter og Moro! Selv Præsten lo!

Saavidt jeg erindrer, var *H a u c h* den første, der løste Problemet Skoleskovture af flere Dages Varighed, og herlige Ture foretog vi baade til Kullen, til det dengang saa godt som ukendte Tidsvilde og Gilleleje eller til den lige saa ukendte Skarritsø, og naturligvis tilbragtes Natten altid i Lader, »i det bare Sengehalm«. For Principet var: saa smaa Udgifter og saa mange Drenges som muligt. Disse Ture bragte os Elever i stærk kammeratlig Berøring med Lærerne, og jeg erindrer mange vækkende og udviklende Samtaler med saadanne betydelige Mænd, som f. Ex. den senere, forlængst afdøde Skolebestyrer *S l o m a n n*, der dengang var en ung Magister, eller nuværende Rigsarkivar *K r. E r s l e v*, der dengang var en ung, meget inciterende Lærer i Historie, for ikke at tale om vor græske Lærer, hvis radikale Syn paa Tilværelsen gav sig Udslag i en saa haarrejsende Udtalelse som: Menneskenes Civilisation kan først paabegyndes, naar den sidste Klerk dingler i Galgen! Han døde faa Aar efter af Tuberkulose.

Ingen forstod dog at opflamme os som Hauch; han var Sjælen i det Hele, altid med fuld Damp oppe, og jeg ser ham saa tydelig, engang da Trætheden efter en lang March var ved at trykke Humøret ned paa Nul, komme løbende med glædefunklende Øjne ud af en Bondegaard, bærende paa et mægtigt Fad Tykmælk, som vi alle jublende langede til med Træske i Haand!

En lidt skamfuld Erindring har jeg endnu fra en Tur, som vi Drengene af de ældste Klasser foretog sammen med vore Lærere til Herthadalen. Under Indflydelse af en herlig Skærsommernat, af Fuldmaane, af Portvinstoddy og af Pubertetslyrik rejste jeg mig pludselig og holdt en flammende Tale til Ungdommens og Kvindens Pris. Medens jeg nu staar dér og taler, falder mit Blik paa en af Lærerne, en ung Teolog, — han er nu en gammel Provst — og jeg bilder mig ind at se et særlig tindrende Lys i hans Øjne og en mistænkelig Rødme paa hans Kind, og strax farer Djævlen i min næsvisse Krop, og jeg afslutter pludselig Talen med: »Ikke sandt, Hr. X., en Skaal for de Nyforlovede«. Dette kaade Indfald havde imidlertid en uanet og skæbnesvanger Virkning! For virkelig, Hr. X. havde lige i de Dage hemmelig forlovet sig, og nu saa den arme Mand pludselig sin dyrebare Hemmelighed forraadt og publiceret! Overrumplet af Situationen og den almindelige Jubel maatte han rejse sig op og flov og genert tage imod Skaalen. Hvilke Følger har maaske denne kaade Drengestreg nu ikke kunnet have! — har jeg tidt i Ruelse sagt til mig selv. — Maaske var den hemmelige Forlovelse aldrig bleven fulgt af en offentlig, hvis o. s. v.! Ja maaske et ulykkeligt Ægteskab! Uh ha!

Senere hævnede han sig forøvrig ved at give mig en Anmærkning for en dansk Stil, der handlede om »En glad Dag«, og hvori jeg ret utilsløret skildrede den om-

talte Skovtur med dens Symposion og uærbødig afsluttede Stilen med et dengang moderne Reffræn: og da maatte han sande, »at intet er saa dejligt som en Maanskinstur«!

Sporten spillede dengang ingen Rolle, men Interesser havde vi Drengene, saavel for litterære som religiøse og politiske Spørgsmaal, for ikke at tale om Teatret. Til mine allerstørste Glæder hørte i de sidste Skoleaar Kristian Mantzius', gamle Mantzius' Oplæsninger paa Universitetet. De var saa dejlig billige, 75 Øre, tror jeg, og dem forsømte jeg saa at sige aldrig. Mit bedste Minde om Mantzius er imidlertid hans »Falstaff«, som endnu staar for min Erindrings Øje som det vidunderligste af scenisk Kunst: det var Falstaff lyslevende; det var ikke en Teaterfigur, men denne vidunderlige Fyldebøtte, Løgnhals og Skvadronør, lyslevende, umoralsk og dog godmodig, saa at man ikke kunde føle alvorlig Uvilje mod ham.

Blandt mine kæreste Bøger fra den Tid skal jeg kun nævne to, nemlig Schack's »Fantasterne«, som jeg kunde læse atter og atter, og Carl Bernhards »Lykkens Yndling«. Hovedpersonen i »Fantasterne«, Conrad, følte jeg mig sjælelig talt stærkt i Slægt med, for ogsaa jeg oplevede i Pubertetstiden ganske det samme, og saa jeg var med til i lyrisk Betagelse at kysse en Tantes Kaabe i Entréen, ogsaa jeg fantaserede om at blive berømt Videnskabsmand eller stor Folketaler, og da man engang i et Selskab drøftede hvad enhver vel vilde ønske sig, hvis han kun maatte ønske sig ét eneste Ønske opfyldt her i Verden, var mit Ønske: at være et harmonisk Geni. Deri laa efter min Mening alle andre Ønsker i Verden gemt.

Heltebedrifter havde jeg derimod aldrig noget tilovers for i Modsætning til de fleste andre Drengene, og jeg tog al-

drig frivillig Del i krigerske Lege. Maatte jeg nu og da for Skams Skyld med, sagde jeg altid: »Ja, kan det more Jer, saa slaa bare væk«, men jeg slog aldrig igen, og derfor lod man mig i Reglen hurtigt i Fred. Jeg husker fra mit sidste Skoleaar, da jeg i Sommerferien var paa Besøg hos nogle Slægtninge i Randers, hvor lidet heltemæssig jeg optraadte i en Konflikt med et Par Smedesvende, der pludselig paa Gaden kom hen til min Fæter og mig og sagde, at nu skulde vi ha' Klø, thi vi havde fornærmet dem, hvorpaa de begyndte at smøge deres Ærmer op. Som sagt, Heltemod havde jeg ikke og Kræfter havde jeg heller ikke og Klø hadede jeg! Thi maatte der handles hurtigt. Hvorfor jeg lynsnart kaster mig om Halsen paa den ene af dem og udslynger: »Hvor kan Du nænne at slaa Din bedste Ven!« Herudover blev Smeden bragt fuldstændig ud af Fatning, og inden Aktionen skred videre, afgjorde en 25 Øre til en Kop Fredskaffe Situationen til min Fordel.

Jeg har i det Store og Hele kun gode og lyse Minder fra min Skoletid at dvæle ved, og naar jeg saattid hører andre tale om, at Skoletiden ikke var en lykkelig eller lystelig Tid, kan jeg umulig slutte mig hertil.

Fra min sidste Skoledag, før vi fik Læseferie til at forberede os til Artium, skrev jeg, der endnu dengang førte Dagbog, et Stykke, som jeg maa have Lov til at citere som Afslutning paa disse mine Skoleerindringer. Ordret Citat!

»Den sidste Skoledag er endt, jeg er ikke mere »Skoledreng«, det er et tilbagelagt Stadium. Jeg kan »nu for Fremtiden sige: »Dengang jeg gik i Skole« eller: »Jeg gik i Skole med . . .« Sikkert er jeg glad »over nu efter 12 Aars Forløb at være sluppet ud »af »Drivhuset« for nu at skyde frit i Vejret, ikke »hemmet af trykkende Baand, ikke mere overlastet

»og proppet med mange Slags Føde, ikke unaturligt
 »plejet og hæget, for at ikke Spirerne skulle kvæles
 »af den forunderlige Masse, som vi ere blevne næ-
 »rede med, og som vi kun halvt have fordøjet.
 »Værst har det sidste halve Aar været, og megen
 »Tid er medgaaet til »Søvn«, da de mange Repeti-
 »tionstimer har været lidet interessante; dog med-
 »bringer jeg for altid glade Minder; mange glade
 »Øjeblikke vil jeg altid huske, og mangan en rask
 »Tur eller munter Spøg vil bestandig lyse frem,
 »naar jeg tænker tilbage paa min Skoletid. De Gam-
 »le siger jo, at Skoletiden er den lykkeligste Tid i
 »ens Liv, det skal jeg ikke kunne afgøre endnu, men
 »bedrøvelig eller kedelig har min aldrig været.
 »Næsten altid har jeg stødt paa velvillige Menne-
 »sker, der har haft noget tilovers for mig. Jeg har
 »truffet Skolebestyrere, som jeg altid maa mindes
 »med Taknemlighed, og jeg har erhvervet mig
 »mine bedste Venner i Skolen. Ære være da min
 »Skoletid, disse mit Livs 12 Aar.«

Jeg var dengang 17^{3/4} Aar!

Inden jeg blev færdig med Artium hændte der mig forøvrig et lille, pudsigt Uheld.

Det aller sidste Fag var Oldnordisk, og det var i dette, at det lille Uheld ramte mig, som kostede mig mit ug. Det har efterladt et blivende Indtryk, fordi det knytter sig til en Person, der allerede dengang gjaldt for en af Københavns Originaler. Den ene af Censorerne var nemlig Dr. phil. Oscar Siesby, en lille krumbøjet, blaasbrillet Pebersvend med stærkt semitisk Racepræg og forfærdelig rare Øjne. Om ham havde jeg alt da hørt flere pudsige Historier og deriblandt den, at han kunde regne sit Slægtskab ud med alle de Mennesker, han overhovedet kom i Berøring med, ja, hvad der var end-

nu forførdeligere, at han kunde huske alle disse Menneskers Fødselsdag! Derfor skrev han til dem og omtalte dem, ikke ved deres Navn, men f. Ex., for at tage min egen Fødselsdag, som »14/10 61«. Fremdeles vidste jeg om ham, at han havde den sære Vane paa et eller andet Tidspunkt, under Examinationen at tage fast Stade bag Examinanden for at forvise sig om, hvorvidt denne havde Huller i Støvlesaalerne eller ikke. Det var gaaet aldeles udmærket for mig, og min glansfulde Præstation var sin Afsutning nær, da — aah Rædsel — kommer det frygtede Øjeblik, hvor Hr. Siesby rejser sig og foretager sin berygtede omgaaende Bevægelse for at falde mig i Ryggen. Og, skønt jeg nu godt vidste, at mine Støvlesaaler var i den skønneste Orden, blev jeg alligevel distraheret af Angsten for, at der dog maaske var noget i Vejen, og jeg kom derfor til at besvare det sidste Spørgsmaal forkert, og, bums, der dalede jeg fra mit alt skimtede ug ned til et mg⁺, og det kun for Hr. Siesbys Skyld!

Jeg har forresten ofte senere tænkt paa, at jeg naturligtvis kan have gjort ham Uret, og at hans Tanker har været langt borte fra mine Saaler, og at jeg selv har konstrueret det Hele, fordi jeg havde hørt om hans Besynderlighed; men det er jo forøvrig lige meget, for Skylden blev jo dog Hr. Siesbys.

Der er endnu et enkelt Indtryk fra min Barndomstid, som har brændt sig saa dybt ind i min Bevidsthed, at jeg aldrig tror, jeg bliver det kvit, og som jeg synes, jeg maa have med, skønt det i og for sig er Skoletiden uvedkommende. Det er dette: da jeg var c. 12 Aar gammel, laa jeg en Aften i min Seng og ventede paa mine Forældre, som skulde komme hjem fra Teatret. Medens jeg laa der i et Værelse, der var oplyst af en Natlampe, saa jeg pludselig en Mand komme ind ad

Døren, bærende et grædende Barn med en blodpletet Skjorte paa sin Arm og derpaa gaa hen og lægge dette Barn i min Seng ved min Side, hvor jeg forblev liggende stiv af Rædsel og i min Erindring derom lysvaagen, indtil Manden efter en Timestids Forløb (i min Bevidsthed, ikke efter Uret) kom tilbage, tog Barnet, bar det hen til Vinduet, som vendte ud til en Gaard, lukkede Vinduet op og kastede det fra den tredje Sal, hvorpaa vi boede, ned i Gaarden, — og endnu den Dag i Dag hører jeg Bumpset af Barnelegemet mod Gaardens Stenbro. Endnu skælvende af Angst fortalte jeg mine Forældre det, da de kom hjem, men naturligvis smilte de vantro ad mig, og selvfølgelig fandtes der intet Børnelig Dagen efter i Gaarden, og jeg forstaar jo godt nu, at det maa have været en Halvdørmvision; men som sagt, i min Erindring staar det stadig med den fulde Oplevelsens Sandhed, og tidt vender denne »Oplevelelse« tilbage i min Bevidsthed, og jeg har senere knyttet den sammen med en anden Erindring, som er stedfæstet til Garnisons Sygehuset, hvor jeg i 1887 som ung Kandidat gjorde Reservelægetjeneste. Garnisons Sygehus ligger som bekendt i Rigensgade, men skraas overfor ovre i Fredericiagade laa dengang Epidemihospitalet, og Lægetjenesten ved dette var knyttet til min Afdeling paa Garnissionssygehuset. Inden jeg gik i Sengen Aften sent, havde jeg været ovre og set til et lille Difteritisbarn, som laa og droges med Døden, og dette gjorde et stærkt Indtryk paa mig, da det var et særlig yndigt lille Barn. Jeg havde derfor givet Ordre til, at man skulde vække mig, naar Barnet døde, for at jeg da kunde være tilstede. Kl. 4 om Morgenen fo'r jeg op af Søvn, fordi det — syntes det mig — ringede voldsomt paa Hospitalets Portklokke. Jeg sagde til mig selv: »Nu kommer der Bud efter Dig« og laa og ventede paa, at

den militære Trebanken skulde lyde paa min Dør; — men der kom ingen! Jeg vilde saa til at sove igen, men — nu er Klokken bleven 4^{1/2}, da hører jeg atter Portklokken, og denne Gang straks efter Banken paa Døren. Budet kom for at meddele mig, at Barnet var afgaaet ved Døden præcis Kl. 4. Jeg spurgte, om man havde ringet paa Porten, men nej, der var ikke ringet paa Porten før Kl. 4^{1/2}. Var det nu min Underbevidsthed, der havde spillet mig et Puds? Eller — —?

2. Juli 1879 kastede jeg jublende min splinternye Studenterhue højt i Vejret inde i Skolens Port! Artium var bag mig. Nu var jeg Rus! Livet ventede mig, det straalende, brogede, levende Liv. Herligt! Kom an! — saaledes afsluttede min Dagbog!

HELD for den, der blev Student i den rette Tid«.

Jeg blev naturligvis Student i det rette Aar. Hvem bliver ikke det? Student var den Gang for mig det magiske Ord, der lukkede Skolefængslets Dør op til det rigtige Liv, til Jegfriheden, til Visheden om, at nu var det endelig mig selv, mig selv ganske alene, der skulde lede og styre min Livsskæbne, at nu havde jeg ubestridt erhvervet mig Retten

til at have min egen personlige Mening om alle Spørgsmaal mellem Himmel og Jord. Fra nu af var jeg en Ener, som havde Betydning i og for sig og som havde ikke blot Lov til, men ligefrem Pligt til at tale med i voksne Mænds Lav. Jeg var fra nu af en Mand af særlig Værdi, en Yngling, som betød mere end de fleste andre Mænd, alt i Kraft af min akademiske Dannelse, der løftede mig op i et højere Niveau end alle uakademiske Dødeliges. Vel var Studenterne allerede dengang ikke længere i samme Grad »Herrer i Aandernes Rige« som den hostrupske Student, men han betragtedes dog virkelig endnu af saare mange som en Repræsentant for Tidens »højeste« Dannelse, hvorved NB. atter forstodes den »akademiske«.

Og det kan nok være, at jeg var vigtig, ja reverenter talt gruelig vigtig, usvigelig sikker som jeg jo var paa, at jeg nok skulde vinde frem og blive — for jeg havde lige læst Spielhagens dengang meget omtalte Roman »Hammer og Ambolt« — en Hammer og sandelig ingen Ambolt!

Men først var der nu Russommerferien med

dens forjættelsesfulde Frihed, og ikke mere Skoledisciplinen, men Hr. Studenten! Jeg ejer endnu pudsigt nok et Brev, som gengiver min Stemning i disse Dage, og hvoraf jeg citerer:

»Jeg befinder mig udmærket i min nye Værdighed. Overalt, hvor jeg præsenterer Huen, bliver jeg modtaget med Venlighed og herligt Traktement. Det er imidlertid en underlig tom Følelse intet at have at bestille, efter at have arbejdet saa strængt i over een Maaned (Examenslæsningen og Examen!), og i Dag, den 4. Juli, har den afsluttende Højtidelighed fundet Sted paa Skolen. Da vi 3 Studenter, — ja for flere er vi ikke! — arriverede, blev vi modtaget med Hurraer af samtlige Skolekammerater, som havde taget Opstilling foran Skolebygningen.«

Det blev en vidunderlig Sommerferie! Den tilbragtes hos Slægtninge i en af Østjyllands Fjordbyer. Han indtog som Bankdirektør en anset Stilling blandt Byens Honoratiores og Matadorer. Det var en overordentlig affabel og fintkultiveret Mand, som førte et virkelig gæstfrit Hus, endnu en Mand af den saakaldte »gamle« Skole, meget høflig, de gode Manerers Haandhæver, ridderlig overfor Damer, altid parat til at møde dem med en lille velturneret, smilende Artighed, storskonservativ i politisk Henseende, men ellers en fordomsfri Mand, loyal men ogsaa royal, derhos i Stand til at omgaa Folk af alle Samfundsklasser med den samme rolig afbalancerede Bonhomie og med udpræget Sans for Humor. Dertil lagde han — høj som han var — stor Vægt paa at være soigneret af Ydre og velklædt, ja han nævnte gjerne, let henkastet, at han fik sine Klæder fra selve den kongelige Hofskræder i København. Han var rundhaandet uden at være paagaende og altid rede til at opfylde, hvad han ansaa for sin

»Borgerpligt«. Underligt nok nærrede denne intelligente Mand en sand ærbødig Beundring for den akademiske Dannelse, og han mente virkelig for Alvor, at denne forlenede sin Mand med en ægtede »Dannelse« end den, som de »ulærde« Mennesker var i Stand til at erhverve sig. Ja, han saa endogsaa i en Student, selv om denne ogsaa havde en mindre fin Examenskarakter, noget mere end i andre unge samtidige. I hans Øjne var endnu den hostrupske Student Idealet for en dansk Student, og han og jeg blev hurtig gode Venner, da jeg efter hans Mening sad inde med adskillige af en ægte Hostrupers Egenskaber. Ja, som et ganske vist spøgefuldt Udtryk for sin særdeles Højagtelse kaldte han mig heller aldrig ved mit Fornavn, men altid slet og ret »Jacobson«, og saa føjede han forøvrig gjerne nynnende til: »Jacobson udi Babylon!« En rigtig Student burde da efter hans Opfattelse være et lyst og muntert Hoved, veltalende og slagfærdig, i Stand til at kunne holde en Tale paa staaende Fod, hvor som helst Lejlighed bød sig til, og derfor morede det ham ofte, naar vi var i Selskab og hans eller hans Familjes Skaal blev udbragt, at slaa paa sit Glas og sige: »Student J. vil takke for Skaalen,« og saa hjalp der ingen kære Mor for Student Jacobson, hvis han da ellers vilde hævde sit Renomé som den ægte Student. Skaalen for Damerne forbeholdt han sig dog gjerne selv. Fremdeles skulde en Student kunne skrive en Lejlighedssang eller et Stambogsvers, og han skulde selvsagt kunne gøre Kur til alle unge Piger og være ivrig Dansehest, Egenskaber som jeg da ogsaa alle saa nogenlunde opfyldte. Dog han fordrede endnu mere. Han vilde ogsaa, at Studenten skulde kunne ryge, drikke et Bæger ved alle mulige og umulige Anledninger, og, last not least, spille Kort. Desværre maatte jeg paa alle disse tre Omraa-

der melde Pas, og naar det alligevel ikke gjorde noget synderligt Skaar i hans Venskab for mig skyldtes det vel, at de øvrige Egenskaber til Gengæld snarest var overudviklede hos mig!

Gennem ham blev jeg indført i Byens Klub og kom derved i Forbindelse med en Række af Byens fremragende Borgermænd. De hørte alle uden Undtagelse til det yderste saakaldte Estrupske Højre, der ligefrem saa Rødt, naar jeg tillod mig at forfægte mine ganske vist meget radikale Anskuelser. Jeg var saa ung, at jeg ikke kunde dy mig for at drille disse Byens gode Mænd ved f. Ex. at hævde en saa fræk Anskuelse som den, at Kongemord i politisk bevægede Tider kunde blive en endog fortjenstfuld Handling! Men jeg turde rigtig nok ikke vise mig i Klubben i den første Ugestid efter denne drabelige Gærning.

Hun var en virkelig original Dame, der i sin Ungdom havde været køn, forkælet og livslysten, men som efterhaanden var blevet stærkt præget af Provinsbyens indsnævrende Horisont. Da jeg lærte hende at kende, var hun en Dame omkring de Fyrre, som kun højst ugærne forlod sit Hjem, fordi hun altid druknede i huslige Bekymringer, og som aldrig saa at sige deltog i en Festlighed udenfor Hjemmet. Den huslige Økonomi var bleven den Akse, hvorom hendes Liv drejede sig. Hun gjorde altid selv sine Indkøb og optraadte hver Lørdag paa »Torvet«, ledsaget af sin Pige, der bar den store Torvekurv, hvori Indkøbene forsvandt. Handel afsluttedes dog aldrig, uden at der gik en langvarig Tingen og Prutten forud. Det krævede begge Parter. Hun købte aldrig noget til den Pris, der blev forlangt, og det ventede Sælgeren vist heller ikke; men om hun eller »Konen« gik af med Profiten, det fandt jeg aldrig ud af, skønt jeg altid var hendes Ledsager paa Lør-

dagstorvet, da det brogede Liv var mig til evig Moro. Den gode Husfrue havde et varmt Hjærte, men rigtig nok kun for dem, i hvis Aarer der rullede samme Blod som i hendes; til alle andre Mennesker nærede hun en næsten sygelig Mistro. I mine Aarer rullede nu heldigvis paa mødrene Side det samme Blod, og derfor var jeg hendes særlige Favorit blandt de unge Mennesker, som samledes i det gæstfri Hjem. Hendes Interesser var udelukkende knyttet til Hjemmets snævraste Foreteelser, til Klæder, Visitter, Mad og Piger, ja navnlig Piger! Pigesorger fyldte bestandig hendes Liv og gjorde det virkelig næsten lykkeligt, fordi hun derved aldrig kom til at savne Underholdningsstof. Skønt hun kørte dem stramt med aldrig hvilende Mistænksomhed og bestandig saa dem paa Fingrene, var hun dog paa sin Vis god og altid hjælpsom imod dem. Efter Tidens Skik sagde hun Du til dem, da de altid rekrutteredes fra Landsognene. Nægtes kan det ikke, at vi kaade Studenterdrengene undertiden noget hjærteløst øgede hendes Bekymringer ved at opdigte Fortællinger om Pigerne, saasom at vi nu igen havde truffet »Ane« nede i Porten i Mørke i en tôte—å—tôte med en Soldat, og var vi særlig drillesyge, føjede vi gjerne til »hendes Madkæreste, naturligvis«, for dette Ord kunde næsten faa den ellers saa godmodige Dame til at gaa fra Koncepterne, meget økonomisk Husmoder som hun jo var. Nu og da gik vi endog saa vidt — ja, jeg undser mig jo næsten for at omtale det nu paa mine ældre Dage —, at vi i forblommede Vendinger lod hende forstaa, at Ane vistnok »ventede sig«, en Hentydning, som desværre altid havde den forønskede stærkt ophidsende Virkning, og som vi derfor, det maa jeg dog tilføje, altid hurtigt fortrød baade af Hensyn til Fruen og Pigen, men som i Øjeblikket fuldtud tilfredsstillede vor Hang til Sensa-

tion, og som vi alligevel ikke ved given Lejlighed kunde dy os for at lade udkomme i ny, revideret Udgave.

Hendes anden Hovedbekymring var Maden. Hun havde altid den Idé, at ingen af os fik Mad nok, og hvis man blot stoppede op et Øjeblik eller ikke spiste som sædvanligt, blot fordi det maaske ikke var Ens Livret, udrød hun uvægerligt: »Spis dog Børn, der er Mad nok, hvor det kommer fra.« Engang blev jeg nu saa fjantet over denne Bemærkning, at jeg tillod mig at spise 7 — siger syv — Stykker kogt Rødspætte; men da blegnede alligevel min gode Madmoder, og i nogen Tid derefter hørte jeg ikke den vante Opfordring. En anden staaende Vending ved Middagsbordet fremkom, naar hun syntes, at vi gjorde for hurtigt Indhug paa Føden; den lød: »Nu, bitte Børn, lad os hellere puste lidt.« En Opfordring, som tidt blev besvaret af hendes muntre Ægtemage dermed, at han rejste sig, og saa naturligvis alle vi andre Abekatte, hvorpaa vi gav os til at trave pustende rundt om Bordet for saa leende at tage fat paany.

Han var ganske særlig stolt af sin Vinkælder, og var han i rigtig godt Humør, tog han os Studenter med ned i Kælderen og slog Hul paa et eller andet extra godt Mærke, som saa indsugedes paa Stedet. En Gang havde hendes økonomiske Sans imidlertid spillet ham et fælt Puds. Der havde nemlig været et lille Selskab, og da det forekom hende, at der stod vel meget tilbage i Glassene efter Middagen, tvang hendes Sparetrang hende til i et uset Øjeblik at hælde samtlige Slatte, Rød og Portvins imellem hinanden, tilbage i et Par Portvinskaraffer. Nu skulde det just hænde, at der kort efter skulde være stor Herremiddag, og Værten saa altid med ganske særlig Glæde hen til det Øjeblik, hvor hans extrafine Portvin ved Desserten skulde gou-

teres af Byens Feinschmeckere med passende Tunge-smæld og Aah'er. Men hvad sker? Hvad er det for Ansigtet Folk skærer? Hvorfor begynder nogle at fnise, hvorfor giver andre sig til at kræmte og harke? Nu, det var da ikke saa underligt, for det var denne Gang ikke den velkendte, ofte gouterede, herlige Portvin, men — Rødvins- og Portvinsslatteblandingen, som stod skænket op i Glassene foran de forvænte Middagsherrer. Der skal ikke megen Fantasi til at forestille sig Værtens Explosion og den befriende Latter, hvormed Selskabet hilste den stakkels Husfrues ruefulde Gaaen-til-Bekendelse.

Sønnen i Huset var min jævnaldrende og gode Ven. Ogsaa han var bleven Student og tog mig i den Aaledning med til Byens »lærde Skole«s Translokations-højtidelighed. Skolens gamle Rektor var en Mand paa langt over de 70, som afleverede den obligate Festtale. Da han imidlertid ikke kunde huske, maatte han stadig søge ned i et foran ham placeret Manuskript, og da han heller ikke kunde se, fandt han kun sjældent Traaden, og det saa meget mindre som han jævnlig kom til at springe et Par Sider over, naar han bladede videre. Resultatet var et saa grundkomisk, at alle lo, og Højtideligheden druknede i Tilhørernes kvalte Latter; men han, som heller ikke kunde høre, fortsatte uanfægtet til Manuskriptets Ende.

Med de fleste af Studenterne fra Byens Skole sluttede jeg Venskab i Løbet af Sommerferien. Jeg husker saaledes en af dem, der senere som Præst konsulerede mig, fordi han led til den Grad af Søsøge, at han — paa Ære — følte Søsøgeforfømmelser, blot han saa Bølgerne i Havnen bevæge sig, befandt han sig end selv nok saa sikkert paa Landjorden. En anden fulgte mig frem igennem nogle af Studieaarene, da han ogsaa vilde være

Læge; men han naaede aldrig længere end til Examens første Del. Det glade Hovedstadsliv tog hurtig hans Interesse mere fangen end hans Studier, og allerede ved Kantussen (den medicinske Forberedelsesexamen, som nu forlængst er skrinlagt) blev han første Gang refuseret. Han kom op i Zoologi hos den berømte Japetus Steenstrup og trak Spørgsmaalet: »Trikinen«. Frejdig, ikke hæmmet af overflødig Viden, svarede han uden Tøven: »Trikinen er en Bændelorm.« Han saa imidlertid ikke Glimtet i Steenstrups hvasse Øjne bag Hornbrillerne, da denne Bombe sprang. Og ganske stille og tavs lod Steenstrup ham nu fortælle, saalænge han selv havde Lyst, indtil han dog sluttelig kørte fast i Beskrivelsen af denne mærkelige »Bændelorm«. Da udbrød Professoren, den ellers ikke særlig blide Professor, med næsten engleagtig blid Røst: »Tak, nu kan det vist være nok.« Dette »nok« betød desværre i dette Tilfælde det samme som »rejeceret«. Den indtil da uhyre selvtilfredse Kandidat rejste sig nu maabende, endnu aldeles uforstaaende, fra sit Sæde, og først bagefter fik han saa den rette Forklaring af os andre, som havde været Tilhørere. Han var da selv den første til at skrupgrine. Senere naaede han dog igennem Skærsilden frem til første Del, men ogsaa her snublede han i første Omgang, idet han i Fysiologi hos »gamle Panum« trak Spørgsmaalet »Nyrerne«, og stærkt og uforsagt som altid lød hans Stemme ufortøvet udover Stuen (jeg hører det endnu som var det i dette Øjeblik): »Nyrerne udskiller Urin!« Unægteligt! Men ak, saa tav han, tav, tav uhjælpeligt, og Resultatet kom derfor ikke overraskende, da Panum affabelt smilende henstillede til ham at trække sig tilbage med det samme. Næste Aar naaede han igennem Fysiologien frem til Anatomien, men her fandt han saa sit Waterloo, og han skyndte sig saa at telegraferer

hjem til sin Fader, en jævn Borgermand: »Faldet igen paa Grund af Professorens Chikanerier; fik som Spørgsmaal: Hele det menneskelige Legeme under Mikroskopet.« Dette faldt selv den gode Borgermand for Brystet, og han fik ligefrem Medfølelse med sin yderlig uheldige og forfulgte Søn. Dermed var hans medicinske Studium Slut, og han expatrierede kort efter til New Zealand, hvor han, som han engang skrev til mig, praktiserede baade som Menneskelæge og Faareavler, fordi Patienterne kun betalte med Faar, og han lod mig skimte uhyre Faarehjorder. Helt faarede har Klienterne dog næppe været, for han vendte en Del Aar senere fattig og nedbrudt tilbage til Danmark, og her døde han kort efter.

Forbavsende mange af de unge Mænd, som jeg traf i denne Sommerferie, er døde, nogle af dem efter at have fristet en særlig krank Skæbne. En af dem tog Livet af sig, efter at han var sunket saa dybt, at han en Juleaften ikke havde andre Steder at ty hen end til en offentlig Kvinde i en lille københavnsk Sidegade, hvor han endda maatte finde sig i ude i Køkkenet at gnave de Gaaseben, som hun og hendes Elsker forinden havde regaleret sig med inde i Dagligstuen. Men paa det Tidspunkt var vi jo alle unge og glade og ventede os kun Solskin, Glæde og Berømmelse. Ligesom Nutildags spillede Skovture og Danseaftener Hovedrollen i Fornøjelsesprogrammet. Cykler og Biler kendte man jo intet til, og skulde man paa Familjeskovtur, saa skete det i det frygtelige Køretøj, som kaldtes Char-a-banc, der havde den eneste rosværdige Egenskab, at den kunde rumme mange. Jeg mindes blandt mange én Tur, fordi den fik et ubehageligt Eftersmæk. En giftig Gammeljomfru, en Foreteelse, som Nutiden heldigvis ikke kender, havde udspreedt Rygter om, at der i vor lille

Kreds var flere Par, som stod i Begreb med at indgaa Forlovelse, noget der, selvsagt i høj Grad interesserede Smaabyen. Vi besluttede os i den Anledning til en raffineret Hævn, der var baseret paa, at hun boede paa et dominerende, stærkt trafikeret Hjørne med Gadespejl. Parvis begav vi os efter en saadan Skovtur med 5 Minutters Mellemrum forbi Gadespejlet, og hun oplevede saa i Løbet af den følgende halve Time at se 6 unge Par passere forbi i en endogsaa meget intim tète-a-tète. Resultatet blev dog kraftigere, end vi havde forudset, for Damen blev saa overvældet af Stoffet, at hun gik fuldstændig fra Koncepterne og maatte sendes til en Sindssygeanstalt. Dette er Sandhed!

Paa Ballerne stod Kampen altid uforsonlig mellem os Studenter og Officererne. Der var sletingen Sammensmeltning mulig; de Damer, som interesserede sig for Officerer, havde intet tilovers for os Studenter og omvendt. Paa et af disse Baller søgte jeg at bryde igennem denne ejendommelige Tradition; men Udfaldet blev saare beskæmmende. For den Skønne sagde til mig: »Jeg kan kun konversere med Officerer.« Ud af min rapkæftede Studentermund fo'r saa denne snare Ripost: »Men saa maa De jo være dum.« Og dermed var Brudet selvsagt ulægeligt! 33 — Treogtredive — Aar senere gen saa jeg Damen oppe paa et norsk Turistkrysningssted, hvor vi begge var havnet for en Dag. Hun var da bleven til en moden Dame med to voksne Sønner, men nu kunde hun med et venligt Smil tænke tilbage paa vort Sammenstød i hine Dage for — hun var alligevel ikke blevet gift med en Officer.

Paa Ballerne var Kotillon dengang altid en staaende Dans, som tidt kunde være ubehagelig for dem, der maatte gaa hjem uden Brystdekoration eller Knaphulsbuket. En Episode har fremfor nogen prentet sig ind

i min Erindring: En lille skrutrygget Dame sidder ene, i en Sofa, i hvid Kjole og rødt Skærf og ser sørgmodig efter de dansende og flirtende Par. Mit Medicinerøje opdager hende, og mit Medicinersind bevæges. Jeg tager en Buket og iler hen til hende. Med et Ryk farer den lille Skrutryg i Vejret, og hun stammer lykkeskælvende: »Aa, Gud velsigne Dem, Tak.« Se dette Udbrud har mit Farisæersind aldrig kunnet glemme, og i min Erindring knytter der sig altid hertil et andet Indtryk fra en langt, langt senere Tid. En halvgammel Kvinde kom af og til op i min Konsultationstid for at spørge til sin eneste Veninde, som laa sindssyg ude paa Hospitalet. Beskedent holdt hun sig altid lige indenfor Døren, og jeg modtog hende altid køligt og gav hende den knappeste Besked, fordi hun formentes, paa Grund af sin religiøse Paavirkning, at have haft en Slags Skyld i, at Veninden var bleven syg. Men hvad sker saa? Juleaften faar jeg en pragtfuld Buket af skønne, røde Gladiolus (jeg ser endnu med Nuets Tydelighed den skinnende røde Farve), og ved Blomsterne er fæstet et Kort, hvorpaa der staar: »Med Tak til det eneste Menneske, som har vist mig Venlighed i denne min Sorg.«

Jeg, Farisæeren, der med embedsmæssig Kulde havde ofret hende den knappest mulige Tid! Hvis overhovedet enkelte Indtryk kan gøre En til et bedre Menneske, saa har disse røde Blomster gjort mig dertil, og hvergang Farisæeren truer med at skyde op i mit Sind, ser jeg disse røde Blomster advarende mane mig til at være menneskelig.

Der er en anden Kotillon, som jeg ogsaa synes jeg skal omtale, selv om jeg ikke der staar i et helt flatterende Lys. Jeg havde under Ballet interesseret mig stærkt for en bestemt ung Dame og mødt, mente jeg, forstaaende Opmuntring. Da Kotillonen kom, stod jeg

derfor glad parat til at modtage den selvfølgelige Buket, som hun ligesaa selvfølgelig kom ilende med for at fæste i mit Knaphul. Inden dette sker, skyder imidlertid Værtinden pludselig frem imellem os, som var hun skudt op igennem en Lem i et Scenegulv, og hun ligefrem hvæser ud: »Men er I da fra Forstanden, se Jer dog om!« Den hævede Haand, der holder Buketten, synker slapt ned, den unge Dame blegner, vender sig brat om og ser, ja hvad ser hun, en Mand staa henne i en Vinduesniche kridhvid og stirre paa hende med store, bedrøvede Øjne, medens Taarerne strømmer ned ad hans Kinder. Og hvem var han saa? Hendes Forlovede, hendes Kæreste, om hvis Existens hun snildelig havde holdt mig i Uvidenhed. Intet Under, at hun taber Kontenancen og lader mig staa slukøret tilbage med mit tomme Knaphul, medens hun selv glider hen til Vinduesnichen, hvor Buketten straks efter havner i det retmæssige Knaphul. Det turde være mig en Trøst for mit Nederlag, at jeg senere har truffet Parret som pæne, ærværdige Ægtefolk, der saa ud til at være rigtig glade for hinanden. Men, har jeg stundom spurgt mig selv, for tjente jeg Dadel eller Tak? Det sidste mener jeg selv, for hvad var vel blevet den lille kokette Baldames Skæbne, hvis jeg ikke ridderligt havde renonceret? Kun ét er vel sikkert, at det alene er mig, den Forstødte, som endnu saa mange Aar efter mindes en saadan Bagatel af en Oplevelse. Og hvorfor, vel fordi jeg blev forsmaaet. Uden dette var der vel overhovedet ikke bleven nogen Erindring. I hvert Fald blev Hændelsen mig en nyttig Lektion!

Jeg skal ikke trætte med Beretninger om et Rusaar, som vel nærmest kun har Interesse for En selv; men det er dog alligevel saa svært at rive sig løs fra sine Minder, særlig naar der til disse knytter sig en lille Efter-

historie. Paa saadan en Danseaften var jeg engang bleven fuldstændig bjergtagen af en lille norsk Dame, som jeg endnu ser for mig med fotografisk Tydelighed: Hendes blege Teint, de store mørkeblaa Øjne, det lyse Smil, de askeblonde Lokker, der blev holdt sammen af et karmoisinrødt Fløjelsbaand. Hun bar et karmoisinrødt Fløjelsliv og en crêmefarvet Alpakkanederdel, et Vidunder af Pragt for min ungdommelige Fantasi. Alt dette gjorde det straks fuldstændig af med mig, og jeg saa og sansede, ung og ansvarsløs som jeg var, denne Aften ikke andet end hende, og da vi sluttelig skiltes — som det senere vist sig for evigt, fik jeg Lov at medtage det karmoisinrøde Fløjelshaarbaand til evig Erindring. Behørig karakteriseret blev Baandet andagtsfuldt anbragt mellem andre dyrebare Minder af lignende Art, og dør laa det vel begravet og aldrig senere anskuet. Saa hændte det imidlertid for godt en halv Snes Aar siden, at der kom en ældre norsk Dame ind paa min Klinik, og, da hun bar samme Navn som min forlængst glemte Veninde, dukkede denne selvfølgelig atter op i min Erindring, og jeg skulde jo da have at vide lidt nærmere om hendes senere Skæbne. Jeg fik da at høre, at hun meget ung — altsaa kun nogle faa Aar efter vort Møde — var bleven gift med en meget ældre Mand, fordi hun som fattig havde ladet sig overtale til at tage ham, der var velhavende. Hun havde faaet 6 eller 7 Børn i Løbet af forholdsvis kort Tid og var derefter endnu i en temmelig ung Alder død som Følge af en Hjærtelidelse. Paa det Tidspunkt, hvor jeg fik disse vemodige Oplysninger om hendes Skæbne, var hendes ældste Søn allerede en ung Student, og det Indfald slog da ned i mig at sende ham gennem min Klient, som Erindring om hans Moders Ungdom, det i sin Tid saa vildt beundrede karmoisinrøde Haarbaand. Som tænkt,

saa gjort. Baandet blev fundet frem og sendt afsted, og saa rørt og glad blev den unge Mand, at han til Gengæld sendte mig et Portræt af sin Moder fra hine unge Dage, i hvilke vi havde truffet hinanden. Ak, Ak, Ak! Blot jeg dog aldrig havde sendt det ulyksalige i sin Tid saa attraaede Baand! Thi hviken frygtelig Desillusion! Ikke blot lignede Fotografiet ikke i fjærneste Maade det underdejlige Billede, som jeg indtil da havde værnet om i min Erindrings Skatkammer! Nej, en fremmed, ordinært udseende, ligegyldig ung Dame stirrede mig i Møde! Hvilket Slag! Gid jeg dog aldrig havde faaet det! Havde virkelig Forelskelsen til den Grad sløret mit Blik! Eller var det kun Fotografiet, som løjl! Hvad véd jeg? Men Skaden er irreparabel.

Den selvsamme Aften har øjensynlig været ualmindeelig betydningsfuld for mig, thi jeg har endnu et Minde derfra. Da jeg nemlig fra Forstuen skulde træde ind i Salen, og Værten, en gammel Krigsinvalid, allerede stod parat med sin udstrakte Haand, hvisker en mig ganske ubekendt Student, der nu er en af den danske Lægestands fineste Navne, pludselig ind i Øret paa mig: »De har glemt at knappe Deres Bukser.« Naturligvis farer jeg rædselsslagen tilbage, og min Haand glider undersøgende hen for eventuelt at reparere Skaden; men se, alt er i Orden som det skal være, og forbløffet vender jeg mig om imod Ophavsmanden for at give min Vrede Luft; men der møder mig et saa elskværdigt smilende Ansigt, at min Vrede brat forsvinder, og jeg finder selv Vittigheden saa morsom, at jeg paa staaende Fod siger Du til ham, og vi har været dus og gode Venner lige siden.

Saa meget mere har jeg forøvrig Grund til at minde denne Aften, som den endte med et hartad frygteligt Efterspil. Da Festgiverne boede udenfor Byen, maatte

flere af os slaa os sammen om en Karet for at komme hjem, og det var et lille meget animeret Selskab, som fyldte Kareten baade udvendig og indvendig. I sidste Øjeblik kom der imidlertid en Normand til, og skønt der ingen Plads var, vilde han, der var kaad og vel ogsaa noget paavirket af de vaade Varer, alligevel i sin norske Stejlhed, med, og tilsidst fik han saa da Lov til at anbringe sig i det Rum, som i den lukkede Vogn findes mellem Bagsæde og Kuskesæde. Selvfølgelig maatte han ligge stærkt sammenbøjet. Stemningen inde i Vognen, hvor ogsaa jeg sad, var høj, medens den gamle Kasse skrumpede og rumlede og raslede af Sted, og ingen lagde Mærke til, at Normanden hørte op at blande sig i Samtalen; men da vi kom ind til Byens Torv og skulde til at sige Farvel til hverandre, undrede vi os jo nok over hans Tavshed, og ved nærmere Efter-syn gjorde vi saa den uhyggelige Opdagelse, at Manden var — død, stendød! Rimeligvis af en Blodprop. Dette var jo unægtelig en ond Afslutning paa den muntre Festaften; men jeg skal ikke udpensle nærmere de Ubehageligheder, som Dødsfaldet selvfølgelig medførte. Alle, som hørte om Sagens rette Sammenhæng, maatte jo straks erkende, at vi andre var sagesløse, og at det var Normanden selv, som ved sin »Norskhed« bar Ansvaret for sit eget tragiske Endeligt.

Ja, det ene Minde kalder paa det andet, og Erin-dringen om Fløjelsbaandet bringer frem i min Erindring en anden analog Trofæ, som jeg ganske vist erhvervede paa et langt senere Tidspunkt af mit Liv, og som ogsaa har sin Historie. Jeg havde engang været i Kristiania for at besøge en Patient og returnede en Morgenstund ved Syvtiden i øsende Regn. Behageligt havde jeg sat mig til Rette med en god Roman i et Kupé-hjørne og glædede mig egentlig rigtig til at skulle have

en stille og fredelig Dag; men da jeg havde læst, et Par Timerstid, begyndte der alligevel at komme Uro over mig, saa saare jeg inde fra Nabokupéen hørte et Par Damer tale Dansk. Stemmerne drog mig, og lidt efter sad jeg inde hos Damerne, to ikke just helt unge Lærerinder, og talte nok saa hyggeligt med dem, skønt Kupéen var en Damekupé; vi fik det just saa hyggeligt, som man hurtigt kan faa det paa en Rejse, og medens jeg nu sad der og passiarede, saa jeg passere forbi ude i Gangen, der fra vor 2den Klasseskupéafsnit førte videre ind til 1ste Klasseskupéafsnittet, en ældre, høj, slank Mand af et nobelt Ydre, efter ham en høj, tynd, elegant ældre Dame og sluttelig en ganske ung, høj, yderst elegant Kvindeskikkelse med et vidunderligt gyldent Haar, ikke saadant et Haar som man ser paa Halvverdenens Damer, ikke gyldenrødt, ejheller gulfarvet, men Æventyrets guldgyldne Guldhaar. Medens jeg nu sidder og tænker paa Guldhaaret og digter om dets Ejerinde, dumper der pludselig ind i Damekupéen en lille, brunet, soubrettelignende Kvinde, som sætter sig lige over for mig og i uforfalsket Wienerdialekt henvender et Par Ord til de danske Damer. Jeg siger saa uden Indledning til hende (jeg gætter nemlig paa, at det er Kammerjomfruen til Guldhaaret): »Aber die Farbe ist nicht ächt.« Hvor paa hun meget krænket svarer, at det kan jeg tro, den er, og da jeg atter lidt drillende udtaler min Tvivl, siger hun hæftigt: »Jamen, det maa jeg da bedst vide, som daglig behandler det!« — Altsaa virkelig Kammerjomfruen! Nu er min Nysgærrighed vakt, og efterhaanden faar jeg da ogsaa den unge Dames Historie lokket ud af min særdeles villige Genboerske. Hun var en fransk Grevinde, kun 20 Aar gammel, der rejste med sine Forældre i Norge, og hvorfor? — fordi hun skulde søge at glemme, at hun havde været gift et halvt Aars-

tid. Hun var bleven forlovet paa sædvanlig fransk Maade med en ung Attaché ved det franske Gesandtskab i Konstantinopel, og hun var straks bleven vantvittig forelsket i ham, og saa var de blevet gift og nu? Hvorfor var de allerede skilt? Herpaa lød nu Svaret, dennegang paa Fransk: »Mais elle n'est pas femme.« Jeg saa forbløffet op paa hende: »Si,« sagde hun igen, »elle n'est pas femme,« og med en ubeskrivelig Armgestus: »Il préfère des hommes.« Senere i Dagens Løb, fortalte hun mig en hel Del om sin Kammerjomfrustilling og om sin Herskerinde, og hun fik ogsaa Lejlighed til at meddele mig, at hun selv var forlovet med en »Hofkutscher« i Wien, hvorpaa jeg spøgende truede med Fingeren ad hende og sagde: »Pas paa, at De ikke lader Dem bedaare af Livréet! Saa skal De vel snart giftes?« »Nej,« replicerede hun, for han var »nur Hofkutscher Iiter Klasse«. Naa, saadan gik nu Dagen med Passiar snart paa Dansk, snart paa Tysk, men i Tusmørket faldt de danske Damer i Søvn, og pludselig lyder der ud af Mørket fra Ansigtet lige overfor mig en graadkvalt Stemme, der siger: »Wie lange kann man mit Mieder *) gehen, wenn man in Umständen ist?« Hvortil jeg halvsøvnigt-tankeløst svarer: »Mais elle n'est pas femme,« men i Stedet for videre Udtalelse falder der et grædende Kvindehoved ned paa min Skulder, og Stemmen hvisker hulkende: »Aber ich bin es.« Stakkels lille Wienerbarn! Der havde altsaa dog været god Grund til at advare mod Hr. »Hofkutscher Iiter Klasse«, for han var nok Misdæderen! Nu udspandt der sig en Samtale imellem os om, hvorledes Sagen burde gribes an, og mit Raad gik ud paa, husker jeg, at hun burde betro sig til sin guldhærede Frue. Dette lovede hun sluttelig, og derpaa skiltes vi, jeg med en

*) Korset.

spøgende Bemærkning om, at hun skulde sende mig en Lok af Guldhaaret næste Dag som Tegn paa, at hun havde holdt sit Løfte om at betro sig til sin Frue. Og virkelig erholdt jeg Dagen derpaa en lille Billet, hvori der stod: »Alles gut gegangen,« og hvori der var indlagt en fyldig Lok af det vidunderlige Haar. Længere har jeg ikke kunnet forfølge min lille Wienerindes eller Prinsesse Gyldenloks Skæbner. Men Lokken har jeg endnu!

Ikke saa faa af de unge Mennesker, som jeg i denne Sommer blev gode Venner med, gensaa jeg ejendommeligt nok først mange, ofte særdeles mange Aar efter, naar en eller anden kritisk Periode i deres Liv førte dem til »Professoren«. Jeg havde da altid det Indtryk, at Mindet om Ungdomsbekendtskabet, hvor flygtigt saa dette ogsaa tidt havde været, gjorde det lettere for dem at vise mig Fortrolighed, fordi de i Kraft af Erintringen saa mere i mig end blot en ligegyldig, fremmed Læge. Saa stærkt binder Ungdomsindtrykkene Mennesker til hinanden, selv om de ellers staar vildtfremmede overfor hinanden. Jeg mindes dog ogsaa Tilfælde, hvor den anden Part øjensynlig aldeles ikke følte den samme Erindringsglæde som jeg, naar den Paagældende uventet befandt sig Ansigt til Ansigt med »Professoren«. Særlig husker jeg et Tilfælde, hvor jeg, og det var mange Aar efter, var bleven kaldet til en Herregaard. Den første, der nemlig til min Overtaskelse og Glæde kom mig i Møde, viste sig at være Russommerferiens »Hende«. Men medens jeg straks i glad Genkendelse tiltalte hende som en god gammel Bekendt, fra hvem jeg kun kort Tid havde været skilt, viste hun til Gensæld saa ganske aabenbart, at Gensynet ikke hos hende vakte lignende Glæder, ja, at hun aldeles ikke brød sig om at mindes, thi hun optraadte iskold og fjærn, —

kun Forretning! Naa, Forvandlingens Lov havde jo ganske vist ogsaa omdannet min slanke, yndefulde, nydelige og muntre Kammerat til en ældre, graasprængt Frøken med spidsrød Næse, let Moustache og — Bruneller! Hun var saa aabenbart kommen langt bort fra alle Sommerferiedaarskaber og var forlængst bleven indfanget af Livets beske Alvor; men hun var jo ogsaa syg og er senere død.

Det interessanteste Gensyn, jeg har oplevet, var med en ung, svensk Frøken, der samme Sommer havde forvildet sig til den danske Provinsby, men senere var bleven gift med en svensk Godsejer. Gensynet fandt Sted paa det svenske Herresæde, hvortil jeg var bleven kaldet som Læge. Umiddelbart efter min Ankomst blev jeg introduceret hos den syge Frue, som i et pragtfuldt Rokokkoværelset laa mat henslængt i en pragtfuld Knipslingskaabe paa en pragtfuld Rokokkoseng. Næppe havde Præsentationen fundet Sted, før den meget ældre Hr. Gemal allernaadigst, men særdeles bestemt, blev endelig indtil videre. Den Syge var imidlertid saa svag, at hun kun lige formaaede at sige de nødvendige Velkomsthilsner til mig; derefter strakte hun med yndefuld Ladhed en alabasterhvid Haand ud imod en Klokke, og et Øjeblik efter indtræn to hvidbehandskede Terner med et fulddækket Bord. Lydløs blev dette anbragt ved Sengens Side — Bord dæk Dig! — og ganske alene tog jeg nu Plads derved, og jeg maatte saa spise ganske solo, nænsomt opvartet af de to Terner, alt medens den lidende Naadigfrue tavs, men øjensynlig interesseret saa til. Jeg arbejdede mig lige saa tavs og lige saa interesseret gennem hele det opulente Maaltid og søgte ved Udfoldelsen af en sund Appetit at gøre mit bedste for at tækkes min stumme Partner. Jeg sad netop i glad Mæthed og tænkte paa at skulle sige Tak for Mad, da,

aa Guder! indtræder en tredje Terne, og hun bærer paa sine oprakte Hænder vel ikke Aladdins underfulde Skatte, men dog — et Fad med hele 14 Stykker belagt Smørrebrød. Forfærdet stirrer jeg paa min Værtinde, men hun spørger med et smukt Smil: »Er Smørrebrød ikke de Danskes Livret?« »Jo,« svarer jeg patriotisk bevæget, »unægteligt!« Og for nu ikke at krænke saa megen Gæstevænlighed maa jeg altsaa paany gaa i Gang med Arbejdet og fortære et skummelt Antal Stykker Smørrebrød. For mig blev Indtrykket herved noget overfyldt, men for hende lod det til at være særdeles oplivende, for nu rejste den syge Dame sig pludselig fra Lejet, vaklede hen til mig, greb fat i min Arm og foreslog saa med svag Stemme, at vi skulde gaa lidt ud og besé Parken. Saa vandrede vi da med saare langsomme Skridt ud i den store, skønne, solbelyste Park. En dejlig Sommerdag i August. Tungt hang hun i min Arm, og med skælvende Skridt drog hun mig afsted. Men efterhaanden som vi nu kom længere bort fra Slottet, blev hendes Trin stedse lettere og spændstigere, hendes Legeme tyns gede stedse mindre og mindre paa min Arm, og saa begyndte hun at tale, tale muntert, kvikt, elskværdigt og menneskeligt, og da vi endelig kom ned i Parkens Indre til en lille, fix, kinesisk Pavillon, var hun pludselig med ét spillevende og foreslog mig, at vi skulde tage Plads i Pavillonnen. Med underfundig Skælmskhed henlede hun min Opmærksomhed paa en større, rødagtig Plet, der lyste op mod det iøvrig hvidskurede Gulv, og hun fortalte mig saa med øjensynlig Stolthed, at denne Plet hidrørte fra Blodet af en ungarsk Magnat, der for et Hundred Aar siden var bleven overrasket af en af hendes Gemals Aner i en øm tète-a-tète med selveste Slotsfruen. Det var imidlertid ligesom dette Minde pludselig bragte hende til Besindelse om, hvem jeg var og hvorfor jeg

var der, for hun rejste sig brat, tog atter min Arm og førte mig tilbage mod Slottet. Og jo nærmere vi nu kom dette, jo tungere hvilede hun paa min Arm, jo mere vaklende blev hendes Skridt og jo svagere hendes Stemme. Da vi sluttelig atter befandt os i Rokokko-værelset, faldt hun med et lille Skrig om paa Sengen og forvandlede i samme Nu til den tavse Naadigfrue. Saa gentog Maaltidsscenen sig fra før, kun at det nu var en bedre Middag, man præsenterede mig, og atter var jeg alene om at spise under Iagttagelse af det samme Ceremoniel som før. Først ved Kaffen, som var det første, hun selv nød, forundtes der omsider Gemalen Adgang, og først nu fandt Konsultationen Sted; men Resultatet af denne tilhører Privatlivet, og den naadige Frue er ogsaa blandt de Døde.

Da jeg samme Aften var naaet til Malmø, kunde jeg endnu faa Tilslutning til den sidste Baad, og her havde Skæbnen et lille nyt Æventyr parat til mig. Der havde været Væddeløb i Malmø, og da det havde været en straalende Sommerdag, havde der været Masser af Mennesker paa Benene, men da jeg ankom til Skibet, var der netop brudt en Tordenregn løs, og Baaden var derfor stuvende fuld af sommerklædte Københavnerne, der stod som Sild i Tønde paa det overfyldte Dæk og taalmodig maatte finde sig i at lade sig gennembløde af den nedskyllende Sommerregn. Dette var jo ingen fristende Udsigt, og jeg bestemte mig derfor til at søge nedenunder, ihvorvel Varmen dør var glødende. Det lykkedes mig nu virkelig at finde en Kahyt, den sidste, som endnu ikke var besat. Saa forfærdelig varmt var det, at jeg maatte løsne min Flip, og jeg haabede derfor paa, at ingen skulde blive min Kontubernal. Men pludselig ser jeg Gardinet blive skudt tilside af en behandsket Damehaand, og straks efter følger en virkelig net

og distingveret yngre Dame, der til min unægtelige Forundring paa ulasteligt Svensk udbryder: »God aften, herr professor! Professoren k anner inte igen mig?« »N e,« siger jeg overensstemmende med Sandheden, »det g or jeg ikke! Men hvem er De da?« Hvorpaa Damen pludselig paa ganske  gte og uforfalsket Gr nnegadedansk siger: »Hvad, kender De mig ikke?« Og da jeg ryster ugenkendende paa Hovedet, tilf ojer hun: »Ork, det er jo mig, Balladesusanne, ude fra Anstalten.« »Aah,« siger jeg, idet der gaar et Lys op for mig, »er det virkelig Dem, Susanne?« Jo, nu kunde jeg skam genkende min Veninde Susanne trods Dameforkl dningen. Hun havde nemlig for et Par Aar siden v eret Pension er i F ngslet, hvor jeg var L ge, og her havde hun voldt mig ualmindelig meget Bryderi paa Grund af sine hyppige »Ballader«, hvilket i denne Sammenh ng vilde sige Uartighedsparoxysmer. Det var disse, som havde forskaffet hende det velfortjente H dersnavn. »Maa jeg tage Plads?« siger Susanne med kl delig Beskedenhed. »Ja, bevares,« svarer jeg, »det maa De da rigtignok, Susanne,« og jeg f ojede smilende til: »Her er vi jo da paa neutral Grund«. Denne min Liberalitet mente hun  jensynlig at burde paask nne, for nu spurgte hun meget elskv erdigt, om hun ikke maatte byde paa et Glas et eller andet, et Tilbud, som jeg dog ikke mente at burde reflektere paa. Jeg kunde jo aldrig vide, naar vi igen kunde komme til at m des paa »neutral« Grund. Ak, det skulde komme, f or vi begge anedel! Forel big genoptog jeg Samtalen med at udsp rge Susanne om, hvorledes det var gaaet hende, siden sidst vi m dtes. »Jo Tak, det er saam end gaaet storartet. Jeg er bleven forlovet med en svensk H vmester, og ved hans Hj lp blev jeg ansat som Serveringsfr ken paa Udstillingen, (der var stor Udstilling i Lund den Sommer). Vi tjener

mange Penge, saa vi endog har kunnet sætte Penge i Banken, og tænk, vi skal giftes til Efteraaret.« »Naa, det var jo morsomt,« indskyder jeg, »men«, og jeg ser inkvisitorisk paa hende, »hvordan gaar det saa egentlig til, at De nu her Kl. 12 Nat er ombord paa en Baad, der gaar til København?« Frækt riposterer hun: »Jo, jeg har ikke set mit elskede København i 2 Aar, og derfor fik jeg pludselig en saa forfærdelig Hjemvé.« »Nej, Susanne, næ, den passer vist ikke; den kan De gaa til andre med, men ikke til mig. Fortæl De mig nu hellere Sandheden.« Og Sandheden var da den, at Søndagen forud havde en bekendt ung københavnsk Levemand spist til Middag paa Udstillingen, var bleven betjent af hende og havde tilsidst, efter at have nydt 2 Flasker Champagne ganske alene, givet hende ikke blot store Drikkepenge, men ogsaa en Indbydelse til en lille Soupé paafølgende Søndagnat (altsaa denne Nat) hos Wivel. Og Susanne, som nu havde fastet i 2 Aar, havde selvsagt ikke kunnet modstaa denne Fristelse og var nu paa Vejen til Kalasen. »De er jo tosset, Susanne,« moraliserer jeg, »hvad tror De dog, Deres Hovmester siger, naar han faar *det* at høre?« »Aa pyt,« kæpper Susanne op, »det faar han s'Gu' aldrig at vide, for jeg er hjemme i Morgen igen med første Baad«. »Ja,« tillader jeg mig noget skeptisk at indskyde, »hvis De nu ogsaa kommer med den Baad!« Vi var nu naaet til København, og hvad var der andet for mig at gøre end at ønske min Rejsleedsagerske god Fornøjelse? Ak, men kun altfor snart efter saa vi hinanden igen, thi selvfølgelig kom Susanne ikke med Morgenbaaden tilbage til Sverrig! Hun havde nemlig vist sin nye Ven den lille Venne-tjeneste at skille ham af med en overflødig Femhundredekronerseddél, da han i Nattens Løb var bleven snydefuld, og Gentleman'en havde underlig nok ikke

haft Øje for denne Handlings elskværdige Side; men uridderligt nok meldt hende til Politiet. Og en skønne Dag sad Susanne atter i det skærmende Asyl — uden Hovmester.

Naa, men jeg er nok kommen altfor langt bort fra min Russommerferie og maa tilbage til den igen.

Blandt de mange Hokuspokus, som jeg i min overvældende Livsglæde hittede paa, maa jeg blot have Lov til at omtale en enkelt, nemlig min ganske særlige Passion for at skrive Breve for andre, det være sig nu Venner eller Veninder, thi min Pen flød let, muntert og forstaaende. Jeg blev af den Grund ofte benyttet af mindre pennestive Personer; men i ét Tilfælde blev Resultatet dog langt mere skæbnesvangert, end vi oprindeligt havde tilsigtet. En Veninde af Husets Datter kom paa Besøg efter at have gæstereret i en Præstegaard, hvor hun og Kapellanen lod til at have været svært glade for hinanden. En Dag arriverer ogsaa et poetisk Brev fra den unge Theolog, og derudover geraader Damen i stærk Vildrede med Hensyn til Svaret. Da træder jeg hjælpende til med en Epistel, som, ja jeg har jo rigtig nok kun mig selv til at bevidne det, var — det syntes jeg da selv — saa sommerfuglelegende, saa ungpigelig idyllisk, at selv en poetisk Præst maatte saare bevæges. Og det gjorde han skam ogsaa. Han skrev nemlig varmt igen og skrev bl. a. fine Lovord om sin Venindes fine stilistiske Ævner. Korrespondancen fortsattes videre en lille Stund; men tilsidst kom en brat og uventet Afslutning. En vakker Dag dumper Hr. Kapellanen min Sandten pludselig ned i den unge Dames Stue som — ja som Bejler! Og se, han fik ingen Kurv! Men — oh Kvinde, dit Navn er —? Thi fra det Øjeblik undgik Frøknen mig, sin hidtidige Bundsforvante, og hvorledes hun senere har klaret Korrespondancen, det fik jeg al-

drig oplyst. Kun det ene véd jeg, at de fik hinanden, og at de endnu (1920) lever som højærværdige Provstefolk og Bedsteforældre. Om jeg har gjort mig værdig til Tak eller ikke, det maa jeg overlade til andre at afgøre; jeg fik i hvert Fald ingen.

Allerede i min første Sommerferie blev jeg, som tidligere berørt, introduceret i »Klubben«, og jeg fik dér Lejlighed til paa nært Hold at studere en dansk Provinsbys Honoratiores og Matadorer. Skønt Tonen imellem dem var gemytlig, fulgte man dog stadig en stiltiende Rangforordning, som imidlertid ikke blot tog Hensyn til Stilling og Stand, men ogsaa og navnlig til Formue. Der var saaledes et Par for den Tid uhyre rige Storkøbmænd af Bondeæt, som gennem de erhvervede Etatsraadstitler og deres Magtstilling i Byens Raad spillede en meget dominerende Rolle, store, brede, blodrige, selvsikre, højtalende Mænd, som i Reglen var omgivet af et lille Hof af yngre fremadstræbende Købmænd, og som selv Byens første Embedsmænd gjorde Haneben til. Den morsomste Skikkelse var dog Byens Politimester, som mindede meget om Birkedommer Krands i »Æventyr paa Fodrejsen«. Han spankulerede om med et studentikoskt Vid og et stivbenet Hofmandsvæsen med Hofaccent, og til os unge gav han aldrig mere end to Fingre. Han var galantuomo overfor Damerne, men navnlig følte han sig tiltrukken af de vaade Varer, og saa glemte han for en Stund Hofmandsvæsenet og sin sirlige Tale og blev en rigtig gemytlig gammel Student. Undertiden steg Stemningen til saadanne Højder, at vi Studenter med Politimesteren i vor Midte drog syngende ned ad Gaden for at aflægge Byens Nationalhelt, der stod i Bronze paa Torvet, en patriotisk Hyldest. Pludselig dukker en af Byens Natvægtere frem og maner — men forgæves — Sværmen til at forholde sig rolig.

Da hans Holdning sluttelig bliver truende, spredes Flokken saa som ved et Trylleslag og afslører — for den betuttede Vægter — selvste Hr. Politimesteren i Festillumination: Nu blev det Vægteren og ikke os, der skyndsomst forduftede.

Klubbens største Komiker var Værten. En Mand med et mægtigt Korpus og et altid straalende Solnedgangsansigt, Fader til en uhyre Skare Børn, en herlig Alkoholist og Bægersvinger og samtidig en glødende Patriot. Selv naar han var højst oppe, mistede han aldrig sin imponante Værdighed, og altid talte han i Patos, ja Taler blev des mere patetisk, jo mere fuld Taleren blev. Vi Gavtyve af Studenter lokkede ham hver Lørdagaften, respektløse Knægte som vi var, til et Symposium, hvor han uvægerlig blev den glade Yder og vi de glade Nydere. Vi behøvede kun at sige til ham: »Naa, kære Hr. X., i Aften maa vi skam drikke Danmarks Skaal,« for at han skulde lukke op for Vinkælderen. Saa blev der holdt blomstrende Taler for Fædrelandet og afsunget Sange for Fødelandet og udbragt glødende Skaaller for Danmarks bedste Søn, den ædelige Giver, og tilsidst var den ædelige Giver fuld som en Allike — og Gæsterne — ja om dem er det bedst ikke at tale. Men næste Lørdag gentog det samme Festspil sig under de samme høviske Former. Det var imidlertid nær endt galt med disse Fester, for en Aften foreslog jeg en kaad Skaal, et »Pereat Estrup«, — det var i Estruptiden — og den højpatriotiske Højremand blev herudover saa ophidset, at han et Øjeblik lignede en rødglødende Ballon; ja, det saa ud, som skulde det ende med et »Poplesislag«! Naturligvis blev jeg selv hed om Ørene og endte da beskæmmende nok med at lade Estrup leve, for jeg var jo Radikaler.

I Begyndelsen af Firserne hørte mine Sommerferie-

besøg op og de fandt en glansfuld Afslutning i en stor Sølvbryllupsfest. Da jeg skulde rejse over til denne, var jeg bange for at faa Festen ødelagt paa Grund af Søsye, min uforsonlige Fjende fra min tidligste Barnsdom. Jeg havde derfor sikret mig noget Kloralsovesaft ude paa 6. Afdeling, hvor jeg dengang gjorde Volontørstjeneste og jeg vidste saa meget, at man skulde tage en Spiseskefuld ad Gangen. Næppe var jeg kommen til Køjs, før jeg derfor tyllede en Spiseskefuld af Saften i mig, skønt det rigtignok var blikstille Sommervejr. Jeg faldt da ogsaa straks i dyb Søvn; men midt om Natten vaagner jeg op og synes, at hele Kahytten gynger, og derfor tror jeg, at det er stærk Bølgegang, og skynder mig at tage Spiseskefuld Nr. 2. Da vi om Morgenens tidlig ankommer til Bestemmelsesstedet, havde jeg svært ved at staa paa Benene, og grønbleg som et Lig viser jeg mig paa Dækket. Jeg føler mig rædsom syg, kaster op og er saa svimmel, at jeg næsten ikke kan holde mig oppe, og næppe ankommen til mit Kvarter, maa jeg anbringes paa en Seng og overlades til Morfeus. Hvad var der da sket? Hele Natten havde det været blikstille Vejr, men den Gyngen, som jeg fornemte, da jeg vaagnede om Natten, skyldtes Sovesaften, ikke den supponerede Bølgegang, og den Dosis, jeg havde taget, fik jeg senere at vide af min Reservelæge, til hvem jeg ved min Hjemkomst betroede mig, var den Dosis, man gav til — ja til Delirister! Intet Under, at Virkningen blev saa forfærdelig, for Alkoholist det var jeg nu ikke; selv om det, der nu skal berettes, kunde synes at tale imod denne Paastand. Imidlertid, da Sølvbryllupsaftenen oprandt, — der var stor Middag paa Hostellet — var jeg igen om ikke Wilhelm Tell, saa dog Daniel Jacobson — og det vilde dengang ikke sige saa lidt. Festen — det var mine tidligere Værtsfolk, som

holdt Sølvbryllup — forløb som alle den Slags Fester med utallige Sange og Taler; men sluttelig vidste de gode Borgere ikke mere, hvad de skulde tale for, og saa var der En, en berømt Bagermester og Rigsdagsmand, som rejste sig og udbragte en Skaal for mine Søkende og mig med den Motivering, at vi havde saadanne udmærkede Forældre. Hvorpaa jeg, der endnu dengang var ultramoderne, rejste mig op, takkede for Talen, idet jeg næsvist bemærkede, at jeg vel kunde modtage Skaalen, men ikke dens Motivering, for efter min Mening skyldte Børn deres Forældre intet, men Forældre derimod deres Børn alt. Herover geraadede Selskabet virkelig i fuldstændigt Raseri, og Herrerne glemte, at de var i Selskab og ikke i Klubben og raabte højlydt: »Smid ham ud.« Paa det Tidspunkt greb min kloge Borddame, Politimestrens Datter, ind og trak mig i Kjoleskødet, saa jeg sank ned paa min Stol; — men fra dette Øjeblik og indtil jeg et Par Timer senere pludselig vaagnede op midt i en Tyrolerhopsa med Husets Datter, er der en fuldstændig Lakune i min Erindring! Jeg har altsaa virkelig været »døddrukken«; men saa meget Mediciner var jeg dog allerede dengang, at jeg blev greben af Rædsel, da det gik op for mig, at jeg havde haft en saa stor »Absence«, og, skønt jeg ved forsigtigt at forhøre mig, fik opklaret, at vel havde jeg drukket dus med Politimesteren, men at jeg ellers havde opført mig upaaklageligt: drukket Kaffe, konverseret Damerne, danset, saa gjorde denne Oplevelse dog et saa dybt Indtryk paa mig, at jeg siden den Tid næsten fuldstændig har afstaaet fra at nyde spirituøse Drikke. Til min Undskyldning og som en Forklaring kan den omtalte lige forvundne Kloralforgiftning forhaabentlig tjene.

Ikke alle kommer imidlertid saa godt fra en Alkohol

absence som jeg ved den skildrede Lejlighed. Jeg mindes saaledes et andet Tilfælde, hvor Absencen fik langt mere skæbnesvangre Følger. En af mine Kammerater og nære Venner havde forlovet sig med en svensk ung Pige, der boede ude paa Bondelandet i Sydsverige, og der kom jeg med til et Bryllup som kunde flaske sig, for det varede i trede samfulde Døgn. Forventningsfuld drog jeg selvfølgelig afsted, og næppe var jeg ankommen til mit Bestemelsessted, før der blev stukket mig som Brudemarskalk en pragtfuld Buket Blomster i de danske Farver i Haanden, som jeg galant havde at overrække den til mig udsete Brudeterne. Det var dog en nydelig Idé, syntes jeg; men mindre rørende fandt jeg den senere, da jeg kort efter min Tilbagekomst til Danmark modtog en Regning paa Buketten. Ialt var der 12 Brudeterner i farverige Nationaldragter og 12 Brudemarskalker med Løvkranse om Skuldrene, der i et pragtfuldt Optog i det skønneste Sommervejvandrede fra Brudens Hjem ad Landevejen til den blomstersmykkede Landsbykirke gennem et hurraraabende Spalier af Tilskuere. Jeg havde faaet den nysseliste Brudeterne med det skønne Navn Siri, og hvad havde man vel at gøre, naar man var sammen i trede Døgn med Undtagelse af de faa natlige Timer, end at forelske sig op over Ørene, og det gjorde da Frøken Siri og det gjorde ogsaa jeg. Herlige Dage, der svandt som i Drøm med Frokostkalaser, Skovture, Festmiddage, Dans og en Afskedsfrokost, som Brudemarskalkene gav for Brudeternerne, og sluttelig Viften Farvel under Taarer. Saa skrev man et Par Gange, og saa hørte man aldrig mere noget til hinanden. Jo dog, jeg hørte endnu engang om Siril For, en Del Aar efter, da jeg forlængst var gift og Overlæge, kom der en svensk Herre og konsulerede mig, og da vi var færdige med Forhandlingerne, sagde

han: »Ock så ber jag om förlof att framföra hälsningar från min fru.« »Deres Frue,« sagde jeg forbausset. »Ja,« svarede han »Siri«. Da rødmede den dog i Livets Skole hærdede ved Tanken om Siri og de dejlige Bryllupsdage; men da han saa fortalte mig, at hun var bleven stokdøv, at hun »inte kunne höre et enda ord,« da saa jeg op til Himlen og takkede for, at det var bleven ved Forelskelsen!

Men det var jo slet ikke det, jeg skulde fortælle, men noget helt andet og saare mærkeligt. Imellem to Danse gik jeg i den lyse Sommernat rundt for at puste lidt, og min Vej førte mig da forbi et Lysthus, i hvilket jeg hørte lidenskabelig hviskende Stemmer. Jeg kiggede naturligvis forsigtig ind og saa en elegant, smuk, mørkhaaret ung Mand ligge paa Knæ og omslynge en billedskøn ung, hvidsilket, lysgyldenlokket Frues Midje. Diskret trak jeg mig selvfølgelig tilbage; men jeg var den eneste, der ikke blev forundret, da der en Times tid senere bredte sig den rystende Meddelelse blandt Bryllupsselskabet, at Baron X. havde bortført den smukke Friherrinde Y. Et i Sandhed pinligt Intermezzo. Den ulykkelige Ægtemand gik grædende rundt, og Festen afbrødes noget brat. Først mange Aar efter fik jeg fuld Oplysning om Begivenheden. Der kom nemlig en svensk Rektor ind paa min Klinik, og da jeg underholdt ham med nogle af mine svenske Erindringer, kom ogsaa denne Begivenhed paa Tale, og til min store Overraskelse fortalte han saa: Jeg kan fortælle Dem, hvordan det egentlig gik til, og hvad der senere blev af Parret, for den unge Baron var dengang min bedste Ven! Jo, han bortførte — hvad han først længe efter skriftede for mig — sin Skønne i en fuldstændig alkoholisk Bevidsthedstilstand, uden bagefter at have mindste Erindring om Begivenheden. Men da han vaagnede næste Morgen

i et Hotelværelse og fandt den fremmede Dame ved Siden af sig, var der jo for ham som Adelsmand ikke andet at gøre end at føje B til A og gifte sig med sin Friherrinde. De blev dog hurtig mageløst ulykkelige og er forlængst skilt igen! Sic transit gloria spirituosa! —

Sommerferieminderne førte mig rigtignok langt længere bort, end jeg oprindelig havde tænkt, og jeg maa derfor tilbage til Rusaaret.

Den 1. Septbr. vendte jeg tilbage til Hovedstaden som stud. jur. og ikke stud. med. D. E. J., men derom senere, og nu begyndte det dejligste Rusaar. Jeg kom bl. a. til at deltage i hele 3 Fakkeltog. Der var nu først og fremmest Fakkeltøget for den »store« Madvigs 70 Aars Fødselsdag, Madvig, hvis blotte Navn fik mig til at gyse, fordi jeg gennem alle mine latinske Skoleaar — og det var 5 — havde faaet indpræntet baade i Skolen og i mit Hjem, at han var en af Europas berømteste Lærde, Gysen, fordi jeg ikke nogensinde — ej heller endnu — har kunnet glemme de Sjælekvaler, som hans uhyrlige latinske Grammatik har foraarsaget mig. Jeg husker, at jeg i min massesuggerede Extase hin Aften masede paa og ikke helmede, før jeg omsider stod inde i Dagligstuen, hvor den gamle Professor, der, saavidt jeg erindrer, allerede dengang var næsten blind, tog imod, siddende i en Biedermann Lænestol, og jeg gav ikke op, før jeg havde trykket hans berømmelige Haand, og længe efter, hvor var jeg stolt og glad over, at jeg havde trykket denne Haand — den første »store« Mands Haand, jeg kom ud for — og det endda det var den selvsamme Haand, som havde skrevet Barndomsfjenden »Grammatiken«! Jeg digter ikke mit Indtryk, naar jeg siger, at jeg den Aften følte det som et Ridderslag, endda jeg ellers ikke brød mig en Døjt hverken om Latinen eller Madvig; men han betød for mig den Aften Inkarnationen af det »Uopnaelige«.

Det var forresten ogsaa M a d v i g, der gav os Haand-
slag ved Immatrikulationen paa Universitetet. Ogsaa
ved denne Lejlighed grebes jeg af svar Ærefrygt ved
Synet af dette hvidlokkede, homérblinde Hoved, der
yderligere fremhævedes af den gyldne Rektorkæde, som
laa om hans magre Oldingehals og gav ham en vis
Lighed med en Lammegrib!

Det andet Fakkeltog gjaldt P l o u g, Studenterdig-
teren C a r l P l o u g. Naturligvis gik jeg med, skønt jeg
»Radikaler« allerede dengang følte en instinktiv Mod-
vilje overfor denne nationalliberale Reaktionær; men
for det første maatte jeg selvfølgelig med, hvor der var
Sjov i Gaden — man var jo dog ikke Rus for ingen
Ting — og dernæst var han jo trods alt Studentens
navnkundige Visedigter. Vi sang op til ham, som med
sit hvide, hagekransende Skæg stod i et Hjørnevindue
i sin Ejendom paa Højbro Nr. 21, det nuværende Mel-
chiorske Hus, og talte ned til os, der naturligvis flam-
mede af Begejstring. Jeg hører endnu hans underlig
buldrende Stemme i mit Øre.

Endelig i November maatte den store Digter Hr.
A d a m O e h l e n s c h l æ g e r holde for i Anledning af
100 Aarsdagen for sin Fødsel. Han var forøvrig den af
de 3, der tog det med størst Sindsro, for han blev
siddende ganske ubevægelig i sin Stol foran Det kgl.
Teaters Facade. Jeg tror ogsaa, det var samme Dag
jeg »indenfor Murene« for første og eneste Gang hørte
den veltalende filosofiske Professor R a s m u s N i e l-
s e n som Festforedragsholder og bagefter havde den
sjældne Nydelse at høre E m i l P o u l s e n s klangskønne
Stemme fremsige »Guldhornene«, alt til Ære for en
Gibsbuste af salig Hr. Konferensraad O c h l e n s c h l æ-
g e r, som befandt sig paa Scenen i Centrum af en Op-
stilling af Palmer, Aktører og hvidklædte Aktricer.

Jeg mindes endnu med største Tydelighed den Stemning af hellig Ærefrygt, som fyldte mig, da jeg første Gang indtrent i Studenterforeningen, der dengang havde sit Hus paa Gammelholm paa den tidligere Slavekirkes Grund. Det var første Gang jeg som »en fri Mand, under eget Ansvar« traadte ind i de akademiske Borgers Hjem. Ganske vist var jeg kun 17 Aar, men jeg var fuld af megen Indbildskhed, Selvtillid og dog tillige stor Beskedenhed. Jeg ventede mig meget af mit Liv i Foreningen, og i det første Aar deltog jeg med stor Iver deri. Senere hørte jeg med til de Udvandrere, som grundede »Samfundet«. Jeg gjorde flere Bekendtskaber i mit Rusaar — Mænd ganske vist, for dengang havde Kvinder ikke Adgang til Foreningen — end i noget andet Aar af mit Liv. Naar Stemningen ved Lørdagssoldene blev løftet under Nydelsen af den fæle Punschergift (Uhha!), gik det flittigt med Dusdrikningen, og jeg erindrer, at jeg ved Aarets Udgang regnede ud, at jeg var blevet dus med omtrent Halvdelen af Aarets Studenter (ialt 222)! Og hvormange af dem husker jeg nu? Jo, naturligvis jeg mindes en Del af dem; men det har vist sig allerede ved mit 25-Aars og selvfølgelig endnu mere ved mit 40-Aars Studenterjubilæum, at jeg kun genkendte en lille Brøkdal af den hele Flok; særlig ved det sidste havde Tidens Patina til den Grad farvet om paa Ansigterne, at jeg kun efter længere Tids Søgen formaaede at identificere en Del af Kammeraterne paa deres Øjne eller deres Stemme, og mange var blevet til fuldstændig fremmede Mennesker, som end ikke genopstod i min Erindring, da jeg hørte deres Navne.

A propos Studenterjubilæum, saa maa jeg maaske have Lov til at indskyde en lille skælmsk Episode, som knytter sig til mit 25-aarige Jubilæums Festmiddag. Efter Middagen, som ifølge Tidens Tradition fandt Sted

paa Skydebanen, følte jeg mig ganske tilovers, fordi man ved Bordet havde siddet skolevis, og jeg desværre havde været den eneste Repræsentant for Hauchs Skole. Jeg vilde derfor til at gaa; men idet jeg manøvrerer mig hen imod Døren, kommer jeg til at passere en Mand med et herligt rundt Ansigt og en herlig rund Mave, der stod henfalden i ensom Kontemplation. Jeg vidste lige netop, hvem det var, nemlig en bekendt Provinsredaktør, men mere vidste jeg heller ikke. Alligevel fo'r Kaadhedsdjævlen op i min syndige Jubilæumskrop, og jeg gav den noget illuminerede Herre et lille Dunk i Maven, idet jeg udbød: »Naa, gamle Ven, hvordan har Du det saa?« Den »gamle Ven« saa aldeles uforstaaende paa den ham fuldstændig ubekendte Frække og riposterede forbløffet: »Men hvem er da Du?« Da jeg nu nævnede ham mit Navn, dæmrede der i ham en svag Erindring om at have hørt det før, og han sagde saa: »Det er da underligt, at vi to gamle Venner saadan er kommet helt bort fra hinanden.« Suggestionen havde saaledes begyndt at virke, og jeg kunde derfor ikke dy mig for yderligere at suggerere ham ind i Troen paa et gammelt Venskab. Tilsidst sagde saa den glade Herre: »Kunde Du nu ikke have Lyst til for gammelt Venskabs Skyld at besøge mig i mit Hjem?« »Jo,« sagde jeg, »fastsæt en Dag, og jeg skal komme.« »Well,« sagde han, idet han prøvende saa ind i mine Øjne, »mener Du det?« og da jeg bekræftede dette energisk, blev Besøget fastsat til første Søndag i November. Sammen med 3 andre Lægevenner, som han for at glæde mig ligeledes havde indbudt, stillede jeg saa efter Aftale i hans gæstfri Hjem i Provinsbyen paa den aftalte Dag. Vi blev alle modtaget med overstrømmende Venlighed, men — jeg tør nok sige, »at min gamle Ven Daniel« var den foretrukne, og alle, Slægt som Venner, var

fuldstændig klar over, at Festen fandt Sted alene til Ære for Fars »gamle Ven«. Ved den store Festmiddag den næste Dag, hvortil yderligere en hel Del af Byens Læger med deres Hustruer var indbudt, førte jeg selvfølgelig Værtinden til Bords, og paa det rette Tidspunkt slog jeg paa mit Glas for at udbringe Værtindens, alias min Borddames Skaal, efter at jeg forinden havde sagt til den venlige Husfrue: »Nu skal De faa artige Ting at høre.« Saa gav jeg mig til uden Spor af Udsmykning at fortælle Festens Forhistorie, ligefra Dunket i Maven og indtil jeg nu stod her. Men saa skete der det besynderlige, at ikke En af hele Selskabet, ikke engang Værten selv, vilde tro paa Beretningens Sandfærdighed, men alle var overtydet om, at det hele bare var en munter Fantasi, saa overbevist var han og alle paa dette Tidspunkt om Venskabets virkelige Ælde. Tilsidst var jeg det ogsaa selv: — først Enkeltsuggestion, anbragt i det psykologiske Moment — saa Massesuggestion — saa Selvsuggestion!

Min daglige Adspredelse i Rusaaret var om Formiddagen at mødes med en Kammerat, som senere blev en stor Dommer, for at spille Domino om »en lille Kop Chokolade med Flødeskum« til den billige Pris af 25 Øre. Han er nu forlængst blandt de Døde, og allerede efter Filosofikum skilte de forskellige Studier vore Veje. Jeg stødte først paa ham igen 39 Aar senere ved vort 40 Aars Studenterjubilæum, og her kom jeg til at sidde ved Siden af ham, da vi skulde fotograferes. Han var i glad Stemning, tror jeg, ligesom vi andre, men han mumlede dog til mig, idet Magniumsbomben sprang: »Dette her bliver nu alligevel sidste Gang, jeg bliver fotograferet,« og hans Profeti gik hurtigt i Opfyldelse. Et Par Uger efter indtraf hans Død.

Ja, saadan kunde man skilles fra Mennesker, med

hvem man i dette første Aar havde delt sine inderste Tanker og rigeste Følelser, med hvem man mangan en Nat havde vandret op og ned ad Byens Gader, Time ud og Time ind, i uafbrudt Diskussion om Livets største Problemer. Ja, hvor kunde man dengang snakke, aldrig blev man træt af at tale—tale—tale. Vi var mindst lige saa betaget af det, som udgik af vor egen Mund som af det, der kom fra Vennens. Det var jo altsammen for En selv saa nyt, saa overvældende, saa betagende, og saa var der jo det dejlige ved alle disse Spørgsmaal, at de til syvende og sidst var uløselige, saa at man kunde blive ved og blive ved at drøfte og endevende dem. Jeg følte mig allerede dengang prædestineret til at blive »radikal«, uden at jeg dog derfor kan definere, hvad der forstaas ved dette gaadefulde Ord, og det er virkelig sandt, at jeg den første Aften, jeg var til Stede i Studenterforeningen, holdt en stor Tale om Studentens radikale Kald. Men denne Tale blev aldrig efterfulgt af flere, og det blot fordi den saa bekendte Reaktionær og Studenterforenings-Inventar, Dr. phil. H. C. A. LUND, til en af mine Onkler havde udtalt sig anerkendende om min oratoriske Præstation; det var maaske dumt, men Sandhed er det, at jeg virkelig følte det som en Skændsel, at en Reaktionær havde rost mig; det maatte aldrig gentage sig; jeg svor ved mig selv aldrig at tale mere dernede, og desværre, fristes jeg til at sige, holdt jeg kun altfor vel mit Løfte!

Blandt de mange jeg ved selve Rusgildet kom i Berøring med, har særlig En præntet sig i min Erindring, fordi han kom hen til mig og sagde til mig, at han gjerne vilde drikke dus med mig, da jeg havde saadant et elskværdigt og aabent Ansigt. Han er senere bleven en stor Hofmand med et slebent og indsmigrende Væsen, og rimeligvis har han sagt det samme til mange

den Aften; men jeg nævner dette Træk, fordi jeg først mange Aar efter har forstaaet, at for ham havde det intet at betyde, men at det derimod for mig blev et usædvanligt Minde, fordi han, den langt mere menneskeerfarne, ramte mit saarbareste Punkt, min Forfængelighed. Jeg genfortæller dette, fordi det viser, hvad jeg jo ogsaa har faaet bekræftet saa mange Gange senere i Livet, at ofte et ligegyldigt og uoverlagt Ord i en modtagelig Sjæl kan fremkalde en overordentlig og vidt-rækkende Virkning. I mange Aar følte jeg en dyb Sympati for denne Mand, skønt han ikke senere ænsede min Tilværelse.

En anden, som imidlertid senere blev min gode Ven igennem Livet, lærte jeg først at kende *efter* Gildet. Jeg fandt ham nemlig sent paa Natten liggende paa Knæ paa Gl. Torv omfavnende en Lygtepæl, medens han tudbrølende atter og atter gentog: »Aah Marie, hvor jeg elsker Dig.« En Kammerat og jeg tog os af den ubekendte Elsker og efter først med Besvær at have faaet ham revet løs fra den »Elskede«, fik vi ham bugseret hjem og i Seng. Han hører forlængst til de Døde.

Naar jeg i Rusaaret særlig fandt mine Venner blandt Jurister, laa det forstaaeligt nok i, at jeg i dette første Aar som berørt studerede Jura. En af mine Morbrødre, en højtanset, ministeriel Embedsmand, fik mig nemlig overtalt til at slaa ind paa det juridiske Studium til Trods for, at min Hu fra Drengaaarene saavel som ogsaa Familietraditionen pegede mod Medicinen. Han mente nemlig, at jeg havde særlige Evner paa Grund af min rappe Tunge og livlige Intelligens, og jeg føjede ham, fordi ogsaa han havde talt til min Forfængelighed. Jeg havde til Manuduktør deri senere bekendte, nu forlængst afdøde, Højesteretsassessor Johannsen, som i det Aar var ledende Senior i Studenterforeningen. Paa hans

Initiativ kom jeg derfor til at medvirke i Studenterkarnevallets Ballet. Triumfer fejrede jeg dog ikke som Balletdanser, men paa et langt senere Tidspunkt af Nat; jeg erindrer den med særlig Tydelighed, fordi den for første Gang vakte min Opmærksomhed for noget i min Karakter, jeg maaske nu ikke kan være saa glad for, som jeg den Gang var.

En af mine bedste Venner havde bedt mig være »Skærmbredt« for sig og en ung og saare dejlig Frøken, som han var vildt forelsket i, og det at være »Skærmbredt« vilde altsaa sige, at jeg skulde tage mig af Dams Veninde, som desværre hverken i hans eller mine Øjne var i Besiddelse af lignende daarende Egenskaber som Dejligheden. Hun hørte nærmest ind under Kategorien kedelig; men selvfølgelig: naar det gjaldt om at hjælpe en Ven i et romantisk Æventyr, hvem kunde saa være mere villig end jeg, selv om der ogsaa krævedes Undertrykkelse af min egen Individualitet paa mit »første Karneval«. Alt gik en Tidlang programmæssigt og derfor uhyre fredeligt, kedeligt og redeligt. Han dansede med sin Skønne, og jeg med min mindre Skønne. Dog Resignationsfaget laa absolut den Gang ikke for mig. Jeg blev tilsidst mæt af min Skærmbredttilværelse og fik da langt om længe en Byttengaarde i Stand — men — dermed var rigtignok ogsaa alle gode Forsætters Tid forbi! Vennens Hjerterdame og jeg — ja det er fælt at skulle bekende det selv 40 Aar efter — blev snart saa betaget af hinanden, at jeg fuldstændig glemte Grunden til, hvorfor jeg var der, glemte alt, glemte Venskab, Pligt, Redelighed, og, ja for saadan gaar det vel altid de Onde i det virkelige Liv, Resultatet blev en vidunderlig Nat, fuld af Karnevalsglæde og Studenterforliebelse, rigtig en Forelskelsens Nat, som man kun kan opleve den, naar man er meget ung og meget

ansvarsløs. En Hverdagshistorie synes maaske de flestest Uden al Tvivl, men i den ældre Herres Erindring alligevel stærkere lystbetonet end nogen senere, endda mere broget Karnevalsoplevelse, maaske fordi jeg burde have været ruefuld, men! Og dog blev Resultatet, at Vennen kort efter friede og fik sin Kurv!

Forøvrig dukker »hin Skønne« ogsaa op i et andet Minde, som jeg lige saa godt kan føje ind her, skønt det hidrører fra en langt senere Livsperiode og maaske af nogle kan opfattes som Nemesis. Forlængst var vore Veje skilt, og hun sad som nygift i en lille Provinsby, medens jeg sad som ung og ubunden Reservelæge nede paa St. Hans. Det var en Novemberaften, at jeg med Et følte mig »ensom og gammel«. Efteraarsstormen tudede etc. etc. Da randt det mig i Hu, at det just den Dag var hendes Fødselsdag, en Dag, som jeg mange Gange havde været med til at fejre paa fornøjelig Maade. De gamle Minder vaagnede pludselig i mit Pæbersvendesind og trykkede mig Pennen i Haanden. Resultatet blev et Minde- og Fødselsdagsbrev. Der gik imidlertid en Maaned eller mere, og jeg fik intet Svar, og Hverdagslivets Krav havde atter fjærnet hende ud af mit Sind, — men saa lige op ad Jul kom Svaret alligevel, omend i en noget anden Form end jeg havde tænkt mig, nemlig i Form af en stor, firkantet Kikkasse, der var fyldt med hjemmebagte Kager og Juleklejner, og saa dertil nogle faa Linier, hvori Fruen ganske tørt takkede for Brevet samt bad mig ikke forsmå disse Kager, som hun selv havde bagt; og hun sluttede med en Hilsen — fra sin Mand! Med andre Ord: Færdig med Romantiken, Kære. Forstaaeligt nok virkede dette Svar afsvalende. Et mangeaarigt Ungdomsvenskab reduceret til — en Kasse med hjemmebagte Kager! En kold, men vel nok velfortjent Douche.

Jeg følte mig unægtelig straks noget aalet, men snart slog Gavens Komik mig, og jeg besluttede mig derfor til en Aftenstund at samle Vennerne og Veninderne paa Hospitalet til The i min tarvelige Hybel. Et festlig Bord stod dækket, og midt paa Bordet stod straalende, lysende den store Kikskasse med Kagerne og Klejnerne i, et Skue, der nok kunde faa Tænderne til at løbe i Vand. I faa Ord fortalte jeg nu Selskabet Kagernes Historie og opfordrede sluttelig Gæsterne til at gøre sig tilgode med dem, — og med den sidste Kage forsvandt den sidste Rest af Ungdomsbetagelsen.

Det juridiske Manuduktionshold, som jeg deltog i, bestod af en nu berømt Forfatter og Teaterejer, en senere saare bekendt Overretssagfører og Skuespilforfatter og en nu meget anset Sygehuslæge i Silkeborg. Da den ældste af os var 3 Aar ældre end jeg, var han selvfølgelig ogsaa langt mere moden, og han imponerede mig derfor hurtigt ikke blot ved sin Energi, men ved sin juridiske Skarpsindighed. Dette bevirkede atter, at jeg meget hurtigt kom til Klarhed over, at jeg i Virkeligheden var gaaet paa en Vildmand. Alligevel holdt jeg ud som »Jurist« hele Rusaaret, skønt de to andre, jævnaldrende Deltagere snart var faldet fra. Det var særlig et Uhyre af et Værk, som hed Evaldsens Obligationsrets almindelige Del, i gnidret litograferet Udgave, der gjorde det fuldstændig af med min juridiske Løbebanc. Aldrig har jeg hverken før eller senere været ude for slige Sjælerædsler; den madvigske Grammatik var Engleværk ved Siden deraf! Jeg udgød endog Taarer — virkelige Taarer — i min haabløse Fortvivelse over dette uhyrlige Værk. Den sidste Draabe, der sluttelig fik Bægeret til at flyde over, blev imidlertid et Møde i det kgl. Teater med en tidligere Lærer ved Hauchs

Skole, nu en højtanset Dommer. Jeg traf ham en Aften i en Mellemakt i det kgl. Teaters Foyer, umiddelbart efter at han havde taget en ualmindelig glansfuld juridisk Embedsexamen. I 18-aarig Naivitet gik jeg hen og sagde til ham, efter at have lykønsket ham: »Men Hr. X., hvordan bar De Dem egentlig ad med at faa saa fin en Examen?« Hvortil Hr. X., som var bekendt for sit tørre Lune, tilsyneladende uden Ironi, gensvarede: »Det skal jeg saamænd sige Dem, Kære, jeg har en Smule logisk Sans, og det mangler de fleste.« »Logisk Sans«, disse 2 Ord bogstavelig forhexede mig fra denne Stund af, og min Selverkendelse tvang mig til at indrømme overfor mig selv, at det var da noget, jeg var fuldstændig blottet for! Og dermed var jeg færdig med Juraen. Min juridiske Onkel var ikke begejstret, da jeg afslørede mit Tilbagefald til Medicinen, ja han betragtede mig nærmest som et mislykket Subjekt, og først en pæn Kantusse, jeg Aaret efter absolverede, forskaffede mig Tilgivelse og Rehabilitation.

I Rusaaret tilbragte jeg daglig flere Timer med at læse al den Skønliteratur, som fandtes i Studenterforeningens Bibliotek og Læsesal, eftersom de filosofiske og juridiske Studier ikke lagde synderlig Beslag paa min Tid. Man havde bare at høre Professor H e e g a a r d s Forelæsninger, der fandt Sted i en Morgentime, og saa at lære disse til Støtte for hans Examinatorier. Nogen Bog brugte man ikke. Ved Examinatorierne kom man imidlertid, hvis man ønskede det, i nærmere Forhold til Professoren. Desværre kom jeg allerede ved det første i et lidt skævt Forhold til ham. Han spurgte mig nemlig om, hvad jeg mente om Tænkningen under Tidens og Rummets Form, og hertil svarede jeg, der paa det Tidspunkt desværre ikke havde forstaaet et Suk af det Hele, med attenaarig Uforfærdethed, at det vistnok

var — noget Sludder! Skønt der er gaaet saa mange Aar siden da, tror jeg ikke, jeg tager fejl i min Fortolkning af det Blik, han ud af det skægløse Ansigt rettede paa mig med sine lidt fremstaaende, lidt kolde, graablaa Øjne. Blikket sagde nemlig: Er det mon et Geni eller en Idiot? Usikkerheden varede kun kort. Hurtig bestemte han sig for det sidste Alternativ, stirrede opgivende paa mig og lod mig beskæmmet sidde tilbage som et Offer for sin tavse Foragt og mine Kammeraters Grin. Senere fulgte jeg imidlertid hans Forelæsninger med den største Interesse, og jeg er ham den Dag i Dag taknemlig, fordi han lukkede mine Øjne op for Tænkningens Historie og indviede mig i Etikens og Logikkens Grundelementer. Hans Skepsis virkede dejlig frigørende og ikke hæmmende paa mig. Jeg kom dog aldrig i noget dybere personligt Forhold til ham, og jeg fik heller aldrig Lejlighed til at sige ham personlig Tak; thi kort efter Filosofikum blev han ramt af en alvorlig Sygdom, hvis Følger han nok aldrig helt forvandt.

Vort Mellemværende blev opgjort ved Examen den 27. Maj 1880, og som berørt i Kapitlet »Skoleerindringer« fik jeg ug; men forresten var det underligt nok, at jeg fik det efter det, som forefaldt imellem os ved den Lejlighed. Jeg blev examineret om Eftermiddagen — der var Examen baade Formiddag og Eftermiddag — og der var, saavidt jeg husker 5 oppe hver Gang, og Professoren var paa det Tidspunkt i en behagelig Fordøjelsesstemning. Jeg fik nu Spørgsmaalet »Platos subjektive Udviklingsmotiver«, men i Stedet for at spørge mig ud om disse, som jeg dengang var Mand for at klare, men som nu, det tilstaar jeg, er gaaet fuldstændig ud af min Erindring, rettede Professoren det uventede Spørgsmaal til mig: »Hvorfor hedder det egentlig Platos subjektive Udviklingsmotiver?« Ja se, det havde jeg

jo aldrig tænkt over før; men jeg svarede alligevel frejdigt: »Vel fordi det drejer sig om Mennesket.« Hvor paa Heegaard med sit ironiske Smil og Tone sagde: »Ja, det er fuldstændig rigtigt, men det er ikke det.« Atter gensvarede jeg og stadig uforfærdet: »Nuvel, saa er det, fordi det drejer sig om ham selv.« »Ja,« svarede Heegaard, medens Smilet blev bredere: »Det er fuldstændig rigtigt, men det er heller ikke det.« Naa, tænkte jeg ved mig selv, saa er der jo ikke andet at byde paa for en Filosof end »Jeg«et, og jeg svarede derfor endnu helt uforknyt: »Ja, saa er det vel, fordi det drejer sig om »Jeg«et.« »Ja,« svarede Heegaard, idet hele hans Ansigt nu var et stort velvilligt Smil: »Det er ogsaa rigtigt, men det er alligevel ikke det.« Da forsvandt mit lyse Mod og Haabet om Udmærkelse, og forknyt kom det fra mig: »Ja, saa véd jeg det virkelig ikke.« »Naa,« sagde Heegaard, »mon ikke, fordi det drejer sig om Subjektet?« »Aah,« fo'r det mig ud af Munden, »det er da en Selvfølge.« »Ja,« sagde Heegaard venligt, »men de unge Filosofer er saa lærde, at de aldrig tager det, der ligger lige ved Haanden.« »Aah,« lød mit raptungede Svar, »men det er da heller ikke derfor, at man studerer Filosofi.« Høh, høh, lo Heegaard, se—se, — og faa Minutter efter havde jeg mit ug.

EFTER Filosofikum tog jeg for Alvor fat paa Medicin, og allerede i dette Aar grundedes Venskaber, som jeg har bevaret gennem Livet.

Jeg skal ikke komme ind paa at omtale de Venner, som endnu lever; men jeg maa have Lov til at dvæle ved En af de afdøde, fordi han blev mig den mest trofaste Ven blandt alle mine mange gode Venner, nemlig *Vilhelm Hertel*, der desværre allerede i 1918 faldt som Offer for en Blodforgiftning, han paa-

drog sig under sin Virksomhed som Overlæge ved det af ham grundede Sygehus i Faxe. Vort Venskab stiftedes paa en helt ejendommelig Maade. En Formiddag passerede jeg Frue Plads for at naa hen til Universitetet, og fra Universitetet kom i modgaaende Retning en ung Mand med Studenterhue paa hen imod mig. Skønt vi ikke kendte det fjærneste til hinanden, følte vi os dog begge saa uimodstaaelig drevet mod hinanden af en pludselig opstaaet Fællessympati, at vi ligervis som Marionetdukker, der ledes af en maalbevidst Haand, gik hen til hinanden, tog Huen af, trykkede hinanden i Haanden og præsenterede os. Ja, saaledes var virkelig Indledningen til et sjældent harmonisk og udbytterigt Venskab. Lige fra første Færd forstod vi hinanden, og aldrig kom der nogensinde blot Antydningen af en Uoverensstemmelse op imellem os. Vi fulgtes ad gennem Studenteraarene, under hele Hospitalstiden, besøgte jævnlig hinanden, selv da han nedsatte sig i Faxe, og hyppigt tog vi paa Rejser sammen. Vi var begge i

Studenteraarene meget »levende« og sværmede ikke blot for unge Piger og Dans, men ogsaa for Kunst, Teater og Litteratur. Studiet bragte os tillige i Venskab med de samme Mænd, saa vore Livsløb bestandig blev flettet ind i hinanden.

Jeg tør nok sige, at vi mindst af alt var Tørvetrillere i disse vore Ungdomsaar, men trods alle Adspredelser passede vi altid flittigt vore Studier, læste med de samme Manuduktører, gennemgik de samme Kliniker og Kursus, tog Examinersammen og var først Volontører og senere Kandidater paa de samme Hospitaller. I dette første Aar var det »Kantussen«, det gjaldt. Kantussen omfattede dengang Zoologi, Botanik, Fysik og Kemi. Til det zoologiske Studium hørte Studietimer paa den saakaldte Studiesal, der laa i Krystalgade ved Siden af det zoologiske Museum, i en særlig, lille Bygning op imod Nørregade. Vor Lærer var den baade berømte og vel ogsaa berygtede Professor Japetus Steenstrup. Han var paa det Tidspunkt (1880—81) en ældre Herre, som efter et Benbrud gik humpende omkring, støttet til en Krykkestok. Over hans vældige Pande rejste sig en Krans af strittende graat Haar, som Aarene stærkt havde udtyndet, og bag Hornbrillerne glimtede et Par livfulde, skarpe, gennemtrængende Øjne. Trods al hans Kløgt og Lærdom var han dog — man tilgive Ordet — »som et Barn i vore Hænder«. Frygtet af de fleste, fordi han saa let blev irriteret og opfarende, viste han sig overmaade venlig overfor baade Hertel og mig, og det simpelthen fordi vi to durkdrevne Studenterdrenge var større Menneskekendere end den højlærde Dyreforsker. Paa den simpleste Maade af Verden fik vi ham bragt til at tro, at vi var endog ualmindelig fremragende zoologiske Begavelser. Han havde visse zoologiske Kæpheste, som det var absolut nødvendigt,

at man var fortrolig med, hvis man vilde tækkes ham; thi han forlangte, naar han drøftede disse Kæpheste med En, f. Ex. Brystskjoldet paa Skildpadden eller Flynderfiskenes Hovedknogler, at man straks skulde være kendt med de dertil knyttede Finesser. Og hvordan fik man da dette Kendskab? Jo, ganske simpelt ved at gaa hen til Professorens 2 Assistenters og pumpe dem for den nødvendige Viden. Kom saa det Tidspunkt, hvor Steenstrup paa sin Vandring standsede hos os og gav sig til at udspørge os, lod vi, som om vi aldrig havde hørt noget om det før og derfor faldt i Trance for at tænke os om. Og saa kom det, medens vi tilsyneladende dybt og alvorligt granskede Præparatet, ligesom tøvende, søgende, just det som var det rigtige, ret som sprang det nyfødt ud af vore Zeuspander. Glad prustede da den store Mand, klappede os anerkendende paa Skulderen og gik fornøjet videre, uden at det nogensinde faldt ham ind, at han havde at gøre ikke med lysende Genier, men med skumle Skurke! Forøvrigt, naar man fortalte Steenstrup noget, han paastod aldrig at have hørt før, overfusede han En pudsigt nok med Bebrejdelser, »fordi jeg nu er nødt til at udskyde andre Kendsgerninger af min Hukommelse til Fordel for de nye!« Han kunde ikke rumme mere Stof i sin Erindringskiste, hævdede han.

Den Sympati, han fik for os, bar heldigvis ogsaa Frugt ved Examensbordet. Den hjalp i hvert Fald mig, da jeg var lige ved at forplumre Resultatet ved at komme med en slem Fadæse. Blandt Bændelorme, som kaldes Echinokokker, findes der nemlig, saavidt jeg husker, tvende Arter, der adskiller sig fra hinanden derved, at de mindre Cyster, de saakaldte Døtreblærer, hos den ene sidder fast indeni, hos den anden udenpaa den store, runde Modercyste, og nu gik jeg min Sandten

hen og forvekslede disse to Former. Steenstrup blev urolig og gav sig til at pruste, hvad han altid gjorde, naar han blev bevæget, og derved blev jeg advaret, saaledes at jeg endnu i rette Tid fik Lejlighed til at redressere Fadæsen. Jeg lod min Lorgnet falde, stak Næsen helt ind i Glasset, hvori Præparatet fandtes, og sagde tilsyneladende ganske uskyldig: »Professoren maa meget undskylde, men jeg er saa nærsynet, og nu ser jeg, at jeg har taget fejl, Døtreblærerne sidder indeni og ikke udenpaa, og saa er det altsaa o. s. v., o. s. v. Et glad Prust fra Steenstrup forkyndte, at det fæle Skær var blevet klaret, og jeg fik sluttelig en pæn Karakter. Forøvrig var Steenstrup i mine Øjne en virkelig stor Mand, og han forstod i høj Grad at vække min Interesse for et Fag, som i Virkeligheden var mig ganske ligegyldigt, og som jo ogsaa senere er blevet afskaffet. Skønt han næppe selv var Darwinist, gav han dog Stødet til, at jeg kastede mig ind i Darwins berømte Original-Arbejder.

Fysik doceredes af Professor Holten, en umaadelig tyk, jovial Herre, som residerede paa polyteknisk Lærestanstalt. Ham kom jeg imidlertid paa Kant med, og det af en ganske underlig Grund.

Kongens Fødselsdag stod for, og nu kunde Holten ikke erindre, om der skulde læses den Dag eller ikke, og derfor henstillede han til Auditoriet, at vi skulde stemme om, hvorvidt vi skulde komme til Forelæsning den Dag eller ikke, og ja, det er Sandhed, hvad jeg nu fortæller: Alle stemte for Forelæsning med Undtagelse af mig, der stemte imod, og hvad sker saa? At jeg, bøjende mig loyalt for Afstemningsresultatet, stillede paa Dagen, men blev den eneste Tilhører, og da Holten nu kom og fandt mig alene, fik han besynderlig nok Nag til mig og viste mig senere hen kun liden Sym-

pati, ja ved Examen drillede han mig, saa at jeg endnu den Dag i Dag føler Uviljen stige op i mig mod denne store Kolos. Jeg kunde virkelig min Fysik og trak endda et Spørgsmaal, som jeg var glad for, nemlig: Beviset for Centrifugalkraften. Uforknytt gav jeg mig i Lag med Beskrivelsen af Apparatet, der brugtes til Demonstration af denne. Pludselig afbryder Holtens mig med kold Stemme ved Ordet »Snor« og siger uden Forklaring kort og knapt »Det er galt«. Forfærdet ser jeg op paa ham og Censorerne, da jeg ikke var mig noget ondt bevidst; men jeg fandt ingen Trøst eller Forklaring i disse 3 ligegyldige Ansigter. I min Vaande gav jeg mig saa til at begynde forfra og kom nu til at sige »Traad«, hvor jeg før havde sagt »Snor«, og det viste sig virkelig at være det rigtige; men desværre blev jeg saa opirret over denne Professorens Uelskværdighed, at jeg tabte min vanlige Examensligevægt, og Resultatet blev derfor sluttelig kun et Haud. prim. Jeg svor i samme Stund ved mig selv, at jeg som Hævn ikke vilde gaa med, naar han engang skulde begraves, og — jeg holdt mit Løfte. Denne Examen genkalder forøvrig i min Erindring en anden Hændelse, som jeg oplevede mange — mange Aar senere. Forfatteren Herman Bang holdt Oplæsning paa Skodsborg Badhotel. Desværre var der kun meget faa Tilhørere kommen til Stedet; men, i Stedet for nu at være særlig venlig imod disse Trofaste, gav han sig til aldeles ubehersket at skælde os Hæder og Ære fra, fordi vi ikke var flere Kunstinteresserede i Skodsborg, og da Peter Nansen indfandt sig kort efter Oplæsningens Begyndelse, tog Bang Bogen, han læste op af, og holdt den op for Munden, men paa en saa skødesløs Maade, at vi alle kunde se, at han til Nansens Fornøjelse rakte Tunge ad os.

Til Belysning af Holtens Type kan jeg forøvrig end

nu anføre en anden Historie fra den Tid. En af Kammeraterne var Velhaver og holdt Selvejerkøretøj. Jævnlig hentede han derfor Holten fra Forelæsningerne og af og til trakterede han ham nok ogsaa med en fin Middag. Til almindelig Forundring fik Professorens Favorit alligevel efter endt Examination kun Haud. prim. Men hvad sker nu? Favoriten taber ikke som jeg Ligevægten, og næste Dag hænder saa det i Universitetets Annaler vistnok ukendte, maaske enestaaende Tilfælde, at Professoren og Censorerne censurerede om, hvorved Karakteren hævedes til Laud. Jeg skylder Sandheden at sige, at vi Kammerater kun glædede os over den Paa-gældendes Held og egentlig syntes, at det var pænt gjort af Professoren.

I Kemi havde vi den store Jul. Thomsen. Han havde Ry for ikke at være nogen god Lærer, men til Gengæld en fin Experimentator, og han var en behagelig, omend kølig Examiner. Da jeg var færdig med den praktiske Prøve — en kemisk Analyse — var jeg i Tvivl om, hvorvidt der paa Bunden af mit Reagensglas fandtes Spor af Kali, og da jeg nu for en Sikkerheds Skyld vilde gøre Forsøget om, sprang desværre mit Reagensglas, før Afgørelsen var truffen. Que faire? Da jeg var klar over, at hvis jeg angav Kalispor, og det ikke fandtes, eller jeg undlod at angive det, og det fandtes, saa vilde jeg ikke kunne faa det Præ, som jeg allerede mente at kunne være sikker paa. Der var ikke andet at gøre end at tælle paa sine Vesteknapper, og — jeg fik Præ!

I Botanik blev jeg examineret af den gammeltante rare Professor D i e r i c h s e n, der altid gik med Kalot og sagde daarlige Vittigheder, særlig paa Bekostning af de 2 eneste kvindelige Medicinere, der fandtes paa Holsted. Det var nemlig paa det Tidspunkt, at de første

kvindelige Medicinere dukkede op iblandt os. Det morede ham derfor altid at stikke dem nogle Køkkenurter ud og saa, hvis de ikke kendte dem, at drille dem med, at de hellere burde søge Kogekursus end give sig af med Medicinen. Han var meget jævn og lige til, og Rygtet gik, at han oprindeligt havde været Barber, og at han hverken havde taget Embedsexamen eller Doktorgrad. Om det er rigtigt, ved jeg ikke. Med ham foretog vi nogle meget oplivende botaniske Ekursioner ude i Omegnens Skove; men desværre var Resultatet for mit Vedkommende kun, at han lige før Examen afgav følgende Votum: »De er en meget elskværdig Fyr, Jacobson; men Botanik det kan De s'Gu' ikke«. Desværre havde han Ret, for det morede mig meget mere paa disse Udflugter at traske afsted Arm i Arm med Professoren og lytte til hans Anekdoter end at se paa Plantevæksten.

Da Examensdagen oprandt, var det imidlertid min Fødselsdag, og jeg tillod mig derfor i Tillid til vort Ven-skab at henstille til ham at tage et billigt Hensyn til Festdagen. Hvortil han lakonisk svarede: »Skrup af«. Alligevel tog han særlig blidt paa mig, saa at jeg trods alt erhvervede mig et Præ i Fødselsdagsgave. Underligt nok kom jeg til at stemme Censorerne gunstigt ved, mig selv uafvidende, at komme til at sige en mager Vittighed. Da der nemlig blev vist mig den Plante, som kaldes en Venushaar, busede det ud af mig: et Venushaar. Hvorpaa baade Censorerne og Auditoriet lo, uden at jeg havde den fjærnste Anelse om, hvorfor. Bagefter fik jeg at vide, at man opfattede denne lille Lapsus som en bevidst Vittighed af en mere overlegen Levemand. Jeg husker ogsaa, at den første Plante, der blev rakt mig, var en Plante, som jeg faa Minutter i Forvejen

ikke havde haft mindste Kendskab til, men hvis Navn jeg fik at vide derved, at, da den blev vist min ligeledes uvidende Formand, hviskede en Sidekammerat til mig: »Sikken et Fjols, han véd ikke, at det er en Echinops«. Nu da Turen kom til mig, slyngede jeg med overlegen Indifference Navnet ud, som om jeg altid havde vidst det, og selvfølgelig gjorde dette straks et behageligt Indtryk. Da jeg sagde Farvel og Tak til min gode Professor, sagde han: »Gaa og lad mig aldrig se Dem mere, saa at jeg ikke skal komme til at skamme mig over mig selv,« og smilende tilføjede han »Gratulerer«. Ham lovede jeg da i mit stille Sind, at jeg vilde gaa med til hans Begravelse. Og ogsaa *det* Løfte holdt jeg!

Allerede inden Botanikum, som jeg tog i Oktbr., var jeg begyndt som Volontør paa Kommunehospital. Den 1. September 1881 gjorde jeg min Entré paa dette Hospitals 1. Afdeling, hvor dengang Professor Holmer regerede. Denne hørte til det Slægtled, i hvis misundelsesværdige Lod det faldt at indføre den Listerske Antiseptik paa de kirurgiske Serviser, og som den højst samvittighedsfulde Mand han var, fulgte han bogstavtro de Listerske Principer. Dertil hørte bl. a., at Operationsfeltet under hele Operationen skulde staa under en Støvregn af Karbolvand, som udslyngedes igennem den saakaldte Spray. Jeg blev straks paa Grund af min Højde udset til at være Sprayfører, en meget betroet, men højst ubehagelig Stilling, fordi Sprayen under hele Operationen ikke et Øjeblik maatte gaa af Kog, og fordi det ikke sjældent hændte, at hele Apparatet sprang i Luften, og saa blev det ikke Apparatet, men Sprayføreren, in casu altsaa mig, som fik alle Ubehagelighederne. Thi saa nødvendigt mente man dengang, at denne Overrisling var, at hele Operationen standsede, indtil

Sprayen atter kunde fungere. Holmer var altid køligvenlig, men interesserede sig ikke særlig for sine Volontører, og han benævnedes os alle kun som »Hr. Petersen«, en Storsnudethed, som vi dog alle uden Knytak i Lommen, til den Grad havde de unge dengang Respekt for de store Mænd, der hed Overlæger. Han talte aldrig menneskeligt med os, og den eneste Venlighed, jeg erindrer, at han kunde henvende til mig, var: «De er saa dejlig høj, Hr. Petersen». Han var ogsaa med i det første Hold af Overlæger, som ombyttede den tidligere Vaagekoneinstitution med hospitalsuddannede Sygeplejersker. Endnu fandtes der dog paa enkelte Stuer saadanne »Madammer«, som var blevet uddannet i Livets praktiske Skole, og hvoraf nogle i høj Grad ejede deres Overlæges Tillid, ja, saa underligt det maaske lyder, endog rigtig kuskede ham. Selvfølgelig kunde de være baade hyggelige og omsorgsfulde, men Renlighed i moderne Forstand, det kendte de intet til; dog det var der vel overhovedet ingen, der gjorde før Antiseptikens Tid. De første rigtige Sygeplejersker var Damer i Ordets bedste Betydning, fordi de første Hold udelukkende rekrutteredes fra Landets mest kultiverede Lag, idet Datidens unge Damer satte en Ære i at være Foregangskvinder. Allerede hurtigt fæstnede sig de matriarkalske Former med en Plejemoder, der vaagede over sin Stab som en Hønemor over sine Kyllinger, og som saadan var baade elsket og frygtet. For os Volontører var Omgangen med disse dannede Sygeplejersker en stor Glæde, og de gav os mangt et nyttigt Vink og tog mangt et Stød af for os, saa det ofte var med tungt Hjærte, at man sagde Farvel, naar man skulde gaa over til en ny Afdeling. Volontørtjenesten varede nemlig et Par Aars Tid, og man tilbragte heraf et halvt Aar paa hver af de kirurgiske Afdelinger, et halvt Aar

paa en medicinsk Afdeling og nogle Maaneder paa Afdelingen for Hud- og Kønssygdomme saavel som paa den sidstoprettede »6te Afdeling«. Endelig sluttede man med en Maanedes Tjeneste paa Sektionsstuen, men saa var man jo ogsaa allerede en fuldtuddannet »Hr. Doktor«, der ikke gik af Vejen for at tale om et hvilket som helst medicinsk Emne, ja som med største Overlegenhed kritiserede baade Overlæger, Reservelæger og Kandidater. Volontørerne optraadte i deres private Tøj saavel som Kandidaterne og de overordnede Læger; de hvide Kitlers Tid var endnu ikke kommet. Tegnet paa vor Doktorværdighed var en Pincet og en Saks, som var anbragt i venstre Jakkeopslags Knaphul.

Mellem Reservelæger og Kandidater paa den ene Side og os Volontører paa den anden Side var der i det store og hele det hjærteligste Forhold, og med mange af Kandidaterne har jeg vedligeholdt venskabelig Forbindelse langt ud i Aarene. Saaledes mindes jeg med særlig Venlighed den forlængst i Vestindien afdøde Dr. Krebs, som paa den Tid var Reservekirurg hos Holmer. Han var en lille, sarkastisk og kølig Herre, som mest lignede en storsnudet Kavalleriofficer og derfor paa de fleste virkede frastødende. Han og Holmer kom, saavidt jeg forstod, ikke godt ud af det sammen, og det var ikke let at vinde hans Venskab. Det lykkedes imidlertid efterhaanden for mig, og saa viste han sig i Virkeligheden at være baade flink og hjælpsom. Da jeg skulde op til den saakaldte Botanicum (Botanicum tog man paa et fra de andre Kantussefag uafhængigt Tidspunkt, Foraar eller Efteraar), havde jeg maattet bede mig fri fra Stuegangen, og han gav mig naturligvis ogsaa Tilladelse, men sagde i sin sædvanlige spottende, ironiske Tone: »De dumper s'Gu' nok, og saa er De umulig her paa Afdelingen, at De ved det.« Men

da jeg den følgende Dag kunde renommere af mit Præ, tog han ligefrem straalende imod mig, klappede mig — en Gunstbevisning han ellers aldrig tillod sig — og sagde: »Ja, jeg tænkte det jo nok.«

Jeg skal iøvrig ikke nævne Navne, skønt forskellige af de daværende Kandidater længst er døde; men jeg maa have Lov til at omtale en lille Episode om en nu berømt Professor i Hals-, Næse- og Øresygdomme. Han gik allerede dengang og øvede sig med sine Spejle paa alle os Volontører, og en Dag blev det ogsaa min Tur til at give Hals, og saa sagde han: »Jeg kan se paa Deres Hals, at De ryger for meget.« »Ja,« svarede jeg i Overensstemmelse med Sandheden, »det er nu underligt, for jeg har aldrig røget.« »Jamen saa drikker De for meget.« »Ja,« sagde jeg, »det er jo muligt, men det er ikke Alkohol, for det nyder jeg ikke.« Da lo han med sit lyse, indtagende Smil og afsluttede: »Ja, saa taler De for meget,« og det kunde jeg ikke benægte, for Munden stod aldrig paa mig, og en af mine Kammerater morede sig ofte med at sige, naar jeg lagde ud: »Naa, nu rumler Diligencen.«

Det var selvfølgelig en vidunderlig Tid: at gaa der ansvarsløst og spille Doktor og faa Lov til at være med i Behandlingen af Patienterne, selv om det bare var med at skifte Forbinding, lægge Bind paa, massere og lignende. Trods vor store Uvidenhed indsugede vi jo alligevel, os selv saa at sige uafvidende, ikke blot megen for vort Lægekald nyttig Viden, men navnlig hele Hospitalsaanden og Hospitalstænkemaaden, og meget hurtigt kom vi derfor til at føle os som et uundværligt Led i den hele komplicerede og betagende Hospitalsorganisme. Mange af Patienterne var ogsaa glade for os Volontører. Vi var jo unge, raske, muntre, venlige og interesserede, og ofte faldt det Patienterne lettere

at udøse deres Bekymringer for os, der ikke syntes saa fjærne og ophøjede Væsener som de rigtige Læger. Den lyseste og fornøjeligste Side ved Volontørtiden var dog Kammeratlivet. Vi gik jo her i dagligt Følge, en hel Flok Studenter, som alle paa det nærmeste var jævnaldrende og som her havde god Lejlighed til at lære hverandre at kende. En Del af mine gode Venner gennem Livet kan jeg da ogsaa henføre til disse Volontøraar.

Dengang maatte Volontørerne paa kirurgisk Afdeling vaage over de Patienter, der havde gennemgaaet særligt farlige Operationer, for det gjaldt om at passe paa i Tide, hvis der skulde komme Efterblødninger. Tekniken var ikke dengang saa udviklet, som den senere er bleven. To og to maatte vi holde Vagt, vel sagtens ud fra den Betragtning, at rimeligvis kun en ad Gangen vilde sove i Nattens Løb. Den Volontør, med hvem jeg tilbragte min første Vaagenat, var ligesom jeg meget samvittighedsfuld, og i de første Timer plagede vi den arme Patient ved, med et Kvarters Mellemrum, at stikke Haanden ind under hans bandagerede »Benstump« (hans Ben var bleven sat af oppe i Hofteleddets, en Operation, der dengang betragtedes med den allerstørste Respekt). Tilsidst bad han dog saa ynkeligt for sig, at vi lod ham i Fred og fordrev Tiden med at lave Julepynt i Form af Hjerter, Himmelstiger, Blomster o. l. til den tilstundende Julefest, og til at drikke talløse Kopper Kaffe, som de nattevaagende Sygeplejersker venligt opstrammede os med.

En Hospitalsjul som Volontør! Ja, jeg har jo oplevet mangan, mangan Hospitalsjul i mit lange Hospitalsliv, mangan en stemningsfuld og festlig Juleaften; men ingen Julefest staar dog for mig med et saa magisk Skær over sig som denne min første Julefest paa

Kommune-Hospitalets 1. Afdeling. For første Gang saa jeg her hele det store Apparat komme til Udfoldelse under de kærlige Sygeplejerskers flittige Hænder. Længe i Forvejen havde vi tilbragt mangan en hyggelig Aftenstunde sammen med Sygeplejerskerne for at lave Pynten, og selvfølgelig tilbragte vi hele Juleaftensdagen paa Afdelingen, for at Kæmpetræet skulde vinde Prisen i den Konkurrence, som herskede imellem de forskellige Afdelinger. Der er en Episode fra hin Dag, som har brændt sig ind i min Erindring, fordi jeg her for første Gang blev Vidne til, at det, som man stundom læser om i Romanerne, nemlig, at Kærlighedsgnisten kan slaa over mellem 2 Menneskehjærter straks ved det første Blik, at det ogsaa kunde finde Sted i Virkelighedens Verden: »Hun« stod oppe paa en Trappetige, ung, yndefuld, mørkhaaret, med stærke blaa Øjne, skælmsk og koket, og var just i Færd med at hænge »Hjærter« paa Træet, som jeg i min stumme, 20-aarige Drengetilbedelse rakte op til hende. Da lyder der Trin paa Gangen, og et Øjeblik efter staar en af Volontørerne, der var flere Aar ældre (fordi, han først sent var kommen til at studere), paa Dørtærskelen. Han kom blot for at se til mig, sin gode Ven; men i samme Øjeblik som han standser der paa Tærskelen, fanges hans Øjne af det straalende Syn paa Trappetigen; de to Par Øjne møder hinanden i et langt, stærkt Blik, og jeg, som staar der fuldstændig glemmt, jeg sagde, husker jeg, til mig selv, i det selvsamme Øjeblik: »Naa, der tændtes nok Gnisten.« Ja Gnisten var virkelig tændt, for de to Menneskers Skæbne var fra dette Øjeblik af uløselig knyttet til hinandens, og da de begge forlængst er døde, kan jeg uden Indiskretion antyde, at der først kom et Elskovsforhold i Stand, senere et Giftermaal, derefter et meget ulykkeligt Ægteskab, endelig Skilsmisse og sluttelig begges sjælelige Undergang.

Forøvrig har jeg selv som Mand i Fyrreerne været ude for »Kærlighed ved første Øjekast«. Heldigvis var jeg dog kun Objekt og ikke Subjekt ved denne Lejlighed. Historien er denne: Jeg var oppe paa et norsk Sanatorium sammen med en Del andre Læger. Vi var indbudt til at være Sanatoriets Gæster, og da vi skal ind til Festmiddagen, bliver jeg præsenteret for en ung Reservelægefrue, hvem jeg selvsagt aldrig havde set før. Det var en ualmindelig smuk Blondine med et ejendommeligt temperamentfuld Ydre, med store graa Øjne og blusende rød Mund. Næppe faar jeg budt hende Armen, før hun med en af Lidenskab dirrende Stemme — hvad jeg her skriver er den ærlige Sandhed — hvisker til mig: »Jeg elsker Dem.« Forfærdet ser jeg paa den Ubekendte, greben af pludselig Angst for, at det er en af Patienterne, som Værten, der var min gode Ven, havde sendt mig paa Halsen for at drille mig, og jeg siger derfor stiltfærdigt: »De kender mig jo slet ikke, Frue; vi har jo aldrig set hinanden før.« »Jo,« udbryder hun, »jeg har kendt Dem i flere Timer. Jeg saa Dem, da De kom, oppe fra mit Vindue og straks fangedes mit Øje af Dem alene i den hele Flok. De er den smukkeste (ja le kun, kære Læser) Mand, jeg nogensinde har set. De er anderledes (ja det skal Gud vide) end alle de andre, et Hoved højere end alle de andre. De er netop saaledes, som jeg har drømt, at min Helt skulde se ud. De er ædel, De er klog, De er smuk, og jeg elsker Dem.« Om hun var gal, maa jeg overlade til andre at afgøre; men hun skulde i hvert Fald gælde for klog, og det var rigtigt nok, at hun var gift med Reservelægen, og at hun skulde være min Borddame. Jeg tilstaar ærligt, at jeg ikke var henrykt over denne kampløse Erobring, og jeg kunde kun se paa hende ud fra en patologisk Synsvinkel; men tilbords kom vi, og jeg søgte

her at gøre mig saa farveløs og upersonlig som muligt for at undgaa Opsigt; men det lykkedes mig desværre ikke. Dels sad hendes Mand skraas overfor os, gulgrøn i Ansigtet og med lurende Had i Øjnene, dels blev efterhaanden hele Selskabet opmærksom paa hendes lidenskabelig ubeherskede Adfærd. Hver Gang jeg stoppede op i Underholdningen, sagde hun: »Bliv ved, bliv ved; jeg har aldrig hørt nogen anden tale saaledes, aldrig hørt saa skøn en Røst; jeg elsker Dem, jeg elsker Dem.« En af mine Venner, der sad paa hendes anden Side og fik Færten af, at noget var galt, forsøgte sig som Lynafleder, men hun vilde end ikke svare ham, og jeg følte mig tilsidst saa trykket af Situationen, at jeg fik en dundrende Hovedpine, noget jeg aldrig har kendt til hverken før eller siden, og Hovedpinen blev jo ikke bedre, fordi Værtinden temmelig ubehersket fra sin Bordende, hvorfra hun havde iagttaget Scenen, hviskede halvhøjt: »Pas paa, vogt Dem, Professor J.« Men da Damen sluttelig tilhviskede mig: »Naar vi nu elsker hinanden, saa skal Du bortføre mig,« ja, saa troede jeg virkelig tilsidst, at jeg selv som gal var blevet sat ind i et Galehus, og næppe havde vi rejst os fra Bordet, før jeg lagde den størst mulige Afstand imellem »Circe« og mig.

Værtinden oplyste mig senere om, at Damen ikke levede lykkeligt med sin Mand, som kørte hende i stramme Tøjler (naa, det var nu vel ikke til at undres over), og saa kom jeg vel i det psykologiske Øjeblik og blev det tilfældige Offer — heldigvis dog ikke Offerlam!

Efter et halvt Aars Volontørtjeneste paa 1. Afdeling kom Turen til et halvt Aar paa 5. Afdeling, hvor Professor Studsgaard herskede. Heller ikke han talte videre med sine Volontører; men han vidste dog, hvad man hed, og han kunde da af og til henvende et lille menneskeligt Ord til En, naar han var i særligt

godt Humør; men som Regel sagde han ganske vist aldrig noget. Han bare saa paa En med sine stirrende, ransagende og satiriske Øjne, og, hvis han f. Ex. passerede En, mens man stod paa en af Gangene i Samtale med en nydelig Sygeplejerske, sagde han heller ikke noget, men han saa paa En med saa talende Blikke, at man rødmede som en Synder, der er greben paa forbudnen Vej, og ikke ønskede man sig en Gentagelse. Han var Præcisheden selv om Morgenens. I samme Øjeblik, som Uret slog sine 8 Slag, svingede han ind paa Afdelingen, og den højeste Udmærkelse han viste En, naar han saa, at man kom i samme Øjeblik som han selv, bestod i, at han nikkede et tørt »Godmorgen«, og dette »Godmorgen« følte man virkelig næsten som en Slags »pour le mérite«. Men selv om han nu ikke sagde saa meget, vidste han dog udmærket Besked med, hvad vi foretog os, og var der En, som sløjede af eller oftere kom for sent, ja, saa kunde det godt hænde, at denne Sløser en skønne Dag fik en Henstilling, ikke fra Studsgaard, men fra Hospitalsinspektøren, om ikke at vise sig mere paa Studsgaards Afdeling. Denne Henstilling virkede som en Bombe, fordi Studsgaard aldrig lod nogen Advarsel gaa i Forvejen, og jeg mindes i hvert Fald En, som maatte opgive at faa sin Hospitals-tjeneste af denne Grund, for Studsgaard var ikke af dem, der bagefter blødsødent tilgav. Det er en velkendt Sag, at Studsgaard var Operator af Guds Naade, og altid var han fuldstændig rolig og behersket under Operationerne. Det eneste Tegn paa, at han kom i Sindsbevægelse, var, at Skraaen, som han altid havde i Munden, under Operationen blev flyttet fra den ene Side af Mundhulen til den anden. Naar dette foregik, vidste vi alle, at Situationen var kompliceret og alvorlig; men lykkedes noget rigtigt for ham, kunde han plud-

selig blive kaad, ja kunde komme med en eller anden spøgefuld, ofte vel endog noget kynisk Bemærkning, og denne virkede atter saaledes paa Omgivelserne, at disse blev ligefrem exalterede. Studsgaard var den fuldstændigste Modsætning til Professor Holmer, der netop var meget nervøs under Operationerne og stadig regaleerede sine Assistenters med Ubehageligheder, saadan som jo desværre mange Kirurger har for Vane, uden at de derfor i og for sig mener nogetsomhelst ondt dermed.

Kun én Gang, mange Aar senere, kom Studsgaard af sig selv hen paa et offentligt Sted og talte til mig; det var paa Skodsborg Jærnbanestation; han var synlig oprømt efter en bedre Middag hos en Landliggeretsatsraad, og hvad sagde han saa efter at have fixeret mig med et lille dæmonisk Smil? »Jeg har faaet Kalblunsuppe til Middag i Dag, kan De lide det?« Han afventede ikke mit Svar, men gik muntert nynnende videre ned ad Perronen.

Det var utroligt, hvad saadan en ung Volontør kunde præstere i hine Dage. Være paa Bal 4—5 Gange om Ugen og dog møde paa Hospitalet hver eneste Morgen præcis Kl. 8, passe sine Forelæsninger og sin Dissektionsstue, læse med Manuduktør og læse sine Lektier! Naturligvis kunde man jo tit være noget uoplagt om Morgenen, men Humøret kom hurtigt op, fordi Kammeraterne straks var over En med deres Drillerier. Som en Flok glade Skoledrenge tumlede vi ned ad Gangene, altid i levende Bevægelse, altid oplagt til Spilopper, altid parate til ikke altid fine, men altid harmløse Drillerier, og saa skulde man jo betro sig, betro sig som kun unge Mennesker kan det, fortælle hinanden om Aftenens Erobring eller en eller anden lille pudsig Situation, eller ogsaa om sine Sorger og Bekymringer.

Man var heller ikke bange for at bringe hinanden i Forlegenhed under Stuegangen, og samtidig var man alligevel altid parat til at hjælpe hinanden med at klare Skærene og til at beundre hinandens Bedrifter og Triumfer. Vi inciterede hverandre, vi paaskønnede hverandre, vi holdt af hverandre, og vi var meget sjældent, i alt Fald for Alvor, paa Kant med hverandre. Ofte gik Sluddereren saa livligt i en Vinduesfordybning, at Kandidaterne maatte tysse paa os; men naturligvis var det kun, naar Overlægen ikke var tilstede i Stuen, thi i hans ophøjede Nærhed var der altid Tavshed. Ærbødighed for dette ophøjede Væsen hang os alle i Klæderne lige fra den første Dag.

Endnu husker jeg med den største Tydelighed den første Operation, jeg overværede paa min første Hospitalsdag. Det var en ung Frue, hvis Næse Professor Holmer løsnede og krængede i Vejeret paa Grund af en eller anden Næsesygdom. Det var et meget ubehageligt Syn, og jeg var meget nær ved at besvime; og endnu husker jeg den Medfølelse, som mit 20aarige Sind skænkede denne første Patient, jeg fik at se, og Synet tror jeg aldrig, jeg kommer til at glemme.

Med Venlighed mindes jeg ogsaa min Volontærtjeneste paa medicinsk Afdeling, hvor jeg blev knyttet til Reservelægen, den senere Professor Israel Rosenthal, der allerede den Gang udmærkede sig ved sin store Energi, store Viden og store Distraktion; men den Reservelæge, som vakte min største Beundring og fik størst Betydning for mig i Livet, det var Reservelægen paa 6te Afdeling, min senere Overlæge og Ven Professor Knud Pontoppidan. Med sit skægløse, aandsfulde Ansigt, sin Kejser Augustus Hovedform, sine stærke blaa, lidt kølige Øjne, sine fint formede, smaa Øren, sin stærke, smallæbede Mund og sin høje, slanke

Skikkelse, med sit Flagreslips og sin nedfaldne Flip, ligede han i hele sin Apparition en Kunstner, og paa det Tidspunkt var han dertil besjælet af et straalende Humør, som tidt maatte have Luft i Sang. Han virkede saa stærkt paa mig, at han fik den i mig slumrende Lyst til at blive Nervelæge til at slaa ud i lys Lue. Jeg ikke blot beundrede ham, men jeg ligefrem dyrkede ham, og da jeg efter 3 Maaneders Tjeneste maatte sige ham Farvel for en længere Aarrække, havde jeg allerede truffet mit Valg af Specialstudium. Først i 1892 vendte jeg tilbage til ham som Reservelæge, efter at han selv var avanceret til Overlæge. Men da var han ikke mere en lys og livsglad Mand, endda han havde gjort en saae nestaaende Karriere. Grunden hertil var sikkert den, at han paa et Tropetogt havde faaet Dysenteri, og denne Lidelse havde han siden efter bestandig hele Livet igennem Mén af. Han var allerede paa det Tidspunkt bleven en indesluttet og menneskefjern Personlighed, der over sin Indgangsdør havde præntet det dystre Fyndord: bene vixit, qui bene latuit! Han var imidlertid den ideelle Chef, og de Samtaler, jeg hver Morgen før Stuegang førte med ham i hans Værelse om Gaardsdagens Hændelser paa den store Afdeling, hører til mine betydningfuldeste Erindringer. Han var ikke blot en ualmindelig klar og intelligent Overlæge, der i faa Ord kunde udtrykke meget, men han var navnlig en glimrende Lytter. Hans Tavshed ligefrem tvang mig til at krænge mig ud. Jeg kunde simpelthen ikke udholde Tavsheden: En maatte tale, syntes jeg, og saa blev det altid mig. Tidt ærgrede jeg mig sort over hans Magt over mig i den Henseende, og jeg svor, at jeg næste Gang *vilde* holde Mund. Men — naar jeg sad overfor hans kølige Øjne og hans energiske og fastlukkede Mund, ja, saa var jeg uvægerlig leveret. Vi kom imid-

lertid storartet ud af det sammen, og jeg kom til at gennemgaa med ham 6. Afdelings »Jammersperiode«, som han har skildret i det bekendte »Jammersminde«.

I Volontørtiden var Apparatet paa 6. Afdeling imidlertid endnu uberørt af de Reformere, som senere gjorde Pontoppidans Navn saa skattet i Fagmændenes Kreds. Det var dengang endnu »Madammer«, som tog sig af de Syges Behandling, og som regerede over de unge Kandidater og derved i Virkeligheden kom til at raade for, om Patienterne for Eks. skulde i Spændetrøje eller ikke. Det var god Latin dengang at lægge urolige Patienter i Spændetrøje, og hvor uhyggelige end disse staaer for et Nutidsøje, saa erindrer jeg dog, at der var Patienter, som selv bad om at faa Spændetrøjen paa, naar de mærkede, at deres Raseperiode kom over dem. Jeg mindes, at vi en Morgenstund ved Stuegangen fandt en Delirist i Spændetrøjen, skønt han — en gammel Krigsinvalid — hverken havde Arme eller Ben. Trods sin Defektilstand havde han været saa urolig, at Nattenvagten havde maattet anbringe ham i Trøjen. Unægteligt var det et underligt Syn at se en saadan Torso i Spændetrøje, og jeg husker da ogsaa, at Pontoppidan straks gav Ordre til, at han skulde løses; men Manden bad selv saa ynkeligt for sig, at han fik Lov til at blive i Trøjen.

Gädecken var dengang Overlæge paa Afdelingen, og han var i Virkeligheden en højtbegavet og human Overlæge; men Reformernes Tid var endnu ikke inde, og dertil kom, at han som bekendt var næsten stokdøv, saa at han aldrig kunde høre, hvad Patienterne og deres Paarørende sagde til ham, og det afstedkom mange løjerlige Misforstaaelser, idet han stundom af Vanvare kom til at erklære helbredelige for uheldbrede og omvendt. Ja, af og til — det har jeg

selv oplevet — gav han en meget opmuntrende Besked om en Patient, der i Virkeligheden var død Dagen i Forvejen. Han tog imidlertid alle slige Tilskikkelser med filosofisk Munterhed, og mig bekendt var der aldrig nogen, der beklagede sig over ham. Da han ikke kunde høre, hvad man sagde til ham, uden at man raabte meget højt, talte han uafbrudt under hele Stuegangen, og det var den ene muntre Historie efter den anden; hans Forraad var hartad udtømmeligt. Kom en Patient for Skade at rette en Henvendelse til ham, fejede han Paa gældende til Side med en kongelig Haandbevægelse og et kærligt lysende Smil og overlod forøvrig til os unge at klare Ærterne. Jeg husker, at han fortalte mig en gang, at han havde forsøgt at lære at aflæse paa Folks Mund, hvad de sagde, men han havde opgivet det igen, fordi Folk sagde saa meget ubehageligt til og om ham i den Tro, at han intet forstod. Det, der slog Hovedet paa Sømmet var, at han paa en Visit saa Fruen sige til sin Mand: »Ja, vi bliver vel nødt til at byde det døde Asen en Kop Kaffe.«

Da jeg 10 Aar senere havde ham til Opponent ved min Doktordisputats, sagde han forinden til mig — ja ikke et rosende eller dadlende Ord om det straalende Værk, men kun: »Ja, De har jo en dejlig kraftig Stemme, saa det gaar nok.« Ikke desto mindre besørgede han i en Time alene baade Spørgsmaal og Svar, og jeg kom slet ikke til Orde. Bagefter lykønskede han mig til mit smukke Forsvar!

De første Lærere Studiet bragte mig i Forbindelse med var: Chiewitz, der var Lektor i Anatomi og Dissektion, Panum, der var Professor i Fysiologi og Warncke, der var Professor i Farmakologi, thi dengang udgjorde disse 4 Fag Første-Dels-Fagene. Med Chiewitz kom jeg desværre aldrig paa en rigtig fortrolig

Fod. Jeg havde nemlig let Uheld ved mit allerførste Examinatorium at sige en fæl Brøler, og det kunde han aldrig helt tilgive mig, hvor flittigt jeg saa end senere passede mine Ting. Hans kølige, noget tunge, let satiriske Personlighed traadte altid hindrende i Vejen for en mere personlig Tilknytning mellem os, og det var jeg ked af, for han var en meget dygtig og nidkær Docent. Han var imidlertid tillige strængt retfærdig, og trods alt fik jeg derfor sluttelig en god Examenskarakter. Til Dissektionsexamen var det dog nær gaaet mig grulig galt, men deri var Chiewitz nu uden Skyld. Det var nemlig en glødende varm Sommerdag, at jeg blev anbragt med et Bagdelsparti af et meget fedt Lig, som allerede var i livlig Forraadnelse. Derfor var alle Væv meget skøre, og mit Præparat kom snart til at se saa sørgeligt ud, at jeg tabte Modet, gav Ævret op, tilkaldte Prosektoren (nys afdøde Dr. med. Edvard Ravn) og meddelte ham, at jeg vilde »gaa fra«. Denne herlige Mand og min gode Ven saa længe deltagende paa mig, rystede bekymret paa Hovedet, sagde ikke et Ord, drejede sig omsider omkring og gik ganske stilfærdig sin Vej, hvorpaa jeg hørte ham laase Døren af og saaledes umuliggøre ethvert Flugtforsøg. Hvor efter jeg tog fat igen og klarede alligevel Skærene. Men tænk, om Ravn ikke havde laaset mig inde! Min hele Karriere ødelagt for en Bagparts Skyld!

Med »gamle« P a n u m blev jeg derimod hurtigt særdeles fine Venner, fordi han, heldigvis for mig, var adskilligt mere suggestibel end Chiewitz og derfor egnede sig i ganske særlig Grad til at blive Genstand for en systematisk bevidst Paavirkning, og jeg besad nu, mener jeg at turde sige, i ikke almindelig Grad den Evne at kunne bibringe mine Lærere den Tro, at jeg var en mere end almindelig interesseret og mere end almindelig

begavet Discipel. Hertil krævedes i Virkeligheden ikke andet end at se tilpas intelligent ud og saa af og til at nikke alvorligt forstaaende til de professorlige Visord. Ganske vist var jeg i Virkeligheden — det maa jeg dog tilføje — altid meget interesseret og passede altid pligt- opfyldende mine Ting; men *saa* interesseret og *saa* be- gavet, som flere af mine Lærere troede, at jeg var, det var jeg nu alligevel ikke. Heri var mine Kammerater ganske enig med mig, og de titulerede mig derfor ofte med Hædersnavnet »Skurk«, og det var jeg vist paa en Maade ogsaa. Med Panum havde man nu ogsaa sær- ligt let Spil, fordi hans Hukommelse paa det Tidspunkt var bleven kendelig usikker, og naar man derfor, enten det saa var af Mangel paa bedre Viden eller for at drille ham lidt, blot gav sig til bestemt at hævde, at det var saadan og saadan, og ikke saadan og saadan, saa kom den gamle Professor til at hakke i det og til at søge Dækning bag flere og flere »Æh'er« og »Æh'er«, og tilsidst gav han saa som Regel Køb og accepterede Modpartens Postulat. I sidste Semester før Examen var jeg saa heldig at opnaa en Indbydelse til Bal i hans Hjem, og dette misundte Kammeraterne En, fordi der derved aabnede sig en Chance for den heldige Balka- valer til at vinde en af Professordøtrenes Bevaagenhed, og den haabede man paa bagefter vilde blive overført paa Professorfaderen. Jeg skal ikke renommere med den Lykke, jeg muligvis gjorde, fordi jeg kom alligevel al- drig til at høste Udbytte af mine eventuelle Sejre, idet Panum nogle faa Uger før Examen pludselig døde som Følge af, at hans Hjærte under en Spadseretur op imod en ualmindelig hæftig Orkan bogstavelig talt brast. Dette gik os alle nær til Hjærte, da vi holdt meget af denne fine, kloge, gamle Herre med de prydefulde Whiskers, det venlige Sindelag og en Glorie af Europa-

berømthed om sit Hoved. Og som Udtryk for vor Veneration bar Examensholdet, hvortil ogsaa jeg hørte, hans Kiste ned igennem Kirkeskibet i Vor Frue Kirke.

»Gamle Warncke«, som vi kaldte ham, var i Modsætning til Panum lille af Statur og næppe nogen større Lærd, men han havde alligevel stort Ry som en i Apotekerverdenen myndig og i Sundhedskollegiet indflydelsesrig Herre. Han var som Lærer en rar, venlig Mand, som det var let at komme til Rette med, naar man blot dyrkede hans Smaaforfængeligheder og lo af hans ret triste Vittigheder, samt tilegnede sig hans allerede da ret antikverede Forelæsninger. Nogle Aar efter Examen traf jeg ham igen ved en Festmiddag nede paa St. Hans Hospital, hvor jeg da var bleven Reservelæge. Det var hans gode Ven og berømmelige Tarokmedspiller Professor Steenberg, som festede til Ære for Warncke og dennes Hustru. Jeg var ved Bordet bleven anbragt lige overfor Hædersgæsten, som jeg stadig anskuede med discipelagtig Ærbødighed, fordi han var Aarets Dekanus og jeg netop kort i Forvejen havde indsendt min Doktorafhandling. Pludselig midt under Maaltidet indtræder der en af de Pavser, hvor Englen gaar igennem Stuen, og nu midt i den almindelige Tavshed løfter Warncke sit Glas over imod mig og siger med sin lidt nasale, tørre Stemme og saa højt, at det knirkede ud over hele Stuen, aldeles uden Indledning: »Unge Mand, maa jeg give Dem et godt Raad« — Pavse! — »gift Dem aldrig, for De vil fortryde det!« Det var saa øjensynligt, at han havde siddet i Tanker og ganske glemt, hvor han var. Men naturligvis vakte det almindelig Bestyrtelse, og ingen kunde lade være med at skotte hen til Professorinden, der tronede høj og rank ved den meget mindre Professor Steenbergs Side. Denne galante Vært og fine Diplomat opfattede øjeblikkelig

Fadæsen og sprang straks i Vejret som Trolde af Æske og holdt over det af Warncke opgivne Tema en skæmtetfuld og spirituel Tale, der mundede ud i en Skaal for Ægteparret Warnckes lykkelige Ægteskab. Ja, Steenberg kunde!

Min første medicinske Klinik havde jeg hos Professor Frederik Trier, daværende Overlæge ved Kommunehospitalets 3. Afdeling. Det var en lille, ualmindelig rar Mand, som jeg i Aarenes Løb kom til at holde særdeles meget af. Ganske vist kunde han tit blive opfarende og udstøde ublide Ord, men han blev hurtigt god igen, og hans Interesse for at undervise os Studenter var ligefrem rørende; naar han mærkede, at det glædede En at lytte til hans erfarne Tale, betragtede han En meget snart mere som en Søn end som en Discipel. Men snurrig kunde han ofte være. Ikke blot virkede hans Ydre med de markerede semitiske Træk til Tider pudsigt, fordi han havde den Vane at lægge det nakkelokkede Skaldehoved paa Skraa og give efter for sin Hang til at bore sin Pegefinger op i sin kraftige Næse, naar han rigtig skulde pointere noget; men ogsaa fordi han efter de Tidens Skik gik Stuegang i en afstumpet brungraa, slidt Hjemmejoppe (de hvide Kitlers Tid var endnu ikke inde). Naar han stod opstillet ved Sygesengen, lænet til Fodstykket og interesseret betragtede det Fund, han havde gjort i sin Næse, mindede han os altid om Buddha, og stor Jubel vakte det derfor, da vi ved den store Udstilling her i 1888 i Udstillingshallen forefandt en mægtig Buddhafigur, der bogstavelig talt kunde tages for en Portrætbuste af vor afholdte Lærer.— Han taalte ikke godt at blive drillet, og derfor drillede vi Studenter ham naturligvis særlig gerne, og vi blev ikke altfor imponerede over hans Vrede, selvom denne kulminerede med Stampen i Gulv

vet; men naar man blot lod, som om man slet ikke forstod, at han var vred, og ganske uanfægtet gav sig til at fortælle ham en eller anden munter Historie, glemte den godmodige Mand øjeblikkelig Vreden, og et Øjeblik efter rungede hans kraftige Latter ud over Sygestuen. Ja, hvor mindes jeg ikke denne Latter fra dengang jeg havde skrevet en Praktikantjournal over en Dame, som umiddelbart i Forvejen havde overstaaet en Fødsel. Jeg, som paa dette Tidspunkt ikke kendte det allermindste til Fødselsmekaniken, havde efter Patientens egen Skildring givet en meget indgaaende og meget udtværet Beretning om alle de forfærdelige Smærteanfald, den stakkels Dame havde gennemgaaet, en Beretning, der i Virkeligheden ikke var andet end en nøjagtig Skildring af ganske almindelige Veer, dem jeg i min uvidende Naivitet havde antaget for sygelige og forfærdelige Fænomener. Ja, hvor lo han ikke, da han læste alt dette og forstod, som han sagde, min fuldstændige Uskyldighed paa den ene Side og paa den anden Side min uhyre kliniske Redelighed; han baade gjorde Nar ad mig og roste mig, saa jeg gjerne tilgav ham, at han og selvfølgelig derfor ogsaa alle Kammeraterne — skønt disse var lige saa uvidende som jeg — lo mig ud.

Og hvor husker jeg ikke den første Patient, jeg havde til Praktikantklinik hos ham. Aftenen forud gik man ud paa Hospitalet for at undersøge Patienten, som ved Morgenstuegangen var bleven udpeget af Professoren til En, og derefter skrev man hjemme sin Journal, som saa den næste Morgen blev læst op ved Sygesengen af Professoren i Kammeraternes Paahør. Min Patient havde en let Hjærtelidelse efter en Gigtfeber, et ganske dagligdags og ligetil Tilfælde, men da jeg endnu var aldeles uøvet i at stetoskopere, blev jeg ved

at hamre løs paa den Ulykkelige Brystkasse og lytte til hans Hjærtetoner, saa at jeg tilsidst ikke kunde høre noget som helst andet end Susen inde i mine egne Øren. Kun een Ting stod mig klart, da jeg hin Aften gik hjem, og det var, at det drejede sig om en ualmindelig voldsom Hjærtesygdom. Jeg hører endnu den arme Patients Afskedsord til mig, da jeg omsider, efter at have pint ham i mere end en Time, sagde Godnat til ham: »Godnat Doktor, og Tak. Dette har været den værste Dag i mit Liv.« Paa Vejen hjem faldt jeg dog efterhaanden til Ro, og da jeg skulde skrive Journalen, tog jeg, mindes jeg, det kloge Parti ikke at stole paa mit eget Fund, men at slaa op i min Lærebog for at se, hvorledes et Hjærte forholdt sig under lignende Omstændigheder, og saa skrev jeg ganske stille af, hvad der stod i Bogen og lod min egen Undersøgelse være hvad den var. Og hvad sker der saa den næste Dag? Jo, jeg fik saamænd Ros af min Professor for min udmærkede Stetoskopi! Af en Begynder at være virkelig ganske god! Fuldt saa godt gik det mig ikke en anden Gang, hvor jeg ganske vist fandt rigtigt ud af, at Patienten havde en Lungehindebetændelse i den ene Lungesæk, for det havde en venlig Sygeplejerske ladet falde et Vink om, men desværre sad den i den anden Side af den, hvori jeg havde anbragt den, og det var saa meget mere beskæmmende, som Uheldet vilde, at netop den Dag overværede min Morbroder, en bekendt frederiksbergsk Læge, tilfældigvis Kliniken.

Da jeg senere i Tiden kom som Kandidat til Professor Trier, opstod der et virkeligt varmt Venskab imellem os, og jeg kom da ogsaa af og til i hans Hjem. Hans overordentlige Grundighed og Vidtløftighed var dog tidt os Kandidater til megen Plage og Ærgrelse; hver Dag gik han nemlig sine 5 Timer Stuegang, og

hændte det en Dag, at han udmærket godt kunde have været færdig langt tidligere, blev han alligevel paa Afdelingen og søgte at faa Tiden til at gaa paa bedste Maade, blandt andet ved at stille sin Sult under Paaskud af at skulle smage paa Maden. Selvfølgelig kunde vi Kandidater ikke holde ud at følge med ham hele denne Tid, og hvis der ikke netop var Stuegang paa Ens egen Stue — hver Kandidat havde 2 Stuer, han bar Ansvaret for — lavede man gerne et Forsvindingsnummer ned til Kandidatgangens Frokoststue. Hændte det saa, at Trier før end ventet kom ind paa Ens Stuer, og han ikke fandt En staaende parat til at modtage ham, blev han gjerne knusende gal i Hovedet, og arriverede man saa omsider forpustet og stakaandet, efter at der var sendt Ilbud efter En, overfusede han En gerne i Sygeplejerskernes og Patienternes Paahør, hvad jo naturligt nok til Tider kunde være ret ubehageligt; men han blev dog straks atter god, naar man blot ikke svarede igen, men sørgede for at have en eller anden Dagsnyhed, en mondæn Skandale eller lignende at stikke ham ud.

Han følte sig allerede paa det Tidspunkt noget overanstrengt af sin store Virksomhed, for han havde ogsaa en meget betydelig Huslægepraxis, og han drøftede derfor jævnlig med mig, om han helst skulde opgive Huslæge- eller Hospitalspraxisen. Jeg svarede ham da: »Kære Hr. Professor, man skal aldrig gaa væk fra Grødfadet, naar man engang er kommen til, for der er saamænd Ingen, der har Bud efter En, naar man har sluppet Fadet.« Konklusionen var derfor, at han skulde opgive sin private Praxis. Nogen Tid efter trak han sig imidlertid alligevel tilbage fra Overlægestillingen til Fordel for den private Praxis, og da jeg et Aarstid efter en Dag mødte ham paa Gaden, standsede han mig og

sagde til mig i en højst vemodig Tone: »De havde desværre Ret, kære Jacobson, jeg skulde være forbleven ved Hospitalet, for nu er jeg allerede fuldstændig glemt; der er aldrig nogen, der har Bud efter mig.«

Min anden medicinske Klinik havde jeg hos Professor Reisz paa det gamle Frederiks Hospital. Denne ret lille, sirlige, elegante og slebne Bourgeoisilæge influerede stærkt paa mig ved sin lette og dog saa spirituelle Maade at tage Tingene paa. Han var fuld af rammende bonmots, vittige Ordspil og træffende Røpster; han kunde spidde sin Mand med sit kølige Vid, men han var uforlignelig i at fortælle morsomme Historier. Han var, syntes mig, en ualmindelig talentfuld Aktør, der overlegent legede baade med Begreber og Mennesker. Han var en livsvis Verdensmand, der i en sjælden Grad kendte sine Pappenheimere og derfor i en ualmindelig Grad ejede sine Klienters Tillid. Han forstod at tumle den rige Etatsraad lige saa vel som den værdige Bureaukrat og den stivbenede Kammerherre. Tilsyneladende slugte han dem for fuldt Alvor, men i Virkeligheden anskuede han dem med Lune og en mild Ironi. Mod sine ubemidlede Hospitalspatienter var han baade venlig og god. Han var en aandfuld Lærer og en af Datidens mest glimrende Selskabsmænd, en vittig Festtaler af fuldstændig gallisk Støbning. Mod os Studenter var han baade elskværdig og interesseret. Jeg kom snart til at staa i et venskabeligt Forhold til ham, da jeg hurtigt opfattede hans Kæpheste. Hans Tilfredshed med mig kom f. Eks. frem engang, da han præsenterede mig for en af de andre Professorer paa sin noget overdrevet teatralsk Maade som »Holdets Støtte«, hvortil Kammeraterne straks drillende og vist med god Ret føjede: »Og Snob«. En Gang havde han endog nær skaffet mig Klø af Kammeraterne. Paa Kli-

nikstuen havde jeg en Patient, hvis Behandling jeg personlig skulde lede. Gentagne Gange havde jeg nu henvendt mig til Professoren selv for at demonstrere min Interesse for Tilfældet; men jeg havde rigtignok ikke forudset, at han en Dag skulde falde paa til alles Forbavselse at samle hele Holdet omkring den sengeliggende Patient og med sin lidt nasale Stemme og sit teatralisk-salvesfulde Væsen sige, idet han pegede paa mig: »Mine Herrer Doktores, Hr. Doktoren har vist en saadan Interesse for sin Patient, at han derved endog har belært mig; jeg siger ham Tak og spaar ham en stor Fremtid som Læge.« Jeg blev slet ikke glad, for saadant noget kunde Kammeraternes komiske Sans ikke fordøje; der regnede mange kærlige Spottegloser ned over mit syndige Hoved.

Reisz yndede, naar han skulde holde Forelæsning, at komme vel sent — han havde jo saa mange Jern i Ilden — men engang fik vi saa Lyst til at drille ham lidt, en Dag det trak særlig længe ud. Vi forlod alle som En Auditoriet, og da han omsider ankom, fandt han derfor Auditoriet fuldstændig tomt, og han maatte harmfuld gaa igen. Han lod os imidlertid ikke dø i Synden. Næste Gang kom han nemlig paa Klokkeslet, og med stor Patos udbad han sig straks en Forklaring, »for,« sluttede han emfasisk, »enten maa jeg opfatte d'Herrers Optræden som et Udtryk for Misfornøjelse med mig som Lærer, og jeg agter da straks at indgive min Afskedsbegæring som Professor, eller jeg maa udbede mig en Undskyldning.« Overfor dette kategoriske Enten-Eller maatte vi selvfølgelig give Køb, og en af Kammeraterne, der var noget ældre end vi andre, devoverede sig da og overbragte Hr. Professoren paa Forsamlingens Vegne i ærbødigste Vendinger den krævede Undskyldning, hvorefter Reisz affabelt smilende tog fat

paa sin Forelæsning. Hans Overlegenhed tillod ham at ikke bære Nag.

Han maatte som bekendt tilsidst tage sin Afsked, fordi han blev ramt af et lille apoplektisk Anfald, og da jeg nogen Tid efter mødte ham paa Gaden i halvinvalid Tilstand, gik jeg hen til ham og spurgte ham: »Hvordan gaar det, Hr. Konferensraad?« og dertil svarrede han med et vemodigt Smil: »Det gaar s'Gu skidt, kære Doktor, for jeg maa drikke mig halvfuld, naar jeg kommer i Selskab, før jeg kan komme i Aande.« Saaledes talte nu Danmarks hidtil mest spirituelle Selskabsmand.

Den sidste medicinske Klinik før Examen havde vi hos Professor *With*, der endnu, som Følge af sit Ry som Danmarks genialeste Kliniker, havde Krav paa vor dybe Veneration, skønt han jo rigtignok forekom os baade konfus og distræt. Han var forfærdelig rar, og vi holdt af ham, trods det, at han i sin Distraktion jævnlig tog fejl af vore Navne. Som et Exempel paa denne Distraktion erindrer jeg særlig, at han engang læste en af Kammeraternes Journal op og pludselig fremkaldte en homerisk Latter hos os alle sammen ved uden Anelse om, hvad han sagde, at læse 39 Tønder Aabning (3g tynd Aabning) og saa aldeles forvildet udbryde: »Hvad, mine Herrer, 39 Tønder Aabning, juen-juen, det er rigeligt, det er rigeligt, mine Herrer, juen-juen.« Og lignende Historier skal der være mange af. Til Mindet om hans Kliniktimer knytter sig altid hos mig Mindet om *Dumas* »De tre Musketerer«. For skjult bag Sengenæs Fodende sad vi alle og læste aandeløse i et af de talrige Smaabind, hvori dette udødelige Værk den Gang forelaa. Sidste Gang jeg fik at gøre med ham var ved Examen, hvor han var Examinator i medicinsk Klinik. Jeg havde her faaet en Patient med Gigtfeber, og jeg kunde straks stille Diagnosen ved

Hjælp af min Lugtesans, fordi Patienten lugtede af Tjærejute, som havde været viklet om de syge Led. Jeg var naturligvis forsigtig nok til først at afsløre min Viden paa det behørigte Tidspunkt i Referatet af Undersøgelsen, men selvfølgelig lettede det Sagen uhyre paa Forhaand at vide, hvad Resultatet skulde blive, og jeg havde da ogsaa belavet mig paa at faa et Præ (15—16 Points), men jeg fik alligevel kun 14, og hvorfor? Fordi jeg i Overensstemmelse med, hvad With selv havde præket for os, foreslog, da Talen var om Behandlingen, at Patienten skulde have en Spiseskefuld Salicylmixtur hveranden Time. Ærgerlig spurgte jeg efter Karaktergivningen Professoren om, hvilken Fejl jeg havde begaaet, siden jeg *kun* havde faaet 14, og han svarede saa paa sin underlig aandsfraværende Maade: »En Spiseskefuld hveranden Time, Hr. Doktor, det vil altsaa sige, at De vil have Patienten vækket hele Natten. Ja, men det *kan* man ikke.« Hvor var jeg dog bitter paa ham i dette Øjeblik! Det havde selvsagt aldrig i Livet været min Tanke, at Patienten skulde have Medicin *hele* Døgnet igennem. Det var jo bare saadan en medicinsk »facon de parler«. Men — det er jo kun i selve Øjeblikket at sligt kan bevæge en Students Sind. Og hvem kunde være for Alvor vred paa With, naar man havde hans smukke Hoved med dets Præg af Aand og Godhed for sig!

Efter at have gennemgaaet en første kirurgisk Klinik hos *Studsgaard*, havde vi senere hen Klinik og Operationsøvelser hos Professor *Plum*. Der stod et vist Ry om denne, fordi han i sin Tid var fulgt med Kejsersinde *Dagmar* til det russiske Hof, men han var i Sandhed ingen sleben Hofmand. Nej, det var en Lærer med Fut i. Fuld af Fart, man fristes til at sige Blæst. Og med stor Sans for Humor, ja selv Mester for en Spøg, endda undertiden en ret maliciøs. Han havde bag sin

noget bussemandske Maske et lunt Blik for alle vore Svagheder, og hans slagfærdige Tunge lod det hagle med bon-mots og satiriske Skæmteord ned over os alle i Flæng; men lige i Øjeblikket, naar Latteren raslede omkring En, kunde det jo nok være svært at staa for Skud uden at turde væрге sig. Han var dog i Virkeligheden umaadelig rar, i Besiddelse af baade stør Godhed og varm Medfølelse. Hvor han fo'r frem, stod der Gny, som var det selve »Asgårdsrejen«, og Tempoet var altid hæsblæsende. Han kom straks i Affekt og var et stort Stykke af en Koleriker, men han blev hurtig god igen. Han var en fremragende Aktør med store mimiske Udslag, og han spillede som Regel ud med fuld Kraft til det selvfølgelig altid taknemmelige Auditorium. Det var da ogsaa mit Kendskab til og min Udnyttelse af denne Side af hans Personlighed, som hjalp mig frelst igennem Operationsexamen. Det var en varm Sommerdag, at Plum stillede mig den Opgave at underbinde (ombinde) Pulsaaren paa Albueleddets Bøjeside. Liget, hvorpaa Operationen skulde foretages, var ualmindelig fedt og raadent. Lag efter Lag maatte jeg derfor til min Ængstelse igennem, før jeg sluttelig, langt dybere inde end jeg havde ventet, fandt et Kar. Nu gjaldt det. Var det Pulsaaren, som jeg var ude efter, eller var det kun den mere overfladisk beliggende Blodaare? Jeg vidste det ikke og kom derfor i stor Vaande; thi greb jeg fejl og ombandt Blodaaren i Steedet for Pulsaaren, vilde jeg faa negativ Karakter. Men eet vidste jeg sikkert, og det var, at greb jeg forkert, vilde Plum, som stod bag ved mig, ikke kunde beherske sine Sindsrørelser, men uvægerlig paa sin Sprældemandsmaner kaste Armene ud til Siderne til Oplysning for Auditoriet. Hvad nu? Jeg greb Karret med min Pincet og lod som vilde jeg omstikke det. Sé Plum kunde jeg

nu ikke, men jeg saa Bevægelsen, som gik hen over Auditoriet, og nu vidste jeg, at Plum havde sprællet, og at jeg var paa vildene Veje. Altsaa fortsatte jeg ned i Dybden, til jeg omsider fandt det rigtige Kar. Og Æren og Karakteren var reddet. Selvfølgelig morede det Plum selv, da jeg flere Aar senere fik Lejlighed til at takke ham for hans Hjælp.

Som berørt kunde Plum, naar han stod overfor en mindre hurtig Hjerne, være ikke saa lidt onskabsfuld, som følgende Exempel turde udvise: en af Kammeraterne, der var en overgemt fra et ældre Hold, fik til Operationsopgave at skulle exartikulere (amputere i selve Leddet) en Underarm i Albueledet. Da han ikke hørte til de hurtige, blev han staaende uden straks at tage fat, tøvende og tavs. Pludselig spørger Plum uden at fortrække en Mine: »Naa, Hr. X, vil De nu exartikulere ovenfor eller nedenfor Leddet?« Langvarig Overvejelse. Endelig og energisk: »Ovenfor Leddet.« Forførdelig Explosion fra Plums Side! Stakkels X!

Den sidste kirurgiske Klinik før Examen havde vi hos Professor Oscar Bloch. Vi var hans første Examenhold, efter at han var bleven Professor, og derfor arbejdede vi, tror jeg nok, med særlig Iver og Interesse, og Bloch tog sig personlig meget af hver enkelt. Han forstod i sjælden Grad baade at paaskønne og dadle, begge Dele ofte gemt under en meget inciterende, mild ironisk Form. Da Professoren heldigvis lever endnu i bedste Velgaaende, skal jeg afholde mig fra at fortælle Historier fra Kliniken.

Det var hos Professor Alexander Haslund, at vi gennemgik et Kursus i Hud- og Kønssygdomme. Han var den store Charmeur, den fødte Høvding. Ualmindelig smuk, med en pragtfuld Rejsning, et aabent, tilidsvækkende Udtryk, munter og lys, med et lunt Blik

for Elevernes svage Sider, koncis i sin Form, klar i sit Foredrag, med megen Sans for teatralisk Effekt. Hvor vi beundrede ham! Naar han sad ved Siden af den Patient, der skulde demonstreres, med sin fikse sorte Kalot paa det rankt baarne Hoved og sit store, hvide Kokkechefforklæde, mindede han om en Billedhugger, og naar han med hele Kortegen i Hælene bevægede sig ned ad Korridoren, lignede han en Storprælat. Mødte man ham endelig siddende i Astrakanspels og med Astrakans Hue paa Bukken af sit Selvejerkøretøj, styrende to Graaskimler, og han hilste flot med Pisken, kunde man gribe sig i at gøre Front og hilse som var det ikke en pæn, dansk Læge, men selve Alexander, den store Selvhersker over alle Russere. I al sin Færd var han Grandseigneuren. Naar han, stærkt københavnerinteresseret som han var, paa sit joviale, lidt flotte Sæt gav sig i rigtig Menneskesnak med En om vore Baloplevelser, Inklinationer o. lign. og oven paa en af vore Betroelser fingeret forarget udslyngede sit: »Nej, det er dog for galt, Mand,« følte man sig ligesom frem bæret, og al Tvivl om et Emne forstummede, naar han kategorisk, ledsaget af en stor Armgestus, slog en Sag fast: »Ja, men saadan er det, Mand!« — Som ingen anden var han vort Lægeideal!

Ogsaa Professor Edmund Hansen Grut, som gav os Undervisning i Øjensygdomme, var en ualmindelig tiltalende Personlighed. Med sit smukke anglikanske Udseende, sin livfulde, indtrængende, veltalende Fremstillingsevne, sin saa kultiverede Fremtræden, sin bestandige Oplagthed og sin fængslende Elskværdighed, hørte han til de Lærere, som indgød os ganske særlig Sympati, og det saameget mere, som han øjensynlig selv tog sit Lærerkald ret con amore.

Vor Lærer i Fødselsvidenskab var Professor St a d

feldt. Skønt han altid Mand og Mand imellem kun omtaltes som »Fatter«, vel sagtens paa Grund af sit hele faderlige Talesæt, var han dog ret ærefrygtindgydende, og hans Ros og Dadel gjorde ganske særligt Indtryk. Han kunde være grumme satirisk og lagde til Tider ikke Fingrene imellem, naar det ikke gik, som det skulde under Øvelserne paa Fantomet (Dukken), men kom man ham paa nærmere Hold, var han i Virkeligheden let at komme ud af det med, og kunde man sine Ting, blev han ligefrem god imod En. Man kom derfor hurtigt til at holde af denne lange, tynde, noget tørre Person med samt hans altid flagrende, graa Frakkeskøder, hans tilsyneladende Barskhed til Trods. Jeg personlig mindes ham med særlig Venlighed, dels fordi han ved Examensbordet behandlede mig meget nænsomt, og dels fordi han engang, da jeg lige efter Examen gennemgik det obligate Maanedskursus paa Fødselsstiftelsen (dengang var vi indlogerede i den saakaldte »Sump« i den gamle Gaard i Amaliegade) trøstede mig paa sand »faderlig« Vis. En Barselskvinde, som særlig var betroet til min Omhu, fik nemlig Feber, og det var jeg meget bedrøvet over, fordi jeg vidste, at »Fatter« ikke kunde lide det og let kunde komme med bebrejdende Ord. Men i Stedet for disse, klappede han mig paa mit sorrigfulde Hoved, sagde nogle trøstende Ord og endte med at sige: »Bliv altid ved at være lige saa interesseret for Deres Patienter, som De er for denne, og jeg tør spaa Dem en stor Praxis.«

Endnu en Lærer maa jeg omtale, fordi han vel nok var den genialeste Mand i det ganske Fakultet, nemlig vor Lærer i patologisk Anatomi, Professor Carl Lange. Han var imidlertid ikke særlig dragende som Lærer; det var saa øjensynligt, at det ikke interesserede ham synderligt at skulle undervise noget saa inferiørt

som Studenter. Lige saa levende og fængslende han blev, naar han fik Pen i Haand, lige saa tør og kedelig var han i sit mundtlige Foredrag. Skønt kølig og ligesom fjern var han dog altid meget elskværdig, og da Professor Reisz engang paa Sektionsstuen paa sin teatraliske Maade præsenterede mig, som tilfældigvis stod nærmest, for Lange som »Holdets Støtte«, nikkede Lange med sit mægtige, knudrede, skaldede Hoved uden at se op (han saa aldrig paa En, men ned paa sine Hænder, som altid »vaskede«, naar de var ledige) fra sit Lig: »Jeg ved det.«

Den sidste Examensdag var vi oppe i 3 mundtlige Fag med ganske korte Mellemløb; det var jo noget anstrengende. Det sidste Fag var mundtlig Kirurgi, og »gamle Saxtorph« var Examinator. Han stod for os som en Levning fra en svunden Tid, skønt han først et Aars Tid i Forvejen var traadt af som Overkirurg paa Frederiks Hospital. Da han var meget tilknapet i Væsen, kort og mut i sin Tale, kom vi ham ikke nærmere ind paa Livet. Som bekendt var han en uforsonlig Tyskerhader, og aldrig nævnede han en Tysker som Opfinder af et Instrument eller en Operationsmetode, ej heller taalte han, at nogen i hans Nærhed gjorde saadant. Alligevel var der en af Kammeraterne, en særlig kvik, hurtig og slagfærdig Fyr, som havde Mod til under Examinationen at stikke en tysk Storkirurg Langenbecks Navn ud. Virkningen: Saxtorph blaanede apoplektisk og blev fuldstændig tungelammet, medens Tilhørerne stivnede. Endelig kom det luftsnappe fra Saxtorph: »Hvad er det for et Navn? Hvem er det? Jeg kender ham ikke.« Men Svaret kom rapt og roligt: »Engländer, Hr. Professor.«

Da Saxtorph var sidste Examinator, blev det ham, som gav os Haandslag efter at have modtaget Lægeløftet af os.

Inden jeg afslutter Studieaarserindringerne maa jeg endelig omtale den store Menneskeven Professor Brandes, der endnu styrede som enevældig Overlæge paa det gamle »Almindelig Hospital« i Amaliegade, da jeg Aaret før Examen fik Lov til at gøre nogle Maaneders Kandidattjeneste ude paa den ærværdige Lemmestiftelse med tilhørende Sygeafdeling. »Gamle Brandes« var han unægtelig, selv om han sikkert gjorde et ældre Indtryk, end der vistnok tilkom ham. Det var i Sandhed en elskelig Mand. Han nød at være omgivet af Unge, og med største Beredvillighed stillede han det store og højst lærerige Materiale af kroniske Syge til vor Disposition. Maaske var han ikke ganske fulgt med Tiden, men han vidste godt nok Besked om alle Patientterne, og han var altid parat til at belære og vejlede os. Han var ikke blot den gode Læge, men tillige den kærlige Far for disse Livets Stedbørn; skønt mange jo ofte laa Rækker af Aar paa Sygestuerne, var han dog aldrig træt af at spøge med dem, forkæle dem og holde Livsløgnen oppe hos dem. Han var altid sjælmunter, altid mildt dømmende. Han gik ikke, men nussede Stuegang, iført en gammel, brunlig, slobroklignende Hjemmefrakke. Lille og kroget, med nogle dejlige brune Øjne, der lyste af Godhed, med hurtige Bevægelser, trods sin noget slæbende Gang, af og til med et lille koket Dryp fra den krogede Næse, betragtet af sine Undersaatter mere som et højere Væsen end blot og bart som Overlægen. Var nogen særlig sløj og havde ondt ved at faa »Lemmemaden« ned, lod han bringe Suppe eller Høne fra sit eget Ungkarlehjem. Den første Gang han saa mig, omfavnede han mig og kyssede mig paa Kinden, da jeg fik fortalt ham, hvis Sønsøn jeg var; han havde nemlig som ung Læge, fortalte han mig senere, næret varm Beundring for min Farmor,

»Verdens dejligste Dame«, som han kaldte hende. Naturligvis blev jeg alene af den Grund straks betragtet mere som en Søn end som en Assistent. Det var umuligt ikke at holde af ham og at se op til ham, men derfor kunde Ens unge Øjne jo nok alligevel tidt finde ham meget pudsigt. Saaledes elskede han f. Eks at experimentere med ny Medicin, og i den Periode han prøvede et nyt Medikament, fik saa gerne alle Patienterne det, ligegyldigt hvad de saa end fejlede. Tidt refuserede en Patient, fordi Stoffet smagte infamt. Men hvad gjorde saa Professoren. Han puttede som Lokkedue en snavset Femøre ned paa Bunden af Medicinglasset, og — den Fristelse modstod ingen! Engang havde han forelsket sig i Salmiakspiritus som Afrusningsmiddel, og han havde derfor udstedt universel Ordre til, at hvert Lem, som mødte hjem paa Friaften med en Rus — og det gjorde saa godt som alle — skulde have 8—10 Draaber Salmiakspiritus i lidt Vand. Virkningen var da ogsaa kraftig og probat. Kun var der den kedelige Aber derved, at Lemmerne ikke følte Spor af Taknemmelighed for Hjælpen. Sluttelig indgik de da ogsaa med en Adresse til Professoren, hvori de bebrejdende foreholdt ham det urigtige i at berøve dem den Rus, som de dog i ærlig Kamp havde erhvervet sig. De frabad sig derfor ærbødigst, at Kuren fortsattes. Gamle Brandes var selv den første til at more sig kostelig over Adressen, og han sagde til os: »Egentlig har de Mennesker jo Ret,« hvorefter Ordren inddroges. En Dag, jeg havde Vagt, kom et Lem hjem fra et lille Feriebesøg i Helsingør. I denne By var der just i de Dage en lille Koppeepidemi. Ha, tænkte jeg nu, her er en Lejlighed til at gøre dig vigtig og indynde dig hos Meesteren. Jeg traf derfor straks Dispositioner til at isolere det arme, intetanende Lem »for eventuel Smittefares

Skyld«. Næste Morgen aflagde jeg saa en pompøs Beretning, som stillede mig selv i behørig flatterende Belysning; men nu kom mit Clou. Jeg mindedes nemlig fra et Besøg med Professoren i Lemmeafdelingen, at han havde præsenteret mig for en meget gammel, forlængst afskediget Stuekone paa Frederiks Hospital med den Tilføjeelse, at hun havde været særlig skattet, fordi hun havde saa fin en Lugtesans, at hun havde kunnet lugte Kopperne, før de slog udl! Med dette in mente foreslog jeg nu Brandes at lade Damen hente, for at hun saa kunde benytte Manden. Det var rigtig noget for Brandes' fantasifulde Behandlingsæt. Damen blev sporenstregs hentet og straks sluppet løs paa sit Offer. Der udspandt sig nu en fuldstændig macbethsk Heksedansscene, idet den højt bærede, umaadelig hæslige, meget bedagede Dame med udspilede Næsebor dansede Snusedans omkring den mistænkelige. Tilslidst afgav hun saa sit Votum: »Lugtfri Koppefri,« hvorefter begge allernaadigst blev sat i Frihed — men Brandes komplimenterede mig varmt for min Omtanke. Jeg skal endnu kun tilføje, at da en Patient derude en Gang vilde sige noget rigtig pænt til mig, sagde hun: »De er næsten lige saa god som Professoren.« »Næsten« — højere kunde ingen dødelig naa! Da jeg omsider tog Afsked med min gamle Ven, fældede han Taarer og gav mig sin Velsignelse med paa Vejen.

Jeg saa ham aldrig siden.

Den 22. Juni 1886 var jeg saa endelig Læge. Spændingen var udløst, den som egentlig havde været i 19 samfulde Aar, lige fra den Dag, jeg ved min Fars Haand, 5 Aar gammel, gik til Skole for første Gang. 17 Examinere, 17 Hurdler havde jeg maattet passere og nu — endelig! Ingen Examinere mere. Og dog husker jeg, var der en Stemme inden i mig, der straks dukkede frem og hviskede sagte: »Ja vel, men — Doktorgraden!« Og denne

Stemme tav aldrig, bogstavelig aldrig, før jeg havde faaet min Doktordisputats fra Haanden. »Examen,« sagde Stemmen, »kan man ikke undgaa at tage, naar man, pacet frem af Kammeraterne, bare passer sine Lektier: men Disputatsen: den skal du selv alene være Mester for!« Og hvem vidste, om man nu ogsaa duede til det! Denne Stemme kastede altid en let Skygge over mine ellers saa prægtige Kandidataar.

Examinerne havde ikke voldt mig større Besvær; for jeg undgik Examensfeber, da jeg altid under Examinationen blev baaren oppe af den Forestilling, at Examensprøven var en Kamp mellem Professoren og mig, om hvem der bedst kunde skjule sin Uvidenhed, og i den Kamp maatte jeg vel paa Forhaand antages at være sikker Vinder.

SOM en behagelig Afslutning paa Volontørtiden kom min første Udenlandsrejse. Det var i Sommeren 1882; jeg var paa det Tidspunkt 21-aarig medicinsk Volontør paa Kommunehospitalets Sektionsstue, der end ikke drømte om at kunne komme paa Langfart. I de Tider hørte det til de større Sjældenheder at komme ud at rejse som Student; det havde vi ikke Raad til; men en Ven og Fætter af mig havde været saa elskværdig at tage Filosofikum med Udmærkelse, og i den Anledning havde han af den stolte og til alt Held ogsaa velhavende Fader ikke blot faaet forærende en Rejse til Berlin, Sachsisch Schweitz og Harzen, men ogsaa faaet Lov til at invitere mig med. Det kan nok være, at jeg var henrykt og det saa meget mere som en fælles Onkel og meget livsglad Karl absolut vilde med som »Der Dritte im Bunde«. Rejsens første Maal var selvsagt Berlin, og vi oplevede, hvad vel Tusinder og Tusinder af andre unge Mennesker har oplevet, der ligesom vi har været i Besiddelse af et godt Humør, en vaagen Interesse for Kunst og Teater og endelig en ikke altfor svulmende Pengepung; men denne Rejse er bleven særlig uforglemmelig for mig, fordi den nær med det samme havde faaet en brat Ende paa Grund af en Begivenhed, som lige straks gjorde et tilintetgørende Indtryk paa mig. Vi var i »Altes Museum«, som nu ikke eksisterer mere, men er blevet afløst af »Kaiser Friedrich Museum«. I det gamle Museum var der lige indenfor i Hallen en stor Rotunde, som var beklædt med Kartonger efter Raphaels Stanzer. Da det var første Gang, jeg var ude for fremmed Kunst, skulde jeg rigtig til at give Kunstnyderen, og med kikkertdannet Haand tog jeg sagkyndigt Billederne i Øjesyn, alt medens jeg selvforglemmende trak mig længere og længere tilbage for rigtig at faa Billederne paa Afstand og for rigtig at nyde. Pludselig lyder saa bag

mig et frygteligt Brag, og brat brydes mit Kunstsværmeri. Lynsnart vender jeg mig om, og oh Rædsel, se, der ligger, pladask, paa Gulvet tvende mandshøje Jernkandelabre knækket tværsover! Forbundne ved en Snor havde de delt Midten af Rummet, og jeg var nu i min tilbageskridende Kunstbegejstring gaaet imod denne Snor og havde derved væltet de 2 Kandelabre. .

Min Onkel og min Fætter gjorde sig usynlige i selv samme Øjeblik, som en uniformeret Opsynsmand fo'r løs paa mig, der straks var bleven Genstand for almindelig og ikke smigrende Opmærksomhed. Med preussisk Bulbideragtighed greb han mig i Skulderen og ruskede mig som en Misdæder, idet han med Preusser snærrer udstødte: »Warum haben Sie das gethan?« Og jeg, der var mere død end levende af Sorg og Rædsel, glemmer pludselig alt mit Tyske og giver mig til at stamme løs paa Dansk; men herudover geraader Preussermanden i fuldstændigt Raseri, og, idet han haler mig efter sig, bogstavelig slæber han mig saa igennem en Række Gange, op og ned ad Trapper og langs underjordiske Gallerier, indtil vi havner nede i en Kælder udenfor en Dør, paa hvis matte Vinduesrude staar malet med store, sorte Bogstaver: Bauinspektor. Ind tumler vi og hen til en Skranke, som spærrer til en beskægget og bebrillet ægte Germaner af typisk Professortype. Her beretter den ophidsede Opsynsmand paa sit Berliner tysk, og derefter beretter jeg paa et mangelfuldt Tysk med graadkvalt Stemme og rystende af Skræk om min Kunstbegejstring, om, hvorledes den havde hidført Katastrofen, og jeg siger sluttelig, idet jeg krammer min sørgelig magre Portemonnaie, at jeg selvfølgelig er villig til at erstatte! Samtidig ser jeg i Aanden, hvorledes jeg maa rejse ene tilbage til København, da jeg er aldeles sikker paa, at Bøden vil blive saa stor, at den vil

sluge min Part af Rejseudgifterne, og vi stod netop i Begreb med at skulle forlade Berlin om en Timestid. »Bauinspektoren« ser nu paa mig gennem sine Brillerglas med et sønderknusende Blik og tier, tier, vedbliver at tie, indtil han pludselig med buldrende Stemme udslynger: »Ja, gewiss müssen Sie es ersetzen.« Atter en lang, en forfærdelig lang Pavse, og saa næsten brøler han: »Eine Mark,« klapper mig faderligt paa Skulderen og siger pludselig med et venligt Smil: »Adieu, und glückliche Reise.« Det kan nok være, at jeg straaledede og sprang lettet afsted; jeg naaede lige akkurat at træffe mine Rejsesæfæller paa Banegaarden og komme af Sted til Dresden.

Vor saa at sige første Vandring her gjaldt Malerisamlingen. Endnu staar det for mig med samme Tydelighed som en Gaarsdagsoplevelse det Indtryk af næsten overjordisk Ærefrygt, som greb mig, da jeg første Gang stedtes til Audiens hos den sextinske Madonna. Jeg véd aldrig, at Synet af noget Kunstværk senere har grebet mig blot tilnærmelsesvis saa intenst, for det var jo det første af de Mesterværker, som jeg allerede fra Barndommen af havde lært at beundre, der her mødte mit opladte Sind. I et bevæget Brev, som jeg dengang skrev hjem til min Mor, og som jeg fornylig har genfundet, staar der: Ærbødigt traadte Folk ind i den Stue, hun bærede med sin Skønhed, hun ganske alene; stille listede man sig hen paa sin Plads og i beundrende Ærbødighed og dybeste Tavshed nød man det menneskeligt guddommelige!

Til Dresden, som jeg adskillige Gange senere har besøgt, knytter der sig imidlertid et andet Minde, som altid præsenterer sig i min Erindring, hver Gang Navnet Dresden nævnes. Dog, da optraadte jeg ikke som Turist men som Læge. Jeg var nemlig rejst ud for at skulle rive en

ung Svensker, en ægte Fars Søn, ud af en foretagsom Kvindes Klør. Jeg traf ham saamænd rent ud sagt i Seng med Damen, da jeg ganske uanmeldt aflagde ham Visit tidlig paa Dagen, og Parrets Forførelse var af gribende Virkning, ja, Damen tabte til den Grad Hovedet, at hun forlod sin sikre Borg — Sengen — for i et Minimum af et Hylster hylende at fare ind i et andet Værelse. Og dermed beseglede hun sin Skæbne, thi jeg havde uden Sværdslag opnaaet det, som jeg troede vilde koste mig mange og svare Vanskeligheder — at faa de to allierede Magter skilt ad! Vips en, to, tre laasede jeg hende nu inde, og den slukørede unge Herre var saarystet af Begivenhedernes hastige Udvikling, at han uden Protest forlod sit Venusbjerg og slukørede af med mig. Til Belønning fik Drengbarnet en fin Middag og Champagne. I let beruset Tilstand puttede jeg ham, saa snart jeg kunde, ind i en Sovevogn for hjemadgaende, og da han vaagnede, var han langt borte fra sin lune Dobbeltseng. Hvorledes Damen slap ud af sit Fangenskab, og hvad der senere hændte hende, fik jeg aldrig at vide; men — en Dag flere Aar efter blev jeg som Læge kaldt over til et Hotel paa Vesterbro til en syg og sengeliggende Artistinde, og da jeg kommer ind, hvem gensér jeg, i lyserødt Silkenegligé — Damen fra Dresden der under et flot Verdensnavn optraadte som Sang-Danserinde paa en af Varietéerne. Hendes Rædsel ved at gense mig, endda hun kun havde haft Lejlighed til at indprente sig mine Træk i flygtige Minutter, var vidunderlig. Men senere Tidens Oplevelser havde øjensynlig udslettet hendes Vrede, og hun fandt sig hurtig til Rette med Lægen. Resultatet af vore Forhandlinger blev, at jeg fik hende til at indlægge sig paa et herværende katholsk Hospital, hvor en af mine gode Venner var Overlæge. Dog allerede den næste Dag ringer han

mig altereret op i Telefonen og siger: »Hvad har Du gjort? Hvem har Du dog sendt os? Nonnerne flygter forfærdet ved Synet af det lyserøde Silkenegligé!« — men hermed er Damens Saga ude for mit Vedkommende.

Fra Dresden foretog vi saa den obligate Tur gennem hele S a c h s i s k S c h w e i z til Herrnskretchen i Böhmen for tilsidst at vende tilbage pr. Damper ad Floden til det yndige S c h a n d a u. Dengang, som ved et Besøg 25 Aar senere, slog det mig, hvor grimme de sachsiske og hvor skønne de bøhmiske Kvinder var. I samme Nu man overskrider Grænsen, forvandler Typen sig fra grim og ugratiøs til skøn og yndefuld.

Paa vor Fodvandring fra Bastsj til Prebischthor stødte vi stadig ved Udsigtssteder paa en ældre, graanet Adjunkt fra en mindre jysk Provinsby, som rejste med sin gamle Fader, hvem han ligervis en anden Æneas havde ført med sig, for at den 70-aarige dog én Gang skulde opleve at komme udenfor Danmarks Grænser. Slige Folk er naturligvis højst agtværdige, men de er jo ikke morsomme, og min kære Onkel og dito Fætter stak derfor saa godt som altid af, saa saare de saa dem tone frem i Landskabet; men mit Medicinerhjærte var mere følsomt, og derfor kom jeg ogsaa til at opleve følgende. Vi havde overnattet i Prebischthor, og i den tidlige Morgen var jeg alene gaaet ud i Solopgangstimen for at nyde den skønne Sommerdags Begyndelse i idyllisk Ensomhed. Jeg var det eneste levende Væsen paa dette Sted i den skønne Morgen — da, oh Skræk, dukker frem af Taagen Adjunktens Skikkelse, og i mit fromme Medicinersind udstøder jeg: »Saa til Helvede! Er han nu der igen, det Bæst?« Han gaar hen til mig med sine ene Haand gemt inde paa Brystet under Frakken, og ligbleg og med skælvende Stemme fremstammer han: »Jeg har en Bøn til Dem, men jeg generer mig ved at komme frem

med den.« »Oh Ve,« tænker jeg straks, »han vil laane Penge.« Og fuld af ængstelig Spænding siger jeg, knude min stedse meget magre Pung: »Aah jo, kom De bare frem med Bønnen.« Med sin stadig rystende Stemme fremhækker han saa: »Jo ser De, jeg har lovet mig selv, da jeg tog hjemmefra, at jeg paa det smukkeste Sted af min Rejse sammen med det mest sympatiske Menneske, jeg traf, vilde drikke Danmarks Skaal, og« — idet han trækker en Flaske Rüdesheimer frem fra under Frakken — »denne Flaske her har jeg til dette Øjemed taget med mig hjemme fra Danmark. Nu synes jeg, at Øjeblikket er kommet, og jeg foreslaar derfor, at vi to alene drikker Danmarks Skaal her i denne skønne Sommermorgen paa dette skønne Sted.« Danmarks Skaal Kl. 6 om Morgen! I Prebischthor! I tysk Vin, som endda var medbragt fra Danmark! Jeg drak selvfølgelig lettet Danmarks Skaal med ham, og jeg tilstaar, at jeg trods alt blev patriotisk greben og havde Taarer i Øjnene, men samtidig sagde jeg dog til mig selv: »Nu vil du aldrig mere have noget at gøre med ham,« hvorpaa jeg flygtede ind i Taagen for aldrig at gense ham siden.

Det turde være en gammel Kendsgærning, at man intetsteds føler saa varmt for sit Fædreland, som naar man er borte fra det, og Mødet med den patriotiske Adjunkt faar mig til at mindes en langt senere Lejlighed, hvor jeg følte en varm Glæde over at være dansk, blot fordi en Fremmed overfor mig udtalte sin Kærlighed til Danmark. Scenen er i Weimar, i den berømte Park. Jeg havde sat mig hen paa en skyggefuld Bænk for rigtig at drømme om Goethe, hvis tarvelige Landhus jeg lige havde aflagt et stemningsfuldt Besøg. Medens jeg sidder der, fortabt i Goethe-Tanker, sætter en Dame sig ned ved Siden af mig og begynder at konversere mig. Det var Typen paa en ægte tysk Provinsdame af Middelklasse og Middelalder, en Dame med et venligt Ansigt

og et Par rare, graablaa Øjne. Vi havde ikke talt længe sammen, før vi var langt inde i en Passiar om Schiller, Goethe, Lisst og de andre store Aander, hvis Minde Weimar saa pietetsfuldt værner om; men pludselig siger hun: »Skønt De taler godt tysk, kan jeg dog høre, at De ikke er indfødt Tysker. Men hvor er De saa fra?« Da jeg saa fortalte hende, at jeg var dansk, sagde hun bevæget: »Aah, lykkelige De, som bor i det dejlige Danmark.« »Hvad,« udbrød jeg overrasket, »har De været i Danmark?« »Nej,« sagde hun sukkende, »desværre har jeg aldrig været i Danmark.« »Hvor kender De det da fra?« »Jeg kender det kun igennem Deres store Digter Hans Christian Andersen; det er ham, som har lært mig at elske det. Ja,« føjede hun til, »det er mine Drømmes Land,« og i den Samtale om H. C. Andersen, der nu udspandt sig imellem os, røbede hun virkelig et saa indgaaende Kendskab, ikke blot til hans Æventyr, men ogsaa til hans Digte, at jeg ærlig talt blev beskæmmet. Paa Grund af hendes dybe Veneration for den gamle Digter følte hun, sagde hun lidt senere, ogsaa en stærk Tillid til mig, hans Landsmand, og hun bad derfor om Tilladelse til at maatte tale rigtig fortroligt med mig om sine egne private Bekymringer. Nu fulgte der saa en lang Beretning om hendes Sorger som Enke og hendes Bekymringer for en Søn, der ikke vilde make ret, men det er der jo ingen Grund til hér at dvæle ved.

Der var forresten en anden Gang, hvor man ikke kunde høre paa mit Tysk, at jeg var Udlænding; i hvert Fald blev jeg da antaget for indfødt Tysker. Det var i Schweiz, i Lugano. Jeg rejste med en Onkel, og vi besteg San Salvador, for dengang var der ingen Tandhjulbane. Naa, medens vi er i Færd med Opstigningen, møder vi et ganske ungt, tilsyneladende nygift Par, der var for nedadgaaende. Idet vi krydser hverandre, sender

den unge nydelige Frue mig et saa glødende, stærkt beundrende Blik, at jeg er lige ved at stejle af Overraskelse, ja selv min Onkel blev ganske imponeret af min supponerede Hjærteknuserevne. Jeg vilde imidlertid næppe have husket dette Intermezzo, hvis ikke Skæbnen havde medført, at jeg, da jeg om Aftenen sætter mig til table d'hote (dengang spiste man kun ved Fællesbord), kom til at sidde ved Siden af — ja, naturligvis hvem anden end den unge, nygifte Frue. Selvfølgelig kom vi straks i munter Passiar, og jeg fik hurtigt ud af hende, at hun var fra Sydtyskland og — ganske rigtigt — paa Bryllupsrejse. Unægtelig var jeg nu saadømmelig, at det frydede mig, at jo livligere hun underholdt mig, jo mere utilfreds saa Ægtemagen ud. Pludselig spørger jeg hende saa, efter min Mening som den naturligste Ting af Verden, om hendes Navn, og saa siger hun ganske overrasket: »Men det véd De da godt.« »Gør jeg,« siger jeg, »hvor skulde jeg dog vide det fra?« »Hvad,« siger hun, himmelfalden af Forbavselse, »er De da ikke Dr. X. fra München?« »Nej,« siger jeg mindst lige saa forbløffet, »det er jeg ikke, jeg er Dr. J. fra København.« Saa kom der et Udbrud af Munterhed, der nær aldrig var standset; men endelig fortæller hun, at hun havde troet, da hun mødte mig paa Bjerget og fremdeles ogsaa nu under vor Samtale, at jeg var den omtalte Dr. X., og saa meget forstod jeg da, at hun havde drevet en kraftig Flirt med Dr. X. en enkelt Balnat, og nu troede hun virkelig, at jeg var ham, saa meget lignede jeg ham, baade af Udseende og af Stemme. Resultatet blev, at Hr. Gemalen atter genvandt sit glade Bryllupsrejsehumør og desaarsag gav Champagne, medens jeg, der jo nu var berøvet enhver Illusion med Hensyn til min Donjuanisme, pænt maatte kvittere med en Skaal for Brudeparret.

Jeg er ogsaa en anden Gang i Livet blevet taget for Tysker, og af den Grund blev der tiltænkt mig en særlig Æresbevisning. Det var i Hamburg sammen med en god Ven, der er særlig interesseret i Antikviteter, at jeg afslagde et Besøg i Byens dengang største Antikvitethandel, et helt, mægtigt Hus, som var fyldt fra Kælder til Kvist med de kosteligste Kunstskatte. Manden, der ejede alle Herlighederne, hed Hecht. Jeg ser endnu for mig hans brune, kloge Øjne; det var Øjne, der straks var i Stand til at taksere sin Mand, og han opdagede da ogsaa hurtigt, at min Ven hørte til den Gruppe Kendere, der nok vil se, men intet vil købe; men han saa ogsaa straks, at han havde at gøre med pæne Folk, for han overlod min Ven sine Nøgler og sagde til ham, at han kunde selv gaa rundt og se paa, hvad han vilde. Selv satte han sig hyggeligt tilrette sammen med mig, idet han med et ubeskriveligt, menneskeviist Smil sagde: »Er will ja doch nur sehen und nichts kaufen!« Vi sad snart i en fortrolig Passiar om alt og intet, og han lod mig forstaa, at han antog mig for Kunstner, indtil jeg fik præsenteret mig. Pludselig glimter det op i hans vagtsomme Øjne, og, medens han fikserer mig skarpt, siger han med Omslag til forretningsmæssig Iver i Stemmen: »Kunde De ikke ønske at gifte Dem, Hr. Professor, for i saa Fald kan jeg, med det Ydre De har, med Deres Titel, Deres Position og Deres Intelligens skaffe Dem en Dame af udmærket Kvalitet og med mindst en Million i Medgift.« Hvortil jeg smilende riposterede: »Og jeg, som troede, De kun handlede med Antikviteter!« Mit Svar morede ham, men afficerede ham iøvrig ikke det mindste; han lo bare og lod saa sende Bud efter sin Datter, en nydelig Jødepige af Jessicatypen, som bragte en Bakke med Vin og Smaakager. Uden at min »Hr. Svingerpapa in spe« sagde det rent ud, forstod jeg dog straks,

at Frøknen var den unge Dame med Millionmedgiften, og skønt jeg ligesom min Ven kun ønskede at se og ikke købe, maatte jeg dog i mit stille Sind indrømme, at hun var alt andet end antik og meget tiltalende. Der fandt imidlertid ingen Handel Sted, men vi skiltes desuagtet som de bedste Venner af Verden.

VI var vel ialt en Snes Stykker, hvoraf de fleste var mine Jævnaaldrende og Medstuderende, 5: vi var 3 Aar fra »Kantussen« og et Aar før »første Del«, medens kun et Par Stykker var nybagte medicinske Kandidater.

Jeg glædede mig til alle de Eventyr, som jeg drømte skulde komme i de følgende 10 Uger. Mine militære Pligter havde jeg ikke skænket en Tanke.

Den 19. Juli 1884 trak jeg i Uniformen, spændte den kokette lille Dolk om Lænd og Armbindet med det røde Kors om venstre Overarm. Nu var jeg Rekrut og Underlæge i den danske Hær med Bopæl i Kastelet.

Men allerede den første Dag hændte der noget stygt: Vi blev nemlig straks sat til at pudse vore Støvler, og da Resultatet var miserabelt, fik vi Ordre til at pudse om igen af den kære Hr. Løjtnant, som var Skolens Chef. Jeg svor ham fra den Stund »evigt Had«, og jeg tænkte altid med Ulyst paa ham gennem Aarene; men Skæbnen vilde, at han senere — og da var han naaet op til at være General — maatte søge Hjælp hos mig som Læge, og — hvad blev der saa af »Hadet«? Livets strænge Alvor kvalte øjeblikkelig Vaudeville-erindringerne. Han er nu længst død, men den Gang var han en stram Løjtnant, der skulde befæste sin Karrière ved at optræde med Nidkærhed og militær Vigtighed som Skoleleder, hans første selvstændige Hverv. Et andet Uslag af »Vigtighed« var, at han forbød os at gøre Honnør paa sædvanlig Vis paa denne vor første Dag, for det var jo for meget at tro,

at noget saa civilt som en medicinsk Student skulde kunne lære en saa overordentlig sammensat Bevægelse som at føre Haanden til Huen i Løbet af en hel Time. Det blev os strængt paalagt kun at hilse ved, at lægge Tommelfingrene ned ad Buksesømmen, dreje Hovedet til Siden og se stift paa Rangspersonen, medens vi passerede forbi. Da jeg derfor senere paa Eftermiddagen bevægede mig til Fods igennem Jægersborg Allé, kom jeg ud for en stor, guldgalloneret, ordensbehængt Herre, og i Overensstemmelse med det mig givne Paabud glojede jeg da paa ham med al den Energi, som jeg evnede at lægge i mine lorgnetdækkede Øjne. Resultatet blev imidlertid det ganske uventede, at Guldsnoremanden i Stedet for genhilsende at gaa uanfægtet videre, vendte sig om efter mig og sagde med stærk Stemme: »Underlæge, kom her hen!« Jeg ilede hen imod den imposante Mand og, da jeg intet ondt anede, smilede jeg ham venlig i Møde. Stemmen fortsatte med barsk Tonefald: »Hvorfor hilser De ikke?« Jeg: »Hilste jeg ikke? Ih, jo, jeg hilste skam!« Stemmen meget streng: »Er De fræk?« »Nej,« svarede jeg en Kende mere mygt i Tonen, for jeg kom jo pludselig i Tanker om, at jeg var Militær og Menig, »men«, og jeg fortalte ham, hvad man angaaende Hilsemaaden havde paabudt mig samme Dags Formiddag. Da lo den strenge Herre hjertelig, forestillede sig som Kommandør Jacobson, Kongens Yachtkapitajn (den senere Admiral), og klappede mig venligt paa Skulderen.

Hilsepligten voldte mig imidlertid senere mange Bekymringer, for jeg er fuldstændig mørkeblind, og jeg gik derfor i en evig Skræk for at overse en Officer i Tusmørketiden, men det kom jeg sluttelig uden om ved altid paa Gaden at placere mig bag en menig Soldat; naar han saa hilste, hilste ogsaa jeg, ligegyldigt, om det var

paa militære eller civile Personer. Senere hen, da vi Underlæger efter de 14 Dages Rekrutskole naaede frem til, skønt stadig Værnepligtige, at have Korporalsrang, skulde de Menige hilse paa os; men ogsaa det forekom mig altid at være saa besværligt at passe paa, at jeg som Regel foretrak at komme de hilsepligtige i Forkøbet ved at hilse først. Dog ogsaa dette bragte mig til sidst i Fedtefadet, for en Dag kaldte Løjtnanten mig frem og røflede mig derfor; en Officer, som havde bemærket det, havde meldt mig for det. Ja, Løjtnanten brugte endda det forfærdelige Ord »Subordination« og føjede endog den bitre Bemærkning til, at jeg ikke egnede mig for Militærlivet. Derom var der nu sikkert ingen Uenighed mellem os. De første 14 Dage gik med Rekrutskole og Gymnastik, ja endog med Udflugter til Fælleden, hvor vi marcherede og galoperede som andre Rekrutter efter at have løbet en Slags mild Spidsrod gennem Byens Gader. Legemsøvelser har nu altid, lige fra jeg gik i Forberedelsesskole, voldt mig et rent ud sjæleligt Ubehag, og da jeg forstod, at det virkelig skulde være Alvor med vor Gymnastik, maa jeg med Skam bekende, at jeg allerede efter faa Dages Forløb fandt paa at simulere en Muskelsprængning i min højre Skuldermuskel for at frigøre mig for Øvelserne. Det opnaaede jeg ogsaa øjeblikkelig, takket være en umistænksom, rar gammel Korpslæge, men man aner næppe, hvor besværligt det i Virkeligheden er at skulle gaa og passe paa en Skulder, der slet ikke maa bevæge sig, skønt den har den allerstørste Lyst dertil.

Rekrutskolen og dermed Opholdet i Kastellet afsluttedes med, at vi to og to skulde vaske et Gulv i de forskellige Lokaler, vi havde benyttet. Min Partner og jeg var begge to mere end upraktiske til alle slige Gøremaal, og vi gjorde da straks det, som lige i Forvejen var

blevet os strengelig forbudt af den strenge Hr. Løjtnant: vi tilkaldte kvindelig Hjælp i Skikkelse af en Vasker-kone, der stod nede i Gaarden, efter at vi paa passende Maade havde sikret os den vagthavende, altid imødekommende Underofficers Uopmærksomhed; og da hændte det, som jeg saa tidt med Glæde har tænkt tilbage paa, naar man taler om, at Retfærdigheden altid tilsidst sker Fyldest, da hændte det, at min Partner og jeg, vi to alene, fik Ros af Hr. Løjtnanten, da han senere paa Dagen inspicerede, for vor fine Gulvvask, medens de andre Par, som møjsommelig og hæderlig havde skrubbet deres Gulve i deres Ansigts Sved, maatte vaske om. Jeg tror for Resten nok, vi fik Klø af de andre bag efter.

Dagen efter flyttede vi ind i et Par Døckerske Filtelte paa Militærsygehuset i Rigersgade, og nu blev vi fra Rekrutter forvandlede til rigtige Underlæger, hvis væsentligste Pligt var at deltage i Lægegerningen; men det forhindrede os ikke i at begaa de barnagtigste Drengegreger, saasom om Natten at lette Taget af Teltene og tømme fyldte Vandspande ned i de uskyldig sovendes vægstillede Senge, eller ved Hjælp af Vandslanger gennem Nøglehullerne at sætte Stuen under Vand, eller hitte paa noget saa rædsomt, som at komme Kløpulver i Sengene, hvis Bundfjæle i Forvejen var løsnet o. l. Da man altid selv risikerede den samme Behandling næste Nat, opkom aldrig Vrede, men kun Munterhed. Ofte udeblev en af os om Aftenen, selv om han ikke havde faaet det paabudte Nattegn. Der var En, som jævnligt følte Længsel efter en Veninde ude paa Strandvejen, og som havde haft Held med at bestikke Portneren, en iøvrig meget frygtet og ondsindet Cerberus af en holstensk Underofficer. Han slap hver Nat uset bort paa følgende Maade: Naar Underlægen gik ud ad Porten, der om

Aftenen var laaset, kommanderede han til denaarvaagne Cerberus, der straks havde drejet Ryggen til: »Se til højrel« og Cerberus saa da til højre, samtidig med at hans venstre Haand drejede ud til venstre, paa hvilken Side Underlægen passerede udefter; i den venstre Haand faldt saa en Krone, og Cerberus kunde nu, hvis nogen skulde gøre Ophævelser, sværge paa, at han aldrig havde set, at den Paagældende var gaaet ud af Porten.

Medens vi opholdt os paa Sygehuset, fandt den berømte Verdenslægekongres Sted i København. Skønt Løjtnanten nødig vilde gaa med dertil, fik vi dog udvirket, at Undervisningstimerne blev suspenderet, saa længe Kongressen varede. Værnepligtige fritoges for deres Pligter! Løjtnanten blev fuldstændig perpleks ved en saadan Tanke! Men han gav sig dog, da vi jo blot indvendte, at vi dog nærmest var en Slags Amfibier blandt de Værnepligtige, for vi havde jo kun 10 Ugers Militærtjeneste og Korporalsrang. Vi fik nu Lejlighed til at deltage i Kongressens Møder, og jeg kom derved til at overvære det uforglemmelige Møde, i hvilket den uødelige franske Forsker Pasteur meddelte sine da saa epokegørende Resultater vedrørende Hundegalskabens Helbredelse og Udryddelse.

Vi afsluttede vort Sygehusophold med en Examen, der havde den Mærkelighed frem for alle andre Examineringer, at man bestod den, selv om man ikke aabnede Munden under hele Examinationen, for man skulde bestaa den. Jeg husker, at en af Kammeraterne, en meget spøgefuld Herre, endog ved Examensbordet drev sit Gækkespil. Da han nemlig blev spurgt, hvem der var den øverste Leder af Hæren, udslyngede han gravalvorligt: »Hans Majestæt Kronprinsen«. Kolossal Virkning. Men selv han bestod.

Saa gik Turen for mit Vedkommende til Aarhus. Vi

var fire Underlæger, der blev ekspederet dertil. To af dem er allerede døde; men den Gang førte vi fire det fornøjeligste Ungkarleliv med fælles Husholdning i et lille Afholdshotel. Der blev nemlig straks ved vor Ankomst til Kasernen stillet os Valget mellem at tage Op- hold dør paa Statens Bekostning eller at installere os paa et Hotel for egen Regning. Vi foretrak det sidste, fordi vi da ikke var undergivet Kasernelivets Tvang, hvorunder bl. a. hørte dette ubehagelige, at man skulde være hjemme allerede Klokken 10 Aften, og det smagte os jo ikke, da det var skøn Sensommer.

Vort Arbejde var grumme let. Det bestod blot i at undervise Sundhedstropperne nogle faa Formiddagstimer i Baareøvelser og Forbinding af de »Saarede«. Jeg husker, at en af mine brave Jyder en Gang kom i Forlegenhed, da jeg spurgte ham om, hvad Farve Blodet havde. Længe saa han forskende paa Aarerne paa sin Haands Bagside, og sluttelig kom det med Vægt: Blaa!

Blandt mange Episoder mindes jeg særlig en, som synes mig ualmindelig illustrerende for Forholdet: Militær- Civil. Vi gik daglig i russisk Dampbad og daglig paa et bestemt Klokkeslet, og daglig ankom den kommanderende General, medens vi var i Færd med at tage Tøjet af, og selvfølgelig gjorde vi stram Honnør med Bukseselerne hængende om Bagen, og hver Dag ignorerede han os fuldstændig, naar han gik forbi til sin Afklædningsbaas; men efterhaanden som Klæderne gik af ham, begyndte han at konversere os, og naar vi færdedes i Adamskostyme inde i Damprummet, passiarede han med os ganske som vi var ligestillede Kammerater, og han skulde saa have indgaaende Besked om alle de civile Bedrifter, vi havde øvet i det sidste Døgn. Efterhaanden som hans Paaklædning imidlertid atter skred frem, blev hans Tone køligere og fjernere, til sidst blev han tavs, og naar han

gik, værdigede han os end ikke et Nik, skønt vi paa ny stod opstillet i Geled under stram Honnørgivning. Han er for længst død.

Saa er der ogsaa følgende Hændelse. En af mine Kamerater og jeg hørte en Eftermiddag, medens vi slentrede op og ned og lyttede til Militærmusiken, to unge Damer gaa og tale med hinanden om, hvem der mon kom paa Klubballet i Aften, alt medens de tilkastede os talende Øjekast. Vi opfattede dette som en »Aufforderung zum Tanz« og besluttede os da til ogsaa at gaa paa Klubballet for at gøre de unge Damers Bekendtskab. Hvordan vi fik Adgang, mindes jeg ikke mere, men jeg husker den glade Overraskelse, som det vakte hos de to Damer, da vi, der var let genkendelige paa vore Underlægeuniformer, præsenterede os og takkede for Indbydelsen. At det blev en munter Aften, behøver jeg næppe at fortælle, at der fulgte Skovtur ovenpaa, er en Selvfølge, og mange Aar efter traf jeg min kvindelige Partner igen som en afbleget Frøken i et Selskab i København, men hun erindrede gerne.

I Aarhus boede en meget gammel Tante af min Mor, og da hun havde en ung Plejedatter, kom jeg der ret ofte; men desværre blev jeg en Dag Vidne til, at min gamle Tante afgik ved en brat Død. Da jeg nemlig vendte tilbage til Aarhus efter endt Krigstjeneste, opfyldte jeg mit Løfte til min gamle Tante om at komme op og fortælle hende om mine militære Bedrifter, og medens jeg nu sad der og for at oplive hende fortalte hende, der som sædvanlig tronede paa sin Vinduesforhøjning, smaa elskværdige Skrøner fra mit hæderkransede Krigerliv, gav hun pludselig en Hikkelyd fra sig og segnede med det samme ned fra Stolen og Forhøjningen, ramt af et Hjerteslag, som straks efter medførte Døden. En af mine Skrøner mindes jeg endnu. Den gik ud paa, at jeg, som

under Kongerevyen havde haft til Opgave at indsamle de »Saarede«, pludselig modtog Bud fra Kongen om, at jeg skulde komme hen til Hans Majestæt og aflægge personlig Beretning. Men saa havde jeg svaret — og det var det, som særlig gjorde Indtryk paa min loyale Tante — »Hils H. M. og sig ham, at en Læge forlader ikke sin Post, og hvis H. M. vil tale med mig, maa han komme til mig.« Og Kongen var kommen med hele sin Stab og havde berømmet mig i hele Hærens Paasyn.

Naturligvis følte jeg mig noget skyldbetyngt, selv om jeg vel ikke kunde have Ansvar for min gamle, gode Tantes bratte Endeligt.

Fra Aarhus blev jeg forflyttet til Vejle, som skulde være Hovedsædet for Efteraarets Kantonnement, og her traf jeg sammen med en Underlæge, der senere er vedblevet med at være en af mine bedste Venner, den nuværende Generallæge. Jeg blev straks indkvarteret hos en ung Haandværksmester, der boede sammen med sin 17aarige Søster i en gammel Familieejendom paa Byens Hovedgade. Disse to Mennesker var rørende gode og gæstfri imod mig, og særlig den lille Søster Hanne tog sig baade søsterligt og moderligt af mig. Af hende blev jeg hurtig introduceret i Venindekredsen, der bestod af lutter Haandværksdøtre, en Kreds, som jeg paa det Tidspunkt af mit Liv kun havde ringe Kendskab til. Saa var Tidens Tone, at de unge Piger meget vel inden for Hjemmets Vægge kunde være livlige og holde Fest med os Underlæger; men naar vi en sjælden Gang fik dem overtalt til at gaa med os paa noget dog saa uskyldigt som Byens Strøgskonditori, blev Sammenkomsterne desværre ganske mislykkede, fordi de unge Damer sad og trykkede sig genert sammen, som Svaler paa en Telegraftraad, uden at mæle et Ord, og angst for at blive »set«. Ja, det var den Gang!

Medens jeg var i Vejle, gjorde jeg Tjeneste hos den overordnede Læge i Kantonementet, en noget morgengnaven og pertentlig, men i Virkeligheden yderst elskværdig gammel Herre, og mit Arbejde bestod blot i at stille paa Hotellet om Morgenen for at vække ham og saa for øvrigt finde mig roligt i hans Morgengnavenhed. Lidt efter tog vi saa sammen ud for at finde Dagens Slag, og sluttelig, naar Slaget var endt, fik jeg som hans Følgesvend Lov til at spise Frokost i Selskab med Officere, en stor Gunstbevisning for »En med Korporalsrang«. Det pudsige var imidlertid, at min Overlæge aldeles ikke kunde finde Vej efter Kort, og derfor naaede vi aldrig nogen Dag til Slaget, før det var forbi, og Frokosten alt stod parat. Jeg skal lade usagt, om han handlede med Hensigt eller af uskyldig Uvidenhed. En Dag bad jeg saa om at faa Lov til at maatte udpege Vejen, men Resultatet blev desværre, at der pludselig fra begge Sider kom en Adjudant sprængende i fuld Karriéren hen til vor Vogn for at meddele os, at vi befandt os midt imellem de kæmpende Hære og om et Øjeblik vilde blive skudt ned, hvis vi ikke retirede hurtigst muligt. Saa blev jeg sat fra Bestillingen; men det vigtigste var vel ogsaa at naa Frokosten i rette Tid, og det naaede vi altid.

Da jeg ved min Ankomst til Vejle tjenstlig meldte mig paa Stabskontoret, saa jeg til min glædelige Overraskelse, at den Kaptajn, som skulde modtage mig, var en Mand, som jeg jævnlig havde truffet i det københavnske Selskabsliv. Jeg afgav selvfølgelig som brav Soldat min Melding med stram Honør; men jeg blev unægtelig noget forundret, da han derefter bevarede sin Foresatte's holdning, betragtede mig som en fuldstændig ubekendt Person og behandlede mig du haut en bas som den inferiøre Person, jeg var, endda vi Underlæger jo var vant

til ellers at blive behandlet som Hr. Doktoren, selv om vi ogsaa kun var Studenter. Ikke Antydning af Genkendelse. Nogen Tid efter, da jeg en Dag spaserede med min Overlæge, mødte vi Kaptajnen, der standsede og affabelt smilende hilste paa Overlægen. Denne præsenterede saa »Kollegaen« for Kaptajnen, og da sagde Kaptajnen lige saa affabelt smilende: »Doktoren og jeg er gamle Bekendte.« Men da følte jeg, at Hævnens Time uventet var oprundet for mig. Jeg svarede »koldt« tilbage: »Det maa sikkert bero paa en Fejltagelse, for jeg kender ikke Kaptajnen.« Aah, søde Hævn — som han højst sandsynlig aldeles ikke har opfattet.

En Dag var vi inviteret til Folkebal paa en Herregaard i Nærheden, hvor der var mange Soldater indkvarteret. Dansen gik naturligvis livligt, men imellem hver Dans forsvandt i Reglen »Soldaten med sin Pige«, og ingen var i Tvivl om, at det var Venus, der nu skulde besejre Mars. Alligevel vakte det dog almindelig og stormende Munterhed, da Venus i Skikkelse af en kraftfuld Malkepige kom tilbage fra en saadan Udflugt med et stort Kовisit kort paa Agterspejlet.

Af og til var det min Pligt at foretage Smaarejser til Nabobyerne, og paa en saadan Jernbaneudflugt til Fredericia var jeg kommen i Kupé med en ældre Overlæge, som behandlede mig med kollegial Elskværdighed; men næppe havde vi sat Foden paa Fredericia Perron, før hans elskværdige, civile Væsen veg Pladsen for en stiv Militarisme, og med barsk Stemme sagde han til mig, der i samme Øjeblik betuttet reagerede med at gøre stram Honnør: »Underlæge, De har at adlyde Ordre, ikke sandt?« Og han saa paa mig, som kunde han æde mig, medens jeg uforstaaende stammede: »Javel, Hr. Overlæge.« »Godt«, lød Riposten i samme strenge Tone, »saa befaler jeg Dem,« og Stemmen slog brat over i sin gamle

Venlighed, »at gaa med mig ind og drikke et Glas Portvin til Afsked.« — Ja, saadan legede man i Militærlivet!

Paa en anden Udflugt skulde jeg til en større Mellemstation op ad Skanderborg til og havde Ordre til at indkvartere mig hos en Husmandskone i Nærheden; men da hun havde præsenteret mig Middagsmaden »Risengrød« i en veritabel Natpotte, foretrak jeg for egen Regning at tage Ophold i Stationsgæstgivergaarden. Her befandt sig ogsaa Stabens Musikkorps, og sammen med de glade Musikanter tilbragte jeg en meget animeret Aften, som endte med Dusdrikning over hele Linjen. Den næste Dag kom Stedets Læge imidlertid hen og inviterede mig til Bal paa »Herregaarden«, og det lod jeg mig jo ikke sige to Gange. Paa et vist Tidspunkt, da Ballet imidlertid var paa sit højeste, og jeg selv glædede mig over Bekendtskabet med en ung norsk Dame, slog Værten, der havde et typisk Provinselskerudseende og en pudsigt spæd Røst, pludselig paa sit Glas og meddelte under dyb Stillehed det noget forundrede Selskab, at Obersten (til hvis Ære Ballet blev givet)) ikke kendte H. C. Andersens Eventyr »Snemanden«, og derfor vilde han, Værten, nu tillade sig at læse det højt for Selskabet. Vi maatte da skilles fra vore Damer og efter Rang tage Opstilling langs Væggene og andagtsfuldt lytte til det bekendte Eventyr; men jeg tror dog nok, der var Glæde over hele Linjen, da Snemanden endelig smeltede. Hvad Obersten følte, véd jeg naturligvis ikke, men han saa ikke smeltende ud.

Under Ballet viftede mine nye Venner og Dusbrødre fra den foregaaende Aften, d'Hrr. Musici, kærligt til deres »kære Ven« Doktoren, men saa meget havde jeg dog tilegnet mig af den militære Aand, at jeg, der nu var Overklasse og konkurrerede med Kaptajner og Løjtnanter til Damernes Gunst, betragtede dem som Luft og

ikke gav noget Gengældelsestegn tilbage — og mit Hjerte bluedes end ikke derved!

I Begyndelsen af Oktober var Felttoget endt, og det var næsten med Sorg i Sind, at jeg afgav Symbolerne paa min militære Værdighed og opgav en Karrière, som jeg jo efter Løjtnantens Sigende havde vist mig uskikket til, men som dog havde skaffet mig saa mange muntre Minder.

Jeg var igen ikke mere »Hr. Doktoren« med Korporalsrangen, men en slet og ret medicinsk Student, som igen skulde tænke paa noget saa uromantisk som paa min Examen.

EFTER at Examens første Del i Juni 1885 var vel overstaet, syntes min Ven og Studiekammerat Wilhelm Hertel, og jeg, at vi trængte til at lufte os lidt, og vi bestemte os derfor til at gøre en Udflugt til Vesterhavet. Unge og stærkt modtagelige som vi var, kom vi naturligvis til at opleve en Del »Æventyr paa Fodrejsen«, selv om Fodrejsen tildels foregik paa Damp og Jernbane eller Dagvogn. Først mindes jeg en stormfuld Overfart fra København til Aalborg pr. gammeldags Hjuldamp. Næ, hvor var vi begge to søsyge! Vi skiftedes bogstavelig talt uafbrudt til at ofre til Havets Gud, og tilsidst kunde vi saamænd tælle alle vore Par Rygmarvsnerverødder, et saa nederdrægtig ubehageligt Fænomen, at jeg endnu den Dag i Dag fornemmer det, naar jeg skriver derom, men forøvrig et Fænomen, der var meget belærende for en vordende Nervalge. Allerede faa Dage efter at vi havde sat Benene paa Land, sad vi desværre i Hjørring Plantage, bekymrede udi Sind formedelst vor sørgelig slette økonomiske Status, endda vi jo endnu kun var ved vor Rejses Begyndelse. Man var fattig dengang som medicinsk Student — men heldigvis dog ogsaa nøjsom! Den yderste Sparsommelighed blev anset for nødvendig, og derfor besluttede vi os til straks, med Randsel paa Ryggen, at marchere ud til Lønstrup. Det var omkring Sct. Hanstid, altsaa noget før den rigtige Badesæson, og paa et Tidspunkt, hvor Linne-manns Hotel var det primitive Centrum i en Nybyggerkoloni og det eneste »Logis for Rejsende«. Idet vi nu kommer svingende op imod Hotellet, styrter et lille, let pukkelrygget Væsen sig øjeblikkelig over os og siger ganske forpustet, henvendt til mig, paa et uforfalsket Ravjysk: »Om Han ikke med det samme vilde komme op til Værtinden, for hun vilde saa gerne tale med Ham.« Det var vel ikke saa underligt, at vi saa noget

forbløffet paa hinanden, Hertel og jeg, for hvad i Alverden kunde en os ganske ubekendt Værtinde ville mig, den fodvandrende danske Student? Naa, her var jo straks Udsigt til et af Fodrejsens Æventyr, og selvfølgelig gaar jeg med den Puklede ind i Huset og op i første Etage, hvor en Dame omkring de Tredive, gætter jeg, net og buttet med pæonrøde Kinder, et undseligt Smil og varme, brune Øjne staar og venter paa mig. Stum, men med en indbydende Haandbevægelse viser hun mig ind i sit Værelse, og ja tænk, det første hun saa gør, er at laase Døren i Laas. Betuttet ser jeg paa Damen og venter nu i en Slags angstfuld Spænding paa, hvad der skal komme. Først kommer der kun forlegen Tavshed. Men noget maa der jo gøres, og saa begynder jeg: »Naa, saa De kender mig?« »Næ«, svarer hun lidt tøvende, »næ, det gør jeg ærlig talt ikke.« »Ja men hvad vil De mig da?« »Ja, misforstaa mig nu ikke, men da jeg før saa ud af Vinduet og saa Dem og Deres Ven komme gaaende, slog det pludselig ned i mig, at De havde et saa ualmindelig tilidindgydende Ydre (Aa, hvor det kildrede), og derfor følte jeg lige med Et Mod til at faa en fortrolig Passiar med Dem. Og — nu har jeg altsaa en stor Bøn til Dem.« »Aa vé,« tænker jeg, »nu vil hun naturligtvis til at laane Penge,« og gysende iler min Tanke tilbage til det nysstedfundne, nedslaaende Statusopgør i Hjørring Plantage. Nervøs skynder jeg mig derfor at sige: »Ja, ja, saa kom da endelig med det.« Istedetfor at tale byder hun mig imidlertid at tage Plads paa en broderet Puf — jeg ser denne Puf som var det i Dag, og med den hele Værelset lige til det blomstrede Tapet, de hæklede Stykker paa Møblerne og paa Kommoden Konkylieerne, den store Søstjerne og de to Porcellænhunde — og først nu bestemmer hun sig endelig, idet en dybere og dybere Rødme farver hendes Æblekinder, til at rykke ud med,

hvad hun har paa Hjærte: »Ja, jeg generer mig virkelig ved at komme frem med det.« »Penge, Penge,« hvisker det inde i mig. »Nuvel,« lyder det omsider, »det er da det, at jeg saa gærne vilde« — en lille Pavse — »bede om Lov til at« — igen en Pavse — »at fortælle Dem mit Livs Historie!« Vel følte mit pengebekymrede Sind sig lettet ved dette Tilbud, men min Forbavselse blev unægtelig ikke ringere. Selvfølgelig tillod jeg hende nu allernaadigst at fortælle, og saa fortæller hun da en Historie, en uhyggelig Historie husker jeg, om en Mand, som havde giftet sig med hende, men samtidig indladt sig i et Elskovsforhold til hendes bedste Veninde og, som ydermere havde villet tvinge igennem, at hun skulde akceptere Veninden som en Slags Medhustru, om ægteskabelige Scener, Ydmygelser, Opgør, Mishandlinger, om uværdig Hundeforelskelse i denne Mand trods alt, om Fortvivlelse og Skamfølelse, om Selvmordsforsøg, om religiøse Kampe, om ja, jeg husker det nu ikke mere altsammen, indtil hun sluttelig havde brudt Lænken itu og omsider var havnet i Lønstrup.

Skriftemaalet er til Ende, og Suk, Taarer, Pavser med det. En Stund bevæget Tavshed. Saa tilføjer hun sødt og venligt, samtidig med at hun Gudskelov rejser sig og lukker Døren op igen: »Tak for Deres Taalmodighed. De véd ikke hvilken Lettelse det har været for mig endelig engang at faa Lejlighed til at tale ud til et forstaaende Menneske.« — Forstaaende? Jeg som end ikke havde aabnet min Mund —. »Og,« føjer hun til, »nu vil jeg saa gærne gøre noget for Dem til Gengæld. Bed mig endelig om noget.« »Jo,« farer det i samme Øjeblik ud af mig, »jo, hvis De vil være rar, saa tag og giv min Ven og mig hver en hél Hummer til Aften!« Den smagtel — Ogsaa bagefter, thi den kom ikke paa Regningen.

Hvad Damens Motiv egentlig var? Det har jeg saa

tidt senere tænkt paa; men det kan jo ikke saadan besvares. Jeg er bleven staaende ved den Forklaring: og dér havde hun nu siddet »Vinter og Vaar« i fremmed Ensomhed og aandelig Drøvtygning, og saa kommer jeg netop spadserende i det psykologiske Øjeblik, hvor hendes bespændte Sjæl kræver Befrielse, jeg med mit »til lidindgydende Ydre«!

Da vi et Par Dage senere drog fra Lønstrup, kom den lille Pukkelryg atter løbende forpustet hen til mig og overbragte mig en Pakke med Hilsen og Tak fra Værtinden, og med Anmodning om først at aabne den paa vor næste Station. Det var næsten med Andagt, at vi gik til Pakkens Aabning, og hvad laa der saa deri? En lille Æskel og i Æsken — et stort Ravhjærte, der gemte om en lille Haarlok! Jeg kom til at tænke paa det gamle Vers: »Men det var et Hjærte af Rav!« Hjærtet straalende endnu daglig til mig i min Stue. Men Hun?

Fra min lille Lønstrup-Oplevelse glider min Tanke frem i Tiden til en langt senere Oplevelse, hvor jeg ogsaa kom ud for at blive laaset inde, men denne Gang af en svensk og mig helt ubekendt Dame. Det var i Stockholm. Damens Mand var paa det Tidspunkt under min Behandling i København, og han havde indtrængende anmodet mig om at besøge sin Kone, da han hørte, at jeg dog i anden Anledning skulde op til Stockholm. Gennem Manden modtog jeg saa en Indbydelse til 5 o'clocktea den og den Dag i hendes Hjem. Skønt det var meget besværligt for mig at efterkomme Indbydelsen da jeg ellers var optaget hele Dagen i Anledning af en Slægtnings Jubilæum, gav jeg dog Møde paa den aftalte Tid, ærlig talt i en ret ærgerlig Stemning og uden Forventning om spændende Oplevelser. Det var en glødende varm Julidag; jeg ringer paa. En chic, blond Dame i Begyndelsen af Trediverne — Fruen selv — lukker mig op.

Trods det at Klokken er fire, er hun iført en iøvrigt meget straalende og meget luftig Kimono. Med et lysende Smil fører hun mig ind i en »Salon«, hvor, underligt nok, alt Dagslys er lukket ude. Værelset henligger derfor i en dunkel og magisk Belysning fra talrige skærmdækkede Smaalamper, som diskret er anbragt mellem Planter. Jeg maa forbavses! Og min Forbavelse stiger yderligere, da Damen med et gaadefuldt Mona-Lisa-Smil, svagtnynnende, gaar hen og laaser Døren af. Luften i Værelset er stærkt parfumeret, og Stuen er kun udstyret med orientalske Møbler og Tæpper; paa smaa Ibentræsborde glimter, funkler, gløder en Tusind og En Nats Anretning af Bagværk, Frugter, Vine, Likører, Mokka kaffe og Cigaretter. Min Forbavelse stiger stadig. Jeg er maalløs, Damen stum, hendes Smil mere og mere gaadefuldt. Hun byder Kaffe, vi drikker den. Hun byder Cigaret, vi ryger den. Stadig Tavshed. Pludselig springer Damen op, løsner sit lyse Haar og begynder at danse en Vrid- og Vuggedans, for ikke platterdings at sige Mavedans. Dansen afslører, at under Kimonoen skjuler der sig kun meget tynde Slør. Dansen hører op, og Damen synker ned paa en lille Taburet ved mine Fødder. Fremdeles Tavshed. Cigaretter. Hun ryger mig op i Ansigtet og smiler stadig lige gaadefuldt. Vin. Atter flyver hun op. Atter vugger hun sig paany i en slangeagtig, æggende Dans. Dansen hører igen op — og pludselig sidder hun nu paa mit Skød. Alt paa hende bølger! Jeg vakler. Historien om Potimor rinder mig i Hu, ogsaa den om Samson. Hvor bærer det hen? Skal jeg føre Æventyret til Ende? Eller — jeg skal jo til Festmiddag. Jeg vælger Josef til Forbillede. Et kraftigt Puf til den forføreriske Skønne, Nøglen drejet om, og — jeg befinder mig igen ude i Solskinnet, men fortunlet, usikker, som Tannhäuser lige kom men ud af Venusbjærget. Hvad var hun? Hvad vilde

hun? Havde Josef baaret sig ad som et Fæ? Eet vedblev jeg at være: distræt under hele Festmaaltidet. Sfinxens Gaade forblev uløst!

Lønstrup-Værtindens Livshistorie kalder endnu en Erindring frem om en »Trekant« af en noget lignende Art som hendes egen. Ogsaa den er knyttet til Stockholms, ogsaa i den blev jeg inddraget i min Egenskab af Læge. Eftersom alle Personerne i Dramaet er døde, og Dramaet iøvrig ikke kendes af andre end mig, tør jeg nok omtale det her. Historien begynder i København. En Dag dumper en svensk Herre, der kommer lige direkte fra St. Moritz, ned paa min Klinik. Han er c. 45 Aar, en intelligent og kultiveret, »stilig« Svensker, elegant Sportsmand, stor Forretningsmand, rig, rigtig et typisk svensk Karfolk. Ved Ankomsten er han et fuldstændig nedbrudt Vrag, hvis Sind i de første Uger er ganske omtaaget. Han retter sig imidlertid fuldstændig, og af hans Udtalelser fremgaar da, at han i en Aarrække har været gift med en endog ualmindelig vakker Dame, som elsker ham, og som han holder meget af, og med hvem han har levet et lykkeligt, omend barnløst Ægteskab. For et Par Aar siden er imidlertid en anden Kvinde traadt ind i hans Liv, og med hende lever han et virkeligt Elskovsliv. Det besynderlige i Historien er dog ikke dette, men det, at de to Damer véd fuld Besked om hinanden og hans Forhold til begge. Alt er hidtil gaaet glat; men saa sætter Nr. 2 ham pludselig Stolen for Døren og forlanger, at han skal gifte sig med hende, da hun ellers agter at modtage et godt Ægteskabstilbud fra anden Side. Da han stadig er ubeslutsom, gør hun Alvor af sin Trusel, og nu, da han pludselig er stillet overfor sin Trekants Sammenbrud og ikke mere kan spille Pashaens Rolle, gaar han kladask i Stykker. For han kan slet ikke tænke sig Livet uden dem begge! Hovedkulds styrter han

til Rom for at komme bort fra det Hele, men opholder sig kun en halv Dag her og iler saa i sin Sjælepine videre til St. Moritz, for atter Dagen efter paa en tilfældig Rejsendes Raad at ile til min Klinik i København. Da han igen er saa rask, at han tør tænke paa at tage hjem, følger jeg efter hans Ønske med ham op til Stockholm for at prøve, om det ikke kan lykkes mig at føre de to Ægtefæller tilbage til hinanden. Vi ankommer, tager ind paa Grand Hotel og opsøger derefter, fuld af Spænding, den jo med Rette dybt krænkede Hustru i hendes Hjem. Med ægte svensk Storstilethed har hun her arrangeret en »Festmiddag«, en vidunderlig fin og udsøgt Middag. Denne bliver en af de ejendommeligste, jeg nogensinde har deltaget i. Thi her sad nu vi tre »Verdensmennesker« og søgte at skjule Festens Hensigt for hinanden ved at udfolde al den Charme, al den Esprit, vi var i Besiddelse af: Tre, tør jeg vel nok sige, første Rangs Aktører i et moderne Problemdrama, tilsyneladende slet og ret et livligt, muntert Selskab — men i Virkeligheden stadig en garde overfor hinanden. Trods al Elskværdighed blev Resultatet dog det rene Nul, fordi det ikke lykkedes mig at overvinde Fruens reserverede og skeptiske Holdning. Det var saa øjensynlig, at hun var usikker overfor min danske Elskværdighed; hun kendte ikke dens Psykologi. Var jeg begges Ven, som jeg gav det Udseende af? Eller var jeg alene hendes Mands? »Et tabt Slag,« siger jeg til Manden, da vi gaar hjem til Hotellet; men, riposterer han kvikt, »Et nyt kan endnu vindes i Morgen.« »Tag De nu i Morgen tidlig med min Frue ud til Saltsjöbaden og tilbring Dagen med hende der, i den smukke Natur, saa skal De se, at I nok finder hinanden.« Som sagt saa gjort, og — Underet sker Endda med det ganske ejendommelige Resultat, at Fruen tilbyder selv at tage med mig ned paa Kliniken, for at vi dér i Ro og Mag kan finde den

rette Løsning. Resultatet blev saa idyllisk som vel muligt. Hun vendte tilbage til Hjemmet, de tog et Barn til sig, og de levede lykkeligt i en Aarrække, indtil han en Dag pludselig faldt ned af sin Kontorstol og var død. Dermed mente jeg mig for bestandig færdig med disse to Mennesker, men besynderligt nok skulde jeg Aaret efter hans Død tilfældig møde hende igen. Jeg var paa en lille Sommertur op ad Vettern og kom blandt andet en Morgen tidlig til en lille By, der hedder Gränna. Ved Morgenfrokosten falder mit Øje pludselig paa en sortklædt Dame, hvis markerede Raceprofil faar mig til at studse: Men er det ikke Fru X.? Det var nu vel en halv Snes Aar siden, at jeg sidst havde set hende, og jeg turde derfor ikke stole paa mit Syn; men henvendte mig til Hotelpigen for at faa at vide, hvem Damen er. Jo ganske rigtigt, det er Fru X. I Mindet om vort gode Venskab gaar jeg glad hen til hende; men hvor skuffet bliver jeg ikke, da hun slet ikke røber mindste Genkendelsesglæde. Med afblegede, udtryksløse Øjne ser hun ligegyldigt paa mig og siger uden Spor af Varme i Stemmen, ganske tonløst: »Er det ikke Professor J.?» Det var saa tydeligt, at jeg nu kun var en besværlig Fremmed, der kaldte Minder frem, som skulde glemmes. Hendes matblege Ansigt var præget af uendelig Sorg og al Livets Tristhed. Et Par ligegyldige Bemærkninger, og vi skiltes. Hendes Mands Død havde dræbt hendes Hjærte, og jeg fik da ogsaa at vide, at hun kort efter vort Møde var bukket under for sin Sorg. — Ships that pass in the night!

Naa, det var fra Lønstrup, at vi kom ud paa vildene Veje. Fra Lønstrup naaede vi videre frem til Blokhus, som dengang kun havde eksisteret nogle faa Aar som Sommerrekreationssted, og som paa Initiativ af »gamle« Professor Franz Howitz var bleven grundlagt af den dengang i sin fulde Manddomskraft staaende Købmand

Larsen, en meget lille, men pragtfuld Mand, gemytlig, væver og lynende intelligent, smart og dog ikke det mindste pengeinteresseret, i hvert Fald ikke overfor fattige danske Medicinere. Thi efter blot et Døgn's Samvær kom han ganske af sig selv og tilbød os en Nedskæring i Prisen — fra fire Kroner (for Kost og Logis) til tre Kroner pr. Døgn! Ja, det var Tider! Og hvilken Mad fik man saa ikke? Herremad! Saavidt jeg véd, er Larsen først død for et Par Aar siden, i en høj Alder.

Vi blev meget fine Venner vi tre; men alene af den Grund glemmer jeg ham aldrig, at han var den første, som i oprigtig Beundring over mit Snakketøj spaaede mig en stor Lægefremtid. Han tog os med paa Besøg hos Egnens Originaler, blandt disse en Skolelærer, der efter Tidens bedste reaktionære Mønstre var fuldblods Estrupianer, men alligevel en fortræffelig Mand. Ved en Middag hos ham kom vi to radikale Studenter ind i en stormende politisk Disput med vor Vært, og Bølgerne gik højt. Pludselig fløj saa i Kampens Hede, som Argument for Kongens Ret til uafhængig af alle Partier frit at kunne vælge og afskedige sine Ministre, ud af Skolelærerens bidske Mund: »Kongen og Ministeriet er éet.« Hertil riposterede jeg inspireret: »Godt, altsaa naar Ministeriet gaar, gaar ogsaa Kongen?« Herover blev den royale Lærer imidlertid saa forfærdet, at han ikke blot tabte Mælet, men ogsaa — paa Ære — sit hele Gebis, og det sidste endda ned i den foran ham staaende Talserken Kødsuppe. — Takket være Larsen kom vi ogsaa til Bryllupsfest. Bruden var en moden Købstadsfrøken, Brudgommen en gravalvorlig, tavs og traurig udseende Gaardmand. Af Skolelæreren laante jeg hans tyveaarige Bryllupsfrakke: han var lille, jeg høj, han var bred, jeg slank: Ærmerne stoppede op omtrent ved Albuerne, Skøderne standsede overfor Sædet. Men jeg havde Flagre-

slips! Jeg var revnefærdig i mere end en Forstand! Vi sad tilbords Herrer og Damer, Bondefolk og Byfolk imellem hverandre, men Mænd førte deres egne Koner, en underlig Skik, men hensigtsmæssig, thi man spiste og sagde ikke et Ord til hinanden. Saa kom de selvfølgelig Taler, Egnens Præst holdt Festtalen, og baade Hertel og jeg udgød Straaler af Veltalenhed; men Bønderne tav, ogsaa Brudgommen. Han tav saa grundigt, at man slet ikke kunde tænke sig, at det var ham, der havde Bryllup. Lang Englepavse. Pludselig hæver sig min Genbo, en stor, bred,, dystertudseende Landmand, der længe havde siddet, saa var i hvert Fald mit Indtryk, og set sig gal paa mig, enten det nu var min Frakke, mit Slips eller mit Snakketøj, der irriterede ham. Naa, han rejste sig altsaa, stod tavs og tung, støttende sine Hænder mod Bordet i et Par Minutter, alt medens hans haarde Øjne fastholdt os alle. Saa brød han løs med bred Stemme: »Jeg er meget misfornøjet med alle de foregaaende Taler« — og han fikserede baade Præsten og os andre — »for I har alle glemt Een!« Lang, knugende Pavse. »Og denne Ene er« — med fanatisk løftet Røst — »Vor herre Jesus Christus! Vé det Hjem, hvor der ikke er Plads for Jesus! Mit Ønske til det unge Par er derfor, hold altid et Værelse beredt for Jesus i Eders nye Hjem!« Efter dette havde ingen Mod til at sige noget. Festens Stemning var brudt. Og Brudgommen fastholdt sin Tavshed, selv overfor sin Brud.

Jeg kommer igennem denne Erindring til at tænke paa et andet Bryllup, som jeg langt senere i mit Liv var med til ude paa Landet i min Egenskab af Læge. Forhistorien er denne: En ung Landmand var eneste Barn. Faderen, Grundtvigianer, søgte at paavirke ham med sit Livssyn, Moderen, indremissionsk, med sit. I denne Kamp om Sønnens Sjæl opstod Splittelse og Usikkerhed

i hans Sind. Saa gik han til Faderens Præst, som talte sit lyse Livssyns Sag; saa gik han til Moderens, som ligesaa energisk plæderede for sit mørkere. Resultatet blev, at han mistede sin sjælelige Balance, og nu gik han til en tredje Præst. Denne forstandige Mand sagde saa til ham de forløsende Ord: »Men Kære, De er jo syg. Tag De over paa Professor J.'s Klinik i København.« Som sagt, saa gjort; men næppe ankommen søgte han straks Lejlighed til at faa en større teologisk Diskurs i Gang. Jeg afparerede dog denne, som jeg har gjort ved saa mange lignende Lejligheder, ved at sige: »Jeg kan saa udmærket godt svare Dem, men jeg vil ikke gøre det, thi jeg gaar en anden og formentlig bedre Vej, den at gøre Dem rask, og er De først naaet saa langt, behøver De ingen Svar, thi saa kan De svare Dem selv.« Et Par Dage efter kom han imidlertid til mig og sagde: »Hvor tilfreds jeg ogsaa er baade med Kliniken og med Dem, saa maa jeg desværre rejse.« »Hvorfor?« »Jo, jeg har hørt, at De er Jøde.« Unægtelig en Centrumtræffer! Et Øjeblik stod jeg da ogsaa noget betuttet, men saa gav jeg det Svar, som vel ogsaa ligger ligefor: »Hvis Gud, ved at føre Dem ind her paa Kliniken, har udset mig til Hjælper, og det har jo da ogsaa Deres Præst godkendt ved netop at vælge mig, saa er jeg den rette Hjælper!« Han akcepterede, blev, kom sig, og vi fik aldrig den ønskede Diskurs, ja, Aaret efter inviterede han mig til sit Bryllup med disse sælsomme og rørende Ord: »Næst Gud er De det Menneske, som jeg skylder mest!«

Vi blev ogsaa gode Venner med Stedets Distriktslæge, en høj, bredbringet og bredbuget Mand, med et strittende Marehalmsskæg og buldrende Stemme, en munter, godmodig, toddyelskende Mand, som ophøjede os Studenter til Kollegaer, hvorfor Fiskerne og Bønderne betragtede os med hellig Ærefrygt, naar Doktoren let hen-

kastede: »To kendte Læger fra København.« Han fortalte os, hvorledes han i sine første Aar som praktiserende Læge havde forstaaet at imponere og vinde Fiskerne ved følgende ganske simple Trick. Om Aftenen samledes han gjerne med Fiskerne i Kroen omkring Rundbordet. Traktementet bestod i Snaps og Skibsøl. Snapseglasset og Ølkruset gik fra Haand til Haand; først tømte Modtageren Snapseglasset med dets frygtelige Fusel, hvorpaa han lod det gaa videre til Naboen, og saa skyllede han efter med en Slurk af Ølkruset. Resultatet blev efter en passende Antal Omgange forfærdeligt for samtlige Deltagere med Undtagelse af Een, og denne ene, der sad uanfægtet og ædru mellem de faldne Kæmper, det var vor Ven Doktoren. Og hvorfor? Sempelthen fordi han aldrig nedsvælgede Snapsen men holdt den tilbage i Munden for straks efter at sile den ned i det følgende Ølkrus, hvis Indholds Styrkegrad tilmed samtidig yderligere forhøjedes — til Gavn for de andre! Doktorens Lægekunst var jo nok en mere gammeldags end vi Studenter var vant til fra vore københavnske Hospitaller, og jeg kan huske et Tilfælde af Blindtarmsbetændelse, som under den konservative Behandling med Grødomslag havde dannet en Byld, der saa af sig selv havde aabnet sig udefter gennem Bugvægen. Jeg mindes med største Tydelighed, hvorledes Doktoren tog en gammel Lommekniv op af Lommen og derpaa, uden Forberedelse af nogen Art, udvidede Saaret med Kniven! Den arme Syge var ganske udtæret af det lange Sygeleje, og jeg kan endnu fornemme Lugten, den rent ud pestagtige Lugt, i det lille, tæt lukkede Kammers. En anden Gang, husker jeg, tog han os med til en lille skørhovedet Dame med kridhvide Hængekrøller, som tilbragte hele sin Dag med at staa foran et Pillespejl og neje dybe Hofrevers

renser for sit eget Spejlbillede, som hun antog for en kongelig Prinsesse.

Forøvrig erhvervede jeg mig Ry som »klog Mand« i denne indremissionske Egn ved at gøre et Mirakel. Jeg var jo allerede dengang klar over, at jeg skulde være Nervaløge, og Doktoren bad mig derfor se paa en sekstenaarig ung Pige, som i nogle Maaneder havde ligget med fuldstændig Lamhed af begge Ben, efter hans Mening paa Grund af Tuberkulose i Hvirvelsøjlen. Jeg kom, jeg saa, og jeg fandt —, at det drejede sig om en hysterisk Lamhed. Aanden kom derfor over mig, jeg fik Lyst til at hypnotisere Pigen, Resultatet var over al Forventning, og jeg befalede hende saa i Hypnosen at røre Benene, hvad hun ogsaa gjorde med den største Lethed. Efter at have givet hende det Paabud, at hun, naar hun vaagnede, skulde gaa ud af sin Seng og sætte sig paa Moderens Skød inde i den anden Stue, vækkede jeg hende og se: Underet skete, den Lamme rejste sig og efterkom prompte Ordren. Stort Tableau! Selvfølgelig kom Historien ud over hele Egnen; og det trak op til en almindelig Valfart til Mirakelmanden; han foretrak imidlertid heller at fortrække, før Nederlagene kom.

Denne Flugt minder mig om en anden »Flugt« adskillige Aar senere, hvor jeg modløs absenterede mig, fordi jeg selv havde opgivet ethvert Haab om at komme til at virke som Mirakelmand, men hvor Patientens stærke Tillid til min Personlighed alligevel hidførte et mirakuløst Resultat. Jeg var kaldt over til en tyveaarig ung svensk Pige, som boede paa Landet et Sted i Blekinge. Hun havde været syg i Aar og Dag i sin højre Hofte og laa nu til Stadighed til Sengs uden at kunne røre Benet, da enhver Bevægelse voldte hende usigelig Smerte. Man ønskede min Nærværelse, da man tænkte,

at det drejede sig om et alvorligt Tilfælde af Hysteri. Paa Rejsen dertil sad jeg og ligefrem godtede mig ved Udsigten til at skulle spille Troldmand, og Modtagelsen røbede Værternes højstemte Forventning og Længsel efter den store Mands Komme. Næppe har jeg afført mig Ydertøjet, før jeg fuld af Iver og Spænding iler hen til den stakkels Syge. Og mit Blik falder paa en ganske udtæret og sygbleg ung Kvinde med et forpint Udtryk. Øjeblikkelig slaar jeg den tunge Dyne til Side for at se det syge Ben, og — ja jeg ved sjældent, at jeg er bleven saa skuffet og modløs hverken før eller senere i Livet som i dette Nu. Thi jeg saa straks, at, desværre, her drejede det sig ikke om Hysteri, men om en yderst alvorlig — Hofte-tuberkulose. Min Mission var altsaa, sagde jeg til mig selv, ganske ødelagt; her kunde jeg intet udrette. Blot jeg dog var vel derfra igen! Saa saare jeg forsøgte at røre ved Benet, skreg hun i vilden Sky. Jeg indskrænkede mig da til, blot for at gøre noget, at stryge hende let paa Hoften, og det syntes hun lindrede saa rart. Nedtrykt, næsten skamfuld, rejste jeg atter bort! Men hvem skildrer min Forbavelse, da den unge Dame et Aars Tid efter besøger mig i København, sund og glad, støttende sig til en Stok, men ellers med kun ganske lidt haltende Gang! Mit Besøg havde virket! Underet var dog indtruffet! Den Lindring, hun havde følt ved min Haands Berøring, havde givet hende Mod til at stryge sig selv og til daglig, i Begyndelsen dog med den største Varsomhed, at bevæge Benet lidt i Hoften. Og — nu kom hun for at takke sin Redningsmand! Hvad denne følte, skal jeg ikke afsløre!!

Men vi er endnu i Blokhus!

Der var virkelig Vemod i Afskeden, da vi efter en Uges Forløb sagde Farvel til Stedet, for vi var blevet populære, ikke mindst fordi vi daglig tilbragte nogle

Timer i Købmandsboden, og dér til Larsens usigelige Morskab optraadte som brave jydsk Kramboðsvende, endda med Forklæde og Træsko. Købmandens Glæde hidrørte i hvert Fald ikke fra det pekuniære Udbytte, for baade Hertel og jeg var varme Tilhængere af Tilgiftssystemet, naar det var de pæne Fiskerpiger, der var Kunder. Næ, han var sandelig ikke pengegrisk, den rare, lille, hjulbenede Købmand Larsen! Der var naturligvis stort Afskedsgilde Aftenen før Afrejsen, og ved den Lejlighed havde jeg bebudet, at der vilde finde en Afsløring Sted af en Statue af vor kære Vært. Lige fra den ankom, var Gæsterne derfor nysgærrigt optaget af en legemsstor Figur, der stod tilhyllet af et Lagen i det ene Hjørne af Salen. Ved en lille Festtale pirrede jeg yderligere den almindelige Forventning. Saa faldt omsider Sløret, og hvad afdækkede det? — Et veritabelt Fugleskræmsel, som alle Festdeltagerne saa godt kendte, fordi det ellers havde sin Plads i Nærheden af Larsens Hus.

Vor sidste Station paa Rejsen var Skagen; men det var ganske vist et andet Skagen end det, vi nu kender, for der var kun én Gade og kun 2 Hoteller, hvoraf det ene var det berømte Brøndumske, det andet et ganske nyt, kaldet »Skagens Hotel«, tror jeg. Og »Grenen« var endnu kun storladen Natur. Vi boede i det nye Hotel, fordi vi var saa fattige, at vi ikke turde give os i Kast med Kunstnerkolonien hos Brøndum. Der soldede man nemlig kraftigt, blev der fortalt. Jeg skal imidlertid ikke redegøre for vore Oplevelser, de var vist ret spagfærdige. Men enkelte Begivenheder har dog præntet sig i min Erindring: En Aftenstund vi stod oppe i det gamle Fyrtaarn og gennem en Kikkert saa ud over det spejlblanke Hav, fik vi Øje paa en lille Baad, hvori der sad et Par af Badegæsterne, en ung Herre og Dame, og de

sad saamænd tæt omslyngede og kyssede hinanden af Hjærtenslyst, utvivlsomt i den søde Tro, at de herude paa det vide Hav havde unddraget sig menneskelige Blikke. Var det mon det første Kys? Var vi kommet paa Spor af en hemmelig Forlovelse? Ha, her var en Lejlighed til at vække Interesse. Vi lod Meddelelsen gaa videre — jeg indrømmer gerne, at det ikke var videre pænt af os — og der blev i Hast truffet Foranstaltninger til at lave Forlovelsesgilde paa Hotellet. Da saa de To, intet anende, kom tilstede, blev de unægtelig meget ubehagelig overrasket ved at blive modtaget med rungende Hurraer for de Nyforlovede! Uh, jeg ser endnu de to stakkels Menneskers Forfærdelse, thi Forlovelsen skulde have været hemmelig. Naa, de fik alligevel eller maaske netop derfor senere hinanden.

Blandt Gæsterne befandt sig en dengang endnu berømt og meget populær Operettediva fra København. Man ymtede imidlertid om, at hun var ved at gaa i Stykker paa Grund af tiltagende Tilbøjelighed for de stærke Drikke. Hun holdt sig mest for sig selv, men jeg havde dog af og til faaet en Passiar med hende, og derfor var det ogsaa mig, der fik hende overtalt til at give en Aftenunderholdning i veldædigt Øjemed paa Hotellet. Der var da ogsaa kommet særdeles mange Mennesker, og man sporede en betydelig Spænding blandt Publikum, men navnlig hos »Impressarioen«, og Spændingen tiltog, da Damen desværre lod vente temmelig længe paa sig; jeg maatte sluttelig ud at se efter hende. Det varede noget, inden jeg fandt hende, for hun havde forputtet sig ind i en mørk Gang, og dér stod hun med en næsten tørt Cognaksflaske og var døddrukken. Forestillingen maatte aflyses, og Damen rejste den næste Dag. Jeg har aldrig siden været Impressario.

Da vi omsider skulde hjem, havde vi af Værdimidler

sandt at sige kun Returbilletterne til Aalborg Damp-
ren i Behold, men derimod absolut ingen Kontanter.
Nu vilde imidlertid de onde Naturmagter spærre os
Søvejen, thi en frygtelig Orkan opstod, og vi var jo saa
straks klar over, at der kun ventede os Søsyege, og Sø-
syge engang til, det kunde vi ikke tænke os. Men hvor-
dan komme hjem uden Penge? Ja, noget maatte der jo
gøres, og sluttelig blev jeg udsendt som Delegeret til
en gæv jydsk Malermester, med hvis Datter Een af os
(og ikke jeg) havde drevet ædel Sommerflirt. Nu skulde
jeg altsaa ind til ham og bede, ikke om Datteren, men
om — Penge. Det var ikke saa morsomt, men det maatte
jo gøres. Imidlertid maa jeg ikke have været helt hel-
dig i første Omgang, for Malermesteren opfattede ikke
mine Udtalelser som et Frieri til hans Pengepung, men
som et Frieri baade til denne og hans Datter. Da jeg
nemlig i forblommede Ord talte om Laan af Penge,
sagde han ligefrem og uden Blu: »Nu skal jeg kalde
paa min Datter.« Jeg fik ham dog standset, men da jeg
nu kom ind paa en poetisk Skildring af vor store Fattig-
dom, sagde han tørt: »Aa, tænk dog ikke paa det, jeg er
jo en velsitueret Mand.« Det krævede virkelig meget di-
plomatisk Snille, det maa jeg nok selv have Lov til at
sige, efter alt dette at gaa fri af Datteren og opnaa
det nødvendige kontante Laan, som skulde bruges til
at dække Udgifterne til Dagvognen fra Skagen til Fre-
derikshavn og til en tredje Klasses Jærnbane-fart gen-
nem hele Landet til København. Mere beskedent kunde
det nu ikke være, thi en fireogtyve Timers Tur paa
tredje Klasse i de Tider, hvor Vognene kun var nogle
fæle, stive Rystekasser med lodrette Rygge og smalle
Siddebrædter, det var saa sandelig ikke nogen Behage-
lighed, og saa ovenikøbet sammen med et Publikum,
der lugtede af Sved og andre Rædsler, og som bestandig

udspyede Kaskader af Spyt, saa Gulvet bogstavelig talt var dækket af Spytsoer. For nu at gøre os det haarde Træsæde bekvemmere, realiserede vi imidlertid et lyst Indfald. Vi gik hen og købte os hver en hel Plade Vat, å 12 Øre, og den anbragte vi saa i Bagen af vore Bukser. »Saa blødt!« Ved Afrejsen lignede vi ganske vist mest de berømte spanske Fedthalefaar, men, da vi ankom til København, var Fedthalerne forsvundne under det permanente Tryk.

Ja, det var et andet Skagen dengang, end det mondæne Krigsaars Skagen. Livet var adskillig mere kompliceret, da jeg i Gullaschperioden igen kom paa Besøg. To Gange om Dagen optraadte mandlig og kvindelig Ungdom foran det mondæne Hotel paa Grenen i flatterende Badedragter og lod sig fotografere af hvem, der havde Lyst. Gik man Tur langs Strandpromenaden, faldt man ustandselig over Damer og Herrer, der parvis tog Solbad sammen, mer og navnlig mindre paaklædte, ja selv i Maaneskin Kl. 10 Aften (det var i August) udfoldede det letklædte Friluftsliv sig i al sin farverige Ynde. Og saa dansedes der Eftermiddag og Aften, og om Aftenen flød Champagnen å 70 Kr. pr. Flaske, thi det var rige, norske Skibsredere, der spenderede. End ikke om Natten hvilede Livet fuldstændigt. Den Nat, hvor jeg sov paa Hotellet, fo'r i hvert Fald en norsk Skibsreder rundt i Korridorerne med en Ridepisk i den ene Haand og en Pistol i den anden og kiggede nok saa ugenert ind igennem alle Nøglehullerne. Han ønskede nemlig at faa oplyst, hvor hans Kone havde slaaet sig ned for Natten. Omsider, efter at alle var blevet vækket, fandt han hende saa, men heldigvis alene og just dér, hvor man helst er alene.

NÆSTE Sommer kom jeg ud paa en større og betydningfuldere Rejse, hvis Hovedmaal var London. Efter veloverstaaet Embedsexamen (1886) fik jeg en Indbydelse fra en nær Slægtning i denne By, og den kunde jeg naturligvis ikke staa for. Vejen gik over Tyskland og Holland, det gjaldt jo om at undgaa Søen det mest mulige.

I Hamburg stoppede jeg op et Par Dage for at besøge en gammel Dame, som jeg langt ude var beslægtet med, og som trods sin høje Alder endnu var Chef for en meget indbringende Virksomhed og beboede sit eget Patricierhus »An der Alster«. Det var en ganske herlig lille Dame omkring de 84, der sine mange Aar til Trods var tindrende ungdommelig, værver som et Egern, rankrygget som en Ædelgran og med et stateligt, meget fornemt Væsen. Dertil helt gallisk livlig i Aand og Tale. Ingen undres vel derfor over, at jeg paa staaende Fod tabte mit unge Hjærte til hende, og med helt betagende »l'ancien régime« Yude modtog hun min troubaduriske Hyldest. Jeg mindes hende saa varmt, fordi hendes Død indtraf nogle Maaneder efter, og jeg paa en ejendommelig Maade blev knyttet dertil. Medens jeg nemlig var i London, fik jeg en Meddelelse om, at min gamle Veninde var bleven hæftig angreben af Influenza, og jeg skyndte mig da at sende hende et Brev i det Haab, at det skulde kunne opmuntre og glæde hende. Jeg skrev, mindes jeg tydelig, at jeg forgæves havde søgt at slukke den Brand, hun havde tændt i mit Hjærte, ved at forliebe mig i alle de engelske Damer jeg havde mødt paa min Vej, men, som det nu viste sig, forgæves, thi næppe havde jeg faaet at høre om hendes Sygdom, før den møjsommelig neddæmpede Flamme straks var blusset højt i Vejret o. s. v., o. s. v. Det lille Brev naaede den gamle Dame just i det Øjeblik, hvor hun vaagnede op af en Søvn, som man havde

troet var Indledningen til Døden. For at live hende op, læste man nu mit Brev højt for hende, og saa glad blev hun over det, at hun bad om at faa det læst op endnu et Par Gange. Da den tredje Oplæsning var til Ende, smilede hun fornøjet til sine Omgivelser, nikkede venligt og lagde saa uden iøvrig at mæle et Ord sit Hoved stille tilbage paa Pudsen, lukkede sine Øjne og — vaagne nede aldrig mere!

Den første Fremmede, jeg traf paa i Toget fra Hamburg til Amsterdam, var en hollandsk Mejerist, Søn af en stor Advokat i Hollands Hovedstad. Han var netop for hjemgaaende efter et Studieophold i Danmark, og han var saa begejstret over alt Dansk og saa taknemlig over den danske Gæstfrihed, at han ligefrem følte det som en Ærespligt nu at overføre sin Taknemlighed paa den første Dansker, han traf paa sin Vej mod Hjemmet, in casu altsaa mig. Han ikke blot introducerede mig hos sin Familje i Amsterdam, men han forlangte ogsaa, at jeg skulde bo et Par Dage som Gæst i hans Forældres Hus, og jeg kom derfor til at tilbringe nogle mer end almindelig fornøjelige Dage. Jeg havde kun Grund til at være begejstret over den hollandske Gæstfrihed i den Form, den her mødte mig. Men jeg oplevede ogsaa som Modstykke en Form for Gæstfrihed, der var mindre imponerende og for saa vidt mere overraskende. Jeg havde nemlig lovet min Far at gaa op og hilse paa en af hans gamle Forretningsvenner, som jeg selv godt kendte fra hans Besøg i København. Han tog da ogsaa uhyre venligt imod mig og foreslog mig straks elskværdigt, at vi skulde gaa i zoologisk Have og saa spise Frokost dér. Forslaget var godt nok, men hvordan blev det ikke realiseret? Jeg fik Lov til at se paa Dyrene lige saa meget, jeg vilde; men Frokosten, som jeg, skrupsulten som jeg var bleven, havde glædet mig nok saa meget

til, kom til at bestaa, ikke i den forventede lækre Festlunsch, men i — eet Glas Mælk, siger og skriver eet Glas Mælk og — sørgelig i Hukommelse, intet som helst andet. Det turde være forstaaeligt, at jeg meget hurtigt unddrog mig denne ualmindelig gæstfri og gentile Mands Selskab.

Min Advokatfamilje egnede sig i sjælden Grad til Studium for en ung Mand, som var paa Vej ud i Verden for at studere »Nerver«. Min Ven havde nemlig to Søstre, der med et mildt Udtryk kunde betegnes som exalterede. Den ene var en askeblond Dame i Begyndelsen af Tyverne, der lige var kommen hjem fra Tropperne, hvor hun efter kun et halvt Aars Ægteskab var bleven Enke. I sin Nød og Sorg havde hun slaaet sig paa Teosofi og Spiritisme og var bleven en saa videnskabelig Adept, at hun, den Stakkel, sluttelig var bleven puttet ind i et Galehus for Indfødte, i Mangel af bedre Instituts Havelse. Det havde dog i Virkeligheden kun drejet sig, forstod jeg, om et Udbrud af Hysteri, og en energisk Læge syntes hurtigt at have gjort hende saa nøgtern, at hun fik nok af hans »Hotel« og fik iværksat en romantisk Flugt. Hendes Redningsmand var en ung Læge, og denne blev nu til Tak Genstanden for hendes varme Følelser, der imidlertid meget hurtigt var slaaet over til en saa glødende Kærlighed, at han kort efter havde tabt Modet, givet Romantikken Fanden og var echapperet. Forinden havde han dog snildelig anbragt hende paa en Damper, der var for hjemadgaaende. Da det nu gik op for hende, at hun var bleven skændigen forladt, arrangerede hun et dramatisk Forsøg paa at springe over Bord. Hun var dog saa hensynsfuld hertil at vælge et Øjeblik, hvor det traf sig saa »uheldigt«, at en af Skibets yngre Officerer »tilfældigvis« var i Nærheden. Paany blev hun indviklet i et Forelskesesæven-

tyr ogsaa med denne Redningsmand, men desværre truede dette nu atter med at skulle faa en tragisk Udgang, og det just paa det Tidspunkt, hvor jeg var der paa Besøg. Thi Officeren var lige rejst før min Ankomst uden at have afgivet tilstrækkelig bindende Garantier for sin Tilbagevenden, og der tilfaldt nu mig den smukke Op-gave at være den knækkede Lillies nænsomme Gartner i de faa Dage, jeg opholdt mig dér i Huset.

Den anden Søster, som var et Par Aar yngre, var straalende skøn med sit rødgyldent-tulipanfarvede Haar og sin blændende Teint, men hun var næppe synderlig intelligent, i hvert Fald uden større Livserfaring; hun havde netop mødt sin Skæbne i en Jærnbankupé kort i Forvejen, og jeg mindes tydeligt endnu hendes Historie: Sørgmodig sad hun en Dag i en Kupé og betragtede et løsrevet Kantebaand paa sin Nederdel. Pludselig er der saa en Haand, tilhørende en Herre, der sidder gemt bag en Avis, som tilbyder en Slipsnaal. Naalen modtages rødmende, Herren forbliver tavs, gemt bag sin Avis; men da han noget senere stiger ud, hilser han ganske let, og under fornyet Rødmen besvarer hun hans Hilsen med et svagt Nik og en sagte Tak. Senere ser hun ham af og til paa Gaden, og naar hun gaar med en Veninde, hvisker hun de spændende Ord: »Se, det er Herren med Naalen.« Selvfølgelig hilser man paa hinanden, og selvfølgelig bliver Hilsnerne stedse hjærterligere. Men saa pludselig en Dag, da hun er alene ude at spadserere, bliver der bagfra stukket hende en Buket Blomster i Haanden. Hun farer forskrækket sammen. Hun staar stille. Hun vender sig om, forundret, dog allerede forberedt, thi naturligvis er det Naalemanden, Flottenheimeren, som havde ofret sin kostbare Perlesnaal. Og nu kommer det, i mine Øjne i hvert Fald, mest vidunderlige ved Historien. Han siger nemlig til den

allerede paralyserede Dame: »Frøken, længe har jeg betænkt mig paa dette Skridt, fordi jeg ærlig talt syntes, at De« — klog Pavse — »saa lidt dum (dum!) ud.« Damen tilintetgjort ved Tanken om at være dum! »Men,« tilføjer han, »nu kan jeg alligevel ikke beherske mig læn- gere, for jeg elsker Dem!« Se, dette at han, i hendes Øjne den store og kloge Mand, trods alle Betænkelig- heder var bleven overvundet af sin Kærlighed til saa- dan en lille, d u m Pige, der gør hende straks uden Mod- stand til det viljeløse Bytte for hans Donjuanisme. Et Kærlighedsforhold opstaar, men snart bliver han ked af »den lille, dumme Pige«, og hun ser saa ingen anden Udvej end at foranstalte et Gasdrama. Dette var imid- lertid det klogeste, hun endnu i sin Dumhed havde gjort, for nu kom han angergiven tilbage, og Brylluppet var netop paa Trappen i de Dage, men det kom jeg des- værre ikke til at opleve, jeg skulde jo videre.

Der er forresten et Par Indtryk fra Amsterdam, som har fæstnet sig ganske særligt, ja uudsletteligt i min Erindring. Det ene er Hovedgaden Kalverstraat i Skum- ringstimen. Selve den smalle Gade ligger straalende op- lyst i det elektriske Ballonlampelys, men inde i Kafe- erne, der gaar i ét med Gaden, er der i stærkeste Mod- sætning hertil aldeles bælgmørkt, og her, i det tætte Mørke, sidder nu Mijnheer med sin »Foking« og sin Kridtpibe og stirrer stum og urørlig ud paa det brogede, lystige, larmende, leende Folkeliv, der tumler sig løs- sluppet i den lyse Gade, paa det frem og tilbage bøl- gende, brusende Menneskehav, som ikke forstyrres af noget Køretøj, thi al Vognkørsel er forbudt. Selv uset af alle ser han alt. Stoiker og Epikuræer paa samme Gang! En ægte hollandsk Nydelsesform har man fortalt mig.

Et andet Indtryk: Vi driver rundt i Jødekvarteret,

hvor de snævre Gader er stopfyldte med stærkt særprægede, gennemgaaende meget smukke portugisiske og orientalske Typer, et zigøjneragtigt myldrende Gadeliv, der lader haant om det utrolige Gadesvineri, og overalt i Kælderhalse og Portdøre sammenfiltrede Flokke af dejlig snavsede, sortkrøllede Børn med store, mørke, straalende Øjne og racebuede Næser. En ung, seksten- syttenaarig Bengel bliver ved med at hæfte sig paa os, skønt vi baade paa Tysk, Engelsk og Dansk beder ham rejse Fanden i Vold. Men næsvist grinende bliver han ved med at trave ved Siden af os. Da faar jeg en Inspiration! Jeg vender mig om imod ham og siger med al min Stemmes Energi blot et eneste Ord, men dette ene Ord har ogsaa en formidabel Virkning. Fyren ser med ét ganske slukøret ud, standser, gør brat omkring og fordufter i Løb. Og dette Ord? Det var et Ord, jeg huskede fra Goldschmidts »En Jøde«, et hebraisk Ord. Ordet »hrutspc«, der betyder saadan noget som: Din næsvise Knægt!

Endnu et tredje »Billede« vil jeg ridse ned. Et Intet vil maaske mange sige, men for mig saa henrivende paa Grund af dets Enkelthed og Renhed. Det er Aften; vi gaar forbi en Antikvitetsbod. Der er ganske mørkt i selve Butikken, men fra dens Baggrund hæver der sig nogle Trin op til en Dør, og da Døren staar aaben, kan man se ind i et lille, lavloftet Kammer, der oplyses af en Petroleumslampe, som hænger over Midten af et lille Mahognibord. Bag dette sidder en gammel, øjensynlig en meget gammel, ældgammel hollandsk Morlille med Kappe og store Hornbriller og med det overrynkede Ansigt, som vender lige mod os, bøjet læsende over en stor Bog, hendes Bibel antagelig. Der er en saadan Indderlighed, en saadan ophøjet Ro over hendes dybt alvorlige, af Lampen fuldt belyste, Gammelkoneansigt.

Dér sidder hun lukket ude fra Omverdenen, ganske op- tagen af det, hun læser. Ganske ubevægelig, mere lig et Billede end et levende Væsen, sidder hun der som om hun havde siddet der Aar efter Aar i mange Aar, en utalt Række af Aar. En gammel Ostade eller Adrian Brower!

Jeg kan ikke forlade Holland uden at tænke paa et Minde fra en langt senere Tid, hvor jeg sammen med en Ven gennemstrejfede Musæerne og Antikvitetsbutik- kerne. En Dag havde vi bestemt os til at aflægge Besøg i den allerfornemste Antikvitetsforretning. Ifølge Bae- decker var den installeret i et Patricierhus i Byens fine- ste Kvarter, men da vi kommer derhen, synes Huset os saa pragtfuldt, at vi for én Gangs Skyld drager Bae- deckers Paalidelighed i Tvivl. Vi tager dog sluttelig Mod til os og ringer paa, men føler os ikke saa lidt benauede, saa sikre er vi paa, at det maa være en Fejltagelse. Døren aabnes af en fiks, hvidkappet og hvidforklædet, spændeskoet Stuepige. Lidt genert spørger min Ven, om Hr. X. bor her. Jo, Bædecker har Ret, han bor her virs- keligt. Og den Fikse byder os ind i en underfuld Hall med Marmorgulv og guldrækværket Marmortrappe, mod hvis hvide Trin lyser en festlig-blaa Løber. Hun beder os tage Plads, hun skal underrette Mefrouw. Lidt efter fanges vort Øre af en fra Husets øvre Regioner stam- mende, svag Silkeraslen, som nu kommer nærmere og nærmere, og et Øjeblik efter ser vi ile ned over Lø- beren en høj, slank, silkeklædt Dame. Vi springer op, og foran os staar nu en rent ud sagt vidunderlig smuk, yngre Dame i brunliggylden Silke og med fuldstændigt Ladypræg. Affabelt beder hun os træde ind i Salonen, en stor, elegant Sal, fyldt af brogede Møbler i alle Stil- arter og af Skabe med kostelige Pretiosa. Altsammen Antikviteter til Salg. Damen er saa henrivende skøn, at

jeg giver Pokker i alle Antikviteter og sætter mig ned for stille og andagtsfuld at nyde Nutidens langt mere betagende Skønhedsværk, medens min Ven og hun forretningsmæssigt vandrer rundt for at tage Kostbarhederne i Øjesyn. Pludselig standser de foran et Skab, i hvilket min Vens kyndige Øjne straks har opdaget saadan en Lækkerbidsken som et Kaffeservice af Boettger (Grundlæggeren af det sachsiske Porcellain). Han lader falde en Bemærkning om, at det er noget overordentlig sjældent og kostbart, men i Stedet for nu at svare, bliver den skønne Frues Ansigt dækket af en dyb Rødme. »Er det til Salg?« spørger han. »Nej, det er netop solgt,« svarer hun, »og desværre, forstaar jeg nu, meget for billigt.« Hun bliver blodrød, faar Taarer i Øjnene, og pludselig kan hun ikke beherske sig mere, men styrter ud af Salen. Straks efter dukker hun frem med sin Gemal, en lavbenet Herre af utiltalende, gulbleg Type, den diametrale Modsætning til den herlige Viv. Han kaster sig øjeblikkelig over Salgsbogen, og nu begynder der en Skændeduet mellem Mand og Kvinde, som uden Hensyn til vor Tilstedeværelse hurtigt antager en meget ubehersket Form — den arme Frue, som nu faar sig en Omgang, fordi hun har solgt for billigt! Til dette Opgør anser vi os for overflødige Vidner, og vi absenterer os skyndsomst. Det kan ogsaa undertiden være uheldsvangert at være for klog! Og saa at det skulde komme til at gaa ud over en Dame og tilmed en saa skøn Dame!

Jeg skulde forlade Holland over Rotterdam, og da jeg havde nogle Timer tilovers i denne store, travle By, drev jeg rundt i Gaderne, og derved kom jeg ganske uforvarende op i et meget sælsomt Æventyr. Idet jeg nemlig passerer en Tværgade, kommer pludselig en nydelig og velklædt ung Dame løbende imod mig fra Tværgæden, drejer om Hjørnet og falder bogstavelig talt lige

hen i Armene paa mig. Hun griber fat i mig, stikker sin Arm ganske ugenert ind under min og hvisker forpustet paa Engelsk (hun antog mig, sagde hun bagefter, for en Englænder): »Look here, you are my husband.« Jeg hendes Mand! Er det underligt, at jeg ser noget forbløffet paa hende? Men, alt medens hun sagtner sine Skridt, fortsætter hun: »Speak to me in a loving way and please walk slowly.« Et Øjeblik efter runder to Mænd i fuldt Firspring Hjørnet, en civilklædt og en Politimand, et Øjeblik staar de stille og kigger op og ned ad Gaden; men da de ikke ser andre end et Par Kærestefolk, der vandrer fortrolig Arm i Arm, gør de omking og løber i modsat Retning. Saa snart de er ude af Syne, giver min lille »Kone« sig til at hulke ganske hysterisk, og først lidt efter er hun i Stand til at forklare mig, at, medens hun stod inde i en Butik, var der pludselig en ældre Dame, en Kunde, der gav sig til at himle op og sigte hende for at have stjaalet nogle Kniplinger fra Disken. Skønt hun nu straks var klar over, at det maatte være Damen selv, som var Tyven, blev hun dog saa forfærdet over Beskyldningen og saa Angsten for det forestaaende Opgør, at hun rent tabte Hovedet og stak i Rend ud af Butikken. Denne Beretning blev aflagt snart paa Tysk og snart paa Engelsk, men selv var hun Hollænderinde. Nydelig var hun, det er nu vist og sandt, og gruelig ulykkelig saa hun ud, og under Taarer bedyrede hun sin Uskyld, saa hvad havde jeg vel andet at gøre end at tro paa, at det, hun fortalte mig, var Sandhed? Jeg trøster hende derfor paa ridderligste Maade og faar hende efter nogen Modstand overtalt til at gaa med hen at spise en Bryllups- og Afskedsmiddag. Det blev en virkelig munter lille Nygiftsmiddag, og Æventyret ender sluttelig med, at »min officielle Hustru« nok saa smukt følger mig til Damperen og vedbliver at tilvifte mig et Farvel, saalænge som jeg er i Sigte.

Var hun ægte? Ikke véd jeg; men hele hendes Optræden, hendes Udseende, hendes Sprog var den virkelige Dames. Og hvorfor skulde jeg saa ikke tro paa, at jeg for én Gangs Skyld var bleven en uskyldig Kvindes »reddende Engel«. Var jeg naiv? Jeg var i hvert Fald kun 24 Aar.

Uden nye Æventyr naaede jeg saa endelig London.

Det London, jeg kom til, var et gammeldags London, hvor man endnu ikke kendte til Biler, men syntes, at de morsomme, lette, tohjulede Hansomcabs var et Vidunder af Hurtighed. Mine Slægtninge, hvis Gæst jeg skulde være, boede ude i Nærheden af Crystalpalace i en yndig, hyggelig Villa med en prægtig gammel Have.

Min Onkel var en lille, utrolig godmodig og dejlig hjulbenet Mand, der var Dansk af Fødsel og talte fejl- frit Dansk, men følte sig ganske som Englænder, skønt han var pæredansk af Tænkemaade og Følesæt, endda han allerede ved Konfirmationsalderen var bleven omplantet til London. I en Onkels Forretning havde han arbejdet sig frem til Chef og Velstand og var bleven gift med sin Principals Datter. Hun var Englænderinde af Fødsel, og hun var en ualmindelig intelligent og indtagende Dame, hvis Væsen og Tale i høj Grad var præget af ægte dickenssk Humor. Hun var en stærk Personlighed, den styrende i Hjemmet, og godt var det, for den lille Mand var saa elskværdig og godhjærtet, at han kom i Lommen paa alle Mennesker: sine Børn, sine Tjenestefolk, sine Gæster. Han havde forresten den morsomme Uvane, naar han var i godt Humør, at de bitere lange Sætninger af fuldstændig meningsløse Ord, en Særhed, han havde arvet fra sin Fader, som var min Morfar. Jeg husker endnu udmærket godt min Bedstefader — skønt han døde, da jeg var c: 10 Aar gammel —

gaaende op og ned ad Gulvet paa sine fuldstændig halv-
cirklede Ben, med Kalotten skubbet bag i Nakken,
Slobrokken flagrende bagud og saa Klapbukser efter Ti-
dens Mode, og nynne fuldstændig meningsløse Ord eller
Refrains, hvoraf jeg særlig tydelig mindes ét: Wo ist
der Backhausen? Er ist auf dem Kackhausen! Et af hans
Yndlingsord, som gik igen hos min Onkel, var det be-
synderlig lydende »Rodekanachre«, og pudsig nok har
jeg for ikke lang Tid siden i en eller anden Avis fundet,
at en nulevende czechoslavakisk Dignitar bærer dette
Navn.

Min Onkel og Tante levede storartet sammen, og
dette fandt jeg symbolsk udtrykt i Fællessengen, som
bogstavelig fyldte det fælles Soveværelse. Men det
gjorde alligevel et overvældende Indtryk paa mig en
Dag at opdage, at der til Fællessengen ogsaa hørte en
Fællesdyne, og en Gang betroede min Onkel mig, at det,
alt Sympati tiltrods, slet ikke var noget særlig rart om
Vinteren, fordi »hun«, den større og fyldigere, trods sin
Kvindelighed tog Broderparten af Dynen. Faa det ind-
rettet paa anden Maade kunde der alligevel ikke være
Tale om, thi det stred mod Datidens engelske Blufærs-
dighedsfølelse. Saadan brugtes det overalt — og det gør
det vist den Dag i Dag.

Hans Privilegium var at skære for ved Maaltiderne,
og det var desværre hans Ærgærrighed at skære saa
tynde Skiver som overhovedet gørligt; men selv om jeg
uforbeholdent beundrede hans imponerende Færdighed,
var jeg absolut ingen ubetinget Beundrer af dens Re-
sultater, for jeg opnaaede aldrig i de Maaneder, jeg var
der, at føle mig virkelig mæt, selv om jeg ogsaa bad
om mere Gang efter Gang. Ifølge engelsk Skik maatte
man jo ikke tage selv, men pænt lade sig nøje med at
modtage det, som blev serveret for Een; jeg vidste i

min Hungertilstand tilsidst ikke bedre end at smugle en Kikskasse ned i min Kuffert for om Aftenen at fylde min Mave med dens Indhold, inden jeg gik til Ro. Middagen var nemlig desværre Dagens sidste Maaltid. — Min Lunch spiste jeg inde i »Byen«, fordi mine Hospitalsstudier paa den Tid holdt mig borte fra Hjemmet, og det blev derfor en betydningsfuld Opgave for mig at finde det Sted, hvor man for den billigste Penge fik den største Portion, og det ideelle Sted fandt jeg omsider i British Museum's Studenterbar. For 6 d. fik jeg her tilstaaet en stor Portion Mockturtle (forloren Skildpadde) og virkelig blev Portionerne større og større, efterhaanden som det lykkedes mig at overbevise den venlige Barfrøken om, at «Danmark var et lidet fattigt», men venligt Land, og jeg en lille fattig, men venlig dansk Studerende.

I Nærheden af Onkels Villa ejede Tantes Søster en næsten slotslignende Ejendom; hun var nemlig gift med en endog efter engelske Forhold særdeles rig Mand; de havde da ogsaa Karet med Kusk og Tjener. Hvad Rarhed angik, var der nu slet ingen Lighed mellem hende og Tante. Uh nej, hun var en hovmodig, pengestolt, fed, egenkærlig, herskesyg og hysterisk Person; og saa drak hun Spiritus i Smug, var uhyre madkær og led naturligvis af Forstoppelse og »gout«. En Gang bød man hende ind for at være en Aften sammen med den danske Gæst. At det ikke stod som noget særlig lokkende for en forvænt Englænderinde, er der vel ikke noget at sige til, og om Morgenen sendte hun da ogsaa Afbud under Foregivende af, at hun var svært syg og sengeliggende. For at vise min inderlige Deltagelse gik jeg ind for at se til hende. Straks blev der dog nægtet mig Adgang, thi Fruen lod vide, at hun laa for Døden. Omsider fik jeg dog Foretræde i min Egenskab af Læge. Jeg blev

hurtig klar over, at døende var Damen allenfals ikke, derimod særdeles onskabsfuld. Da hun forekom mig at være et let Bytte for suggestiv Behandling, gik jeg straks i Gang med denne. Alt medens jeg udtrykte min store Sorg over at se hende saa utvivlsomt sin sidste Time nær, lod jeg en passant et Par Ord falde om, at det rigtignok var meget trist, at hun af en saa sørgelig Grund var forhindret i at komme til vor Aftenfest, da den just til hendes Ære var planlagt med en ualmindelig Flothed, og jeg lod Østers, Croute, Champagne, som jeg vidste kunde faa Tænderne til at løbe i Vand paa hende, selv i hendes Dødsstund, passere Revu. Jeg maa sige til hendes Ære, at hun bevarede Kontenancen, saa længe jeg var der. Men, se, om Aftenen triner den salig Hedengangne ind i vor Dagligstue i sit fuldeste Puds, smykket med alle Diamanterne — og de var mange —, og — — saa var der sletingen Fremmede, og Traktementet stod kun paa The og Bagværk! Enhver kan vist uden yderligere Beskrivelse fantasere sig til den Explosion, der fandt Sted, udover mit syndige Hoved, og det saa meget mere som hun var pisket til at blive, da Karetten først var tilsagt til et senere Klokkeslet (der fandtes jo ikke Telefon). Hun var dog saa klog at give Køb og finde sig i sin Skæbne, da jeg overfor Familien postulerede, at hun ganske sikkert vilde være død, dersom jeg ikke ved min Psykoterapi havde frelst hendes Liv. Intelligent som hun var, bed hun i det sure Æble og fingerede at tro paa Krøniken om, at jeg virkelig var hendes Redningsmand. Men hun tilgav mig det aldrig, hun saa aldrig senere til den Side, hvor jeg var. Længst er baade hun, hendes Mand, min kære Onkel og Tante gaaet til de Døde.

Med hendes Mand havde jeg ogsaa en mindre heldig Oplevelse. Han havde Navn for at være Levemand og

Charmør, og da han derfor indbød mig til »en glad Aften« inde i London, lykønskede mine Værtsfolk mig til, at der sikkert nu forestod mig en ualmindelig Nydelse. Jeg var som Følge heraf i virkelig Forventningsspænding, da den store Dag omsider oprandt; men, at det skulde blive en saa forunderlig Dag som det blev, en saa rentud uforglemmelig Dag, det havde jeg dog ikke drømt om, selv i mine sødeste Drømme. Han startede med at tage mig med hen i Parlamentet, hvad jo for saavidt kunde være meget interessant; men det kostede ham ganske vist ikke Spor. Naa, tænkte jeg, saa skal vi naturligvis have en fin Middag ovenpaa, og denne Tanke voksede, da han tog mig med hen i sin Klub, en meget fornem, konservativ Klub. Traktementet betog mig dog ikke stærkt, for det kom kun til at bestaa i Sandwiches og The, og det kunde da endelig heller ikke ruinere ham. Saa drog vi, og jeg betydelig mere nedslaaet, til den gang saa bekendte Vokskabinet »Madame Tousseaux«, hvor man morede sig, men jeg absolut ikke. Stadig ingen Middag! Og jeg undredes mere og mere. Endelig havnede vi, og jeg skrupsulten, i den store Varieté »Empire«. Da Dagen imidlertid allerede havde været saa »expensiv«, indskrænkede han sin Flothed til at tage 1 sh. Staaaplads, hvorfra Udsigten til Scenen var saa problematisk, at jeg ganske stille satte mig ned paa Gulvet og sov. Jeg trøstede mig dog endnu i Drømme med den Soupé, som dog maatte komme ovenpaa Fastedagen, men da Forestillingen omsider var til Ende — han lod til at have moret sig dejligt — saa han paa sit Ur. Aah, nu kommer det endelig, jublede det indeni i mine sultskrigende Indvolde! Ja, hvad kom? »Hør Du, Klokken er bleven mange, og vi maa skynde os for at naa vort sidste Tog!« Da brast der noget i mig, og viljeløs lod jeg mig slæbe afsted, for ovenpaa de mange Dagens

Udgifter havde han naturligvis ikke Raad til at tage en Vogn til Stationen, og —! Ganske vist havde min Beundring for hans Form for Livsnydelse faaet et uopretteligt Knæk, men jeg kunde alligevel aldrig blive rigtig gal i Hovedet paa ham. Min humoristiske Sans slog straks ned paa, at jeg trods alt havde oplevet en Dag, der vilde staa mere uforglemmelig i min Erindring end selv de flotteste kulinariske Nydelser. Men jeg sørgede for, at hans Renommé som »viveur« fik sit Grundskud indenfor Familjekredsen.

En Aften kom jeg paa Bal med min Kusine, og noget saa stift havde jeg aldrig før været ude for. I mine Øjne var Gæsterne ikke levende Væsner, men figurerende Marionetter. Dog, medens jeg menuetterer med en ung Dame, som bare sagde Ja og Nej og syntes af samme Støbning som de andre, sker der noget, som i selvsamme Nu totalt omskaber mit Livssyn og — hendel! Ja, hvad sker der? Ikke andet end at den unge Dame løfter sin Vifte op foran sit Ansigt som et Slags Skærmbredt og i Ly heraf rækker sin Tunge saa langt ud af Munden som en menneskelig Tunge overhovedet kan rækkes. Og saa blinker hun med det ene Øjel! Ja, andet gør hun virkelig ikke; men alligevel har det den Virkning paa mig, at jeg bliver fuldstændig balstyrig: Atrape omskabt til et virkeligt levende, spøgefuldt Pigebarn. Jo, det kan nok være, der kom Fart i os, og som jeg morede mig! Det blev en Aften!

En anden Gang kom jeg med til en stor Aftenfest hos en rig Brygger og M. P. Jeg blev præsenteret som en Doktor, der var i England for at studere Sindssyge, og til Ære for mig blev saa en ung Dame opfordret til at deklamere — dengang deklamerede alle unge Piger allevegne i London — et Poem, som hed »The raving mad« (Den Ravgale). Hun gjorde det med en saadan

Naturtroskab, at jeg ærligt paa Forespørgsel om, hvad jeg syntes om det, kunde svare: »Det er saa storartet, at man virkelig ikke kan afgøre, om det er Natur eller Kunst.« Resultatet af denne aandfulde Bemærkning blev imidlertid det uventede, at Damen uden Tøven lirede det Hele om igen! Naa, tænkte jeg, nu maa vi da faa noget at spise efter dette; men ogsaa her mødte mig straks en Skuffelse, for Traktementet bestod kun af The, Champagne, Sandwiches, Kager, Is etc. »Permanent hungersry« som jeg var, grebes jeg af dyb Medynk med mig selv, og det saa meget mere som intet Menneske nu tog fjærneste Notits af mig, thi jeg kendte ingen, og jeg blev ikke præsenteret for nogen: Sindssygelyset var forlængst slukt! Jeg fattede saa den tunge Beslutning at stikke af; men ligesom jeg skal til at snige mig ud af Døren, skyder der pludselig op foran mig en underdejlige Dame, ung, blond, høj og slank, efter Datidens Mode stærkt dekolleteret og med lang Slæbkjole. Uden Introduction, uden Præsentation siger hun saa til mig, der staar fuldstændig paralyseret, kun det ene Ord: »Stay«. Mit Hjærte begynder at skælve ved Tanken om, at der virkelig er En, og det tilmed Selskabets skønneste Dame, som har faaet Øje paa min unge og mandige Skønhed. Men ak, hurtig kvæles mit glade Forfængelighedens Vanvid i dets Fødsel, for hendes næste Replik lyder: »Følg mig, De skal være min Mascotte ved Spillebordet! Jeg kan se paa Dem, at Øksehugget falder! — at De er Novice!« Der stod jeg, ribbet for alle Forfængelighedens Fjer. Altsaa for en pantsat Bondedreng antog hun mig, Hr. Cand. med. & chir. cum laude. Jeg havde ærlig talt ikke Frækhed nok, trykket som jeg ydermere var af min sletsyede Livkjole, til at betakke mig for Æren, hvad jeg unægtelig havde mest Lyst til, da min Portemonnaie var nærmest tom, og jeg intet kendte til Hazardspil. Som en

af Oldtidens fangne Fyrster luskede jeg slukøret efter min Kleopatra, der, uden iøvrig i fjærneste Maade at ænse mig mere, førte mig ind i en Sal, hvor en stor Kreds af unge Damer og Herrer sad omkring et rigtigt Roulettebord. De spillede, mindes jeg, om halvsouvereings, for mig dengang en svimlende Mønt, og de spillede med en Lidenskab, som fuldstændig sprængte deres ellers saa korrekte Opførsel. Selvfølgelig vandt min Partner og jeg til en Begyndelse, og en lille Stabel af Guldskillinger rejser sig imellem os. Saa siger jeg til mig selv, maaske ikke videre heltemæssigt, men formentlig ganske klogt: »Stik du nu af, Gamle, medens Legen er god, og lad Pigebarnet beholde hele Gevinsten.« Som sagt, saa gjort, og ubemærket af den Skønne listede jeg af, lige saa arm som jeg var kommen, men ogsaa uden Udset sig til at blive puttet i Gældsfængsel.

Heller ikke i den følgende Hændelse kom jeg desværre til at spille nogen flatterende Helterolle. En Dag kører jeg i en Iste Klasses Jærnbaneakupé (jeg havde Maanedskort), og i Vognen sidder der foruden jeg selv kun en Person til, en ung, nydelig (ja, de var virkelig nydelige allesammen, de kære Misser) og meget ladylike Dame. Vi sidder ved det aabne Vindue lige overfor hinanden, og da det regner ind igennem Vinduet, spørger jeg høfligt, om jeg ikke skal »shutte«. Hertil bemærker hun skælmsk koket, hun er overhovedet ikke bange for noget, ja heller ikke for nogen, ikke for Mænd engang, thi hun kan straks se paa en Mand, hvad han er værd! Selv en mindre forfængelig Person end jeg vilde dog vist have gjort, hvad jeg gjorde: jeg spurgte hende naturligvis om, hvad jeg da var værd. Og herpaa svarer hun saa med en Mængde særdeles smigrende Udtalelser. Saa spørger hun imidlertid mig, hvad jeg nu mener om hende; men dertil svarede jeg mere diplomatisk, at

jeg desværre ikke er i Besiddelse af den samme Seers evne som hun. Hvis jeg troede dermed at have imponeret min Rejsefælle, saa tog jeg dog grundig fejl, thi et Øjeblik efter sidder hun nolens volens paa mit Skød, og samtidig fornemmer jeg en svag, men umiskendelig Vind-aandslugt, som maner til Agtpaagivenhed. Hun fortæller mig nu, at hun kommer lige fra Skilsmisseretten, hvor hun har genvundet sin Frihed. Naa, tænker jeg, hun har taget sig et lille Bæger i Anledning af denne glædelige Begivenhed, derfor er hun saa indladende! Men Dame det er hun, diagnostiserer jeg, trods alt! Dog, som før berørt, jeg er ikke født til Heltefaget, og jeg havde lige hørt en Historie om en Dame i en engelsk Jærnbankupé, som havde gjort Anskrig og paastaaet, at hendes mand lige vis-a-vis havde været nærgaaende mod hende, hvorpaa han var bleven slæbt for Tamperretten etc. Nu, jeg følte ingen Trang til at opleve en lignende Skæbne! Næppe standser Toget ved den næste Station, før jeg giver mit Skødebarn, just i det Øjeblik, da det trækker op til, at hun vil kysse mig, et saa forsvarligt Puf, at hun flyver over i den anden Ende af Kupéen; men selv styrter jeg ud paa Perronen og hen i den fjærneste Ende af Toget.

Et andet Jærnbaneæventyr. Atter sidder jeg i min 1ste Klasseskupé, men denne Gang er det en ældre, hvidskægget Herre, der er min Medrejsende. Vi kommer i Snak, og han viser sig at være en gammel medicinsk Professor, som virker ved det Hospital, hvor jeg daglig kommer. Som Følge heraf bliver vi hurtig gode Venner, og da vi skal skilles, spørger han mig, om jeg ikke kunde have Lyst til at komme og spise til Middag i hans Hjem. Det er klart, at jeg begejstret slaar til. Da jeg kommer hjem og praler af mit Møde, slaar man mig koldt Vand i Blodet: Saadan bærer en engelsk Gentleman sig ikke

ad. »Du maa have misforstaaet ham,« siger man. Men Indbydelsen kommer ganske rigtigt, og i full dress begiver jeg mig forventningsfuld afsted. Og hvad er det saa for et Selskab, som venter mig? Det er ikke stort, men det er udsøgt, maa jeg tro, for det bestaar kun af 3 — tre — Personer, nemlig min hvidhaarede Ven, hans bedagede Hustru og hans eneste og aldrende Datter. Hoho, klukker det indeni i mig, Du er her nok som Ægteskabskandidat, og denne Tanke gør mig lige med det samme ganske fjantet. Jeg fører Datteren tilbords; men hvad jeg saa end siger til hende, slaar hun Øjnene jomfrueligt ned og »blusher« paa sit Engelsk. Saa tilsidst faarer Djævelen i min Krop, og pludselig flyver det mig ud af Munden: »Miss, har De nogensinde været paa Elefantjagt?« Selvfølgelig havde Miss'en ikke været paa Elefantjagt; men da jeg ser, hvor det glimter op i hendes Øjne, og at Forældrene lytter interesseret til, kaster jeg mig ud i en glansfuld Beretning om »mine« afrikanske Elefantjagtæventyr, ja, da jeg ser, hvorledes min Borddame tører op, alt medens hun aandeløst lytter til mine drabelige Münchhauseniader, faar jeg efterhaanden nedlagt et større Antal Elefanter! Her blev jeg saaledes for en Gangs Skyld »the hero«, men alligevel stak jeg af, saa snart jeg bare kunde, for alt, ogsaa Elefanter, skal jo have en Ende. At min Formodning om at være der som Svigersønsemne var rigtig, fik jeg forøvrig meget hurtigt bekræftet, thi da jeg Dagen derpaa fortalte min Oplevelse til de unge Læger paa Hospitalet, udbrød de alle i jublende Kor: »Oh, yes, we know it, we have been there too!«

Som før antydet var min daværende Skrædder ikke nogen første Rangs Kunstner. Foruden den nysomtalte Kjole var han ogsaa Mester for en forskaaren sort Frakke, som heldigvis ogsaa fik sin Historie. Den for-

lenede mig endnu mere end Kjolen med Præg af »den pantsatte Bondedreng«, thi den var saa forkert sat sammen som overhovedet muligt. Bl. a., husker jeg, havde Mesteren anbragt de to Figurknapper, som rettelig har deres Plads over Lænden, helt oppe mellem Skulderbladene. Dertil kom nu et stort sort Flagreslips og Benzklæder med Knæ i (Buksefolden var endnu ikke opfundet). I dette Kostume stillede jeg en varm Sommeraften ved Syvtiden hos en bekendt Højesteretssagfører i hans pragtfulde Stovværelse i Byens mest fashionable Kvarter. I Tillid til Indbydelsens Vending »en familie« (endda med Streg under) havde jeg efter en langvarig Diskussion med mine kære Slægtninge faaet Lov til at iføre mig dette mere tvangfri Kostume. Jeg stillede præcis trods alle Afstandsvanskeligheder, og jeg var saa fortrolig med Kostumet, at jeg ærlig talt følte mig yderst tilfreds med mig selv; der var jo ogsaa hele Ungdommens forgyldende Skær over mig. Uforknytt drev jeg Dørhammeren kraftigt mod Døren, og øjeblikkelig aabnede denne sig og afslørede en elegant Fremtoning, som dog kun var en Parlourmaid, hvis Træk i hvert Fald ikke røbede nogen Forundring ved Synet af min Fremtoning. Med urokket Selvfølelse lod jeg derfor Fløjdørene ind til Salonen springe tilbage og stod nu Ansigt til Ansigt med et Ægtepar, Vært og Værtinde, begge iført vildeste Skrud: Han i full dress med en mægtig Violbuket i Knaphullet og Hun saa dekolleteret som vel overhovedet tilladeligt. Skønt jeg talte rigtig godt Engelsk, tabte jeg dog ved dette Syn Mælet; al min Selvfølelse forsvandt, jeg syntes, jeg sank ned i mine Knæ, og jeg følte mig saa lille som maaske aldrig hverken før eller siden. Her stod jeg, Reklameskiltet for den slotteste Skrædder i København, i en pragtfuld Salon overfor dette imponerende og skønt udhalede Par og havde mest Lyst til at gøre om-

kring og forsvinde med det samme. Til alt Held var de begge smaa, og den Omstændighed, at jeg kunde se dem over Hovedet, gengav mig omsider Mælet. Med rystende Stemme gjorde jeg min bedste Undskyldning, idet jeg skød mig ind under min Uvidenhed om Skik og Brug. Dog Parret slog det smilende hen med en Bemærkning om, at det Hele jo virkelig var ganske »en familie«. Et Øjeblik følte jeg mig derfor beroliget, men rigtignok kun et Øjeblik, for straks efter fyldtes Salonen af et stort Selskab af Damer og Herrer i fuldeste Puds, og — saa skulde jeg endda nu føre Værtinden tilbords. Selv efter at vi var kommet til Sæde, kunde jeg »Fattig Per Eriksen« stadig ikke rigtig samle mig til at være naturlig og glad; jeg ligefrem følte de to Figurknapper brænde mig mellem Skulderbladene. Fruen kunde ikke undgaa at bemærke min Stupiditet, og hun begyndte derfor at indlede en Samtale med et saa banalt Spørgsmaal som »How do you like London?« Tænk, saa lavt vurderer hun min aandelige Standard, tænkte jeg, og jeg følte mig med eet ganske desperat, og jeg sagde til mig selv: »Nu maa Du min Sandten se at rehabilitere Dig!« Og med saa engelsk Mine som muligt svarede jeg derfor ganske tørt: »Well, I find it rather nice, but« — Kunstpavse — »I prefer this soup.« Fruens Udtryk ovenpaa denne Mundfuld tydede desværre dog ikke paa, at det var lykkedes mig at imponere hende; tværtimod syntes jeg at læse i hendes Ansigt, at hun var mest tilbøjelig til at antage mig for en typisk Repræsentant for »der reine Thor«. — Langt senere, et Aarstid efter, fik jeg imidlertid gennem en Fætter, der efter mig havde besøgt Familien, at vide, at det dog var lykkedes mig at imponere hende langt, langt mere, end jeg selv i mine dristigste Tanker havde turdet haabe paa. Han standsede mig en Dag i Bredgade med de Ord: »Du har gjort

Dig udødelig i London, Du har ved den Middag, Du var til hos Advokat X., imponeret Fruen til den Grad ved dit Svar: »I prefer this soup,« at hun har fortalt det vidt og bredt, og Du har gjort saadan Lykke med det, at det nu er blevet en staaende Vending i Kredsen, naar nogen ikke vil stikke op for Bollemærk, at sige: »Well, I prefer this soup.«

Min Onkel skulde en Dag til stor Festmiddag i »The Drapers«, et meget gammelt Købmandslav eller Broderskab. Det var den aarlig tilbagevendende Stiftelsesfest, som denne Gang havde ganske særlig Betydning, fordi min kære Onkel som Aarets Chairman skulde præsidere ved Middagen, iført en pelsværksforet Kappe og en gylde Pragthalskæde. Den ellers saa beskedne Borgermand svulmede af Storhed, da han fik Stadsen paa, og naturligvis fik jeg Ordre til at gaa med, for at jeg kunde besundre ham, naar han troned øverst ved Festbordet i den paa fuldstændig middelalderlig Vis udstyrede Hal. Jeg blev ved Bordet placeret ved Siden af en mildest talt moden Italienerinde, der levede i Ægteskab med en Englænder. Vi fik siger og skriver nitten, nitten, forskellige Retter, og det var rigtig noget for min ungdommelige og den Gang aldrig mættede Appetit. Jeg aad mig igennem de tretten, vistnok en Rekord, for det var næppe Meningen, at de alle skulde spise af dem allesammen. Trods disse Kraftpræstationer blev der dog tilstrækkelig Energi tilovers til at underholde mig med min italienske Bordfælle, hvis Appetit forøvrig godt kunde staa Maal med min. Hun var da ogsaa en Dame af et hartad utroligt Omfang, med et melhvidt Ansigt, hvori glødede et Par muntre Stenkulsøjne, og hvis ædleste Prydelse var en overdaadig Trehage-Terrasse, der ledede min Fantasi hen til Babylons hængende Haver, fordi Terrasserne var prydet med sorte Haarbørster.

Hun var sprudlende livlig, med ægte sydlandsk Løsluppenhed, og hendes Munterhed tiltog proportionalt med de mægtige Kvanta Mad og Vin, som hun efterhaanden satte til Livs. Tilsidst geraadede hun i en næsten ustandselig Lattertilstand, og denne Latter ikke blot gennemrystede hele det vældige Korpus og fik hendes Kæmpebarm til at gynges ganske søsygt; men den var saa højlyd, at det efterhaanden vakte adskillig Opsigt i den ellers saa beherskede Bordrunde. Tro dog ikke, at dette generede denne Sydens kaade Datter; næ, da hun mærkede, at hun blev Genstand for mer end almindelig Opmærksomhed, gav hun sig til at nynne sødmefyldte italienske Kærlighedsserenader, alt imens hendes Følelser overfor mig, som i Begyndelsen havde været udpræget moderlige, blev bestandig varmere og varmere, og pludselig drager hun mig med en saadan Hæftighed ind til sin bølgende Barm, at jeg saa at sige bliver ganske opslugt og hverken kan se eller høre. Og saa giver hun sig til at kysse mig og kalde mig »sin elskede Søn«, indtil jeg omsider mere død end levende faar gjort mig fri af Venusbjærget og skyndsomst echapperer under almindelig Jubel, tilpudret som en Pjerrot. Men den næste Dag sendte min »moderlige« Veninde »sin kære Søn« til Erindring et lille Sølvkrucifix, og det har jeg endnu daglig for Øje.

Mindet om det italienske Kys fører mig til et andet italiensk Minde, hvor der ikke som her var Tale om at modtage, men derimod om Trang til at give Kys. Det var vel et Aars Tid senere, at jeg opholdt mig i Rom. Jeg boede i det dengang blandt Skandinaver saa bekendte Pensionat »Rosada«, hvor den danske Billedhugger Hasselriis var i en lang Aarrække »fast Inventar«. Signora var ligesom min engelske Veninde baade kølossal og meget gemytlig. Hun havde en talrig Børne-

flok, og den yngste af disse, den syttenaarige Inez, havde sat mit Hjærte i hæftig Bevægelse. Hun var i mine Øjne den smukkeste, sødeste, yndefuldeste unge Pige, der fandtes i Rom. Hver Morgen, naar jeg stod op — ja, det blues jeg end ikke den Dag i Dag ved at tilstaa — sagde jeg til mig selv: »Idag kysser Du Inez;« men ak, hver Aften, naar jeg gik til Sengs, lagde jeg mig alligevel til Hvile uden at have faaet udført min skumle Hensigt. Saa kom den store Dag, hvor der skulde være Pavemesse i Peterskirken. Selvfølgelig skulde hele Pensionatet derhen, og det lykkedes mig at manøvrere saaledes, at Inez blev min Ledsagerinde. Ca. 40.000 Mennesker fyldte Skt. Peter; men den uskyldige Inez klyngede sig trygt til min ridderlige Arm. Kun et Øjeblik blev Idyllen for mit Vedkommende forstyrret ved, at et Par Knytnæver pludselig slog Alarm paa min Ryg, og da jeg noget irriteret vendte mig om, stod der saamænd en lillebitte italiensk Morlille, der, alt mens hun brugte Næverne bravt, skældte mig Hæder og Ære fra med rivende Tungefærdighed. Hvorfor? Jo, fordi jeg, den vantro »Inglese«, tog Udsigten til hendes Pave væk for hende. Heri kunde jeg ikke andet end give hende Ret, og galant lod jeg hende derfor komme foran os: Øjeblikkelig Stemningsomslag og en Regn af Velsignelser ned over min »Elskede« og mig. Med Inez presset ind til mig, oplevede jeg nu et af mine store Livsøjeblikke: Hun og jeg modtog som eet Par Velsignelsen af selve Hans Santita, den hellige Fader, den nogle og 80aarige Pave Leo den XIII. Aldrig kommer jeg til at glemme de straalende sorte og lysende kloge Øjne, der sad som to Lyskugler i hans fuldstændig blodløse, sammenfaldne Oldingensigt med den mimrende brede, smallæbede Mund. Højt løftet sad han der i sin hvide Kniplingsdragt, baaren frem paa de røde Kardinalers

Skuldre, medens hans skeletmagre Hænder ustandselig dryssede Velsignelser ud over Mængden. Aldrig mindes jeg at have set saa kloge, saa klare, saa skarpe, saa indtrængende Menneskeøjne.

Da Højtideligheden var forbi, vinkede jeg en aaben Droske hid, puffede Inez ind deri og kørte hende, ærbart og stilfærdigt, tilbage til Hjemmet, hvor jeg, lige saa ærbart og stilfærdigt sagde Farvel til hende. Senere paa Dagen kom imidlertid to danske Damer, som ligeledes boede i Pensionatet, stærkt altererede ind i min Stue og kastede mig i Ansigtet: »Doktor, hvad har De dog gjort Inez?« »Hvad jeg har gjort?« sagde jeg med hele den gode Samvittigheds triste Ro, »ja Gud give, jeg havde gjort noget, for hver Morgen, naar jeg staar op, har jeg besluttet, at jeg i Dag vil kysse Inez, men hver Aften er jeg hidtil gaaet nok saa pænt i Seng uden at have faaet fuldført mit kærlige Forsæt, saa hvad nu?« Og saa kom det: Jo, jeg havde budt Signorinaen den største Haan, som en Mand kunde byde en romersk Kvinde. »Jeg?« sagde jeg forbløffet, »men hvorledes?« »Ved at køre alene med hende i aaben Vogn gennem Roms Gader!« »Aah,« aandede jeg lettet op, »ikke værre end det.« »Jamen,« svarede de, »Inez Forlovede« — jeg vaklede ved dette Stød, Inez forlovet! noget jeg ikke havde haft mindste Anelse om, Inez, mine femogtyveaarige Nætters Drøm, den kun syttenaarige Inez — »Inez Forlovede er ude af sig selv af Raseri, og vil nu absolut duellere med Dem.« »Naa,« indskød jeg mere fattet, »er det ikke værre end det, saa maa jeg jo se at faa den Historie klaret.« Og ind trén jeg og min desværre altfor gode Samvittighed i den rosadaske Dagligstue. Her mødte mig et artigt Syn. I den store Hestehaarssofas ene Hjørne sad den tykke Signora og hulkede, saa hendes fyldige Mave for op og ned som en

mægtig Gummiboldt, og i det andet Hjørne sad den lille ligblege Inez og gned sine dejlige Øjne — vaade? tørre? — medens en ung Italiener, klædt som en fuld- stændig Teaterrøver fo'r op og ned ad Gulvet, svingende en blinkende Dolk i sin højre Haand, alt medens hans Mund udspyede vældige Kaskader af rasende Ord. Min Tilsynekøbst fik ham til at standse brat, og medens han stirrede paa mig som et sultent Rovdyr paa Spring, fremstammede jeg paa daarligt italiensk-fransk som for- mildende Omstændighed mit Ukendskab til de romerske Skikke, og jeg gjorde ham min uforbeholdne Undskyld- ning, hvis jeg i min Uvidenhed maatte have krænket hans skønne Brud! Ja, hvad blev saa Resultatet? — For- færdeligt! At sluttelig han — Han! — kom hen og kys- sede mig paa begge Kinder, og at jeg selvfølgelig nu aldrig opnaaede noget Kys af Inez. — — —

Jeg benyttede naturligvis mit Ophold i London til ogsaa at besøge det berømte Nervehospital, som laa i Byens Centrum, i Queens Square, tæt op til British Museum. Her blev jeg trods min grønne Ungdom over- maade venlig modtaget, ikke blot af Professorerne, som alle havde Verdensnavn, men ogsaa af de yngre »house- doctors«, da jeg næsten daglig deltog i Stuegangen, som gjerne foregik ved Totiden. Det er imidlertid ikke Ste- det her at komme ind paa de medicinske Erfaringer, jeg gjorde, eller paa de Venskaber, jeg sluttede med flere af disse unge Læger, men jeg maa nok fortælle en lille rørende Episode fra Hospitalet. Blandt Patienterne befandt sig en sød ung Pige paa vel atten Aar, der paa Grund af en Rygmarvslidelse var fuldstændig lam i Underkroppen, og af den Grund søgte jeg altid at op- muntre hende paa min spøgefulde danske Maade (de engelske Nurser drillede mig altid med, at de aldrig havde set »such a lively doctor«). Da jeg omsider skulde

rejse og i den Anledning kom for at sige hende Farvel, duggedes hendes Øjne af Taarer, alt medens hun halede en Pakke frem fra under Sengetæppet, og den overrakte hun mig nu med de Ord: »Her er en Erindringsgave, Doktor, som jeg selv har forfærdiget til Dem, og som jeg beder om Lov til at skænke Dem som Gave til Deres Forlovede, naar De en Gang faar En.« Og hvad fandt jeg saa i Pakken? Ikke mindre end 30 yards hæklede Blonder, som jeg ikke blot modtog med dyb Rørelse og Glæde, men ogsaa efter den lille Frøkens Ønske skænkede min Forlovede 5 Aar senere som den første Fæstengave.

En Søndag tog jeg sammen med en af Hospitalets unge Læger, der virkelig efterhaanden var bleven min rigtig gode Ven, ud paa Besøg hos hans Familie, som havde et yndigt Hus et Stykke opad Floden, en fuldstændig landlig Idyl. Der var forskellige Unge, baade Damer og Herrer, og vi tilbragte en meget fornøjelig Dag sammen. Men saa, pludselig, henad Firetiden om Eftermiddagen gaar Munterheden ganske i Staa, og alle bliver med Eet besynderlig stive og faamælte, og jeg, der ikke kan undgaa at bemærke dette bratte Omslag, tvinges til at spørge mig selv, det tilstaar jeg, om der maaske var faret en eller anden Skruptudse ud af min tidt meget kaade Mund, som kunde have vakt de mere reservede Englænderes Anstød. Men nej, virkelig, min Samvittighed siger mig denne Gang fuldstændig fri! Da slaar det med Eet ned i mig: »Aah, dit Fæ, Du er jo i England, og det er Søndag. Man vil naturligvis i Kirke.« Henkastet siger jeg derfor: »Men hvorfor skal vi dog ikke til Eftermiddagsgudstjenesten?« Og se, i samme Øjeblik afløses Stivheden af glad Munterhed: Det var jo kun af Hensyn til mig, at man ikke havde ment det høfligt at foreslaa det, eftersom man ikke kendte mit religiøse Standpunkt. Og i Kirke drog vi

alle, opbyggede vendte vi tilbage, og Dagen endte paa den elskværdigste Maade.

En anden ung Læge, som ligeledes havde vist mig megen Sympati, tog mig ogsaa af og til med til sit Hjem. Han boede i en af Forstæderne, hvilken har jeg glemt. Hans Far sad lænket til en Sygestol, fordi han som Militærlæge i Indien havde paadraget sig en uheldelig Rygmarvslidelse. Trods al Venlighed overfor Gæsten var Tonen i Hjemmet derfor altid noget trykket. Faderen var en meget begavet, men altid meget alvorlig Mand, som helst vilde tale om medicinske Emner med os. Til Gengæld var Moderen en rigtig Overfladetype, saadan som man kender den fra mange engelske Dames romaner: forfængelig, pjattet og verdslig, »society«skør. Hendes Interesser drejede sig kun om, hvad Næsten sagde, og hvad Næsten gjorde, og selv naar vi var i Kirke, havde hun kun Sans for Nabofruernes Pynt. Munden stod saa at sige aldrig paa hende, og alligevel var hun frygtelig kedsommelig, fordi det altid var saa ligegyldigt og saa selvfølgeligt, alt hvad hun snakkede om. Hun havde øjensynlig engang været meget smuk, men Indiens Hede havde ældet hende tidligt. Derimod havde jeg stor Glæde af Bekendtskabet med min Vens Søster, og det endda, eller maaske netop fordi, hun var meget aparte. Ja, jeg kom tidt til at tænke paa Ofelia, omend ganske vist i formindsket Maalestok, naar jeg var sammen med hende. Hun havde da ogsaa haft en meget krank Skæbne. Thi under Familjens Ophold i Indien, havde hun, der dengang var mellem 16 og 17 Aar — hun var nu midt i Tyverne — en Nat været Genstand for et frygeligt psykisk Shok: en Indfødt havde en Aften gemt sig under hendes Seng for i Ly af Mørket at kunne øve skamløse Gærninger. Han naaede dog heldigvis ikke sin Hensigt, fordi det lykkedes hende ved

sine Skrig hurtigt at tilkalde Hjælp; men den stakkels lille Frøkens Forstand havde for stedse taget Skade af Forskrækkelsen, og en bred hvid Stribe i hendes sorte Haar mindede bestandig om den uhyggelige Oplevelse. Det mærkelige skete imidlertid nu, at hun i Samtaler med mig blev mere levende, end man i lang Tid havde været vant til at se hende, og derfor vakte mine Besøg særlig Glæde hos alle. Min Indflydelse paa hende gik endog saavidt, at jeg en Søndag fik hende overtalt — hun, som ellers altid skjulte sig menneskesky indendørs — til at tage en Tur opad Floden med sin Broder og mig. Paa Turen var hun endogsaa ualmindelig livlig, og der herskede derfor en munter Stemning i vor lille Baad paa denne smukke Søndag, medens vi gled frem imellem de yndige landskabelige Scenerier, der bestandig rullede sig op for mine undrende danske Øjne. Men saa pludselig sker der noget ganske uventet, og min Ven og jeg befinder os brat, uden forudgaaende Varsel, i en katastrofal Situation. Midt i en Samtale kaster vor Ledsagerinde sig pludselig, uden at vi bagefter kan sige hvorledes, udover Rælingen og ned i Floden, paa et ret ubefærdet Sted. Det voldte os stort Besvær, mindes jeg, at faa vor stakkels lille modstrittende Kammerat halet op igen, men lykkes gjorde det dog heldigvis — for os to i hvert Fald. Det blev en trist Hjemtur, Idyllen var borte og Livets ubønhørlige Brutalitet midt inde paa Livet af os. Og hvad der var endnu mere trist, jeg maatte desværre ophøre med mine Besøg, for hendes Sindstilstand forværredes fra denne Dag af, og et halvt Aarstid efter min Hjemkomst fik jeg fra min Ven Meddelelse om, at et nyt Selvmordsforsøg havde haft et befriende Resultat.

En Dag var jeg sammen med en af Kammeraterne kommen ud paa et Besøg paa en Sindssygeanstalt, der laa nogle Timers Jernbanerejse udenfor London. Me-

dens vi her gør Stuegang med Overlægen, en meget munter og spøgefuld Herre, kommer vi paa vor Runde til en Dame, der boede i et yderst komfortabelt udstyret Værelse. Hun er af meget aristokratisk Ydre, med smukke hvide Hængekrøller og en meget sirlig Paaklædning. Hun modtager os med den nobleste Anstand og nejer dybt, da man præsenterer mig som en dansk Læge, der er kommen for personlig at overbringe hende en Hilsen fra hendes kongelige Forældre. Damen levede nemlig i den Formening, at hun var selveste Hds. Kongelige Højhed, Prinsesse Alexandra, Danmarks Prinsesse. Allernaadigst tager hun imod mit ærbødige Buk og lytter lykkelig smilende til den Hilsen, som jeg i sirlige Vendinger overbringer hende fra de danske Majestæter; hun er henrykt og smiler og nikker og nejer og smiler.

Pludselig hvisker saa Overlægen til mig: »Aa, prøv engang at tale dansk til hende.« Naturligvis efterkommer jeg hellere end gjerne denne Opfordring, men unægteligt bliver Resultatet ikke det, som jeg havde ventet, for hun knalder mig ufortøvet en Lussing og sender en Skulle af engelske Skældsord udover mit syndige Hoved. Hun betragtede simpelthen mit fremmede Tungemaal som en personlig Haan; men Overlægen lo, saa det klukkede; for ham var Svaret øjensynlig ikke uventet, og jeg tilgav ham da ogsaa gjerne for hans elskværdige Munterheds Skyld, og saa fordi jeg jo dog alligevel, takket være ham, fik en lille munter Historie.

Det interessanteste Bekendtskab, jeg gjorde paa mit Hospital, var med en jævnaldrende finsk Læge, og Bekendtskabet førte snart til et Venskab, som varede hans Liv ud. Jeg mindes endnu med største Tydelighed den Betagelse, den næsten misundelige Beundring jeg følte, da jeg første Gang saa ham trine over Tærskelen ind i en af Hospitalets Sygestuer: et Hoved højere end alt

Folket, hærdebred, af en sjælden mandig Skønhed, der yderligere fremhævedes af de blonde Lokker, som naaede ned til Skuldrene, af Apostelskægget, den lyse Teint og de gode, klare, vandblaa Øjne. Rolid, uanfægtet fører han sit store Korpus ind i Stuen, hvor netop et af de største Navne gør Stuegang, og, i Modsætning til mig, der første Gang var traadt den store Mand i Møde med Bæven og Ængstelse, trods det at jeg talte godt Engelsk, planter han sig nok saa ugenert foran den store Mand og tvinger i Kraft af sin sjælelige og legemlige Styrke og Ro den berømte Professor til at stoppe op midt i sin Undersøgelse af en Patient og til noksaa pænt at vente, indtil han, den purunge finske Læge, der kommer lige fra Examinationsbordet, faar afleveret, hvad han vil sige paa sit mangelfulde og langsomme Sprog, med en finsk Pavse mellem hver Stavelse.

Der var overhovedet aldrig noget, som afficerede denne nordiske Goliath, til hvem jeg tidt drillende sagde, at han endnu stod Stenalderen nær, hørte hjemme i Urskoven og var mindst Tusind Aar tilbage for mig i Kultur. Vi blev snart uadskillelige og foretog mange fornøjelige Udflugter sammen, men ganske særlig mindes jeg blandt disse en flere Dages Tur paa den dejlige »Isle of Whigh«¹, som vi gennemkrydsede paa Apostlenes Heste og med et minimalt Forbrug af Penge, hvad vi forøvrigt var ligefrem piskede til, da vi begge var lige — og meget — fattige. En Dag, en Søndag, gik vi saaledes paa kun et frugalt Morgenmaaltid Time efter Time i brændende Sol, og vi vedblev at pace os frem ved at skyde Hovedmaaltidet længere og længere frem, fordi vi vidste, at der ikke bagefter vilde blive Raad til mere den Dag. Endelig ankommer vi dødsenstrætte langt hen paa Eftermiddagen til den lille By, hvor Belønningen for vore Anstrængelser sluttelig skulde indhøstes, men desværre viser det sig nu, at det er ganske umuligt

for os at faa Mad nogetsteds, for det er Kirketid. Den store Jætte bliver ganske modløs, thi hvad er selv en saadan uden Mad og Drikke; men saa finder jeg paa Udvej, da jeg var mere kendt med det engelske Begreb »hypocrisy«. Pludselig siger jeg til ham: »Følg mig, og jeg skal skaffe dig Mad.« Vi gaar ind i et »Boardinghouse«, og jeg retter nu det Spørgsmaal til den venlige Pensjonatsdame, der kommer os i Møde, om vi ikke kan »boarde« hos hende. Da hun beredvilligt bejaer dette, spørger jeg hende »with an innocent smile«, om vi saa maaske kan nøjes med at »boarde« for nogle Timer. Og da jeg nærmere motiverer Situationen, tilsmiler hun os forstaaende sit Ja.

Som »Boardingguests« er der nu intet i Vejen for at faa lige saa megen Mad som det skal være. Snart skuer vore glubske Øjne en stor og pragtfuld Oksesteg, som meget hurtigt gaar sin totale Undergang i Møde (man kendte dengang ikke til afmaalte Portioner), og en stor Stiltonost bliver hurtigt udhulet indtil Skorpen. Først nu, da Ødelæggelsen har fundet Sted, tænker vi paa Regnskabets Time, og med betydelig Beklemmelse imødeser vi derfor Regningen, paa Forhaand overbeviste om, at det dog maaske havde været klogere at indtage flere mindre Maaltider i Dagens Løb end dette ene Kraftfoder. Men hvor glad forundret bliver vi ikke, da Regningen arriverer og lyder paa, ja, paa kun 2/6 for hver af os! Det var i de Tider!

Min Ven havde den snurrige Idé, at han gjerne vilde se Lord Tennyson, som han havde hørt skulde opholde sig paa Øen. Han dvælede saa ofte ved dette Ønske, at jeg ligefrem var ved at brække mig over Hr. Tennyson; men endelig en Dag lykkedes det mig saa at befri mig for min Kvalme. En Eftermiddag kommer der nemlig kørende imod os et lille lækkert Ponykøretøj, hvori der sidder en fornemt udseende, hvidlokket Gentleman

med stor Straahat og brungylden Fløjelsjakke, og ved hans Side en ung Dame, der kører Hesten. Jeg standser min Ven og siger til ham med hele en fast Overbevisnings Inderlighed: »Look, Lord Tennyson.« I maasbende Undren stirrer han paa det herlige Syn, og han vedbliver at stirre og stirre, saalænge der blot er en Anelse af den gyldenbrune Jakke at se! Nu var han omsider virkelig lykkelig, heltud tilfreds, og han talte aldrig siden om Lord Tennyson. Og hvem véd. Maaske var det ogsaa den ædle Mylord!

Skønt mine engelske Erindringer hermed er tilende, skal jeg dog paa dette Sted fortsætte med at fortælle, hvad jeg mere véd om min finske Ven, da vi vedblev at holde Forbindelsen vedlige, dels ved Breve, dels ved hans gentagne Besøg i København, og det saa meget mere som han udviklede sig til at blive en meget ejendommelig Person, og som hans Liv har faaet en ret tragisk Afslutning.

Nogle Aar efter vort Sammentræf i London nedsatte han sig som Nervaløge i sit Hjemland og grundede en snart meget søgt Klinik, men saa gik der pludselig, efter en Del Aars Forløb, Naturfilosofi i ham, hvorpaa han solgte sin Klinik og drog med Kone og ikke mindre end 10 Børn ud paa Landet i Ødemarken. Her oprettede han et Natursanatorium, hvor efter Sigende Patienterne gik barbenede og kun levede af Vand og Jordens Urter; ja, det spøgefulde Rygte gik, at de i deres Hungertilstand endogsaa gnavede Barken af Træerne.

En Dag ringer det paa min Dør, og da jeg lukker op, staar der foran mig en Kæmpeskikkelse, en fuldstændig Apostelfigur, uden Hat, med bølgende Lokker ned over Skuldrene, med et langt graasprængt Skæg, iført finsk Bondedragt af graat Vadmel og store bredsnudede Sko samt et Egespir i Haanden. Trods det, at der var gaaet mange Aar, genkendte jeg straks i denne æventyrlige

Skikkelse min kære Ven fra Ungdomstiden. Han var paa Gennemrejse fra England, hvor han havde søgt at vinde Tilhængere for sine sære Teorier. Jeg fik ham ind og var glad ved at kunne præsentere ham for min Kone, for han var saa smuk med sine milde, blaa Øjne, sit ejegode Barnesmil og sit tunge Sprog, at jeg syntes, hun skulde have Lov til ogsaa at nyde ham. Sluttelig bød han os begge paa Opera i Det kgl. Teater samme Aften. Det var i Maj Maaned, og det var »Carmen«. Han havde foruden sin Hustru ogsaa en engelsk Professordatter med sig. Vi aftalte saa, at vi skulde mødes udenfor Teatret; men jeg havde slet ikke betænkt, at det jo allerede var højlys Dag, da vi naaede til Teatret. Jeg kan ikke nægte, at jeg var dum nok til at blive noget genert tilmode, da der ud af den paa Teaterfortrappen staaende Mængde løsner sig en Gigantskikkelse, iført det ovenfor beskrevne Kostyme, og da denne, uforstyrret af alle gloende Blikke, nu iler hen imod mig og kryster mig, der ved Siden af ham ser ud som en Dværg, ømt og varmt i sin Favn. Vi tog Sæde i første Parket, og en af mine Hospitalsassistenter fortalte mig senere, at hele Teatret havde interesseret sig mere for Finnen og mig end for Forestillingen. Paa venstre Side, mellem min Kone og mig, sad hans finske Hustru, som kun kunde tale Finsk, og som aldrig før havde været i et Teater, endsiges hørt en Opera. Min Kone gjorde fortvivlede Anstrængelser for, ved Hjælp af Tegnsprog, at underholde hende; men hun slap dog lettere fra det, end hun havde troet, da Damen kastede sig saa energisk, at hun straks efter første Akts Begyndelse faldt i Søvn. Da ingen ønskede at forstyrre hende, sov hun sødelig den ganske Aften, Akter og Mellemakter tiltrods. Da jeg senere bød paa Aftensmad hos a'Porta, viste det sig meget vanskeligt at tilfredsstille deres Ønsker, thi de afviste alle Tilbud og ønskede kun — Tomater — Tomater i Maj. Jeg løste Spørgs-

maalet ved at skaffe tilveje to Flasker Tomatpuré, og dem tømte de. Dertil et Glas Vand. Saa rejste de.

Det var sidste Gang, jeg saa noget til ham; men ikke længe efter skrev han til mig i Anledning af en Retssag, der var opstaaet imellem en sindssyg Sygeplejerske, der led af Kværlantforrykthed, og en Læge, paa hvis Klinik hun havde været ansat, og hvem hun beskyldte for at have sat en Plet paa hendes Ære ved pludselig at afskedige hende uden Grund. Min ridderlige Ven følte sig straks kaldet til at tage den forurettede Dames Parti mod sine Kolleger, men, forinden han bestemte sig for at gøre dette Skridt, var han dog saa forsigtig at sende mig Sagens Akter til Bedømmelse, og da jeg derefter dokumenterede for ham, at Damen virkelig var sindssyg, afstod han fornuftigvis fra sit Forsæt. Senere hørte jeg, at han trods sin Filosofi og sine 10 Børn havde ladet sig skille fra sin Kone, fordi han havde fattet Elskov til den før nævnte Professordatter; men, da en saadan Konflikt i Virkeligheden stred mod hele hans rene Tankesæt og stærkt religiøse Naturel, huggede han uventet Knuden over ved — trods Udsigten til ny Kærlighedslykke — at tage sig af Dage. Dette var midt under Kriegen. Og han sendte mig selv en rørende lille Epistel, hvori han meddelte mig sit Forsæt, redegjorde for sine Motiver, takkede for vort Venskab og sagde Farvel.

Paa Hjemvejen fra London gjorde jeg en Afstikker over Paris, og jeg blev der i nogle Uger, da jeg gjerne skulde stifte Bekendtskab med Tidens største »Nerve-mand«, den over hele den civiliserede Verden dengang saa berømte Charcot.

Denne fine, smukke, kloge, elegante og charmant, dertil saa sjældent veltalende Mand, øvede sin store Gærning ude paa det gamle Hospital »La Salpêtrière«. Saavel hans Forelæsninger som hans Demonstrationer fulgtes af et mægtigt og ved sin Internatioalisme

yderst broget Auditorium. Ret uforskyldt kom jeg nu til at spille en noget større Rolle, end jeg vel egentlig ifølge min daværende Udvikling kunde have Krav paa. Paa Polikliniken, som altid var oversvømmet af nye Patienter fra alle Jordens Lande, indfandt der sig nemlig jævnlig i de Tider nogle yderst ejendommelige Væsner af Hankøn, som jeg fristes til at kalde ikke Mænd, men Mandekarikaturer. Det var i Virkeligheden russisk-polsk-galiziske Jøder, som havde vagabonderet sig frem igennem Europa fra det ene Hospital til det andet, fra Nerveklinik til Nerveklinik, hvor de altid kunde være sikre paa at vække Furore med deres saare mærkelige og ofte aldrig tilforn sete Nerveidelser. Disse bevirkede øjeblikkelig, at samtlige Nervehospitaler paa den Vej, ad hvilken de kom frem, med sand Henrykkelse optog dem som velkomne Gæster og gav dem Husly for længere Tid, d. v. s. saalænge som Studiet af det interessante Tilfælde optog Lægerne. Naar disses Videbegær var mættet, ekspederede man dem høfligst igen ud af Porten, velplejede, men iøvrigt uforandrede, og saa fægtede Staklerne sig videre frem gennem Verden, indtil de slutelig, efter at have afsøgt samtlige Klinikker paa deres Vej, havnede paa den ogsaa hjemme hos dem berømte Salpetrière, der lige fra først af havde været Endemaålet for deres Rejse. Nu var der ingen her, der forstod det besynderlige Sprog, de talte, en Blanding af Jiddisch og Hebraisk, og det blev derfor meget snart Kotume, at de franske Kolleger vendte sig til mig om Hjælp, fordi man var saa elskværdig at forudsætte som givet, at jeg som Dansk kunde klare alle Sprog. De skulde bare anet, hvor uvidende jeg var, og ganske særligt, at jeg ikke forstod et Muk af, hvad disse Væsner sagde, naar lige undtages, at jeg nu og da kunde opfange et jiddisch Ord, som jeg erindrede fra min Læsning af Goldschmidts Romaner. Men naturligvis ønskede jeg ikke at forskærtse de

Danskes saavel som mit eget Renomé, og derfor lod jeg, som jeg forstod og oversatte glædelig paa Fransk mine Indtryk af de sære Fremtoninger, som sad foran os: Smaa og sammenkrøbne, med langt Haar og langt, stridt Skæg, der bølgede ned over Brystet, med de rindende Øjne og den store skarptskaarne, bestandig dryppende Racenæse, iført mysteriøse, men altid grulig malpropre og pjaltede Klædningsstykker og Fødderne indviklede i snavsede, ildelugtende Klude, mange af dem i idelig skælvende Uro som Følge af den syge Rysten i Lemmerne eller paa Grund af uvilkaarlige Muskelryk i hele Legemet. Jeg behøvede dog ikke at gøre mig Samvittighed af mit lille Bedrag, da jeg jo paa Forhaand vidste, at saavel Læger som Patienter var lige ivrige efter at faa iværksat en Indlæggelse paa Hospitalet, og derfor gjorde jeg jo ikke Uret mod nogen af Parterne, men lettede tværtimod Situationen for dem begge. Det var disse mærkelige Typer, som gav Charcot Materialet til en morsom Afhandling om »Den evige Jøde«, idet han postulerede, at det var disse Omstrejfer, som formentlig var Ophavet til Myten om den evige Jøde: Pludselig dukker han op i en eller anden Landsby, fantastisk ser han ud med sit fremmedartede Ydre, sin pjaltede og pittoreske Klædedragt, sin forpjuskede Haarmanke og sit frodige, uplejede Skæg, sin Randsel over den krogede Ryg, sin Vandringsstav i Haanden, sit uforstaaelige Tunsgemaal, sine sære Fagter og sit bizarre Væsen — og saa forsvinder han igen efter et flygtigt Ophold, lige saa brat som han kom, en pirrende Gaade, der giver en overtroisk Almues Nysgærrighed frieste Spil.

Jeg havde fundet et udmærket Paulun i et hyggeligt Studenterhotel, midt inde i Quartier latin. Ejeren var en yngre, meget høflig, men ogsaa meget kølig Mand. Han var gift med en ung, rigtig nydelig, men sørgelig bleg-sottig og altid alvorsfuld Kvinde. De havde hverken

Børn eller Tjenestefolk, men selv sled de begge to i det fra den lyse Morgen til den sene Aften, og samtidig udfoldede de den største Økonomi, altsammen for at spare sammen til det lille Landhus, der lokkede dem som saa mange andre franske Smaaborgere langt ude i Fremtiden, og som de dog maaske aldrig vilde naa, fordi de havde slidt sig ihjel forinden. Særlig vilde dette sikkert, tænkte jeg ofte, blive den lille Madames Lod, thi denne var i Sandhed lidet misundelsesværdig. Hun kom aldrig i Luften, eftersom hendes Mand paatog sig alle de udenørs Forretninger, derimellem ogsaa de huslige Indkøb, medens hun den ganske Dag, som en lille fangen Fugl, var spærret inde i Huset, kun optagen af dettes Renholdelse. Sig selv havde de blot forbeholdt et lille, skummet Gaardværelse, der aldrig havde set en Solstraale, og som endda vendte ud til en lille, snavset og bestandig utaalelig ildelugtende Brøndgaard. Her alene var hele hendes Verden! W.C.'erne i dette Hus var, man tilgave mig Ordet, med et mildt Udtryk frygtelige; de bestod paa sin Fransk kun af et Hul i Gulvet med et Par ophøjede Fodplader paa Siderne og saa malpropre, at — jeg tier! Erfaringen havde imidlertid lært dem, at Skandinaver ikke var at formaa til at benytte disse primitive Institutioner, og derfor havde de hensynsfuldt indrettet et gammeldags Kloset, saaledes som man brugte dem herhjemme før W. C.'ernes Tid. Trods den gode Hensigt var dette Apparat dog saa fjærnt fra mine tilvante Begreber om Hygiejne, at jeg altid foretrak et »Cabinet public«, som fandtes udenfor Luxembourghaven, thi her var W. C.-Systemet i Anvendelse. Mine lovbundne Besøg førte selvfølgelig til, at Toilette-damen, en ældre, værdig og fyldig Frue, og jeg hurtig blev fine Venner, og der gik ikke mange Dage, før hun daglig modtog mig som en længe ventet og kær Slægtning. Nejende og smilende lød det mig daglig ved min

Ankomst i Møde: »Soyez le bien venu, mon ch^{er} monsieur,« og jeg fik altid et varmtfølt: »Au demain, cher monsieur,« med paa Vejen. Da omsider den Dag optraadte, hvor hun maatte se mig for sidste Gang, havde jeg taget en lille Erindringsgave med til hende som Tak for hendes nænsomme Omsorg, og begejstret greb hun da min Haand mellem begge sine, kyssede den og sagde under Udgydelsen af ægte Modertaarer: »a u r e v o i r, á b i e n t ô t, ch^{er}, ch^{er} monsieur le docteur!«

Min lille Hotelværtindes Liv var saa glædeløst og saa rigt paa Bekymringer, at man skulde være mere koldhjærtet, end jeg var dengang, for ikke at føle Medlidenhed med hende. Naturligvis havde der ikke været Tale om Inklinationsparti, men om det gængse franske Fornuftgiftermaal, og Forholdet mellem Ægtefællerne var, trods det at ingen af dem havde overskredet Trediverne, iøjnefaldende behersket. Saa fattig var hendes Tilværelse, at det blev hende en virkelig Adspredelse, for ikke at sige Oplevelse, at jeg hver Formiddag, naar Husets øvrige Beboere, Studenterne, var gaaet til deres Studiesteder og Manden var i Byen, tillod hende at sætte sig ind hos mig, for at vi kunde faa en lille Passiar. Vi sad altid paa en Puf — jeg ser denne Puf tilvenstre for Døren og lige overfor Kaminen med Marmorbronceuret — og altid sad hun paa venstre Side af mig, med sit Hoved lænet mod min venstre Skulder, og, medens Taarerne langsomt gled ned over hendes alabasterblege Kinder, betroede hun mig nu alle sine Sorger og Bekymringer, og de var mange, for hun havde ingen anden i den hele Verden at betro sig til. Til Gengæld søgte jeg saa at trøste hende efter bedste Evne paa et desværre mangelfuldt Fransk, men trods Taarer og Sorger glemte hun saa alligevel ikke redelig at rette mine Sprogbojmerter. Derfor blev disse Timer mig mindst lige saa dyrebare som hende, fordi jeg paa denne Maade opnaede

ikke blot at være min lille Veninde til Trøst og Glæde, men ogsaa samtidig at lære at mestre det franske Sprog! Jeg lyver ikke, naar jeg hævder, at disse Timer trods al Werthersk Inderlighed og Følsomhed var saa platoniske, at jeg aldrig nogensinde hverken tog eller gav noget Kys. Da mit Ophold omsider var tilende, fandt der en oprivende Afskedsscene Sted, og i Afskedsstunden drog hun frem fra under sit Forklæde en lille Pakke, som hun overrakte mig med disse taarevædede Ord: »De véd, monsieur le docteur, hvor fattig jeg er, og hvor vanskeligt det er for mig at lægge Penge tilside, og derfor er det kun en meget beskeden Gave, jeg til Afsked kan give Dem; men De maa love mig ikke at lukke den op, før De i Aften sidder i Toget. Og tænk saa endnu en Gang paa Deres lille franske Veninde.« — Jeg førte omhyggelig Pakken rundt med mig Resten af Dagen, bar den hos mig gennem en festlig Afskedsmiddags brogede Numre og slap den ikke af Hænde, indtil jeg sad velinstalleret i min Kupé. Afskedssignalet lyder, Toget sætter sig i Bevægelse, min Spænding lader sig ikke længere beherske, med sitrende Hænder aabner jeg Pakken, og sé, for mit undrende Øje afslører sig — ja hvad tror man? — ingen kostelige Ædelstene, intet skønt Billede af Giverinden, nej — en hel, stegt Høne! Trods min Rørthed nød jeg den med fuldeste Velbehag in memoriam hende, jeg aldrig mere skulde gense og aldrig mere skulde høre fra eller om.

Medens jeg boede paa Hotellet, hændte der mig gerne om Morgenen, naar jeg traadte ud paa min lille Balkon for at tage Maal af Vejret, noget virkelig fornøjeligt. Jeg var som Regel lidt sent paa Færde, og derfor var jeg paa det Tidspunkt af Dagen eneste Mandfolk i hele Gaden, eftersom alle Studenterne i de omliggende Hoteller eller Pensioner længst var dragne til deres Dont, det eneste Mandfolk, ja, men ikke det eneste

Menneske, for alle Balkonerne var befolket med smaa »Grisetter«, Studenternes unge og ofte yndige Konkubiner, som ugenert præsenterede deres Negligé og gjorde Toilette saa at sige for aabent Tæppe. Det var jo Eftersommer og dejlig varmt, og Balkonerne fungerede ligefrem som Kolonihaver. Alt mens Toilettet fandt Sted, gnaskede »Fruerne« hele Tiden Appelsiner og Dadler, og de morede sig saa under muntre Spotterier og under Kaskader af klokkeklar Latter med at kaste Skallerne og Stenene over i Hovedet paa mig. Det hele Sceneri var saa ugenert og alligevel saa graciøst og harmløst, at jeg ligefrem længtes efter det hver Morgen. Jeg forstod snart, at de betragtede mig som en af deres egne, og at de selv længtes lige saa meget som jeg efter Gensynet. Kun ikke om Søndagen, for saa sov hele Gaden til langt ud paa Eftermiddagen ovenpaa Lørdagnattens kraftige Livsnydelser.

En Dag kom en af Altanveninderne og bad mig med stærkt altereret Stemme om straks at følge med hende, da en af hendes Kammerater laa besvimet derhjemme. Hun vidste selvfølgelig gennem min Værtinde, at jeg var Læge, og — der var som sagt ingen andre Mandspersoner i Gaden. Jeg styrtede naturligvis beredvillig med, men følte tillige unægtelig en vis Spænding, da det var første Gang, jeg skulde faa Lejlighed til at se ind i en »ménage«. Min Vejviserske fører mig ind i et af Husene i Nærheden, vi iler op ad nogle smalle Trapper og styrter ind i et forresten meget spartansk udstyret Værelse. Forbløffet farer jeg dog straks tilbage med et: »Mais, pardon, madame,« thi foran et Spejl sidder en purung Dame kun iført et yderst let Hjemmenegligé: Nedringelse og Korset og »dessous«, alt medens hun behændigt tumler med Krøllejærn. Aldrig kan jeg glemme det Blik af knusende, kold Foragt, som hun sendte mig, Nordbofjolset, der kunde lade sig afficere

af noget saa hverdagsagtigt. Hun henkaster over Skulderen et: »Mais entréz, monsieur,« og giver sig saa igen ubekymret i Lag med sit Toilette. Jeg gaar nu hen til en Seng, en lav, bred Ægteseng, som fylder godt i Stuen, og paa denne ligger udstrakt en anden Kvinde, iført et lignende let Hjemmekostume, og ganske rigtigt, hun er virkelig besvimet. Hurtig faar jeg hende dog igen vakt tillive, og lige saa uanfægtet af Kostumet som den første forklarer hun mig lidt efter med et henrivende Skælmeri, at hun havde været ifærd med at trække sin Strømpe paa, da hun pludselig — av! havde følt en saa hæftig Smerte i sin Pegefinger, at hun var daanet væk. Virkelig havde hun lagt en saadan Kraft i denne Månøvre, at et af de spinkle Fingerled var gaaet af Led. Det var ikke vanskeligt at redressere Skaden, og derover blev der stor Glæde. Alle tre Damer gav sig til at pludre kammeratlig med mig, medens de fuldførte Toiletten og — tænk saa hvor heldigt: Min Patient havde Fødselsdag! Det var nu en Selvfølge, at jeg blev inviteret med til Fødselsdagsmiddagen, som om Aftenen fandt Sted paa en Studenterknejpe paa Boulevard Saint Michel. Og efter Middagen fulgte »Venskab for Livet«.

Derved kom jeg i et nærmere Kammeratforhold til Gadens Beboere, og jeg kom derfor ogsaa ind i deres Ægteskabshistorier eller Kærestesorger om man vil, for dem skortede det naturligvis ikke paa, trods det idyllisk smilende Dagligliv. Bl. a. husker jeg med særlig Tydelighed, at man en Dag fra en Balkon raabte mig over til en ung Dame, som lige havde faaet Meddelelse om, at hendes »Ven« ikke agtede at vende tilbage til hende, og Meddelelsen var endda kommen paa en særlig brutal Maade, idet han pr. Rørposttelegram havde underrettet hende om, at han havde indgaaet et nyt »Ægteskab«, ovenikøbet med en af hendes egne Veninder! Denne haardhændede og bratte Afbrydeles af et Forhold, hvor

hun havde sat hele sit Hjærte ind, havde forstaaelig nok ganske røvet hende al Selvbeherskelse, og hun sad nu overskrævs over Balkonranden, med Nød og næppe holdt tilbage af to Veninder fra at kaste sig ned paa Gaden. Hurtig fik vi hende nu ind i Stuen, men hun var ikke saadan at berolige; hun hylede og hvinede, og snart vilde hun dø, og snart vilde hun kaste Vitriol i Ansigtet paa Rivalinden. Det varede længe, inden jeg overhovedet kunde faa Ørenlyd, og til at begynde med prellede alle mine udsøgte franske Trøsteord af paa hendes overvættets Fortvivlelse. Que faire? Pludselig skiftede jeg Taktik: Istedetfor at trøste og snakke godt for hende, gav jeg mig til at tiltale hende haardt, skærende, snerrende: det modbydeligste, et Menneske i mine Øjne kunde udvise i et Kærlighedsforhold, var Indiskretion. Fordi den ene Part bar sig ad som en Sjøver, havde den anden Part, og allermindst naar denne var en fin og kultiveret Dame, saa sandelig ingen Ret til at publicere Forholdet for alle Vinde og ublufærdig demonstrere sin Skuffelse, til Moro for Galleriet. Ved at handle saaledes vilde hun blive en endnu mere tarvelig Person end Skurken o. s. v., o. s. v., alt over samme Grundtekst. Og virkelig det battede! Virkningen var næsten underbar; hun faldt til Ro, hørte efter, kom igen til Besindelse, gik i sig selv og lovede sluttelig Bod og Bedring. Den bevægede Scene fandt sin naturlige Afslutning i en stille Graad, og — samme Aften dansede vi allesammen hos »Bullier«, Datidens bedste Fristed for Kejsers dømmets løsslupne Kankan.

En Aften tog mine franske Venner mig med til en 6. Rangs Varieté, som bar det forjættende Navn »Les douzefesses«, og Navnet var saa meget mere symbolsk som Hovednumret var en Mand, der ved at slippe Luft ud og ind af sin Agterdel, hvad han kunde gøre med virtuøsmæssig Færdighed, var i Stand til at fløjte flere Melodier, hvoriblandt Marseillaisen, og han afslut-

tede sit Luftfyrværkeri med at slukke et tændt Lys, som en Dame noksaa elegant holdt hen imod ham. Han optraadte forøvrig meget decent i Fløjelsbenklæder, der kun havde den for hans »Kunst« nødvendige Udkæring. At han stadig vendte Ryggen til Publikum, var vel nok noget bagvendt; men man havde dog Indtrykket af, at det var ham en virkelig Nydelse at give sine Følelser Luft paa en saa »takt«fuld Maade.

Ofte var Forholdet mellem »monsieur« og »madame« i en »menage« overordentlig nydeligt, og det var tidt helt rørende at se, hvor moderlig omsorgsfuld en saadan lille Kvinde kunde være imod sin »mari«, og hvor muntert og elegant hun modtog Husvennernes Hyldest og Kurmageri.

Særlig morsomt var det at være Øjenvidne til den Entusiasme, hvormed hele Flokken modtog en saakaldet »Prinsesse«, naar hun nedlod sig til at forlade den højre Seinebred for at aflægge et Besøg i sit gamle Milieu paa den venstre Side. Det var jo mange af disse Smaaapigers Ærgerrighed at komme til at gøre det socialt betydningsfulde Spring fra den venstre til den højre Seinebred, fra Studentermenagen til den store Demimonedames Pragtliv, fra Grisette til Kameliadame. For manges Vedkommende var Studenten kun det Mellemlid, som skulde bringe dem videre ud eller op i Samfundet, og vistnok de fleste drømte om at naa frem til den fine og rige Ven, der kunde lægge Hotel og Karet for deres Fødder. Men midt i Rigdommen og Glansen kunde »Prinsessen« nu og da længes tilbage til de gamle og glade Venner i Latinerkvarteret, og pludselig kunde hun saa en Aftenstund dukke op foran Kaféen i sin fornemme Ekvipage og, uden Hensyn til Kusk og Tjener, kaste sig i Armene paa saa den ene og saa den anden af de gamle Tilbedere, fra alle Sider hyldet med begejstrede Velkomstraab. Saa kunde det nok være, at de

smaa Grisetter tog deres lykkeligere og bedrestillede Kollega skarpt i Øjesyn og mønstrede hendes pragtfulde og kostbarere Paaklædning fra Top til Taa. Selvfølgelig var hun da ogsaa for Lejligheden pyntet i sit allerformeste Skrud, for hun var jo ikke for ingen Ting en lille Evadatter, der vidste god Besked med sit eget Køns Evne baade til Beundring og — Misundelse. Champagnen knaldede, Sang og Mandolinspil lød dertil, og selvfølgelig var det madame la princesse, som betalte. Naar hun endelig sent paa Natten kørte hjem igen, blev hun baaren i Guldstol hen til Vognen af de lystige Kammerater.

Et andet »Prinsesse«billede er knyttet til »Café de Paris«: Ved et Bord sidder et enligt Par. Han: en elegant, hvidhaaret, lille, kjoleklædt »monsieur« med olivenfarvet Teint, sylespidset Knebelsbart og Ordensroset i Knaphullet, formodentlig en Diplomat, lad os sige af brasiliansk Type. Hun: en purung, meget flot klædt, blændende nedringet Dame med en ferskenfarvet Teint og en funklende Diamantstjerne i det kulsorte, højtopsatte Haar, hvorfra en sort Krølle falder ned paa begge Sider af den lysende hvide Hals. Han underholder hende med en Verdensmands indtrængende Livlighed, og hun lytter sødt og interesseret til, samtidig med at hun med misundelsesværdig Appetit tager til sig af de kostelige Retter. Trods Alders- og Standsforskel taler han til hende med en Gentlemans dybe Respekt for en Dame og under stadig Udfoldelse af indsmigrende og malende Haandbevægelser. Det er ham, der taler, det er hende, der lytter. Og dog er det ikke som en Fader, der taler til sin Datter, men som en Tilbeder, der taler til den Tilbedte. I et Nu forandres Billedet. Orkestrets Dirigent, Violinvirtuosen, danser koket frem mod Bordet, hvor Parret sidder, standser, gør et flot Kast med sit Lokkehoved og giver sig saa til at spille for Fru Hjerterdame, spille betagende og betagen, spille ud af

hele sin Sjæls Lidenskabelighed og sit Hjertes Ild. Bogstavelig talt spiller han Hjertet ud af den unge Madame, der med ét ganske har glemt sin lille, visne Monsieur og nu sidder fuldstændig fascineret. Han ligefrem hypnotiserer hende med sit Spil som en anden Svengali, og pludselig springer hun saa i Vejret med et lille ekstatisk Skrig, slynger sit kostbare Hermelinsslag langt bort fra sig og staar nu frit ude paa Gulvet, vuggende sit unge, smidige Legeme i den yndefuldeste Harmoni med Violinens sødmefyldte Rytmer. Langt om længe standser begge brat, i yderste Udmattelse, men medens hun slænger sig ned paa Skødet af sin Kavalier og nonchalant tilkaster Musikanten et Par Guldstykker med samme overlegne Ligegyldighed, som en Faraos Datter beskænker en Slave, forsvinder denne skyndsomst bort — hen til et andet Bord med en ny »Prinsesse«. Og Scenen gentager sig maaske.

Det er forøvrigt fra samme Aften og samme Sted, at et andet Billede dukker op i min Erindring. Ved Siden af os sidder alene ved et Bord en Kæmpebjørn af en Russer, som hele Tiden, medens han spiser og drikker, og han spiser og drikker over al Maade umaadeligt, »russisk«, holder et syndigt Halløj med Opvarterne, der synes at kende ham og i hvert Fald springer og kryber for ham samtidig med at de ler ret uærbødig af ham og paa Trællevis finder sig i hans mange storsnude Indfald og Tilraab. Sluttelig forlanger han »des fraises«, skønt Jordbærsæsonen længst er forbi, og virkelig bringer man ham efter en længere Ventetid en Tallerken med en halv Snes af de lækre, røde Bær, som koster en lille Formue Stykket. Men i Stedet for frydefuldt at delikater sig med de dyrt erhvervede Bær, hæver han Stemmen til Tordenbulder og skælder Tjenerne Hæder og Ære fra, i hvert Fald lyder det som om han er rasende vred, og et Øjeblik efter kyler han da ogsaa Tallerkenen med Jordbærrene langt hen ad Gulvet, slaar i Bordet,

saa alting paa Bordet danser, ruller vildt med Øjnene og forlanger — hundrede Bær! Omsider sættes et svinagtigt Fad med de herlige Frugter foran ham, og brat slaar Barbarens Stemning om; nu smiler og nikker han, og saa kaster han sig som en stor Bamse over sit Bytte. Et Øjeblik efter er alle Bærrene forsvundet i hans mægtige Mund!

Men tilbage til »Prinsesserne«! Endnu et lille Billede! Vi er paa Natcafé, hos »Maxime«. Der er fuldt af festglade Mennesker; man sidder og nikker til og skaaler med vildfremmede Personer; det hele har Karakter af at være en stor Familie. Kun en enkelt lille Gruppe følger sig ikke rigtig harmonisk ind i Ensemblet. Den bestaar af 3 unge Mænd og 3 unge Kvinder af mere folkeligt Tilsnit end det øvrige Publikum, hvad dog ingenlunde synes at genere dem, for de sidder med Armene slynget om hinandens Hals, og kysser og kesserer ganske aabenlyst hinanden og hilser alle Nyindtrædende med mer eller mindre uhøviske Tilraab. Atter gaar Døren op, og ind træder dennegang en yngre Dame, en Æventyrprinsesse, en ualmindelig straalende Fremtoning. Hermelinskaaben hænger ned fra de blottede Skuldre som et langt, fejende Slæb, og paa det ædelbaarne Hoved lyser en Tiara af Brillianter. Stolt knejsende skrider hun med smaa energiske Skridt fremad, ganske uanfægtet — tilsyneladende i hvert Fald — af, at alles Blikke i samme Nu brænder imod hende. Idet hun passerer forbi det Bord, hvor den nysomtalte Gruppe paa de 3 unge Par sidder, springer en af de unge Piger i Vejret og raaber højt, saa det skingrer over hele Lokalet: »Bon soir, madame,« Prinsessen standser; hun værdiger hende ikke et Ord, hun fortrækker ikke en Mine, men hun tager sin Skildpaddesstanglorgnet op og giver sig nu til ganske ugenert at fikserer den unge Pige, til at stirre paa hende som man stirrer paa et giftigt Kryb, og hun nedstirrer hende saa ubarmhertigt haansk, at den unge Pige, der

hidtil har været bare Frækhed og Skamløshed, nu med ét bliver ganske lille, ligesom synker sammen i sig selv og falder ned paa Stolen for at gøre sig saa ubemærket som muligt. Èt Øjeblik nyder Prinsessen sin Triumf, hendes Øjne funkler af Foragt, men hun siger fremdeles ikke et Ord, lader blot Lorgnetten falde og skrider nu videre frem gennem Lokalet, alt medens hun med en uforlignelig, storsnudet Bevægelse kaster Hermelinskaaben bagud uden at bekymre sig om hvor den daler ned. Men den daler dér, hvor den skal dale, daler ned over en paafaldende lille, selskabsklædt, yderst naragtig Mandsling, der bærer en meget høj Hat, og som hele Tiden, paa Tærne, er danset frem bag efter hende. Det er hendes »Ami«, og den lille Nar drukner nu ikke blot i Kaaben, men ogsaa i den almindelige Latter, der lyder op fra hele Lokalet. Men Madame skrider videre som selve den ubønhørlige Skæbne, der knuser Mænd under sine Fødder, ret som er de Æggeskaller.

Tilslut, som Modsætning til disse Prinsessebilleder, en Modsætningsituation, der synes mig at være en passende Illustration til, hvad jeg kunde fristes til at kalde »Stodderprinsessen«. Vi sidder en Aften sent i en Montmartrecafé, som bærer det yndefulde Navn »Le Papillon«. Vi er trætte, dovent nipper vi til vor Champagne, medens vi i Halvdvalen lytter til Orkestrets Døgnmelodier eller ser ret indifferent paa nogle professionelle Dansepar. Men pludselig vækkes vor Interesse, og vor Halvsøvn er ligesom med et Slag blæst bort. Døren fra Gaden gaar op, og ind ad Døren næsten tyvsniger sig en purung, slank og mager Pige — seksten til sytten Aar gæster man paa — tarvelig, for ikke at sige lurvet klædt, uden Hat, med stumpet Kjole og en mørk Trøje, hvis altfor korte Ærmer ubarmhjærtig afslører de nøgne, røde Hænder. Før vi endnu rigtig har sundet os paa det overraskende Syn: en ludfattig Arbejdertøs her i disse lysstraalende Pragtsale, springer Pigebarnet som en Kat

op paa en Stol og giver sig uden Spor af Indledning til med en spæd, uskolet, men ejendommelig klingende Stemme, uden blot Antydning af Foredrag, at kvindre en Sang, der straks rent umiddelbart betager En med sin sæere Charme, men hvis Indhold til en Begyndelse gaar En ganske ligegyldigt forbi og først lidt efter lidt fanger Øret, for tilsidst at vise sig at staa i den mest skærende Modsætning til det uskyldrene, madonnafromme Barneansigt og den hele enkle Apparition. Det gaar med ét op for En, at Sangens Ord er de raaeste raa, fulde af utilslørede obscene Billeder, saa man blues paa selve Sangerens Vegne.

Men Pigen synger trods sin ukultiverede Stemme og sine kejtede, fattige Haandbevægelser med en saadan Livfuldhed og paa en saa rørende Maade, at man trods sin hæftige Uvilje maa gribes, ja, endda gribes ind til det inderste af Ens Sjæl. Hun fortryller og betager og paa samme Tid skræmmer og frastøder os med denne sælsomme disharmoniske Blanding af Barn, af Fattigdom, af Uskyld, af primitiv Kunst og saa — som Modsætning — Visens uhyrlige Raahed. Hun bliver til en Type paa selve Sodomias Fordærvelse, og da hun sluttelig springer ned og rækker sin Taske frem for at indsamle sin Betaling, er man endnu saa greben, at man maa ofre et større Pengestykke. Først længe efter gaar det op for En, at hun naturligvis slet ikke er det umiddelbare Naturbarn, hun syntes at være, men kun en barneprostitueret Professional! Dog Stemningen har man jo haft, saa faar det være med de moralske Tømmermænd!

Hermed afslutter jeg mine Ungdomserindringer. Efter Hjemkomsten fra min Udenlandsrejse tog jeg fat paa min Hospitalsuddannelse; jeg var ikke Student længere, men Læge og skulde nu forberede mig til Lægens Gerning.
